

Profet Aisaiago Po Aseai

Buku

Hasia nedebo tau sabo po

Aisaia te profet me deli te Jerusalemde bidali sogo, te Asiria dabego te kantri tɔ Israel te not badu bidali hani dolainu yali, tama pade augwaligo te saut badu bidali Juda dabe me dolagasainu yali. (Te se yali po te buku 2 King, Daj 17, tede suo.) Dago te buku Aisaia sela badu pedaiba pedebaso, usu da. (1) Daj 1-39. Tede elalubo po e tiwai dao. Aisaiago te aseani po te Asiria ami bidi dabe te paba yagaselama, te augwaligo Juda hani dolainu ebo sogo te po Aisaiago aseani. Aisaiago agade digi po bega selama, dwasianu po pusali te po te Daj 1-12 tede elalubao.

Juda we bidi hauwa te sogo augwali wi umagi mu yali, tama Aisaiago po augwaliba te pedalubo segede po page bula selama, pusalio. Agai te tiwai po wali, te se pedalubo da, te Asiria dabego homude niga selama ebeo. Menio. Te page Juda dabe augwade digi elalubao, magi baso meni, augwaligo God tudiba muanio, tama tibaso, Godigo augwaliba te dene mabo se yaibao, wali. Aisaiago po hanilama pusuyu, te tiwai po wali, te Juda hani dabe augwa gegunai bidi dabe dali, augwali te Genuai Bidigo po dologoba pelama, te doloba pai kolesaga naga wali piao, wali. Augwaligo te tiwai kolesaga ebaso, te augwali bugagia bidaibao. Tiali goli, augwaligo te tiwai

dwai kolesaga me wali pidubaso da, teda Godigo augwali dolaibao.

Aisaiago po daꝝ wabo po pusuyu, te tama po wali, te nosali wiegi yai sogo me pedelaibao, wali. Te king Devitde bulali wai nõu me delide te king pedelama, te tigidali we bidi bidibo page wiegi yai pemenede bidaibao po wali.

(2) Daꝝ 40-55. Tede e tiwai po wai elalubao. Te buku pedai badu wali po, te Juda dabe te Babilonde kalabusi bidali sogo wali po, te se yali po te bobage sogo bidilama, te buku hasia pedai badu te po wai. Te Juda dabe haliga sege elalubadi, tama profetgo te po hanilama pusuyu, te augwali wiegi yai pemene elama bidabo sogo pedelabo po pusalio. God aga te tigidali nai nigali aga Aya dao, tama agai te king Sairus te kantri to pedai Persia bidi daꝝ ilali, te agai se emainogo, tama te Juda dabe augwa page buluba ma pomainogo yali. Te boi bidi dabego augwa buludu te gasa digibulu buluba odasa solama, bidigi soali, tiali goli Godigo augwali homu kone ebo gegeda palobeo. Menio. Agai augwali dali polobadu daꝝ wali bomo yai pode homu kone me elaludalio. Tama me profetgo te tama po me wali, te Israel dabego nogode Godigo te tigidali to pedai we bidi hani dali wiegi yai bugagia ilaibao po wai dao. Te buku pedai badu te po hauwa me weyu, te po wali, "Genuai Bidigo se bidi," te pedelama, te dene selama, te we bidi augwali tau saibao po wali. Te Godigo po odobo we bidi hauwago konealubo po te tiwai daꝝ wai, te Genuai Bidigo se bidi da wali, te Jisasbolo tama wali dao.

(3) Daj 56-66. Tede wali po e tiwai, te badu pedai badu bukude, te profetgo te Jerusalemba ma aselama, bidagasali hani dabebolo pusali po elalubao. Me badu po e tiwai wali, Godigo aga daj wali po homu kone elalubao, tama te pogo te Juda hani dabego haliga bomo ilalio. Te bukude me badu wali pogo augwalibolo e tiwai po wali, te augwali God dologode bidiyu, tama te lotu wabo doloba pai kolesaga wali pelama, te Godiba gedu haluasa po weyu, te agaba ofa mayu yao. Augwaligo te magi nai walu doado bage meni yai we bidi dabe tau sabo se yao wali. Wiegi yai po me deli te Daj 61:1-2 tede elalubao, te po Jisasgo agai se gagalama yainu, te we bidi hani augwaliba te po nedali. Me te buku Luk 4:16-21, tede elalubo suao. Te Aisaiago buku pedai hauwa badu te Godigo we bidi dabe augwali tau selama, haliga dua elama bidabo po wai, magi baso meni, te po dage pedaigo te Godigo bomo elalubo po hanilama pusali. Te we bidi augwaligo suali, te haniani sege ebadi goli, te tagalao, God te augwa Aya mu da, te agai augwali tonaluali. Te Godigo po odobo we bidi dago te tiwai koneabo elalubao, Godigo te profet po waliba mu usu nanio, te Jisasgo bidibo ulade me isalide te po mu usu nai dao.

Aisaiago Godigo po te Juda de Jerusalem bulu side bidibo we bidi augwaliba te po pusali

(Daj 1-12)

¹ E bukude te profet Aisaiago po elalubo, aga te Emosgo ogwa dao. Te nade ebo tiwai Genuai Bidi God agai po te Aisaiabolo mani, te Aisaiago te Juda we bidibolo, me Jerusalem we bidibolo pusa momainu. Aisaiago te po te tuni bidi king Ūsia, me Jotam, me Ahas, me Hesekia, tama bage deli deli te Juda dabe tuni bidi bididubadi pusai dao. *

Genuai Bidi aga we bidi dali wado po wali

² Dagalu, olo saganama, odao. T̄, nago me odao. Magi baso meni, Genuai Bidigo te po wai dao,

“Te wai dabe eno tonaluama, genuai yali.

Eno augwali bugagia negali.

Tiali goli, augwali da, augwaligo eno po sela şabo dao.

³ Te kau kibu dabego augwa aya konebo dao,

me te donki kibu dabego

augwa ayago nai mabo pesage konebo dao.

Tiali goli, eno Israel we bidigo kolesaga menio.

Te kau kibu de donki kibu sigo kolesagago augwaligo

kolesaga edelalio,” wali.

⁴ Tega, te we bidi dage dolama,

dagego kolesaga me mu doali.

Tigidali sogo dagego dwai şeş şabo dao.

Te duga dwai şeşgo dage aiyaba kegebo dao.

Dage Israel dabego duga Genuai Bidi tagalai dao, aga te Dwagi Yai Doloba Pai Kolesaga

Naga Ebo God dao.

* **1:1:** 2 Kin 15:1-7, 32-38; 16:1-20; 18:1-20:21; 2 Sto 26:1-23; 27:1-9; 28:1-27; 29:1-32:33

Tama dagego aga tudi ola manio.

⁵ Magi baso dagego Godigo po me sela şadubawe?
Dage tigidali sogo dene sabo hagela meniwe?
Israel, nage te bidi me bidi dabego elai bidi tiwai
dao,
te agai tigi sese mu dolama, bomu mu meni
yai.

Agai tobolu keni kenigo pağana pai.

⁶ Te kenigo agai toboludu gagalama,
şağaba usu nigi pali,
tama agai tigiwali olo me elalubeo.
Te haniani kenigo agai tigde pağanama,
tama agai tigi deda pali.

Augwaligo agai tigi penama agai keni şisibeo.
Te augwaligo madasin me pilibeo.

⁷ Awe, te boi bidi dabego dagego bulu
polo dola silai dao.

Tama augwaligo dagego hanu dabe ulali dao.
Te dagego tonalubadi, augwaligo
dagego gi nai dabe sai dao.

Te gasa bulu bidi dabego bulu mu dolama,
tama dagego tğ olo mu elalubao.

⁸ Hobedagia! Jerusalem deli naga augwaligo
tagalali.

Agaduba deli naga elaluyu, tama bomu mu meni.
Aga te bidi dabego olo gi be şe yai ağ elalubao,
te bobi gide şe yani dwasianu be tiwai naga
elalubao.

Aga te boi bidi dabe bagua sai hanu ağ elalubao.

⁹ Ma, Genuai Bidi Tigidali Bomo
Elalubo Bidigo da meba

bidimainu sula tagalişama menigi sogo da,
mu tama, teda da polo dolama siligi dao,

te hanu Sodom de Gomora si dolali
yali tiwai gilama, polo dologi dao.*

- 10 Dage tobolu bidi dabe,
me dage Jerusalem we bidi dabe,
dage te bidi dwai dabe te hanu
Sodom de Gomora side
polobadu bidali bidi dabe tiwai mu tama dao.
Megi da, dagego olo bugagia munama,
tama Godigo bomai po odao, dago Genuai
Bidi.
Agai dabolo mawainu ebo po bugagia odao.
- 11 Genuai Bidigo te po odu gebao,
“Dagego homugo, dagego haniani ofa enabolo
mabo
te eno godolo ebawe, homu ebowe? Mu
menio.
Dagego te sipsip kibu dabe hauwa dagego sese-
lama,
te isigo ula silabo ofa yainogo ebo dao.
Tiali goli, ena mu hagela mu yali.
Tama eno dagego dwagi yai genuai
dagego sesebo hasa ili dabe eno godolo ebeo.
Ena te kau kibu omai kaneme me,
me te sipsip kibu gogogo kaneme,
me meme kibu omai kaneme dabego
enabolo usu yai dao.
- 12 Magi baso meni. Te dage lotuba asobo sogo,
dage dua aselama,
eno obo tomoba asobo menio. Menio.
Dage asobo yaide, duga olo bilagasu,
kulukulu genuai wainu asobo dao.

* **1:9:** Gag 19:24; Rom 9:29

- 13 Dage odolali bomai se elama,
ofa nai dabe enaba sesigimio.
Magi baso meni. Eno augwalibolo hagela yai dao.
Tama me, dagego ulubo pauda denami
eno gunide dwai denami pedalobo dao.
Eno dagego gesi poluade, me Sabatde,
me gasa lotu dabe dagego wabo
eno me subo, hagela ebo.
Magi baso meni. Duga dwai segego
duga lotu dabe dolali.
- 14 Eno dagego te gesi poluade lotu wabo,
me gasa bodolu mani lotu dabe dagego
wabo eno godolo mu menio.
Te nai dabe tigidaligo enabolo sege mabo. *
- 15 Te dagego nogo ugwa selama,
gedu haluasa po enabolo wabo si da,
teda eno dage sugobeo.
Tagala, dagego gedu haluasa po hauwa sogo
obadi,
me teda ena olo palia saibao.
Magi baso meni.
Te bidi dabe dagego elali bidi dabego
kaneme dagego nogode me daganalubao.
- 16 Eno dage suali mu doali.
Dage we paugi pia, tama duga digi duga penama,
tama dwai sege dage elalubo sela sayao.
Tama dwai se ma igio.
- 17 Te dwagi yai doloba pai
kolesaga ebo kolesaga konea sao.
Tama te tobage dwagi yai kolesaga ugwa

* **1:14:** Amo 5:21-22

ela holomainu yao.
Tama eyu, te gasa bidi dabego
 aiyaba elaluali bidi dabe tau mao.
Te po tų ebode te tiana wai dabe bugagia tau sao.
Tama me te wilawe we dabe te po tų ebode tau
 sao.
Te tama bidi dabego augwali dali dwai şe ebaso
 da,
dagego augwali tau sao.”

18 “Odao. Da deliba sisinama, po mimainao.
Dagego şeşeu hauwa elalubadi me, tagala.
Te dage te nala ugwa tiwai bidai goli,
 hoda naigo polo dolai dao.

Ena Genuai Bidi, eno te po obao,
 eno te dage te tedela ais tiwai ma ilaibao.
Awe, te hoda nai mu daşu wai goli,
 eno dage te tedela yai
 sipsip kibu nisi tiwai ma ilaibao.

19 Ma, dagego eno po mu odama,
 tama te homu kolesaga wali peyu da,
 teda dage bidibo me bugagia bidiyu,
 me duga gide bulubo wiegi yai nai
 dagego tuyu, bidaibao.

20 Tiali goli, dagego hagela elama,
 eno po sela şayani da,
 teda boi bidi dabego dage ela muagasaibao.
Ena Genuai Bidi, eno po polo wali.”

*Genuai Bidigo Jerusalem bagego kolesaga
dodolabo homu yali*

21 Mena tama te pedalaliwe?
Hanu Jerusalem, polobadu nago eno po
 wali dolo pai dao.

Tiali goli, megi da, nage penani we gaga wali.
Tega! Polobadu nagede bidali bidi dabego
te po tu dodolobo kolesaga dolo yai dao.

Awe, polobadu nage te dwagi yai
doloba pai kolesaga ebo
bidi dabego paḡawai dao.

Tiali goli, megi da, nage bidi ela mabo
bidigo paḡayani.

²² Polobadu nage dwagi yai silva tiwai da.

Tiali goli, megi da, nage yaba yai kapa tiwai dao.
Polobadu da, nage pusai wain tiwai goli da.

Tiali goli, megi da, nage olo we tiwai dao.

²³ Jerusalem, nago genuai bidi me, tobolu bidi
me,

augwali te po odisiḡawai dabe bidiyu,
tama nai wi sabo bidi dabego abagi dao.

Tigidali sogo augwaligo te mone peḡ eyu,
augwaligo te bidi dabe augwali dali
mone dabe sainogo ili po wabo
bidi dabe tau sabo homu ebo dao.

Tama te po tu odobo sogo,
augwali te tiana wai dabe tau sabo
homu ebo menio.

Tama me, augwaligo
te wilawe we dabego homu seḡe ebo
dodolobo odama, dodolabo homu ebo
menio.

²⁴ Tama tibaso, Jerusalem,
Godigo po dabe megi odao.

Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi
te Israel dabego boma pai God dao.

Agai te po wali, "Ena Genuai Bidi,
eno te ena boi bidi dabebolo dwai dene
wei ponaibao.

Usu dao. Tama augwaligo enabolo şeęe ma magobeo.

25 Jerusalem, eno bomai şe me deli nagede yaibao,

te nago dwai şe yali dodoliyu,
eno nage posolai isigo ulaibao.

Te bidi dabego te kapa nogi silva iside ulama,
tama dwai pobele bage dagana saibaso,
te sela şawainu isi ulubo tiwai yaibao,
te posolai iside.

26 Tama eno dwagi yai tobolu bidi me,
po tu dodola mu odabo bidi dabe

ena digi daı ilaibao,
te polobadu nago bidali bidi dabe yali gil-
ama.

Tama bidi dabego nage nogi
te doloba pai kolesaga ebo hanu dao waibao.

Tama Godigo po dolo wali pabo hanu dao
waibao.”

27 “Genuai Bidigo Jerusalem bugagia
doloba pai kolesaga dali aselama,
tama te bulu ma dobola saibao.

Tama te dwagi yai kolesagade naga
agai Jerusalem we bidi ma oda saibao,
te augwaligo augwa yali te dwai şede
ge neyu, homu begelama,
tama augwa yali dwai şede hobede ebaso.

28 Tiali goli, te we bidi dabego po sela şanama,
dwai şe elama, God tudi ola mabo
we bidi, agai augwali dolama,
tama agai augwali mu silaibao.”

29 “Magi baso meni, dagego genuai

ni silide te tibo god dabeba
lotu olama, tama tede dwagi yai
homu eyu bidai dao.
Tama me te gi elama, tama lotu
wabo digi dao olama, hage yai dao.
Tiali goli, dage te yali kolesaga dabede hobede
elama,
tama hale genuai mu yaibao.
³⁰ Te dage te genuai ni kali sasilama,
mobia pabo tiwai yaibao.
Tama dage te gi wę meni yai gi tiwai dage tama
tiaibao.
³¹ Te kala sasia pai da,
te isi deli sogo tama dela pabo dao.
Tama te tiwai sę te doado bage hauwa
elalubo bomai bidi dabede yaibao.
Augwa digi dwai kolesaga ebogo
augwali deli sogo tama dolaibao, sia saibao.
Tama te sogo augwali tau sabo bidi meni yaibao.”

Genuai Bidigo te po wali.

2

*Genuai Bidigo we bidi hani bugagia bidibo
kolesaga mawaibao
(Mai 4:1-3)*

¹ Te Aisaiago nade ebadi tiwai, Genuai Bidigo
agai po Aisaiabolo mani, te Emosgo ogwabolo, te
agai te Juda de Jerusalem we bidi dabebolo pusa
momainu. Te po e tama dao.

² Te me sogo nosali, te Genuai Bidigo
be dolalubo te bulu du,

te genuai ugwanu ma dolaluyu,
tama gasa bulu du dabe aiyaba elalui elalu-
aibao.
Tama tigidali we bidi hani teba sisinagasaibao.
³ Te tigidali bulu badu we bidi hanigo te po
waibao,
“Asiã. Da bulu du Saionba pinao,
Genuai Bidigo bulu duba.
Te Israel dabego Godigo beba pinao.
Te agai dabolo dago emaina homu ebo
te kolesaga ola momainu.
Tama da aga digi sa muani sunumidu pogo o.”
Augwaligo te tama po waibao. Magi baso meni,
Genuai Bidigo bomai po te bulu du Saionde
gagalasa,
tama tigidali buluba paibao.
Awe, Jerusalem te Genuai Bidi agai bulu elalu-
ama,
tama agai po we bidibolo ola mabo digi
elaluaibao.

⁴ Genuai Bidigo tigidali hani we bidigo po tu
dodolama,
tama augwali bugagia deliba bidaibao.
Tama augwali hwıbo bainat
te gi tã elebo ain tiwai gagawaibao.
Tama augwa hwã gagawai sesemone te hamago
elama,
gi sã yabo hwã tiwai pedalaibao.
Tama tigidali we bidi hanigo me hwıgobeo.
Tama augwaligo te boi hwıbo kolesaga
munu ma konea sagobeo. *

* 2:4: Jol 3:10

⁵ Asao, Jekopgo wai dabe dage,
da Genuai Bidigo da mani uladu pinao.

God aga genuai nogi haninaibao

⁶ Genuai Bidi, nago naga we bidi
tudi ola mawai dao.
Nago augwali Jekopgo wai dabe tagalali.
Magi baso meni. Augwaligo to haniani
pobigo paana pali, te Filistia bagego to
tiwai yali gilama.

Augwaligo te dwai kolesaga dabe
sia asobo badu sai dao.

Megi da, nago we bidi hanigo gasa
we bidi hanigo kolesaga wali pabo.

⁷ Te Israel dabego to te silva, me gol, me hos, me
karis
dabego mu paana pali.

Tama bidigo nedebo usu egobeo.

⁸ Tama me ma, augwaligo to tibo
god dabego piksago paana pali.

Tama augwaligo augwa te nogogo
nigali nai dabeba lotu po wabo dao.

⁹ Tama tibaso, Genuai Bidi,
nago tigidali we bidi aiyaba elaluama,
tama tigidali we bidi hale dwai mu yaibao.

Genuai Bidi, nago augwaligo sege sela saio.

¹⁰ Te we bidi dabe, dage wi pelama,
masigi dudulaweba dabe duala sigi pia.

Dage tode dedage nigilama, duala sia.

Tiyu, dage Genuai Bidi aga ula me bomo dali
asobaso,
dage wi elama, dolabuo, Genuai Bidi aso-
bode.

¹¹ Te Genuai Bidi sabalobo sogode da,

agai te dene mabo kolesaga elama,
augwa nogi ugwa sabo bidi dabe
aiyaba elaluaibao. *

Tama augwali hale mu yaibao.

Tama te sogo Genuai Bidi deli naga genuai nogi
saibao.

¹² Genuai Bidi Tigidali Bomo Elalubo

Bidigo bodolu elalubo,

te augwa nogi ugwa sabo bidi dabe
aiyaba elaluabo sogo.

Tama te sogo agai te bidi dabego genuai

nai dabe me augwaligo godolo

elama, gawebo nai dabe dolaibao.

¹³ Te agai te Lebanon bulude elalubo

dwagi yai bobobage ni bŕ dolaibao.

Me, te Basande bomai ni dabe me.

¹⁴ Te agai genuai bulu du dabe me agai dolaibao.

¹⁵ Me, te bobobage taua dabe, me te

tigidali hanugo bomai obo dabe me.

¹⁶ Te agai te genuai dwagi yai

sawi sip dabe me dolaibao.

¹⁷⁻¹⁸ Te Genuai Bidi sabalobo sogo da,

agai te dene mabo kolesaga elama,

augwa nogi ugwa sabo bidi dabego

nogi aiyaba elaluaibao.

Tama augwali hale mu yaibao.

Tama me te tibo god dabe mu sia saibao.

Tama te sogo Genuai Bidi aga deli naga

te sogo genuai nogi saibao.

¹⁹ Tama te sogo Genuai Bidigo te tŕ mali iliyu,

tama e tŕde nai dabe wi mu ilaibao.

* **2:11:** 2 Te 1:9; Ped 6:15

Tama te we bidi dabe me wi mu elama,
tama masigi dudulaweba me, t̄o dudulaweba
me,

wi duala sigi paibao.

Te augwaligo Genuai Bidi aga bomo dali,
genuai ula dali, asobo augwaligo suidali
weyu.

²⁰ Tama te sogo te we bidi dabego te tibo god dabe
augwa lotu wabo god dabe saibao,
te augwaligo silva de gol sigo nigali nai dabe.

Tama augwaligo te bologo buluba me
bogw̄a bidibo buluba dabe tama şawaibao.

²¹ Tama te sogo da, Genuai Bidigo te t̄o mali iliyu,
tama t̄ode wi mu yabo şe dabe yaibao.

Tama te we bidi dabe me wi mu elama,
te masigi ola beba me,
bulu du dologode elalubo masigi dedageba
dabe

wi duala sigi paibao.

Te augwaligo te Genuai Bidi aga ula dali,
bomo dali, asobo augwaligo suidali weyu.

²² Dagego homugo bidi mego da
tau saiba homu elamuo. Mu menio.

Da bidi da olo nai mu dao. Magi baso meni.

Da peşadage sogo bididama, tama da isaibao.

3

Jerusalem bulu we bidi bidibo page dwaibao

¹ Odao. Tamadi tama God, Tigidali Bomo Elalubo
Bidigo

te we bidi dabe ugwaba sagualu

tonalubo nai dabe sela şawaibao.

Te Jerusalem me Juda bulu we bidi dabe

bidibo wiegi yai ilibo nai dabe,
te agai tigidali nai me, wę me, sese silaibao.

² Agai te hwıbo bomai bidi dabe,
me olo ami bidi dabe, me po tų odobo bidi
dabe,
me profet bidi dabe, me sogo yesi bidi dabe,
me hanude genuai bidi dabe, agai sela
şawaibao.

³ Tama me, agai te ami ofisa,
me gavman ofisa bidi dabe,
me tuni bidibolo wiegi yai kolesaga
mabo bidi dabe me, agai sela şawaibao.

Tama me, agai te bidi dabe haniani
nai dabe nigibo koneai bidi dabe me
agai sela şawaibao, me te bidi dabe te
haniani sogo
yesi pobi koneai bidi dabe me, agai sela
şawaibao.

⁴ Tama Genuai Bidigo te olo ogwa dabe
te Juda bulu me Jerusalem bulude
genuai bidi dabe nigimainu sula tagalaibao.

Awe, te wai dabe augwa homugo digi
te bulu tonaluaibao.

Tama haniani kolesaga dabe yaibao.

⁵ Te tigidali bidi dabego aga hasi me
aiyaba elaluainu şę bomo yaibao.

Te gesi ogomani wegi manigo
te augwa bolo monu dabego
po obaso, sela şanama, daga waibao.

Tama dwai kolesaga homu paęana pai bidi
dabego
te dwagi yai homu kolesaga yai
bidi dabego po sela şawaibao.

6 Tama te sogo bidi dabe augwali
augwa ama mu deli me bidibo digi
pelama,
tama agabolo te po waibao,

“Nago deli naga te gudabo ugwa te elalubao.
Te nage dago genuai bidi nigilama,
tama da e dwai sogo nago tau sao,” waibao.

7 Tiali goli, agai te po waibao,
“Eno dage tau sabo sunumi menio.
Ena me ena nai me ugwa menio.
Dagego ena dagego genuai bidi nigimainu
dagego
ena sa mugimio,” te po waibao.

8 Jerusalem de Juda si te dwai sogoba
sabolama, tulalubo gagalali.
Magi baso meni. Augwaligo tigidali pogo me,
şego me,
augwaligo Genuai Bidigo nogi aiyaba elalubo
dao.
Augwaligo te dwai kolesaga agai gedude ma ebo
dao.

9 Te po tu odobode augwaligo augwa
godolo ebo bidi dabe naga tau sabo dao,
tama gasa bidi dabe aiyaba elalubo dao.
Tama te kolesagago augwa digi augwa
ma po tu ela mabo dao.
Augwali te we bidi dabego gedude
dwai şe ebode augwali hale me ebeo,
te Sodom bagego polobadu yali gilama.
Augwali dolaibao. Augwa dagede augwa
dolaibao.

- 10 Te dwagi yai doloba pai kolesaga ebo we
bidibolo
te dwagi yai homu yao po walao.
Magi baso meni, augwali dwagi yai
pe saibao, augwa yali dwagi yai şede.
- 11 Tiali goli, dwai bidi dabe da, dolaibao.
Augwali te dwai pe te augwa yali dwai şede
saibao.
- 12 Hobede mu da, dage eno we bidi dabe.
Te gesi we bidigo dage te tonalubao.
Te tobolu bidi dabego dage halubaso,
tama dagego augwaligo dwai
sunumidu dage wali te pobao.
- 13 Genuai Bidigo tigidali we bidigo
po tų odainu no sealuba.
- 14 Agai aga we bidi dabego tobolu bidi
me genuai bidi dabe po tų ela mani.
Tama agai te po wali, "Te we bidi dabe
te eno wain gi tiwai dao.
Tiali goli, dage da, dagego tama te gi dolama,
tama te gide elaluali nai dabe dagego wi salio.
Dagego bidi nai dabe habuge yai
bidi dabe dagego hobede ebo menio.
Mu menio. Dagego augwaligo
dwasianu nai dabe kegelama,
tama duga bede pesage holobo dao.
- 15 Dego dagebolo obaso, dagego eno we bidi
agalama,
tama nai meni yai bidi dabe dolaliwe?
Ena Genuai Tigidali Bomo Elalubo Bidi,
eno dagebolo dolo obao.
Dagego dwai kolesaga mu yali."

*Te Jerusalemde dwai kolesaga ebo we dabe
dwai dene saibao*

¹⁶ Genuai Bidigo te po wali,

“Jerusalem we dabe, suiåo.

Augwaligo homugo augwali dwagi yai
mu dao homu eyu, hagoma homu ebao.

Te augwali bilibo sogo, augwaligo augwa şaęa
aulama,

tama augwa şaęade hõa omainu ebo dao.

Augwaligo augwa tobolu sagolama,
augwa dogoni dodolobo dao.

Tama augwaligo gedu subigila bidi gedu tonobo
dao.

¹⁷ Tama tibaso, ena Genuai Bidi eno

te Saion hanu we dabe dene mawaibao.

Eno augwaligo tobolude keni paęana pomainu
yaibao.

Tama augwaligo tobolu nisi ma menia saibao,”
wali.

¹⁸⁻¹⁹ Tama te sogo Genuai Bidigo te Jerusalem
we dabego dwagi yai aubo nai dabe sela
şawaibao. Agai te şaęade, me nogode, me
dogonide, me olode aubo nai dabe agai sela
şawaibao. Me te tobolu aubo nai dabe me, me te
tobolu halubo ugwa dage dabe me sela şawaibao.

²⁰ Agai te tobolu nisi dõbo mõ, me tobolu
nisi tomagebo name ugwa, me te ugwa pedai
te kukulu gudubo aę ebo nai, me te dwasianu
paus augwaligo sanda wel me te pobi nai dabe
te dogonide kebo nai agai sela şawaibao.

²¹ Agai te nogo danide me gunide mubo ring
agai sela şawaibao.

22-23 Agai te sawi yai ugwa dabe sela şayu, me
agai augwaligo haniani dwagi yai ugwa dabego
nigai gudubo ugwa dabe me, paus dabe me,
hankasip dabe me, agai sela şawaibao.

24 Tama te sogo te Jerusalem

we dabego polobadu auwali tiai me egobeo.
Te augwaligo sanda wel meniama,
tama augwaligo tigi kugumini dwai mu
yaibao.

Te augwaligo sawi yai ugwa me,
ugwa name me augwaligo kukulu
gudabo ugwa name menia saibao.

Tama tibaso, augwali dwai ugwa dabe gudama,
tama dwai bonogo augwaligo ugwa daş
walaibao,
te bono te kukulu gudubo aş yaibao.

Te augwaligo augwa tobolu au me
iligobeo. Magi baso meni.

Te boi bidi dabego augwaligo tobolu nisi
sese poala şanama,
tama augwaligo tobolu wane yaibao.

Tama me augwaligo sawi gesabidide da,
te boi bidi dabego kalabus bagego
magi augwaligo gesabidide togaibao.

25 Jerusalem, boi bidi dabego nago

bomai ami bidi dabe hwıbode ela
muaibao,
me gasa olo bidi dabe ela silaibao.

26 Tama augwaligo nago nai tigidali saibao.

Nage te we me augwaligo agai ugwa
dabe sese sela şawai tiwai yaibao.

Tama aga tşde habu olo dulalubo tiwai yaibao.

Tama te obo sunumi dabego te nai dabe

nage tigide pedalobo sulama,
tama augwali hobede elama, gela waibao.

4

¹ Tama te sogo te nogo a naga olama, me badu
nogo si we dabego
bidi me deli tola selama, te waibao,
“Da dena digi nai me ugwa dabe da
dena digi sela tuyu yaibao.
Tiali goli, dago bidi mu menio.
Tama da hale mu ebo.
Tama tibaso, te hale silimainu eyu,
nage dago bidi bidibo aq yaibao,” te po
waibao.

*Jerusalem dwagi yai noma yai bulu ma
gagawaibao*

² Te me sogo nosali pedalaibao, Genuai Bidigo
te ni me deligo gesi nologo ma kolimainu yaibao.
Tama togo dwagi dwagi yai nai dabe holiyu
yaibao. Tama te Israel we bidi dabe dolisama
me bidibo bage, augwaligo te nai dabe wiegi
yai holobo sulama, augwali dwagi yai homu ela
paibao.

³ Te Saion hanude bidibo we bidi dabe, aug-
wali te Jerusalemda me bidibo we bidi dabe
da, Genuai Bidigo augwali bugagia bidimainu
sa polo muai dao, augwali bugagia bidimainu.
Tama agai augwali nogi agai bukude aşei dao.
Tama megı da, agai augwali aga we bidi mu dao
waibao.

⁴ Genuai Bidigo bomai homu kolesaga mu yali,
te Jerusalem bulu dolama, tama nosali ma te
Jerusalem bulu ma usu ma ilama, wiegi yai

bulu ma ilainu. Te aga genuai bomogo agai te Jerusalem bulu wę tedalama, tama tigidali meda elalubo sela şawaibao, te hanude daganaluali meda dabe. Agai te we dabego yali dwai kolesaga dabe sese sela şawaibao. Me te bidi dabego gasa bidi dabe dolainu yali dwai kolesaga dabe me sela şawaibao, te Jerusalem wiegi yai pedalobo si da.

⁵ Tama Genuai Bidigo bobobage yai pọ me deli te bulu du Saionde elalumainu elama, me te we bidi lotu wabo pesageba sisinalubo madi. Te giligade Genuai Bidigo te pọ elalumainu yaibao. Tama hulide da, agai bobobage yai hano dali, genuai isi bogoli dali elalumainu yaibao. Te pọ me, hano me, isi me, Genuai Bidigo bogwų wali yali gilama, aga te bulu dude me aga dwagi yai nai dabede ugwadu walaluaibao. *

⁶ Te bogwų waligo te Jerusalem bulu haluama, tama bomai giliga posolo palialuaibao. Tama me, agai Jerusalem te mone tulubage sogo bugagia bidimainu yaibao.

5

Wain gi balia po

¹ Eno ena abagi me delide balia po waibao.

Te baliago aga wain gi po pusali.

Te ugwadu bulu du dwasianu

mede tọ ili hauwa me elaluali.

Tede eno abagigo wain gi tede yali.

² Agai tọ elama, tama masigi tigidali sela şawai dao.

* 4:5: Sai 13:21; 24:16

Tama dwagi dwagi yai wain nologo bulali.
Te gi tomode agai be şani,
te aga tede bidiyu, te gi tonaluainu.
Tama te masigi pesage me delide agai
te wain du mimiabo digi te nai
nigali, t̄ dedage nigali.
Tigidali ş silibo si, agai te homu yali,
'Eno ni wain du bugagia mu walaibao,' homu
yali.
'Tama wain du pusu mu yaibao.' Tiali goli, meni.
Te ni dabe du bugagia me walobeo.
Tama te du dabe dwasianu mu elama,
tama pedauwalide ha yali. *

³ Tama tibaso, eno abagigo te po wali,
"Dage Juda we bidi, me Jerusalem hanu
we bidi, dagego enabolo walao.
Te dego tiabo ş yaliwe? Enawe?
Ma, eno wain gigo dawew?
⁴ Eno koneani. Eno dwagi yai ş yali,
te gide dwagi yai wain du walaiba weyu,
tiali goli magi baso mu te wain du
dwasianu mu walama,
tama pedauwalide ha yaliwe?
Te gi tonalubo ş me deli te eno bugagia dolo
ebewe?
⁵ Megi da, dagebolo ena wain gide yaiba homu
yali po
dagebolo eno pusa mawaibao.
Te eno wain gi obo hũgia şwaibao.
Awe, te obo dolama, tama te bulu hasa dabe te
gi

* 5:2: Mat 21:33; Mak 12:1; Luk 20:9

tomoba pelama,
tama te wain ni tulama, dolomainu yaibao.
6 Te eno te t̄ dolama, tama busi holama, nosai
holiyu,
tama te sesane ni dabe holama,
te gi halua somainu yaibao.
Tama eno te wain ni ma tonalubo şe ma egobeo.
Te me eno te gi t̄ba tulubage me
tulamo olama, habu selaibao,”
eno abagigo te po wali.
7 Te Juda we bidi, me Israel we bidi,
te Genuai Bidigo Tigidali Bomo Elalubo
Bidigo
wain gi tiwai dao.
Agai godolo mu elama, agai augwali
bugagia mu tonalubo dao.
Te we bidi dabego wiegi yai doloba pai
kolesaga naga emaina homu ebo dao.
Tiali goli, augwaligo dwai kolesaga ebo dao.
Agai homugo augwaligo gasa
we bidi dabe dali wiegi yai kolesaga
emai homu ebo dao.
Tiali goli, augwaligo gasa we bidi aiyaba elalu-
ama,
tama augwaligo augwali dali boi bidi
homu kolesaga ebo dao.
Tama te aiyaba elaluali we bidi dabego i wabo
agai odali.

*Te dwai dwai haniani kolesaga ebo we bidi
dolaibao*

8 Dage te t̄ dabe, be dabe hauwa
abelama, duga naga pesage
hola sabo bage, dage dolaibao.

Te tamadi tama dagego tigidali tō me,
bulu me, sese sela silaibao.

Tama gasa bidi dabe meba bidabo bulu menia
saibao.

Tama dage naga tama bidaibao.

⁹ Eno odali, Genuai Bidi Tigidali Bomo Elalubo
Bidigo

te po wabo eno odali,

“Mu tama, te genuai dwagi yai be dabe
dolama, te olo elaluaibao.

Awe, bidi dabe te wiegi yai be dabe me
bidigobeo.

¹⁰ Tagala, augwaligo wain gi hauwa bulu badi
goli,

me wain du dabe hauwa me walogobeo.

Tama augwaligo dwasianu wain ʻā naga ni-
gaibao.

Tagala me, augwaligo nogo si begi
te wit ge augwaligo te gide bulai.

Tama te wit ininama, augwaligo
togolama, te begi deli digi bueibao,”

Genuai Bidigo te po wabo eno odali.

¹¹ Dage dolaibao.

Dage te kigamu hulide hodaloama,
wain wē tuyu, te haniani bomai
wē tubo bage, dage dolaibao.

Dagego te wē tulama, polodubadi be
huli sesabi edelebo dao.

¹² Te nai daa tuyu, wain wē tuyu,
me haniani musik gitago eliyu, genagego
eliyu,

hābidigo eliyu ebo, te dagego mu koneani.

Tiali goli, Genuai Bidigo yainu ebo,

te şe dabe dagego munu me konebeo.
Dagego te şe dabe te olo nai dabe da homu ebo
dao.

13 Tama tibaso, Genuai Bidigo te po wali,

“Mu tama, eno we bidi dabe dagego
ena konebo hagela yali.
Tama tibaso, boi bidi dabego dage gasa buluba
me
kalabus elama, odasa paibao.
Te genuai bidi dabe nai menia saibao.
Te olo we bidi dabe te aşı nogone eyu bidaibao.
Tama augwali mu dolaibao.

14 Megi dage wiegi yai homu elama,
gana paide dagego daa hauwa mu te tubao.
Tiali goli, mu tama, te guş pagede te kele a olama,
tama te Jerusalem bulu genuai bidi dabe,
me olo we bidi dabe dalainu polo no mu-
nalubao,”
Genuai Bidigo te po wali.

15 Te tigidali we bidi hale mu yaibao.
Tama te we bidi augwa digi augwa nogi
ugwa sabo we bidi dabe
augwali nogi mu menia saibao.

16 Te agai doloba pai kolesagago Genuai Bidi
Tigidali
Bomo Elalubo Bidigo
te we bidi dabego bomo aiyaba elaluaibao.
Tama aga deli naga genuai nogi saibao.
Tama agai te dwagi yai doloba pai kolesaga naga
ebogo
agai te we bidibolo ola mawaibao,

aga te tedali gasagi yai mu dao.

¹⁷ Te hanu dabe sese dolaibao.

Tama nosai dabego bulu mesega saibao.

Tama sipsip kibu de meme kibu sigo

te mone hauwa elaluali bidi dabego

be elaluali pesageba nosai tuagasaibao.

¹⁸ Te dage dolaibao.

Dagego te gasa bidi dabe ili po walama, seęę te
soba.

Te seęę dabe dage tigi dagana selama,

tama dagego sela şabo usu egotheo.

¹⁹ Dagego te po wabo dao,

“Dago odobo Israel dabego God,

aga te Dwagi Yai Doloba Pai Kolesaga Naga

Ebo

God dao.

Ma, agai dabolo magi se me yabo homu

ebaso da, teda agai polo emainao.

Tama tibaso, dago sulama, tama dago

aga homu kolesaga koneaibao.

Awe, agai te se polo emainao,” wabo.

²⁰ Dage dolaibao.

Te dagego haniani nai hasegelama,

tama te po wabo dao,

“Dwai kolesaga te wiegi yai dao,

te wiegi yai kolesaga te dwai dao,” wabo dao.

Me, dagego te po wabo dao, “Te hulua sali te ula
dao.

Me, te ula ebo te ma huli sali dao,” wabo dao.

Tama me dagego te po wabo dao,

“Te ha ebo nai te pusu ebo, ma te pusu ebo nai
te keledede

ha ebo,” po wabo dao.

21 Dage dolaibao.

Te dage bidi duga homugo dagego
kolesagago gasa bidi dabego kolesaga aiyaba
elaluali dao homu ebo bidi dabe, dage.

22 Dage te bomai wę tubode genuai
nogi elalubo bidi dabe, dage dolaibao,
te dagego bomo de kolesaga si da,
te haniani wę şişibo delide naga dao.

23 Te dagego po tų odobo sogo da,
dagego te augwaligo nogode te ili po wabo
po tų abelebo masigi dagego selama,
tama te dwai şę yali bage olo taga palobo
dao.

Tiali goli, dagego te po şęę
meni yai bidi dabego po bugagia osola subo
menio.

24 Tama tibaso, dage te ni sasia pabo
tiwai elama, tama te ni pedali mobia pelama,
tama te ni yabe dabe tau elama,
tegalubo tiwai yaibao.

Te dwai şę dage tigiba polo tama pedalaibao,
te isigo nosai delama, silibo tiwai tama
yaibao.

Magi baso meni.

Dagego te Genuai Bidi Tigidali Bomo Elalubo
Bidigo

bomai po sela şabaso,
dagego Israel dabego God tudi ola mabo.

Aga te Dwagi Yai Doloba Pai Kolesaga
Naga Ebo God dao.

25 Tama tibaso, Genuai Bidi agai
aga we bidi dabe dali şębę eyu,
te şębę posolo mu ebao.

Tama megı da, agai nogo ugwa
sagua selama, dolainu no munalubao.
Agai nogogo deli sogo elebaso,
te tıgdalı tı dabe bulu du dabe
elebaso, memenege elama,
bulu du dabe aluasa dulaibao.
Tama we bidı hauwa ısıla paibao.
Tama augwalıgo tıgı dabe te hanu sunumı
dabede
olo pobele bage dabe munalua pabo ą
yaibao.
Genuai Bıdı agai tama tiaibao.
Tıalı goli, te tama tibogo Genuai Bıdı agai şeşę
silıgobeo.
Menio. Agai nogo me ugwaba me dodolalubao.
²⁶ Genuai Bıdıgo te digıbulu
ami bıdı dabe aga we bıdı dolagasomainu i
wabo
sa muaibao.
Awe, te digıbulu mu bıdıbo bage
asomainu eyu, agai ho bomonama waibao.
Tama te ami bıdı dabe bomona togwa asaibao.
²⁷ Te ami bagego bıdı dabe da,
te bomai bıdı dabe naga dao.
Te augwalı me deli şaęa dilı telega
elama, tulaluainu yai me menio,
o te agai gedu godege magana pai me menio.
Augwalıgo kıbu walıgo te gudalı ugwa
bugagia kęnama, asaibao.
Augwalıgo bomai su şaęa sendol guda sesa
paibao.
Te togwa pabo ą ısawai me gudugobeo.
²⁸ Augwalıgo ene da, mu poa pai.

Tama augwaligo enesigi dolama,
tama enabo no sealubuo.
Augwaligo hos dabe da, boma pai mu dao.
Tama te hos dabego şağade kapa dabe
te dila pai masigi tiwai, tama togwa
pogobeo.

Augwaligo karis dabe bomona mu pabo dao.
Tama te karis wili dabe da, te wali ebo aq ebo
dao.

²⁹ Te ami bidi dabego te hai wabo te
laion yowigo bulu hasa ela munama,
dağa wabo tiwai waibao.
Augwaligo boi bidi dabe toulama, tama sela
paibao,
te laion yowigo bulu hasa elama,
sela pabo tiwai yaibao.
Tama bidi mego augwali ma sogobeo.

³⁰ Tama te sogo boi bidi dabe aselama,
Juda bulu dolagasaibao.
Tama augwaligo kulukulu genuai mu waibao,
te tamu we holama, we kemi saneba
asiyu, u wabo tiwai yaibao.
Tama te bidi dabego te buluba tonagasobo si da,
teda augwaligo te bulu sisi pogo mesega
selama, giliga ula sininai suaibao.
Tama te bulu mu hulua sai suaibao.

6

Godigo Aisaia profet bidi nigimainu i wali

¹ Te king tuni bidi Usia isali kibu bede, eno
Genuai Bidi aga tuni bidi saide dualalubo suali.
Agai tuni bidi sia ugwanu mu elaluali. Tama tuni

bidigo ugwa agai gudali da, moni bobobage mu elama, aga be mu usu nai suali. *

² Tama geninama ensel sibigo aga bagua sai elaluai. Te tigidali deli deli ensel dabego bogo a naga olama, me badu nogi deli naga elaluai. Tama deli deligo augwa bogo me sigo augwa gesabidi halua siyu, ela pai suali. Tama gasa bogo me sigo augwa tigi mesega siyu yai yali. Tama gasa bogo me sigo da, augwali bola peyu yali. Te ensel sibi da, te isi ula tiwai. *

³ Tama augwa digi augwa hasi ma i weyu, te po wali, “Genuai Bidi aga tedali gasagi yai mu dao. Aga tedali gasagi yai mu dao. Aga tedali gasagi yai mu dao. Genuai Bidi Tigidali Bomo Elalubo Bidi aga tedali gasagi yai mu tama dao. Agai genuai ula de bomo sigo t̄o tigidali mu usu nani,” te po wali. *

⁴ Ena yaide be sunumide bidali, tama tigidali sogo augwali deli mego hae wabo sogo da, eno suali, te moni masigi me augwaligo be şe yali, te masigi tigidali mobodo yali. Tama eno suali, hano bedede pağana pabo suali. *

⁵ Tama tibaso, ena wi ebaso, te po wali. “Mu tamao, ena mu dolaibao. Tigidali sogo eno pedauwalidu dwai po wabo dao. Tama ena dwai po wabo we bidi dabe tomode bidibo dao. Ena

* **6:1:** 2 Kin 15:7; 2 Sto 26:23 * **6:2:** Te tobage mobo bidi enselgo bogo dabe te a naga me badu deli elalubo, augwali te gasa me badu ensel bogo nigai bidi dabe tiwai me elalubeo. Te tobage ensel dabe augwali nogi e tiwai “Serafim” te Hibru pogo nogi da, tama augwaligo po me te buku Baibel Aisaia pedai delide naga elalubao. * **6:3:** Ped 4:8 * **6:4:** Ped 4:8

dwai seęę wa abibo bidi dao. Tama megi da, eno te tuni bidi polo suali, aga Genuai Bidi Tigidali Bomo Elalubo Bidi. Tama tibaso, ena isaibao,” eno te po wali.

⁶ Tama te ensel dabe me deligo ala gagawai naide isi dage tolasa, ena pageba bola asali. Agai te isi dage te altade sali.

⁷ Agai te isi eno pedauwalide munama, agai te po wali, “Eno te isi nago pedauwalide muani dao. Tama nago dwai seęę sia selama, tama megi Genuai Bidigo nago yali dwai seęę sela sawai dao,” wali.

⁸ Tama eno Genuai Bidigo ensel sibi hanaluyu, te po wabo odali, “Dago de tagala palaibawe? Dego eno po sela paibawe?” Tama eno te po wali, “Nago ena tagala palao.”

⁹ Tama tibaso, Genuai Bidigo enabolo te po we bidibolo pusugi pao po wali,

“Dagego po hauwa sogo odaibao.
Tiali goli, dagego te page kuna konegobeo.
Dagego gedugo hauwa sogo tonono bilaibao.
Tiali goli, dagego magi seęę pedelali me konea sogobeo.

¹⁰ Magi baso meni.
E we bidi hanigo homu kolesaga te puna pai dao.
Tama augwaligo odogo po odobo hagela eyu,
tama augwaligo augwa gedu palia sai.
Tiyu, augwaligo gedugo te magi nai
me deli suidali weyu tiali,
tama augwaligo odogo po odidali weyu tiali,
tama augwaligo homude te po page

ma koneama, tama augwali begasa,
enaba ma aselama, tama eno augwali
usu ma
ilidali weyu, augwaligo
tama kolesaga yai dao," wali.*

¹¹ Tama tibaso, eno aga e tama po hanalu wali,
"Genuai Bidi, eno te şe ela pelama, mena sogoba
usu nigi paibawe?" Tama agai po wei ponoyu, te
po wali,

"Te tigidali hanu dabe, me tş dabe,
me be dabe sese dola silama,
be dabe olo elalua pabo sogode.

Tama bidi dabe te bede dabe bidi me
bidisa ma ebo sogoba usu nigi paibao.

¹² Ena Genuai Bidi.

Eno te we bidi tigidali augwali augwa
bulu pađe eno augwali
te digibulu buluba sela şawaibao.

Tama te bulu we bidi menia saibao.

¹³ Tama ma dwasianu we bidi hani
te tşde me bidibaso da, augwali me silaibao.
Tiali goli, tagala, te bulude we bidi meni baso me,
te nosali ena we bidi me ma pedalaibao,
te ni age te bidigo polo gelai ni tanede age
ma dalasa holobo tiwai ma yaibao," wali.

7

Godigo tuni bidi Ahasbolo tau sabo po wali

¹ Te Ahas te Jotambo ogwa, aga waş Usia, aga
te Juda dabego tuni bidi bidibadi, hwşbo sogo
pedalali. Resin, Siria bulu tuni bidi, me Peka, te

* **6:10:** Mat 13:14-15; Mak 4:12; Luk 8:10; Jon 12:40; Tpi 28:26-27

Ramaliago ogwa, Israel dabego tuni bidi, augwali sigo Jerusalemba hwigi pali. Tiali goli, augwali sigo te hanu sabo usu ebe.

Te hwibo Jerusalemba sabolisama ebadi da, *
² te Juda dabego tuni bidigo te e tama po odali, te Siria ami bidi dabe te Israel bagego tōba polo asai dao wabo po odali. Tama tuni bidi aga we bidi hani dali augwali wi mu eyu, haliga midigi sali, te bomai waligo te ni silide elalubo ni yabe dabe memenege ilibo tiwai yali.

³ Tama Genuai Bidigo Aisaiabolo te po walali, “Naga ogwa Searjasup * oda selama, tuni bidi Ahas sugi pao. Dage te wę sabo wę gamia Jerusalem ugwa badu piāo. Tama dage sigo te tuni bidi te name ugwa wę telabo pesageba pabo genuai sunumide te tuni bidi tiāba pao.

⁴ Te tuni bidibolo aga homu daŋ olama bidao, tama te haniani po dabego agai homu elalumainu elamo dao po walao. Aga yaide dua bidama, tama te tuni bidi Resin aga hani dali, me te Israel dabego tuni bidi dabe dali, wi igio po wao. Te tuni bidi sigo sębę te isi pade sula sainu dabo tiwai ebao. Te sula sainu hano naga holobo tiwai te ebao.

⁵ Te mu tama, te Siria dabe augwaligo te Israel dabego tuni bidi dali augwaligo po mia sali, te Ahas aiyaba elaluaio olama,

⁶ augwaligo te po wali, augwali te Juda buluba hwigasaibao po wali. Tama we bidi wi ilama,

* **7:1:** 2 Kin 16:5; 2 Sto 28:5-6 * **7:3:** Te Hibru pode te nogi Searjasup te tobage po tiwai si elalubao, “Dwasianu hani we bidi te augwa page buluba ma asaibao,” wai dao.

tama te bulu selama, tama te bidi Tabelgo ogwa tuni bidi bidimainu sa muaibao, augwaligo te po mia sali,” wali. †

⁷ “Tiali goli, ena God, Genuai Bidi, eno te po te obao, te nai dabe te me pedalogobeo. Mu tama, augwaligo te şe ebo usugobeo.

⁸⁻⁹ Magi baso meni. Te tobolu bidi Resin agai bomogo naga te genuai hanu Damaskus tonalubo dao. Tama Damaskusgo bomogo te Siria tş kantri tonalubo dao. Tiali goli, te Resin da, te aga bidi naga dao. Te tiwai me, Ramaliago ogwa Peka agai bomogo naga te Israelgo genuai hanu Samaria tonalubo dao. Tama te Samaria hanugo bomogo te Israel tş pedai kantri tonalubo dao. Tiali goli, te Peka da, aga bidi naga dao. Te 65 kibu be tomode te Israel bulu dolama, tama te we bidi sese besela pelama, tama augwaligo nogi mu tama sia saibao. Tama ma, te Juda dabe dagego eno pode homu daş wasiřama yali da, teda dage me bobobage sogo me bidigobeo,” Genuai Bidigo te po wali.

Godigo tuni bidi Ahasbolo bomo yai şe ola mani

¹⁰ Tama Genuai Bidigo Ahasbolo gasa po me wali.

¹¹ Agai Aisaiabolo te Ahasbolo te po wao po wali, “God naga Genuai Bidibolo hanalu wao, te nagebolo bidigo gedugo susiřwai bomai şe me ola momainu. Nago agabolo mena tama

† **7:6:** Dago te nogi yali bidigo nogi konebeo, “te bidi Tabelgo ogwa,” tiali goli te kolesaga koneai bidi dabego homugo aga te Siria bulu bidi hani me deli da homu yai.

bomai şe, me nago suabo homu ebo şe me, nago agabolo hanalu wao. Ma, nago te bomo yai şe te bidi gu pagede suabo homu ebaso me, o ma nago dagalude bomai şe pedalobo suabo homu ebaso, o ma menade me naga homugo godolo me ebo digi te tobage şe suabo homu ebaso da, nago Godibolo hanalu wao, tama Godigo nage ola mawaibao,” wali.

¹² Tiali goli, Ahasgo te po wali, “Menio. Te eno agabolo bomai şe me suainu me hanalugobeo. Eno Genuai Bidigo bomu usu sabo hagela ebo,” wali.

¹³ Teda Aisaiago po wei ponoyu, te po wali, “Dage tuni bidi Devitgo wai dabe, dagego bugagia odao. Dagego ebo kolesagade da te bidi dabego dage hagela mu yali. Tama megia ma eno Godigo tonalubo kolesaga te dagego usu sogowe?

¹⁴ Teda Genuai Bidi aga digi dage bomu yai şe me deli ola mawaibao. Te şe da e tama tiwai dao. Te gesi wegi me tabi elama, tama agai ogwa ame naibao, tama agai nogi Emanuel poaibao. † *

¹⁵ Tama nosali te ogwa aga te homu kolesaga elama, te mena kolesaga dwai yaliwe, ma mena kolesaga wiegi yai yaliwe wabo sogode, tama te sogo agai hani bunu ai, me sis augwaligo kau kibu ame pego, me sipsip kibu ame pego nigai

† **7:14:** Te Hibru pogo te nogi Emanuel te page da te elama dao, “God da dali bidibao,” wali. * **7:14:** Mat 1:23

nai, tuaibao," wali. §

¹⁶ "Ahas, megi da, nago te tuni bidi side nage wi ebo dao. Tiali goli, augwali sigo bulu dolama, tama augwaligo t̄o olo elaluaibao. Tama te nai s̄e da, te ogwa wai b̄oḡo mena kolesaga dwai yaliwe, ma mena kolesaga wiegi yai yali homu konesiḡbadi, te s̄e yaibao.

¹⁷ Tama Genuai Bidigo dwai sogo taga palama, tama nage me, naga we bidi me, naga ayago togali seseba taga palaibao. Te s̄eḡeḡo da, te polobadu yali te s̄eḡe mu edelama, mu yaibao, te Israel dabego Juda tagalama, taga palidu gagalasa, megiba usu nagasali. Te s̄eḡe e dao, Genuai Bidigo Asiria tuni bidi Juda buluba sela asaibao," Aisaiago te po wali.

¹⁸ Tama te sogo Genuai Bidigo Isip dabeba ho obaso, augwali augwa bulu tagalama, tama augwali te dinai sibi asobo ḡo yaibao. Tama ḡai

§ 7:15: Te Israel dabe augwali te t̄o wa pai bulude bidali sogo, augwaligo te nai hauwa elalubeo. Tama augwaligo odali, te Kenan t̄oḡe te nai hani me hasago ame p̄e hauwa elalubo po odali, tama te wiegi yai nai mu da augwaligo te homu yali. Te buku Ma Dobola Sali, Dḡi 3.8, tede te po elalubao. Tiali goli, nosali da, augwali te Kenan t̄oḡa sabolama, bidali sogo da, augwaligo te tobage nai hauwa mu elaluali, te nai hani me hasago ame p̄e te tubo nai si naga me elalubeo. Tama tialima, bidi mebago homugo te hanigo te po wali, te wai dabego te wiegi yai nai naga tuabo po wali da homu yali, te nai hani me sis. Tama bidi mebago homugo te po page te gasagi yai tedali wali da homu yalio. Augwaligo homugo te hanigo te gide nai dabe tigidali dolaibao po olama, wali da, te homu yali. Te wali po te ves 21-25 tede suo. Te tobage nai si naga elalueibao, te bulude elalubo hani dali te tubo ame p̄e, ma te sis nigabo, te nai si naga elaluabo po olama, wai dao.

te Asiria haniba ho wabo si, tama augwali te mano sibi isidigi asobo tiwai asaibao.

¹⁹ Tama augwali te bulu Juda tõe mu pağa yaibao. Tama augwali te tigidali dwai pesage me, masigi dedage me, dwagi yai nosai elalubo pesage me, sesane yai bono elalubo pesage me, mu usu naibao.

²⁰ Tama te sogo Genuai Bidigo te Asiria tuni bidi te wę Yufretis u badu oda saibao. Aga te Genuai Bidigo nisa tiwai elama, dagego nisi poawaibao, te dage Juda dabego tigi nisi. Agai dagego penane nisi me, tobolu nisi me, tigi nisi me, tigidali agai poawaibao.

²¹ Tama te sogo da, te boi bidi dabego dagego kibu bulmakau dabe, sipsip kibu dabe sese ela silaibao. Tiali goli, bidi me deligo kau kibu deli bidiyu, me meme kibu si me bidibaso da,

²² augwaligo ame pę hauwa mu nigilaibao. Tama agai te ame pę selama, tama te tubo nai sis geselaibao. Tama te dwasianu we bidi bidibo bage augwaligo te sis dali, hani bunu ađ dali si tuyu yaibao.

²³⁻²⁴ Te sogo da, dagego gi dabe dola silaibao. Megi te dagego dwagi yai wain ni gi deli delide te 1,000 wain ni bono elalubo, tama te ni dude dagego masigi 1,000 kina te sabao. Tiali goli, te dwai sesane ni me, sesane bono si holama, te ni mesegelaibao, te dwagi yai gi dabe, tama bidi dabe olo bilibo wi yaibao. Ma, bidi dabe augwali teba poloba painu da, teda augwaligo enesigi me selama, hasa kegegi paibao.

²⁵ Megi da, bidi dabego te dwasianu bulu dude dabe te augwa gide nai sabo dao. Tiali goli, te

ni sesane yai ni dabe holiyu, bono dabe holiyu elama, te gi mesegelaibao. Te bidi dabe augwali te sesane dabe wi ebaso, teba pelama, gi dabe ma egobeo. Menio. Te da, augwaligo te kau kibu de sipsip kibu naga te pesageba bilama, nai teba gegegi pomainu sula tagalaibao.

8

Polo wi sa, polo sela pa

¹ Genuai Bidigo enabolo walali, “Te po tede aşabo genuai nai me sao, tama ugwadu nago te po aşao, ‘Polo wi sa, polo sela pa.’ Nago bugagia aşao, tama te bidi dabego bugagia nedebosusu yaibao.

² Tama te po sagoa maiabobidi si nago sao, te dwagi yai bidi pris Uria, me Sekaraia, te Jeberekiago ogwa,” wali. Tama eno te tama yali.

³ Nosali ena ena we dali piali. * Tama aga haliga elama, ogwa ame nani. Tama Genuai Bidi enabolo te po wali, “Nago te nogi agabolo mao, ‘Polo wi sa, polo sela pa’.

⁴ Tama te waigo ida aya wabo gagalisişbadi da, te Asiria bagego te Damaskus de Samaria sigo wiegi yai nai dabe tigidali wi sagasaibao, tama augwa tuni bidiba sela paibao,” wali.

Asiria tuni bidigo Juda dabe aiyaba elaluainu yai goli, God augwali dali bidali

⁵ Genuai Bidigo enabolo te po ma wali,

⁶ “Ena Genuai Bidi, ena te weş

* **8:3:** Bidi mebago te homu ebaso, te profet bidi Aisaiago we, aga me te profet we me dao homu ebo.

Jerusalemde gebo dabo tiwai dao.
Aga tigidali sogo dua soabo dao.
Tiali goli, te Juda we bidi dabego
homugo eno bomo meni da homu ebo.
Tama augwaligo homugo te Aram tuni bidi Resin
dali,
te Israel dabego tuni bidi Peka,
augwali sigo bomo te genuai mu dao homu
ebo.
7-8 Tama tibaso, ena Genuai Bidi, te eno te wę
Yufretis
genuai mu ilama, tama te wę gisigiluyu,
tigidali pesage mesega sigi pomainu yaibao.
Te węgo tigidali bulu mesega saibao.
Te wę Yufretisdu gagalama, tama Juda
buluba sabolagasaibao.
Tama te wę gebo dabo te bidigo dogoni ąai
yagasaibao.
Te wę Yufretis te Asiria tuni bidigo piksa tiwai
dao,
te aga ami bidi dabe dali sigo tiwai.
Te bage augwali aselama, te Emanuel
nago tų usu nagasaibao.” † Godigo te po
wali.
9 Bugagia odao, dage te we bidi
digibulu bidibo me, ąade bidibo me,
dage Israel hani isąwai bage.

† **8:7-8:** Te Hibru pode te nogi Emanuel wali, te page te tobage tiwai si elaluali, “God da dali bidibao,” wai. Te Aisaia 7:14, tede Aisaiago te po weyu, te wai me deli ame nobaso, te augwaligo aga nogi te Emanuel nogi yaibao po wali. Aisaiago agai te waide homu kone elama, tama agai te Juda hanigo tų nogi e poali, “Emanuel, nago tų dao,” wali.

Dagego hwiabo no muyu, bomo selama elalubo
se yao.

Tiali goli, dagego bomo da, toga paibao.

Tama dage noma selama, kone tuꝞ pebela
waibao.

¹⁰ Duga homugo mena se yabo
homu yali po duga maiꝞo.

Tiali goli, dagego te se ebo usu egobeo.

Dagego te po da, aga nai meni yaibao.

Magi baso meni. God da dali bidibao. †

*Aisaia aga hani dali, augwaligo God deli naga
wi yao*

¹¹ Eno Genuai Bidigo bomo enaba asobo
gagama yali. Tama agai enabolo te po wali,
“Nago te we bidi dabego homu dali deli igio.
Tama nago augwaligo ebo kolesaga wali pigio,”
wali.

¹² “Te we bidi dabego te po obaso da, ‘Bidi
hani mebago Juda bulu dolaibao po mia salio,’
po obaso, nage dali, naga hani dali, dagego te
po mu dao homu igimio. Tama me, te we bidi wi
elama, noma sobaso da, dage augwali ebo gilama
wi elama, noma selamuo.

¹³ Dagego e tama koneao. Ena Genuai Bidi
Tigidali Bomo Elalubo Bidi, ena te wiegi yai
doloba pai kolesaga naga tigidali sogo ebo God
dao. Dagego ena deli naga wi elama, noma sao.

*

† **8:10:** Te Hibu pogo, te po dage e tiwai, “God da dali bidibao”
wai, te tobage po tiwai wai te nogi Emanuel wali. Te Aisaia, Daj
7:13-15 me Daj 8:7-8, tede te po suo. * **8:13:** 1 Pi 3:14-15

14-15 Ena te we bidigo geme duala sabo bomai pesage dao. Tiali goli, ena te Israel de Juda sigo we bidigo sunumide masigi tiwai bidibao. Tama augwali te masigide sağa dani tuğ palama, tama tulaluama, tama augwali dolaibao. Tama te Jerusalem we bidide da, te ena te ke tiwai, augwali tola sabo bidibao. Tama augwali hauwa te keđe tola saibao," wali. *

Aisaiago Genuai Bidigo yaibao wali te se tonaluali

16 Te ena skul ogomani gesabidide eno te Genuai Bidigo enabolo mani po mesegelama, haluali. Tama eno aşnama, tama eno dađ tede ilali. §

17 Megi da, eno te Genuai Bidi agai yaibao wali te se ebo deli naga tonaluaibao. Agai Israel we bidiba polo tudi ola mawai dao. Tama agai augwaliba te begela ma tonogobeo. Tiali goli, eno agai bomo deli naga konealuaibao. *

18 Genuai Bidi Tigidali Bomo Elalubo Bidi aga te Saion bulu dude bidibao. Agai ena te wai dabe

* **8:14-15:** 1 Pi 2:8 § **8:16:** Godigo te po wali, te we bidi augwaligo agai po wali pişabaso da, teda haniani se nosali pedelaibao wali. Tama Aisaiago te yabo se po aşeni. Te agai te aşeni po keņama, dađ ilali, te niwai bidi mego agai te aşeni po hasegelabo usu me egobeo. Tialima, nosali da, te po wali se dabe pedalubo si da, te we bidi augwaligo te duani buku yabe dagalama, tama agai te aşeni po nedama, tama augwaligo te tiwai konemainogo, te Aisaiago wali po dabe te mu po wai yabo homu yaibao te po wai. * **8:17:** Hib 2:13

mawai dao. Tama agai da te Israel we bidide yabo şe daj tiwai ilali. ** *

God agaduba deli naga we bidibolo dwagi yai sogo mabo usu yaibao

¹⁹ Te we bidi dabego dagebolo te isai bidi dabego noma dali po wabo we bidiba pao po waibao, tama augwaligo homu kolesaga sigi pao po waibao. Te isai bidi dabego noma dali po wabo bagego augwaligo pedauwalidu pomu po weyu, keledude haniani dwasianu po waibao. Tiali goli, te isai we bidi dabego te bidibo we bidi dabe homu kolesaga mabo usu egobeo. Te tama tiali goli, magi baso mu augwali te isai we bidiba udalama, tama augwalide te kolesaga sabo dawe? Augwali augwa Godiba pomainao.

²⁰ Te augwaligo te augwa Godiba pelama, tama agai homu kolesaga siyu, agai bomai po sigi peyu eyao. Ma, augwaligo tama tisama yali da, teda augwali hulua sai madi me bididuaibao. Tama wiegi yai sogo me sugobeo.

²¹ Menio. Augwali dwai dene mu saibao. Te augwali genuai homu şeş mu elama, nasi elama, tama augwali subigila te bulude bilaibao.

** **8:18:** Aisaiago Godigo po pusali silagasobao wali. Megi da, te aga dua digi bididu, te Godigo mena şe ebo te suainogo tonalu bidali. Tialima, te we bidi dabego aga sulama, tama augwaligo agai wai dabego nogi pagede homu kone kone ebo sogo, augwaligo te agai augwaliba pusali pode homu kone palaibao. Te Aisaiago wai dabego nogi page koneainogo da, te buku Aisaia, Daj 7:3; 8:3-4, tede suo. Te ves 17 me 18 tede wali po, "te Israel we bidi dabego wali po," te tş kantri Israel me Juda dali te tş kantri pedai side te po wai dao. * **8:18:** Hib 2:13

Nasigo augwaligo haliga şeşę mu elama, tama augwaligo augwa tuni bidibolo, me augwa Godibolo dwai po waibao. Te augwaligo dagaluba tonoyu,

²² tþba tonoyu yaibao. Tiali goli, augwaligo dwagi yai nai dabe me sugobeo. Menio. Te augwaligo te dwai şeşę, me dwai şeşęgo augwali tigidali bulude bilibo digi te hulua saigo augwali mesegasa bilibo tiwai yaibao. Tama augwali wi pelama, te dwai şeşę gedelabo sunumi mu meni yaibao.

9

Godigo we bidi wiegi yai homu elama, bidabo tuni bidi mani

¹ Polobadu Genuai Bidigo te Naptaligo hanigo bulu pesage, me Sebulungo hanigo bulu dolai dao. Tama augwali hale dali mu bidai dao. * Tiali goli, me sogo nosali da, te badu dabe te tamu węba pabo sunumide bida bida pabo bulu, me te wę Jordan ugwa bulu badu bulu dabe, me te Galili distrik bulu tigidali, me te Israel hani isşwai bidi dabe hauwa bidibo madi, te bulu dabe sese genuai nogi saibao. Tama augwaligo dwai sogo sia saibao. *

* **9:1:** Te Asiria dabego boi hwjagaselama, Sebulun me Naptali hani sigo tþ dabe sobadi, te gasa te pade elaluali bulu dabe, me distrik dabe, te kantri Israel te not badu elaluali bulu dabe me salio. Te buku 2 King, Daj 15:29, tede suao. Galili tþ te gasa nogi te tþ pedai badu kantri nogi me dao. * **9:1:** Mat 4:15

2 Te we bidi augwali moni hulġa sai madi bilai
goli,

megi augwali genuai ula suali.

Augwali hulġa sai madi bidai goli,

megi da, augwalġba genuai ula pedalali.*

3 Genuai Bidi, nago naga we bidi
genuai hani pedalomainu yalġo.

Tama nago augwali wiegi yai homu emainu
geninanio.

Augwali naga gedude wiegi yai homu yalġo.

Te augwalġo augwa ġi nai hasia inawai
siyu ebo homu tiwai yalġo.

Tama me, te ami bidi dabego wābi hwġnama,

gasa bidi dabe aiyaba elaluama,

te augwalġo sali nai dabe dobayu

ebo homu tiwai yalġo.

4-5 Te we bidi dabe wiegi yai homu yali.

Magi baso meni.

Nago augwalġo boi bidi dabego bomo

polo toga şayai da weyu,

te polobadu nago Midian hanġo bomo
toga

şayani yali gilama. †

Te boi bidi dabego naga we bidi tonaluama,

tama augwali genuai seġę tolalumainu yai
dao,

te bidġo seġa pai ni name kau kibu

dogonġba munama,

* **9:2:** Mat 4:16; Luk 1:79 † **9:4-5:** Polobadu te Midian dabego te Israel dabeba dwai şę ebaso, tama te bidi Gideongo nogode Genuai Bidġo augwalġo bomo togwaluai dao. Te buku nogi Tobolu Bidi, Daġ 6:16; 7:9-25, tede te po dabe elalubo suo.

tama te kau kibugo şe emainu wabi dagego
elama,
tonalubo tiwai yai dao.
Tiali goli, nago te ni name dabe, me te wabi dage
dabe,
nago polo toga şayai dao.
Te boi bidi dabego nai tama,
te boi bidi dabego nago we bidi dabe
dali dwai şe megi me egobeo.
Te boi bidi dabego gudama, hwigi pabo
nai dabe sese isigo dela silaibao.
Te augwaligo moni su dabe, me hwiyu gudubo
ugwa
te bidi kaneme dagana sali, te isigo delama,
silaibao.
Te tigidali şeşe dabe sese silaibao.
Tama wiegi yai sogo ma asaibao.
⁶ Magi baso meni. Ogwa me ame neyu,
daba polo sabolali.
Te wai me deli Godigo dabolo mani.
Aga dago tuni bidi bidaibao.
Tama agai tama nogi dabe elaluaibao,
te Dwagi Yai Kolesaga Mu Mabo Bidi dao,
tama God Tigidali Bom o Elalubo Bidi,
tama Tigidali Sogo Bida Bida Pidubidibo Aya,
tama Bugagia Bidibo Page Sela Mayu,
me Tabi Nagame Ilibo Tunibidi.
Agai te tobage nogi dabe elaluaibao.
⁷ Te tuni bidi te tuni bidi Devit hasegelama,
bidaibao.
Tama aga te Devitgo tuni bidi siade dualaluyu,
te we bidi dabe tonaluaibao.
Te agai gavmanigo bomotigidali sogo
genuai holudaibao.

Tama hwıbo me menia pelama,
bugagia tigidali sogo bidaibao. Magi baso
meni.
Te tuni bidi aga te tigidali sogo
dwagi yai doloba pai kolesaga naga ebo dao.
Tama agai te kolesagago aga
te bomai tuni bidi bidaibao,
te megı me, tigidali sogo nosali me.
Genuai Bidi Tigidali Bomo Elalubo Bidigo ho-
mugo
bomo mu elama,
we bidi dabe dali wiegi yai şe yabo homu
ebao.
Tama tibaso, agai te şe dabe me elama, ped-
alaibao.*

Genuai Bidigo Israel dabe dene mani

⁸ Genuai Bidigo polo wali, te agai
te Israel bulu dolaibao wai dao.
Te Jekopgo wai hani dabe,
tama te dwai sogo augwaliba pedalobo sogo
da.
⁹ Te genuai hanu Samaria we bidigo,
me gasa tigidali Efraim hani
bidi dabe, augwaligo koneaibao,
Genuai Bidigo te şe augwaliba te yali dao po
waibao.
Te megı da, augwaligo homugo augwali
geninama mu dao olama,
augwa nogi ugwaba te sobao.
Augwaligo te po wali,
¹⁰ “Te boi bidi dabego dago brikigo
şeni be augwaligo huşiyu,

* **9:7:** Luk 1:32-33

me dago fik ni geliyu yali goli,
te dago tede moni homu egobeo.
Te olo nai dao.
Dago masigi togolama, wiegi yai
bomai be dabe şe yaibao.
Tama dago wiegi yai ni bõ wai bulaibao,
te ni fikigo pesage hasegeleyu," te po wali.
¹¹⁻¹² Genuai Bidigo Israel dabe dali şeşę yali.
Tama tibaso, agai te boi bidi dabego homu
hodolali,
te augwaliba wabi hwiagasomainu.
Agai te Siria dabe te giliga asobo badu
bidigo homu hodolali, te tuni bidi
Resingo hani,
tama me agai giliga dega
sabo badu bulu Filistia hanigo homu me
hogodolama, hwiagasomainu yali,
Israel dabe aiyaba elalumainu.
Genuai Bidigo te tama tiali goli,
tego agai şeşę siligobeo.
Menio. Agai nogo me dodalubao.

¹³ Te Israel we bidi homu begelebeo.
Genuai Bidi Tigidali Bomo Elalubo Bidigo
augwali dene mani.
Tiali goli, augwali agaba ma asobeo.
¹⁴ Tama tibaso, Genuai Bidigo
te bulu Israel dene mawaibao.
Te deli sogo tama agai Israel dabego
tobolu dali, danu dali, si togaibao.
Me po begelama weyu, agai te wiegi yai
ni pam nologo dali, te olo sigi dali si togaibao.
¹⁵ Tobolu te polo monu dabe de genuai

nogi yai bidi sibolo wali.
Te danu te tibo po we bidibolo pusali
profet bidi dabebolo wali.
16 Te tobolu bidi dabego we bidi dabebolo
wiegi yai sunumi dali kolesaga si
ola mawai menio.
Tama tibaso, we bidi polo hagawali.
17 Tigidali we bidi God tagalama,
God dologode bidisabo bidi polo gagawai dao.
Augwaligo tigidali po dabe,
kolesaga dabe mu dwai mu dao.
Tama tibaso, Genuai Bidigo tigidali mu dolaibao.
Agai te gesi bidi me bidimainu me sula tagalo-
gobeo.
Tama agai te we sibi me hobede me egobeo.
Wilawe we dabe, me te tiana wai dabe,
agai hobede me egobeo.
Genuai Bidi agai te tama tiaibao.
Tiali goli, tego agai şeşę siligobeo.
Menio. Agai nogo me balalubao.
18 Te we bidi augwa haniani dwai
kolesagago augwa ma dolali.
Te dwai nosaide isi dola selama,
te genuai nide dela selama,
moni busi dabo tiwai yali.
Tama genuai hano ugwaba holali.
19 Genuai Bidi Tigidali Bomo Elalubo Bidigo şeşę
genuai mu elama,
tama agai tõe we bidi tigidali dene mani.
Tama augwali silali, te isigo mone busi delama,
tigidali nai dabe dela silibo tiwai yali.
Te deli deli we bidigo homu kolesagago da,
gasa we bidi aiyaba elaluabo homu elalubo.

20 Tama augwaligo nai anoma elama, sabo şe ebo dao.

Tiali goli, tego augwaligo homu kolesaga pağanabeo.

Augwali te bidi nai hauwa tuai goli, augwali tabia pişama ebo tiwai dao.

Tama augwaligo te kolesaga augwa deli hani dali me ebo dao.

21 Te Manase hanigo Efraim hani aiyaba elaluainu yaibao.

Tama Efraimgo Manase hani aiyaba elaluabo homu yaibao.

Tama te hani sigo Juda dabe aiyaba elaluabo homu yaibao.

Genuai Bidigo augwa digi augwa hasi ma dolomainu yaibao.

Tiali goli, tego agai şeşe ebo siligobeo.

Menio. Agai nogo me balalubao.

10

1-2 Dage te gesi gesi bomai po mubo bage, dage dolaibao.

Te gesi bomai pogo te po tu ebode gasa bidi dabe aiyaba elaluama, tama nai meni yai bidi dabego nai sainu.

Tama tiyu, te nai meni yai bidi dabe po tu ebo sogo asobaso da, te bomai pogo augwali

tau sabo meni.

Tama augwali po tu ebode geda mubo dao.

Tama te dolo meni yai kolesagago dagego Genuai Bidigo we bidi dabe aiyaba elaluama,

tama dagego te wilawe we dabe,
me tiana wai dabego nai dabe dagego wi
sabo dao.

³ Te Godigo dagego dwai kolesaga
wei ponabo sogo bodolu muani,
te sogoba sabalobo si, dagego magi se
yaibawe?

Te agai gasa bulu me te bomai wali tiwai
aselama,
dage dolomainu ebaso, dagego magi se yaibawe?
Dage te deba udalama, dage tau somainu
yaibawe?

Tama te nai dabe hauwa dagego sali,
te nai dabe dagego menade mugi paibawe?

⁴ Dagego magi se me ebo usu egobeo. Mu menio.
Te boi bidi dabego dage ela wialobo,
o dage deli deli pibia sidubadi,
augwaligo dage sela pelama,
kalabusiba tagaligi pabo se yaibao.

Genuai Bidigo se dabe dageba pedalumainu
yaibao.

Tiali goli, tego agai sebe siligobeo.
Menio. Agai nogo me balaluaibao.

Te bulu tq kantri Asiria dolaibao

⁵ “Ena Genuai Bidi, eno te po obao,
te bulu tq kantri Asiria dolaibao.
Megi da, te Asiria te wabi tiwai nigilama,
tama eno we bidigo ena sebe ilibo
we bidi te elebao.

⁶ Te we bidi dabego ena tagalama,
tama God dologode bidisabo bidi gagawali.
Tama augwaligo ena sebe ilali.
Tama tibaso, eno Asiria bage

taga palama, augwali elama,
tama augwaligo nai dabe selama, tama aug-
wali
aiyaba elaluama,
agalama, tagalomainu yai dao,
te bidi dabe t̄ nageamea pai
pudu pabo tiwai emainu yai dao.”

7 “Tiali goli, Asiria tuni bidigo homu
kolesaga, eno kolesaga dali side gasa me tali.
Agai te gasa bulu hauwa me dolabo homu
elalubao.

Tama augwali sese silabo homu ebo.

8-9 Agai dwai homu tali eyu, te po wali, ‘Eno bulu
hauwa me elaluama,

tama augwaligo genuai hanu dabe
eno polo sai dao,’ po wali.

‘Tama me, te tuni bidi dabe eno augwali aiyaba
elaluali,

te bidi dabe augwali eno ami bidi
tomode ofisa bidi bidimainu,
eno augwali te şe mani.

Te eno te hanu dabe aiyaba elaluali

hanu dabe te Karkemis, me hanu Kalno, me
Arpat,

me Hamat, me Damaskus, me Samaria, tama
dao.

10 Eno te bulu dabe dolama, elama, tagalai dao.

Te bulu dabede te tibo god dabe piksa hauwa mu
elalubo

hanu dabe augwaligo elaluali.

Tama augwa te tibo god dabego augwali tau
sabeo.

Te tibo god dabego te Jerusalem me Samaria sigo
tibo god dabe aiyaba elaluali.

- 11 Eno te Samaria dabe augwa
tibo god dabe dali eno dolai dao.
Tama tibaso, eno te kolesaga tiwai te Jerusalem
augwa
tibo god dabe dali me yaibao,'
te Asiria tuni bidigo te homu ebao.”
- 12 “Te tuni bidigo te po wali.
Tiali goli, ena Genuai Bidi eno te po obao.
Te Asiria dabe tuni bidigo eno agabolo
te bulu du Saion me Jerusalem side
yao wali şe ela silibo si da,
teda aga tigide eno şe yaibao. Magi baso
meni.
Agai homugo aga genina mu dao homu elama,
tama aga nogi ugwaba mu sabo.
- 13 Agai tobolu tali eyu, agai te po tama wali,
'Ena bomo de ena homu kolesaga sigo
eno te şe dabe yalio,' po wali.
'Magi baso meni. Eno dwagi yai
homu kolesaga mu elaluali, te şe dabe yabo.
Eno te bulu dabe daj ilali, eno polo sela şawani
dao.
Tama tigidali ena dologode naga bidibo.
Tama eno augwaligo wiegi wiegi yai nai dabe
augwaligo sisiniduali nai dabe eno sai dao.
Ena bomai bidi mu dao.
Tama tiyu, eno te bulu we bidi dali,
me augwaligo king bidi dabe dali agalama,
tama eno augwali aiyaba mesegelai dao.
- 14 Te e tode kantri dabe tigidali te ba be tiwai dao.
Tama augwaligo wiegi yai nai dabe eno sali,
bidigo te ba ge sabo tiwai yalio.
Awe, te ba kimi dabego augwa ge dabe tagalama,

tama bidigo olo sabo tiwai gilama,
eno te kantri dabe sisinani.
Tama te ge tagalali ba kimigo
te ge sabo bidibolo hwa wasiawai tiwai eyu,
te kantri dabego bomo elaluali
bidi dabego enabolo
tagala po me wabeo. Mu menio.’
Te tuni bidigo te po wali.”
15 “Tuni bidigo te po tama wali.
Tiali goli, ena Genuai Bidi eno hanalu waibao,
‘Te sigi hwa me deligo te po waibawe,
“Te ena genuai dao, tama bidigo nogo toulama,
nigilibo te enaduba bomogo edelalio,” po
waibawe?
Te so mego “Ena te bidigo nogo toulama,
ni togobo bomo te eno edelalio,” po
waibawe?
Te hwıbo ni dage dabego bidi nogo
toulama, hwıgi pabo meni.
Menio. Te bidigo te ni dage dabe nogo
toulama, hwıgi pabo dao.’ ”
Genuai Bidigo te po wali.

16 Megi da, Genuai Bidi
Tigidali Bomo Elalubo Bidigo
te Asiria dabebolo genuai gasi me deli
augwalibolo menama,
tama augwali bomo sia somainu yaibao.
Tama me ma, bidigo magi nai dolainu
sia nogebo tiwai eyu,
agai te Asiria bagego bomo me,
genuai nogi dali, mu dolaibao.
17 Genuai Bidi aga te Tigidali

Wiegi Yai Doloba Pai Kolesaga Naga Ebo God dao.
Tama aga te Israel dabego ula dao.

Tiali goli, Asiria dabe dali da, aga te isi gagalama,
augwaligo bulu isi ulaibao.

Te deli bubagade naga agai te tigidali
dwai nosai dabe isi ulaibao.

¹⁸ Tama bogi peyu, moni genuai genuai
ni dabe dela pelama,

tama gi yabo wiegi yai tō me dela paibao.

Genuai Bidigo Asiria dabe dolama,

tama augwali mu tama silaibao,

te gasigo bidi me deligo tigi bomo doloyu,
ela silibo tiwai yaibao.

¹⁹ Te Asiria bulude tigidali nai dabe mu silaibao,
tama deli deli ni naga dolaluaibao,

te dwasianu wai bōq dabego me nedabo
usu
nama.

Dwasianu Israel we bidi hani naga ma asaibao

²⁰ Genuai Bidigo bodolu me polo muai

dao wali, te Israel hani dwasianu

te Jekopgo wāi tomode bidibo

hanigo i agabolo omainu.

Te Israel dabe augwali augwa boi

bidi dabede wi ebaso,

tama augwaligo gasa bulu

bidi dabego augwali tau somainu i wali.

Tama te bulu bidigo augwali tau somainu tonalu-
ali.

Tiali goli, te bulu bidigo begelama,

augwali ma dolaibao.

Tama te sogo augwaligo te Israel dabego

Genuai Bidiba i waibao.

Aga te Wiegi Yai Doloba Pai Kolesaga
Naga Ebo God dao.

Tama augwaligo agai tau somainao
olama, tonaluaibao.

²¹ Tama te dwasianu Israel we bidi
bidibo dabe augwali te God

Tigidali Bomo Elalubo Bidi pageba ma asaibao. *

²²⁻²³ Megi da, te Israel we bidi hauwa mu te
bidibao,

te tamu węde kemi sane tiwai dao.

Tiali goli, augwali dolaibao,

tama dwasianu we bidi naga ma pedalaibao.

Genuai Bidi Tigidali Bomo Elalubo Bidigo te bulu
sese

tama dolabo po polo wai dao.

Tama da agai dolaibao.

Tama agai doloba pai kolesaga genina
mu ma haninaibao,

tama te we bidi dabego sueibao. *

Genuai Bidigo Asiria dabe dolaibao

²⁴ God, Genuai Bidi Tigidali Bomo

Elalubo Bidigo te po wali,

“Eno we bidi dage Saionde bidibo,

dage te Asiria dabede wi igimio.

Augwaligo dage te wąbigo elama,

dage dali dwai sę ebadi me tagalao.

Te Isip bagego polobadu yali tiwai ebadi goli.

²⁵ Megi da, eno dage Asiria dabego

* **10:21:** Te Hiburowe, te po weyu “Dwasianu hani naga te ma begasa asaibao,” wai. Te tiwai po te Aisaiago wai me deli nogi wabo tiwai si yali dao. Te buku Aisaia, Dąi 7:3, tede te tiwai po elalubo suo. * **10:22-23:** Rom 9:27

dage dolomainu sula tagalobao. Magi baso
meni.

Eno şeşe dage dali me ebaso.

Tama tamadi tama ena ma begelama,
Asiria dabe dolaibao.

²⁶ Ena, Genuai Bidi, Tigidali Bomo
Elalubo Bidi, eno augwali bıgo elaibao,

eno te Midian dabe te Orepgo Masigi
nogi wabo bulude dali tiwai elali.

Eno nogo ugwa selama, tama elaibao,
te polobadu eno Isip dabe
te tamu weşe elali tiwai yaibao.

²⁷ Megi da, dage te Asiria dabego
dage tonaluyu, te kau kibu
magede ni name munama,
tama şe emainu selebo tiwai te ebao.

Tama te Asiria dabe bugagia dualalubao.

Tama augwaligo te ebo kolesagago
ena şeşe te ilibao.

Tama tibaso, te eno bodolu muani
sogode da, te eno te Asiria dabego
bomo silama ebode da,
te bagego dage şeşe ma mayu egobeo.

Awe, dage te boma pai hani pedalubaso,
dagego te tolobo şeşe mu tagalaibao.”

*Te boi bidi dabe Jerusalemba hwi yagasainu
asali*

28 Te boi bidi dabe bolo hanu Aiba sabolagasali.

†

Augwali te hanu Miklondu sa asali.

Tama augwaligo nai dabe meba
te hanu Mikmasde osogo muani.

29 Augwali aiya dulama, wę odogo nogegi pali.

Tama augwali ugwaba holama, hanu Gebaba pigi
pali.

Te Rama hanu we bidi wi genuai mu eyu, midigi
sali.

Tama te hanu Gibeaa, te tuni bidi Solgo hanu,
augwali hanu tagalama, wi pepelawali.

30 Te hanu Galim we bidi dagego i bomonama
wao.

Olo saganama, odao, te Laisa be nani
we bidi, dagego odao.

Hobede mu dao, dage te hanu Anatot we bidi.

31 Te bulu Matmena we bidi,
me te hanu Gebim we bidi,
wi pepelawali, te duala sabo pesage gegegi
pali.

32 Megi da, te boi bidi dabe
te hanu Nopba polo sabolali.

Augwaligo te bulu du Saionba edaba tonagasali.

Tama augwaligo nogo sugunani,
te hanu Jerusalem dolabo polo
no muanio olama, ola mobao.

33 Te agai genuai bomogo da, God,

† **10:28:** Te not badu boi bidi dabe aselama, te Jerusalem dolabo homu elama asiyu da, augwali asobo te taun Ai te badu suani aselama, te gasa taun dabe te nogi me badu te ves 28-32 tede nogi elalubo taun dabe sabolaibao. Magi baso meni, te taun dabe te Jerusalem pa badu te not badu elaluali.

Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidigo
agai te genuai bomai genuai
nogi elalubo bidi dabego nogi aiyaba
elaluaibao.
Megi augwali te genuai bobobage ni dolalubo
tiwai ebao.
Tiali goli, agai augwali gelama, degelaibao.
³⁴ Tagala augwali te Lebanonde
genuai bobobage ni tiwai,
me te buside genuai bobobage ni tiwai me.
Agai augwali gelama, t̄ba degelaibao.*

11

*Gesi noma tuni bidigo bugagia bidabo page
dodolaibao*

¹ Te Jesigo hani te ni bidi dabego gelai ni tane
tiwai bididuali.
Tiali goli, gesi age te ni tanede ma
kolibo tiwai yaibao. *
Awe, te ni tanedu te gesi ni tigi holama,
tama nologo me deligo du walaibao. *
² Te Genuai Bidigo Spirit Mobo Bidi
aga dali bidagaselama,
tama aga te wiegi yai homu kolesaga dabe
magasaibao.
Tama agai aga we bidi tonalubo homu
kolesaga wiegi yai mu saibao.
Tama aga bomai tuni bidi bidiyu,

* **10:34:** Ais 14:24-27; Nah 1:1-3:19; Sef 2:13-15 * **11:1:** Jesi te
king Devitgo aya dao, te po te buku 1Samuel, D̄i 16:10-13, tede
elalubo suo. Te nide gesi ni hogodo pedalubo tiwai yaibao, agai
te d̄i ilali po te gesi king te Devitgo hanide pedelabo po olama,
wai dao. * **11:1:** Ped 5:5; 22:16

tama agai aga we bidi tonalubo kolesaga
wiegi yai
mu elaluaibao.
Agai te Genuai Bidigo homu kolesaga koneaibao.
Tigidali sogo aga te Genuai Bidi dologode naga
bidaibao.

³ Tama te kolesagago aga wiegi yai
homu ilibo geninaibao.

Tama agai te po tų odobode da,
agai te bidi dabego po wabode naga
o gedugo suali pode naga osola suyu
egobeo. Menio.

⁴ Te po tų odobo dolo naga agai
te nai meni yai bidi dabego
homu seęę elalubo po odama, te bagenu tau
saibao.

Te gasa bidi dabego augwali aiyaba
elaluama, augwali dolama,
dwai se yali dabede agai pode
te tiabo se yali we bidi dabe dene saibao.

Tama te dwai se ebo bidi dabe da isaibao. *

⁵ Te tama doloba pai kolesagago
tama aga we bidi tonaluaibao.

Aga bomo elama bidiyu, aga se bugagia yaibao.
*

⁶ Te bulu yowi de sipsip kibu gų si
aga bugagia deliba bilaibao.

Tama te lepat moni hasa dabe
te meme kibu gų dali piyu yaibao.

Te kau kibu gų dabe,
me te laion yowi gų dabe dali,
deli hodobo nai tudu bilaibao.

* 11:4: 2 Te 2:8 * 11:5: Ef 6:14

Tama dwasianu wai dabego augwali tonalu-
aibao.

⁷ Te kibu bulmakau de te bulu hasa bea
aga si nai deliba tuaibao.

Tama augwa wai dabe augwa hasi deliba pi-
aibao.

Tama te laion dabego te bulmakau kibugo nosai
tubo
tiwai yaibao.

⁸ Te wai bõu dwasianu ame tubo dabe
augwali te dwai gula manego
tõ dedage pade gagali yaibao.

Awe, te waigo aga nogo te bidi gaõ kelebo
hasamanigo

pibo madiba muaibao,
tiali goli te hasamanigo aga gaõ kelegobeo.

⁹ Te Genuai Bidigo bulu du ugwadu
te tigidali nai dabe augwa hasi
bugagia deliba bidaibao.

Te mego me dali dwai se me egobeo. Magi baso
meni.

Te tigidali tõe nai dabe sesego
Genuai Bidi mu konea pela silaibao.

Te kolesaga te tigidali tõe mu usu nigi paibao,
te tamu aigo aga daiba usu nani tiwai
yaibao.*

Genuai Bidigo aga we bidi ma sisinaibao

¹⁰ Tama te sogo Genuai Bidigo gesi tuni bidi
me sa muaibao, te Jesigo hani bidi me deli dao.
Agai te tigidali we bidi deliba ma sisinabo da
tiwai bidaibao. Augwali te tigidali tõe pedai kantri
tedu augwali agaba asaibao, te Israel hani isawai

* **11:9:** Ais 65:25; Hab 2:14

bage. Tama agai hanu da, genuai nogi mu elaluaibao.*

¹¹ Tama te sogo Genuai Bidi agai bomo te si wabo sogo ma ola mayu, tama aga we bidi hani augwa buluba ma odasa asaibao. Te we bidi dabe te bulu Asiria, me Isip, me Sudan, me Elam, me Babilon, me Hamat, me te Mediterenian tamu ađe ailande bidibo dabe me dao.

¹² Te Genuai Bidigo dađi me deli dodolaibao te tigidali tođ pedai kantri we bidigo sumainogo. Tama agai te Israel me Juda we bidi dabe ma sisinaibao,

te boi bidi dabe kalabus elama
odasa pali we bidi dabe.

Megi augwali tigidali tođe bida bida pabo.

Tiali goli, Genuai Bidigo augwali ma odasa asaibao.

¹³ Te bulu Israelgo te bulu Juda dali dwai homu me egobeo.

Tama Juda dabego Israel dabe dali boi bidi homu me egobeo. Menio.

¹⁴ Augwali si talua selama,
tama augwaligo te giliga pabo badu
buluba hwıgi peyu,
te Filistia dabe dali hwı yaibao.

Tama me, augwali sigo te giliga asobo badu we bidi dabego
nai dabe hwıgi pelama, augwaligo nai dabe saibao.

Te augwali sigo te bulu Idom we bidi, me Moap, me Amon we bidi dabe

* **11:10:** Rom 15:12

augwali sigo elaluaibao.
Tama augwali sigo te bulu dabe tonaluaibao.
15-16 Genuai Bidigo tamu wę Retsi
sula somainu yaibao.
Tama agai bomai posolai wali pedalomainu
yaibao.
Tama te waligo te wę Yufretis
sula selama, dwasianu emainu yaibao.
Te wę te a naga olama, me badu nogo si
wę gamiadu pomainu yaibao.
Tama tibaso, we bidigo te wę nogebo usu yaibao.
Tama tiali, te sogo te sunumi genuai bage mu
yaibao,
te we bidi dabe te Asiria tagalama, asela
yabo.
Te yaide te Genuai Bidigo te Israel dabe Isip
tagalama,
asomainu sunumi genuai yali tiwai yaibao.*

12

Te buba hwi wabo balia po

¹ Tama te sogo dage Israel dabego te balia po
waibao.

“Genuai Bidi, eno nago nogi ugwabo sobao.
Nago ena dali şeşę yali, tiali goli nago şeşę silalio,
tama nago ena wiegi yai şę ilalio.

Tama megı da, eno homu bugagia bidibao.

² Mu tama, Godigo ena ma oda sai dao.

Tama megı da, eno agaba homu daşę ola saibao.

Tama ena wi me egobeo.

* 11:15-16: Ped 16:12

God, Genuai Bidigo ena bomo ilibo dao,
tama tibaso, eno balia po obao,
te agai nogi ugwaba sainogo. Magi baso
meni.
Agai ena ma oda salio.” *

³ Tq dedagede wę sia sabo menio. Agai te
wę te nai dabebolo mabo dao. Tama augwali
bugagia bidibo dao. Genuai Bidi te sia sisabo
wę tiwai dao. Tigidali sogo agai dage tau sabode
dage bugagia daų olama, bidimainu ebo dao.
Tama tibaso, dage agaba wiegi yai homu dali
pelama, tama Genuai Bidibolo dage tau somainu
hanalugi paibao.

⁴ Tama te sogo dagego balia weyu e tama
waibao,

“Genuai Bidigo nogi wao.
Tama agaba i weyu, tama agabolo buba hwi wao.
Te tigidali we bidi hani dabebolo pusao,
te genuai sę dabe agai yalide.
Tama augwalibolo pusao, aga genuai nogi
elalubao.

⁵ Te tęabi po weyu, Genuai Bidigo nogi ugwaba
sao.
Magi baso meni, aga genuai nogi salio,

te agai yali wiegi wiegi yai sę yalide.
Agai wiegi wiegi yai sę yali po tigidali
tqde we bidibolo pusao.

⁶ Israel dabego God aga te Wiegi Yai

* [12:2](#); [Sai 15:2](#); [Tib 118:14](#)

Doloba Pai Kolesaga Naga Ebo God dao.
Aga genuai nogi elalubo.
Tama aga dage Saion we bidi dabe dali bidibao.
Tama tibaso, dage wiegi yai homu iyao.
Tama i bomona weyu, agaba balia po wao.”

Te aga hani we bidi ma sisinibo sogo dagego te balia po waibao.

Aisaiago Godigo po te tų kantri dabeba pususu bilali

13

(Daj 13–23)

Godigo te bulu Babilon dene mawaibao

¹ Godigo Babilon bulu dolabo homu yali, tama te po te nade ebo tiwai agai te po Aisaiabolo walalio, te Amosgo ogwabolo. *

² Genuai Bidigo e tama po wali,

“Dagego te ni meni yai bulu dude te plak me dodolao.

Tama te ami bidi dabego sulama, sisinagaso-mainao.

Teba augwali polo asomainu i wao.

Nogo tų elama, te Babilon hanugo sunumi magi yao.

Tama augwali te hwigi pomainu taga palao.

³ Eno Babilon dabe dali şeşe mu ebao.

Tama eno ena digi ena bomai ami bidi dabe daj ilali.

Tama eno augwali i olama,

* **13:1:** Ais 47:1-15; Jer 50:1-51:64

te Babilon dabe dolomainu i wali.
Te ami bidi dabe augwali Babilon dabeba
hwigi pabo wiegi yai homu mu yali,
magi baso meni, augwaligo koneani,
eno te hwibode ugwa ela holaibao,” te po
wali.

⁴ Dagego odao, te kulukulu
te bulu dude dabe wabo ođiao.
Te geninama bidi dabego kulukulu te obao.
Te tigidali bulu hauwa badu
ami bidi dabe te sisinagasali dao.

Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidigo
aga bomai ami bidi dabe sisinagasali dao,
te hwjabo bidi dabe.

⁵ Augwali te digibulu bulu dabe te asalio,
tama augwali te Genuai Bidigo
enesigi de ene si tiwai dao.

Genuai Bidi aga şeşe mu elama,
tama augwali sabolama,
te tude bulu dabe sese dolama, silimainu
yaibao.

⁶ Dage gela bomonama wao. Magi baso meni.
Te Genuai Bidigo aga tigidali
we bidi po tude dodolabo bodolu paşa
polo yagasalio.

Tama te sogo God Tigidali Bomo
Elalubo Bidigo te genuai dolabo şe taga
palaibao.*

⁷ Tama tibaso, tigidali we bidigo dili naga mialu-
aibao.

Tama augwaligo bomu mu menia saibao.

⁸ Tigidali wi mu yaibao.

* 13:6: Jol 1:15

Tama augwali genuai dene mu saibao,
te wego wai sainu dene ebo tiwai yaibao.
Te tigidali bagego gesabidi augwali
tigidali dene ebao wabo gesabidi ola
mawaibao.
Tama augwaligo gasa bidi dabego
gesabidiba tonobo sogo da, augwali wi mu
yaibao.

⁹ Mu tama, te dwai sogo megi te pedalobao.
Te da te Genuai Bidigo polo bodolu muani,
te sogo te agai genuai şeşę dali asiyu,
tigidali tğ dabe doliyu,
tama te dwai şę ebo we bidi dolama, silaibao.
¹⁰ Te sogo te tigidali hğ dabego ula sula saibao.
Tama giliga pedalaibao, tiali goli agai
ula hulua sigi paibao.

Tama polua munu me nanogobeo.*
¹¹ Genuai Bidigo te po wali, “E tğ te we bidigo
dwai şeşęgo pağana pali.
Tama tibaso, eno augwali dene mawaibao,
te augwaligo dwai şę yali wei ponoyu yaibao.
Te bidi dabe augwa digi augwa nogi
ugwaba sabo bidi dabego nogieno aiyaba
elaluaibao.
Me, homu dene isişyu, te augwaligo gasa bidi
dabe
aiyaba elalubo bidi dabe me.

¹² We bidi hauwa mu isaibao.
Tama eno deli deli naga bidimainu talagalo
paibao.
Tama augwali hauwa mu ma sugobeo,

* **13:10:** Ese 32:7; Mat 24:29; Mak 13:24-25; Luk 21:25; Ped 6:12-13; 8:12

te Ofir bulude sabo wiegi yai gol
susiabo tiwai yaibao.

13 Tama te sogo
ena Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi,
ena te eno genuai posolai şeşe dali mu
asaibao.
Tama eno dagalu dali, tş dali si mali ilaibao.
Tama tş iba kila selama, tama aga pesage taga
paibao.”

14 “Tama te sogo we bidi dabe wi pabo
te bulu hasa dabe bidigo enainu
ebaso, wi pabo tiwai yaibao.
Me, te sipsip kibu dabe augwa tonalubo bidi
meniama,
gegede bilibo tiwai yaibao.
Te augwali augwa bulu muba dabe wi ma paibao.
Awe, augwali augwa page buluba dabe polo wi
soaibao.

15 Tiali goli, mena bidi me boi bidi dabego
touwali,
teda augwaligo hwş bainatgo enama, isilaibao.
Mu tama, te boi bidi dabego augwali
bobobage hwşo elaibao.

16 Me, te boi bidi dabego te dwasianu
wai bşu dabe augwa idago nogode kega
selama,
tama augwa ida aya sigo tonalubadi,
augwaligo te wai bşu dabe tşba
şabo side, te wai dabe isaibao.
Tama boi bidi dabego augwaligo be
dolama, augwaligo nai dabe wi saibao.
Tama me, augwali we dabe me penani şe
yaibao.”

17 Genuai Bidigo te po wali, “Suao!
Eno te Midia dabego homu hogodolama,
Babilon dabeba hwiagasomainu yaibao.
Augwaligo Babilon bagego silva de
gol si homu kone elama,
te buluba wabi hwiagasobeo. Menio.

18 Augwaligo te Babilon dabe mu
sia sayabo homu bomo mu yalio.
Augwali gesi bidi dabe augwaligo
enesigigo elama, isilaibao.
Tama me augwaligo genuai me dwasianu wai
bq̄ dabe
augwaligo elama, isilaibao.
Augwaligo augwali dali homu dene mu egobeo,”
wali.

19 Genuai hanu Babilon te genuai mu
elama, tama sawi mu elama,
tama tigidali gasa hanu dabe aiyaba elaluali.
Te Babilon bulu we bidi dabego
augwa hanugo wiegi yai nogide mu
gana pabo dao.

Tiali goli, Godigo Babilon dolaibao,
te agai Sodom de Gomora si
dolali tiwai dolaibao. *

20 Te bulude bidi munu me ma bidigobeo.
Tama me ma, te Arap dabe augwaligo
sel be teba ş̄ yagasogobeo.
Tama te sipsip kibu tonalubo bidi dabego
te sipsip kibu teba nosai tumainu
teba me tonaluagasogobeo.

21 Te bulu te olo bulu gagalama,

* 13:19: Gag 19:24

tama te bulu hasa dabe naga teba bidaga-
saibao.
Te hulide bilibo ba dabe te bede dabe bidaibao.
Te haniani dwai ba dabe me bidaibao.
Tama bulu meme dabe te dolali hanude
ugwaba samanuyu,
edaba samanuyu, ela bilaibao. *
22 Tama me, te tuni bidigo bede,
me genuai bidi dabego bede dabe
te bulu yowi dabe bidagaselama, go weyu
yaibao.
Mu tama mu, te Babilon dolabo sogo
bodolu p̄aba polo yagasalio.

14

Genuai Bidigo aga we bidi ma oda saibao

1 Genuai Bidigo aga Israel we bidi hobede ma
elama,
augwali tau siyu, tama augwali aga
we bidi tiwai d̄aj ma ilaibao.
Tama agai augwali augwa t̄oba ma odasa paibao.
Tama gasa hani we bidi augwali dali bidagase-
lama,
tama augwali te Jekopgo hani dali taluama,
augwali Israel we bidi mu pedelaibao.
2 Awe, Genuai Bidigo te Israel hani is̄awai we
bidigo
te Israel dabe augwa buluba
ma asomainu tau somainu ilaibao,
te Genuai Bidigo augwalibolo sa muani t̄o
dao.
Tama te we bidi dabe te Israel dabego

* 13:21: Ped 18:2

olo şe ebo we bidi tiwai pedalaibao.
Te bidi hani polobadu Israel dabe kalabus elalu-
ali bage,
megi da augwali Israel dabego
kalabus bidi dabe bidaibao.
Te polobadu te Israel dabe
aiyaba elaluama, augwali dali dwai şe yali.
Tiali goli, megi da, Israel dabego augwali tonalu-
aibao.

Te bomai tuni bidi tulaluai wabo balia po

³ Genuai Bidigo dage Israel dabego dene me
dwai sogo silama, tama dage Israel dabe bugagia
bidaibao. Te gasa bagego dage aiyaba elaluama,
tama augwaligo dage tonaluai dao. Tama dage
bomai şe mu yai dao. Tiali goli, te tigidali şeşe
dabe sia saibao.

⁴⁻⁵ Tama Genuai Bidigo te tama tibo si da,
dagego te Babilon tuni bidide elalubo po page
hanilama waibao. Te hanilabo po da, e tama dao.

“Suao. Bomai tuni bidi polo tulalualio.
Mena tama tibaso te tobage bomai
şe ebo bidi dolaliwe?
Genuai Bidigo tama te we bidi dabe
dwai şe ilali bagego bomo silalio.
Tama te augwali wi mu ilali bidi dolalio.

⁶ Te tuni bidigo gasa we bidi dali
odolali genuai şeşe eyu,
tama dwai şe elama, tama augwali dolai dao.
Tama agai gasa bulu dabe dolobo şe me
hodo me dolobeo.
Agai te şe mu tagalobeo.

⁷ Tiali goli, megi da, tigidali bulu

tō dabe bugagia ma bidaibao.
Tama tigidali we bidi wiegi yai homugo
i weyu, balia po obao.”

8 “Te ni pain de sida si te Lebanon bulu du ni
dabe
augwaligo me te wiegi yai homu
yaibao, te Babilon tuni bidi aga isalide.
Augwaligo te po obao, “Te da gelagasabo bidi me
menio,
agai da ma gelagasogobeo.’ ”

9 “Te isai bidi dabego bulude augwaligo
te homu pemene ebo po wainogo dodalubao,
magi baso meni, te tuni bidi asobao.
Te gū pagego tede bidibo bagebolo te po waibao,
‘Te genuai bidi dage hodaloao.
Me, dage tuni bidi dabe duga tuni bidi sia sai
tagalao.

Dage tigidali aselama, e bidi asobo
suagasiāo, tiāba asiāo,’ waibao.

10 Babilon king, augwali tigidaligo
nage dali te tobage po naga waibao,
‘Tegoba, dago homugo tiai dao,
nago bomogo da tigidaligo bomo
aiyaba elalui dao homu yai dao.
Tiali goli, megi da, nago bomo sia selama,
tama nage da tiwai te pedalali dao.

11 Polobadu nago haniani aubo nai dabe muai
dao.
Tama te we bidigo gita dabe eliyu,
nago genuai nogi ugwaba sainu yai dao.
Tiali goli, megi da,
te sawede nago pibo sai tiwai dao.

Tama te osogane dabego nage tigi
bolama, tama te ugwa banunobo aq yaibao,
te gu pagede bidibo bagego te po waibao.”

12 “Nage genuai nogi mu elalui dao.
Te tigidali tode we bidi dabego gedude
nage te kigamu dagalude nanebo ho tiwai
bidai dao.
Tiali goli, megi da, Godigo nage polo toba sawai
dao.
Nage boma pai hwibo bidi dao,
nage to pedai kantri hauwa aiyaba elaluali
bidi dao.
Tiali goli, megi da, mu menio. *

13 Nage te tama homu elalui dao,
‘Eno te ho dabe ela pelama,
tama ena dagaluba mu paibao,’ homu yai
dao.
‘Tama eno tuni bidi sia te Godigo ho daide
muaibao.

Tama me ma, ena te god dabe
sisinagasabo not badu bulu dude dualalu-
aibao.

14 Te ena te po dabeba ugwaba mu
holama, tama ena God tiwai ogwade mu
bidaibao,
nage te homu yai dao.”

15 “Tiali goli, hobede mu dao.
Nage polo tulaluali, tama nage aiyaba aba mu
tulaluama,
tama isai bidi dabego bulu paibao.
Tama nage dologode mu bidaibao. *

* 14:12: Ped 8:10; 9:1 * 14:15: Mat 11:23; Luk 10:15

16 Te isai bidigo bulude,
te isai bidi dabe noma mu saibao, te nage
subode.

Tama augwaligo nage dolo si mu tonaluama,
tama augwaligo augwa hasi nagede hanalu
waibao,

‘Aga tama te bidi da, agawe, te t̄ mali ilali bidi,
me te gasa bulu tuni bidi dabe wi elama,
noma selali bidi aga dawē?

17 Aga tama dawē, te hanu dabe
dolama, tama te bulu dabe olo bulu nigilali
bidi
dawē?

Te tama dao, te bidi agai te aga kalabus
ilali bidi dabe hobede elama,
tama agai augwa buluba
ma pomainu sula tagalai menio,
augwaligo te tobage po augwa hasi hanalu
waibao.”

18 “Te gasa tuni bidi dabe isibo sogo,
te we bidi dabego wiegi yai ş̄ elama,
tama augwaligo te wiegi yai
ḡ pageba pubaligi pabo dao.

19 Tiali goli, nage da, menio.

Augwaligo nage ş̄yani,
te bidi dabego ni nologo togalama,
damumainu ş̄bo tiwai mu yalio.

Nago tigi te masigi elalubo t̄ dedagede mu-
nalubo,
te meba bidi dabego tigi dologode munalubo,
te w̄bi hw̄iani sogo isali bidi dabe tigi
dologode.

Tama bidi dabego agayu ebo,
te augwali ugwa eda udula bilibode.

20 Te augwaligo nago tigi wiegi yai
şę elama, pubalogobeo,
te meba tuni bidi dabego tigi yali
gilama. Magi baso meni.

Naga digi naga bulu dolama,
tama naga we bidi naga digi ela silai dao.”
“Te wiegi yai mu dao, te tuni bidi dwaigo hani
sese
e tşde sia siyu da, usu dao.

21 Tama tibaso, agai wai bşu dabe
odasa aselama, ela muagasao,
te aga ayago yali dwai şę, me augwa wai
dabego
yali dwai şę wei ponoyu tama yao.

Tama augwali deli me bidama, tama tuni bidi
nigilama,
tama bulu dabe tonaluyu,
tama hanu dabe tigidali bulude dabe ma
nigilamuo.”

Genuai Bidigo Babilon dabe dolaibao

22 Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidigo te po
wali,

“Ena Genuai Bidi, ena digi te Babilon
dabe dali hwınama, tama eno augwali sese
mu
dola silaibao.

Te eno augwali me deli bidimainu me
sula tagalogobeo. Mu menio.

Te tigidali we me bidi me, wai dabe me,
sese mu tama silaibao.

23 Te eno te Babilon eno te hogomu
poabo naigo poabo tiwai yaibao,

te tigidali nai dola silibo hogomu poabo nai
dao.
Tama eno te Babilon sele pu bulu nigilaibao.
Tama te dwai ba dabe naga bidagasaibao.
Ena Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi,
eno po polo walio,” wali.

Genuai Bidigo Asiria dabe dolaibao

24 Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidigo bomai po
me deli e tama wali,
“Mu tamao. Şe me eno yabo homu yali,
te şe eno yaibao.
Şe me eno pedalabo homu yali, te şe mu ped-
alaibao.

25 Te Asiria dabe eno tşba aselama,
tama eno we bidi şeşe tolomainu yaibao.
Te Israel dabe te bulmakau kibu tiwai bidibao.
Te bidigo şeşai ni name magede munama,
tama şe emainu tonalubo tiwai yaibao.
Tiali goli, te Asiria dabe Israel dabego
bulu dude dabe bidibadi yaide,
teda eno augwali agalama, mimieibao.
Tama te genuai şeşe Israel dabego tolali,
te şeşe dabe sese mu tama silaibao,” wali.

26 Te tobage kolesaga naga
Genuai Bidigo tigidali tşde elalubo
kantride yabo homu yalio.
Tama tibaso, agai nogo ugwa sagulama,
tama augwali dolabo no sealubao.

27 Magi baso meni.
Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidigo
te tama şe yabo homu kolesaga polo yali.
Tama dego aga paliaibawe?

Agai nogo dolalubao.

Tama mego agai nogo aiyaba mubo usu egobeo.*

Genuai Bidigo Filistia dabe dolaibao

28 Te tuni bidi king Ahas isali kibu
bede, Genuai Bidigo po me mani.

Te po da e tama dao. *

29 "Te Filistia bage, dage tigidaligo odião.
Te dage elali wabi dage polo toga pali dao.
Tiali goli, dagego homugo dage bugagia
bidaibao homu igimio.

Te dwai gula mane me isibosi, te gasa
dwai gula mego agai pesage sabo dao.

Tama te gula manego gasa dwai
gula mane mu me ame nabo dao.

Agate iba, eda bola bilibo bogo yai gula mane
dao. *

30 Te nai meni yai Israel bidi dabe augwaligo nai
selama,

bugagia homu tegaluama, bidaibao.

Tiali goli, dage Filistia dabe da, ena Genuai Bidi
eno

dagebolo dwai nasi si taga palaibao.

Tama te nasigo dage elama, dage mu silaibao,"
wali.

* 14:27: Ais 10:5-34; Nah 1:1-3:19; Sef 2:13-15 * 14:28: 2

Kin 16:20; 2 Sto 28:27 * 14:29: Te profetgo ede pusali po te
agai te Asiria king me deli isibaso, te tiwai po pusali. Agai po
digi begelama, e tiwai po wali, te gasa king dabego agai bidali
pesage hasegelama, sabo po wali, tama augwaligo te gasa tō pedai
kantriba seşe mabo şe te genuai mu uganu igulu, te polasa bidali
kingo kolesaga aiyaba elalueibao, te po olama, wali.

- 31 “Dage te genuai Filistia dabego
hanu, me dage te hanu dabede bidibo we
bidi,
dage sese wi dwai mu elama,
gela dwai olama, i bomona waiào.
Magi baso meni. Te ami hani me deli
te not badu asobao.
Tama augwali nosali badu hano holobao.
Te ami bidi dabe augwali tigidali
hwı̄bode boma pai bidi dabe mu da weyu,
tama augwali deli me nosali me dua dua
asobeo.”*
- 32 Te dago mena po wei ponaibawe,
te Filistia dabe augwaligo dago
augwali tau somainu hanaluagasobaso?
Te dago augwaligo po wei e tama ponaibao,
“Te hanu Saion te dago Genuai Bidigo
digi duala sabo bulu tiwai nigilai dao.
Tama aga we bidigo genuai seęe elaluyu,
me seęe yai se eyu ebaso da,
augwali teba pelama, tama augwali
bugagia bidaibao,” wali.

15

Genuai Bidigo te Moap dabe dolaibao

- ¹ Te bulu Moap polo dolalio. Tama Genuai
Bidigo te po mani.
Te hulide boi bidi dabe aselama,
te hanu Ar me hanu Kir dolagasali,
tama megı da, Moap mu tama sese dolalio.*

* **14:31:** Jer 47:1-7; Ese 25:15-17; Jol 3:4-8; Amo 1:6-8; Sef 2:4-7;
Sek 9:5-7 * **15:1:** Ais 25:10-12; Jer 48:1-47; Ese 25:8-11; Amo
2:1-3; Sef 2:8-11

- ² Tama tibaso, te genuai hanu Dibon
we bidi augwali te augwa tibo god dabeba
lotu wabo pesageba dabe pelama,
tama gela wagi pali.
Te Moap dabego te hanu Nebo,
me hanu Medeba polo dolai yaibaso, gela
wali.
Augwali hobede mu elama, tama augwa tobolu
nisi me
penane nisi poala şayanio.
- ³ Tama augwaligo hobede yai ugwa dabe
gudama, tama te hanu sunumi dabede bi-
lalualio.
Tagala, augwali augwa be pedude
bidibo me, o deliba sisinibo pesagede
bidibo me.
Tigidali gela genuai mu wali.
Tama gela ūga hauwa mu augwaligo gedudu
tulalualio.
- ⁴ Te hanu Hesbon we bidi, me hanu
Eleale we bidi, augwali me moni gela mu
wali.
Tama te hanu Jahasde bidibo we bidi
augwaligo te bage augwaligo gela wabo
odali.
Te bomai ami bidi dabe me gela olama, i hae
wali.
Te Moap dabego bomo sese sia sali.
- ⁵ Eno Moap dabe hobede ebaso, gela obao.
Magi baso meni. Augwali augwa bulu tagalama,
wi te hanu Soarba peyu, te hanu
Eklat Selisia wi peyu ebaso.
Augwali gela genina mu olama,
tama augwali te sunumidu ugwa

hanu Luhitba holobao.
Tama me, augwali gela elali
te Holonaimba pabo sunumidu
ugwaba holoyu, tama augwaligo
geda genuai mu obao.

⁶ Magi baso meni, te wę Nimlim sese mu sula
selama,
tama te nosai da, te wę sesegede
elaluai me sasia pali.

Tama te pesagede tonali, te nosai me, ni dabe me,
me holabo badi tonobo ąq ebeo.

⁷ Tama tibaso, te Moap dabe augwa
wiegi yai nai dabe augwa hanude saboduali
nai
dabe augwaligo sela,
te nai dabe dali wi pali.

Augwali te ni sili bulu aiya dulai sunumidu
pelama,
te bulu Moap taga pali.

⁸ Te hanu Eklaimde bidibo we bidi,
me te hanu Bedelimde bidibo
we bidi, me te bulu Moap tomode
bidibo we bidi, augwali gela obao.

Tama augwaligo gela genuai pedalali.

⁹ Te mu tama, te wę Dimon
te Moap dabego kanemego paęana pali.

Tiali goli, Genuai Bidigo te po wali,
agai te Moap dabe dene genuai genina mu
ma
mawaibao, wali.

Agai te bulu yowi laionbolo polo
walai dao, te Moap dabe wi pali,
me te Moap dabe meba te bulude bidibo
bage

dola silimainu agai polo wali dao.

16

- ¹ Da te Moap we bidi da,
te Idom dabe genuai hanu nogi Selade
bidibo bage, dago te kibu sipsip goꝝ
te Juda dabego tuni bidi pageba
Jerusalemba tolinao.
Te sipsip kibu te agabolo te takis ma mawainu
gagaliyu,
ola mabo tiwai eyu, te bidi dabego te sipsip
kibu
sela pomainao.
Augwali te wa pai buludu pelama,
tama te Saion bulu duba saboligi paibao.
- ² Tama augwaligo tuni bidibolo elama, po
omainu yao,
“Tuni bidi, te boi bidi dabego da dena
hanu dabede, me dena bulu dabede pobeasa
bilibaso,
tama da wi pelama, te we Arnon
sesegeba bidigi pali.
Tama da dodola mu bidibao.
Da te bulude te ba goꝝ aga bedede tulaluama,
tama subigila bilibo tiwai, da subigila
bilibao,
te ba buside bilibo tiwai ebao.
Te da gela dali biliyu, tama tibao.
- ³ Tama tibaso, dago homugo dagego
homu dago po osola sulama, tama da tau sao.
Tama da dagego buluba pelama,
tama te bidi dabego te posolai giligade te
tiwai digi

duala sigi pabo tiwai,
nago buluba duala sagasaio.
Te boi bidi dabego da dena buludu pobeasa
bilama,
tama da te adalalubo bidi bidibao.
Tama tibaso, nago augwaligo da
ma dolagasomainu me tagalamuo.
4 Da nago t̄ba bidagasomainu sula tagalao.
Nago da tonaluama, tama te boi bidi dabego da
dolagasogobeo,” te Moap bage augwaligo te
po obao.

Dago koneani, te şeş dabe daba pedalali,
te şeş dabe sia selama,
tama boi bidi dabego dago bulu tagalama,
tama da dali dwai ş me isama ebaso da,
5 teda te sogo te Devitgo hani me deli
me tuni bidi pedalaibao.
Tama agai aga we bidi godolo mu elama,
tama agai aga we bidi te doloba pai
kolesagago naga tonaluaibao.
Agai aga we bidigo homu şeş elalubo
po odama, tama agai polo dodolaibao.
Tama agai wiegi yai kolesaga ebo homo mu
yaibao.

6 Te Juda dabe augwaligo
te Moap dabego po odobo si da,
augwaligo augwa hasi tomode po weyu, e tama
po wali,
“Dago te Moap dabego dwai kolesaga
ebo po dago polo odai dao.

Augwaligo haniani po olama, augwaligo augwa
nogi

ugwaba sabo dao.

Augwaligo homugo augwali wiegi yai

mu dao homu elama,

tama augwaligo gasa we bidi aiyaba

elalubo po olama,

tama gasa we bidi posobo po wabo dao.

Tiali goli, te Moap dabe augwali ili po wabo bage
dao.

Te augwaligo po mu dao homu igimio,”

Juda dabego te po wali.

⁷ Te Moap we bidi dabego augwali te dene sali
dali,

te şeş salı dali side gela obao.

Polobadu augwali Kirheres hanude

bidiyu, augwaligo te wain augwaligo olai te

wain du

tuyu, yai dao.

Tama megı augwaligo te wiegi yai nai homu kone
palalı.

Tama augwali augwa ma hobede mu

elama, augwali gela obao.

Magı baso meni. Augwaligo wiegi yai

nai dabe sese dola silai dao.

⁸ Augwaligo wain gi me,

te hanu Hesbonde elaluali wiegi yai

wain gi me,

te hanu Sipmade elaluali

wiegi yai wain gi me, kone palalı.

Tama augwali hobede genuai mu ebao.

Te polobadu te gasa bulu tuni bidi dabego

te gide wain dabe tubo godolo mu yai dao.
Tama te wain tulama, augwali poloyu yai dao.
Tiali goli, megi da, te gi dabe sese mu dola silai
dao.

Augwaligo wain gi hauwa mu elalui dao.
Te hanu Hesbondu me Sipmadu gagalama,
tama hanu Jaserba usu nigi pelama,
tama te not usu nigi pelama,
me te wa pai bulu te giliga asoboba usu
nigi pai
elalui dao, te wę Detsiba saboligi
pelama,
tama giliga paboba usu nigi pai dao.

⁹ Ena te hanu Jaser de Sipma si wain
gi hagede gela obao.
Tama me eno gela ęga te hanu Hesbon
me Eleale buluba tulalubao.
Magi baso meni, dage sese dola silalio.
Tama dagego we bidi augwa wain giba pelama,
tama augwali te wain du tau yali
sainu wiegi yai homu elama,
hai dali iba, eda egobeo.

¹⁰ Te wain gi dabe augwaligo
wain du dabe hauwa mu walai dao.
Tama te we bidi dabe augwaligo sabo sogo da,
augwali wiegi yai homu elama gana pai dao.
Tiali goli, megi te wiegi yai homu elama,
hai wabo kolesaga sia sali dao.
Tama te we bidi dabego te wiegi yai
homu ebo ęabi me wabeo.
Tama me te bidi dabego te wain nigibo
madide te wain du te saęaęo me agagobeo.

Genuai Bidigo tama augwaligo penane pani-
nama,
tama augwaligo hai wabo silalio.

¹¹ Tama tibaso, ena te Moap dabe
me hanu Kirheres we bidide
haliga dene genuai mu ebao.

Ena hobede e tama tibo, te bidigo hobede
ebaso, gita eliyu, te hobedai balia wabo tiwai
ebao.

¹² Te Moap we bidi augwali te tibo
god dabeba te bulu duba holama,
lotu po wagi pabo dao.

Tama augwaligo te tibo godiba aga lotu
bede gedu haluasa po odu gebo dao.

Augwaligo te bage augwaligo te se dabe
yabo bomo dabe silai dao.

Tiali goli, augwa te kolesagago augwali
tau me sai menio.

¹³ Te Moap dolaibao wabo po te Genuai Bidigo
polobadu digi wai dao.

¹⁴ Tiali goli, megii Genuai Bidigo po genina
ma weyu, e tama obao, “Kibu be sela digi mu
elalubao, te Moap dabe augwa wiegi yai nai dabe
dali dolabo. Eno te sela kibu bego deli deli
bubuga me polua bugagia mu nedebao. Tama
te kibu be selago dei dolo mu tama eno te yaibao
wali se eno yaibao. Te we bidi hauwa mu megii te
Moapde bidibao. Tiali goli, te bulu dolobo side,
te bidi hani dwasianu naga te bulude bidaibao,
tama augwali bomo mu meni yaibao,” wali.

17

Genuai Bidigo te Siria dabe me Israel dabe si dolaibao po wali

¹ Genuai Bidigo te hanu Damaskus dolaibao po mani. Agai e tama po wali,

“Te boi bidi dabego te Damaskus dolaibao,
te Siria dabego genuai hanu,
tama olo pobele bage pesage naga
pesage holaluaibao.

² Te Aroer dabego hanu dabede
we bidi me bidigobeo.

Tama tibaso, te bulu dabe te olo sipsip
kibu dabego bulu pesage gagawaibao.

Tama te sipsip kibu dabe bugagia bidaibao.
Magi baso meni. Te augwali wi ilabo
bidi mu menia saibao.

³ Te boi bidi dabego te Israel dabego
bomai hanu dabe dolaibao.

Tama me ma, augwaligo te Damaskus
we bidi tonaluaibao.

Megi da, Israel de Siria si genuai nogi
elama, genuai we bidi hani hauwa te
bidibao.

Tiali goli, te bulu si dolama,
tama dwasianu we bidi hani naga tede
bidaibao.

Ena Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidigo
eno po polo wai dao,” wali.*

⁴ “Te sogo te Israel dabego genuai nogi sia saibao.
Tama augwaligo wiegi yai nai dabe me
augwaligo we bidi hauwa sia selama,

* 17:3: Jer 49:23-27; Amo 1:3-5; Sek 9:1

tama te bulu dwai mu bidaibao.
Te gasigo te tigi genuai yai bidi gegelama,
tama te bidi nomona selama,
dili pulu ha ebo tiwai yaibao.

⁵ Megi te Israel dabe te wit nai hauwa
te odogo malu Refaimde bulubo
wit hauwa holobo ąq te ebao.

Tiali goli, augwali boi bidigo dabego elebo si da,
teda augwali te wit dili bidigo togai
deli deli dolalua pabo tiwai yaibao, te
wit gide.

⁶ Te we bidi deli deli naga me elaluaibao,
te ni oliv du bidigo wabi dagego elama,
tama sai digi te nedu du deli deli ni abude
walalubo,
me si sela te nologode dabe walalubo tiwai
yaibao,
te hauwa bidigo siyu tagalai dabe.

Ena Genuai Bidi, Israel dabego God,
eno po polo wai dao," wali.

⁷ Tama te sogo te we bidi dabe homu begelama,
tama Israel dabego Godiba lotu po waibao,
te aga te augwali nigali God dao.

Tama aga da te Israel dabego Dwagi
Yai Doloba Pai Kolesaga Naga Ebo God dao.

⁸ Tama augwaligo te alta augwa digi
nigali teba lotu weyu,
me augwaligo we piksa tibo god
Aseraba lotu weyu, me egobeo.

Me, augwaligo te wiegi yai denami ebo
paua altade lotu po me wagobeo.
Te augwaligo augwa digi augwa nogogo

nigai naiba lotu wabo sia saibao.

⁹ Tama te Godigo te Israel bulu dolobo
sogo da, te augwaligo
bomai hanu dabe dola silama,
tama augwali olo bidaibao.
Te hasia te t de bidali bidi hanigo hanu tiwai
yaibao.
Te hani augwali Israel dabego hwiagasainu
asobaso,
augwali augwa hanu taga peyu, augwali wi
pai dao.
Tama te hanu dabe olo te bulu dude dabe
elaluyu ebadi, te busi hola paibao.

¹⁰⁻¹¹ Magi baso meni. Israel dabe,
nago te God nage ma oda sabo God
nago homu kone ebeo.
Aga te genuai masigi te dwai sogo duala
sigi pabo masigi tiwai dao.
Tiali goli, mu tama, nago aga mu gegeda pali.
Tama nago gasa hanigo godiba lotu po wali.
Tama nago homugo tibo te god dabego nage tau
selama,
tama nage bugagia bidiba homu ebo.
Tiali goli, nage dolama, tama nage usu ma yabo
sunumi
mu menia saibao.
Te naga gide ni wain wai bulama,
tama kulubi polo holama, tama aga
du walainu duduli ebo sulama
nage wiegi yai homu ebo tiwai dao.
Tiali goli, nago agai du sogobeo. Menio.
Deli sogo polo tama te wain ni dolama,

sasi elama, te wain gi dolaibao.

Godigo bomai bulu dabe aiyaba elaluali

¹² Tega, te kulukulu genuai wabo odao.

Te tigidali bulu ami bidi dabe

sisinagasabo kulukulu dao.

Tama augwaligo kulukulu te tamu wę holama,
degeyu wabo kulukulu tiwai dao, te tamu wę
saneba.

¹³ Te boi bidi dabe asali,

te tamu wę aluasa asobo tiwai yali.

Tiali goli, Godigo augwali sesanobaso,

tama augwali augwa buluba ma wi pela
wali.

Te Godigo augwali sela şayani,

te waligo ni yabe dabe subigila sela şabo
tiwai eyu,

me te hogabo waligo

te hogomu dabe pobele bage ugwaba
sela holobo tiwai yaibao.

¹⁴ Polo tama te boi bidi dabego te bulu

pio bagua sagasobo si da,

te we bidi dabe wi dwai mu ebo dao.

Tiali goli, kigamu da, boi bidi dabe menia saibao.

Tama te tobage kolesagago Godigo

te boi bidi dabego da dolama,

dago nai dabe wi sela pai badi

te sunumi palibo dao.

18

Genuai Bidigo te bulu Sudande po elaluali

¹ Te Sudan bulu wę u badu bidibo we bidi

hobede mu dao,

te haniani mano dabe hauwa ugwaba,

edaba bola biliyu ebo tɔde.

² Augwaligo augwa po sabilibo bidi
dabe taga palama,
tama augwali te wɛ Nail dulu te augwaligo
wɛ sesegede holobo nosaigo nigai geba tiwai
nai,
te naidu ibaba dulubo dao.

Dage Sudan dabego po sabilibo bage,
dage te po polo sela asobo bage dao,
dage duga bomai buluba ma piɔ,
te wɛ hauwa elalubo bulu dao.
Te bulu we bidi dabe augwali bobobage
elama, tama augwaligo tigi sawi yai mu
elalubo dao.
Tama dagego te bulu te wɛbi hwɛbode
genuai nogi elaluyu,
tama gasa bulu dabego dage mu wi ebo dao.

³ Dage te tigidali tɔde bidibo we bidi,
dagego odao.
Te dagego bulu dude magi me dodolai
yaibaso da, dagego bugagia suiɔ.
Tama bu wabo nai biugel po wai da
wabo si da, dagego olo saganama, bugagia
odiɔ.

⁴ Magi baso meni, Genuai Bidigo
enabolo e tama po walali,
“Ena Genuai Bidi, ena ena bulu dagalude
bidiyu, tama eno we bidi dabego
ebo kolesaga subo sogo da,
ena haliga nagame elama, tama eno olo
tama tonaluaibao.

Eno homu polo hogodama,
augwali polo dolabo homu ebo menio. Meni.
Eno dua tonaluyu, tama te giliga
nanama, tama masigi sanede
bomona nanebo tiwai elama,
tama te agai posolo ugwaba dua holobo aq
ebo dao.
Tiali goli, isi mu dadala sabe.
Tama me ma, ena te hulide te nai ininama,
sabo magade te tulubo u meni yai
tulubage tulubo tiwai ebo dao.”

⁵ Te mu tama, megi te bulu *
te ni wain bomona holama,
tama dudili elama, tama telega pelama,
te wain du tau yabo maga ebo tiwai dao.
Tialigo Genuai Bidigo te bulu dolaibao,
te bidigo sebe elama,
te ni wain nologo te wain du
tau isabadi toga sabo tiwai yaibao,
te nedu du sabo maga isabadi
toga sabo tiwai yaibao.

⁶ Genuai Bidigo te gasa bulu
bidi dabego te bulu dolagasomainu
elama, tama te bulu ami bidi dabego
tigi dabe te tde dabe olo munalua
paibao.
Tama giligade da, te ba kemodage
dabego tuagasaibao, ma te kedau ebo sogo
da,

* **18:5:** Bidi mebago homugo te kantri Sudan po olama wali homu yali. Tiali goli, gasa bidi dabego homugo te kantri Asiria po olama wali da, homu ebao.

te bulu hasa dabego tuagasaibao, te tigi pulu dabe.

⁷ Te sogo augwaligo te Tigidali Bomo
Elalubo Genuai Bidibolo
te olo maiabo wiegi yai nai
sela asaibao, te boma pai kantridu.
Te bulu te wę hauwa elalubo bulu dao.
Te bulu we bidi dabe augwali bobobage mu
elama,
tama augwaligo sawi yai tigi mu elalubo.
Tama te bulu te wabi hwibode
genuai nogi mu elalubaso,
te gasa bulu dabego agade wi mu ebo dao.
Te bage augwaligo augwa olo maiabo
nai dabe te bulu du Saionba sesaibao,
te Genuai Bidigo te we bidi aga paaba ase-
lama,
tama agaba lotu weyu emainu daı ilai pesage
dao.*

19

Genuai Bidigo Isip dabe dolaibao

¹ Genuai Bidigo te Isip bulu dolaibao wabo po
mani. Te po e dao. *
Suao. Genuai Bidi te pęde ugwadu dualaluyu,
tama te bulu tę kantri Isipba polo sabolaibao.
Tama te sogo pedalobo si da,
te Isip dabego tibo god dabe noma genuai
mu
saibao,
tama te Isip we bidi noma selama,

* **18:7:** Sef 2:12 * **19:1:** Jer 46:2-26; Ese 29:1-32:32

tama augwali wi mu elama,
tama augwaligo bomo mu sia saibao.

² Tama Genuai Bidigo te po wali,
“Te eno te Isip dabego homu
hogodolama, tama Isip dabe augwa
hasi ma hwı̄aibao.
Te ama hasi ma hwı̄yu, tama yaibao.
Te Isip hanu dabe aga hasi ma hwı̄yu, tama
yaibao.
Tama te provins dabe aga hasi tomode
ma hwı̄yu, tama yaibao.
³ Te eno te Isip we bidigo homu kolesaga pani-
nama,
tama augwaligo bomo sia sanama,
tama augwaligo yainu yali şe dabe
augwaligo egobeo.
Te augwaligo augwa tibo god dabebolo
augwali tau somainu hanaluyu yaibao.
Tama augwaligo te isai bidi dabego
noma dali po wabo bidi dabe dali po wagi
paibao.
Tama augwaligo homu kolesaga
hanaluyu, mena şe augwaligo yagawe
waibao.
⁴ Eno te Isip dabe te tuni bidi dwai me
dologode tagalaibao.
Aga te sesena pai bidi mu, tama agai
augwali bomona mu tonaluaibao.
Ena God Genuai Bidi, Tigidali Bomo Elalubo Bidi,
eno
po polo walio.”

⁵ Te wę Nail sula selama, aiya dulama,

- tama t̄o pedalama, tama mu sula saibao.
Te t̄o te gebo pai t̄o pedalaibao.
- ⁶ Te āi gamiade te w̄e dua dua sula sesa du-
ludubadi da,
te dwai denami holaibao.
Tama te nosai, me te sigi dili dabe
w̄ede elaluali nai dabe sese mobia paibao.
- ⁷ Tama me ma, augwaligo te w̄e
sesegede bulali nai dabe me sese sasilama,
tama waligo sela paibao,
te nai dabe me elalugobeo.
- ⁸ Tama te w̄e Nailde s̄uḡu sabo
bidi dabe augwali homu dwai elama,
tama augwali gela waibao.
Te augwaligo huk dabede me umben wa
dabego siyu yabo s̄uḡu menia saibao.
Tama te bidi dabe homu s̄eḡe dali bidaibao.
- ⁹ Tama me, te name ugwa nigibo
hobi nigibo we bidi augwali me homu s̄eḡe
mu
yaibao. Magi baso meni.
Te hobi nigibo nai dabe me te gide me holis̄ama
ebaso.
- ¹⁰ Te hobi meni baso, te name ugwa
nigibo s̄e ebo bidi dabe dolama bidaibao.
- ¹¹ Te hanu Goan genuai bidi dabe
te kolesaga meni yai bidi dabe naga dao.
Tama te Isip tuni bidibolo wiegi yai
kolesaga mabo bidi dabe
augwa geda muai kolesaga agabolo mani.
Isip tuni bidi, augwali te kolesaga sai
bidi dabego nagebolo te tama
po wabo dao, augwali te polobadu

kolesaga sai bidi dabe,
me te wiegi yai kolesaga hauwa
elalui bidi dabego hanidu asai dao po
waibao.

12 Tiali goli, augwaligo kolesaga menade du-
alaliwe?

Te Tigidali Bomo Elalubo Bidi Godigo
te Isip dabe dali yabo se po geme dualaliwe,
te agai nage dali yabo se po wabewe?

13 Te hanu Soan, me genuai hanu
Mempis genuai bidi dabe,
augwali te kolesaga meni yai bidi dabe naga
dao.

Tama me ma, te Isip bulu tobolu we bidi dabe
augwaligo
te bulu bugagia tolasa se ebeo.

14 Genuai Bidigo te Isip dabego
homu kolesaga polo dolai dao.

Te pagede te Isip dabego ebo se dabe dolo me
pabeo,
te geda mubao, te polobo bidigo aga bogu
agalama,
tulaluainu ebo tiwai te ebao.

15 Te bulu Isip bugagia bidimainu
tau sabo bidi menio, tagala,
aga te genuai bidi, o aga olo bidi.

*Genuai Bidigo Isip dabe mu dolama, tama
augwali homu begelaibao*

16 Tama te sogo te bulu Isipgo te tama sege
tolalubaso da, augwaligo suaibao. Te Tigidali
Bomo Elalubo Genuai Bidigo augwali dolainu

nogo dolalubo sueibao. Tama augwali te we dabe wi elama, noma sabo tiwai yaibao.

17 Tama te Isip we bidi dabe augwaligo te bulu Juda nogi ebo si da, tego augwali te Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidiba homu kone yaibao. Me, te augwaligo agai augwalibolo yai ebo şe dabe kone yaibao. Tama augwali wi genuai mu yaibao.

18 Te sogo te Isip dabego a naga hanu we bidi dabego te Hibru pogo po waibao. Tama te hanu we bidi dabego te Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidigo nogide augwali te aga dologode bidai olama, augwaligo mu po waibao. Te hanu me deligo nogi augwaligo te nogi nogi yaiba, Giligago Hanu. *

19 Tama te sogo te Genuai Bidigo te alta me te bulu Isip hanude elaluaibao. Tama me te masigi pos me elaluaibao. Augwaligo Genuai Bidigo mu çaj ilama, elaluaibao. Te bulu Isip  aj side elaluaibao.

20 Te alta de masigi pos si te we bidigo Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi sulama, homugo konebo te  aj tiwai elaluaibao. Tama te boi bidi dabego augwali dolainu asobaso da, teda augwaligo Genuai Bidiba i olama, tama Genuai Bidigo augwali tau somainu bidi me augwaliba taga palaibao, te augwali tau selama, augwali ma somainu.

21 Tama Genuai Bidigo te Isip dabego aga deli naga te Genuai Bidi dao olama, konemainu tagalaibao. Tama agai tama tibo sogo da, te

* **19:18:** Te meba poloba Hibru pogo aşani bukude te nogi elalubao, "Giligago Hanu," da wali. Tama te po mebade te tiwai nogi elaluali "Dolabo Taun," da wai dao.

Isip dabego bugagia mu koneama, agaba lotu po weyu, agaba ofa nai dabe sela peyu yaibao. Tama augwaligo agaba bomo yai pogo daş olama, tama augwaligo yaibao wali şe dolo tama augwaligo yaibao.

²² Te mu tama, Genuai Bidigo Isip dabe dene mawaibao. Tiali goli, agai te ebo kolesagago da, teda augwaligo dwai kolesaga ebo dodolaibao. Tama augwali homu begelama, tama augwali agaba ma paibao. Tama agai augwaligo gedu haluasa po wabo odama, tama augwali bugagia tau saibao.

²³ Tama te sogo da, te mone sunumi te Isip dali Asiria si tomode elaluaibao. Tama te Asiria dabe Isip buluba peyu, me te Isip dabe te Asiria buluba asiyu yaibao. Tama te bulu si we bidi dabe augwali te Genuai Bidi deliba naga lotu waibao.

²⁴ Tama te sogo te Israel dabe, me te bulu Isip, me Asiria sigo hai namu si pedalaibao. Tama te we bidigo te gasa tşde we bidigo dabebolo dwagi yai mobo mawainu da, augwaligo te tama po waibao, “Eno homugo Godigo te sela bulu bidi dabe dali yali şe tiwai dage dali me emainao, te Isip ebadi, me Asiria ebadi, me Israel, te tama sela bulu yali gilama.”

²⁵ Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidigo dwagi yai mobo po mayu, te po waibao, “Dage Isip dabe, ena we bidi dabe dage dali eno wiegi yai şe yaibao. Tama eno te Asiria dabe dage dali me eno wiegi yai şe yaibao. Tama me eno dage Israel dabe dali me, eno wiegi yai şe yaibao. Te Israel we bidi da, ena we bidi bidimainu yali we bidi.”

20

Asiria dabego ebo kolesaga te Godigo yabo homu ebo kolesaga ola mobao

¹ Te Asiria tuni bidigo pode te aga polalubo ami ofisa bidigo aga ami bidi dabe selama, te hanu Asdotba me bulu Filistiaba hwigi pali.

² Te kibu be sela polasa, te Asiria dabego te Filistia hanu dabe sabode, Genuai Bidigo Aisa-iabolo hasia po wai dao, te Amosgo ogwabolo te kolesaga yabo po. Aisaia aga hobedai ugwa me aga şağ nadoba me gudubo tagalama, olo bilao po wali. Tama Aisaiago Genuai Bidigo po odama, tama tiai dao.

³ Tama te Asiria dabego te hanu Asdot polo sabo sogo da, Genuai Bidigo te po wali, “Te kibu be sela tama, Aisaia eno şe bidi aga ugwa me şağ nadoba gudisama olo bilai dao. Teda te dwai şe te Isip dali Sudan side pedalabo şe daı tiwai aga bidali dao.

⁴ Te Asiria tuni bidigo te Isip dali Sudan bulu siba hwigi paibao. Tama agai te bulu sigo gesi bidi me, monu dabe me, kalabus elama, gasa buluba sela paibao. Tama augwali pabo sogo da, augwali ugwa me, şağ nadoba me, me gudasa pogobeo, mu meni yaibao. Augwali habu olo bidiyu, augwali hale mu yaibao.

⁵ Te Filistia we bidi dabego te Sudan dabego augwali hwibode tau siyu, me te augwaligo genuai nogi ugwaba sabo Isip dabe, te augwaligo te şe sulama, tama augwali noma selama, tama augwali homu dwai yaibao.

⁶ Tama te sogo, te nambis we bidi, te Filistia dabe, augwali augwa hasi tomode po miyu, te

po waibao, 'Iya, tegoba! Dago te bomai bulu bidi dabebolo da tau somainu no munaluao po hanalu wai goli dama, tiyu Asiria dabego da dolagaidali weyu. Tiali goli, suao, augwa digi dolalio. Te da te Asiria dabego bainat hwa gedu muabo sunumi menio,' te po waibao."

21

Babilon bulu dolaibao

¹ Genuai Bidigo Babilon * bulu dolaibao wabo po mani.

Te genuai sege me, dene me,
te nai meni yai wa pai bulude pedalaibao,
te to te bidi dabe wi elama, paşa pisama ebo bulude.

Agai te polo asaibao, te nai menia pai madi pobegebo wali tiwai bomai wali.

² Eno te se te God ena mani na me deli dwaide suali.

Eno Godigo te po wabo odali,
"Te Babilon dabe te ili po olama, geagano bilibo se eyu,
tama gasa we bidi hani dali dwai se ebo bage dao.

Tama augwaligo te kolesaga genuai mu pedalomainu ebo.

Tama tibaso, te Elam ami bidi dabe, dagego te Babilon buluba hwiagasao.

Tama Midia ami bidi dabe, dagego te hanu bobegela sagasio.

* **21:1:** Te Hibru pogo te nogi Babilon me elalubeo. Agai te po olama wai, "te wa pai bulu te nambis paşe elalubao," wai. Tiali goli, te po wali te Babilonde po digi po begelama wali da, homu ebao.

Eno te Babilon dabego gasa
we bidi dabebolo mani seḡe silaibao,” wali.

³ Te nade suali naigo ena wi ilama, didibili ilali.
Tama eno tigde dene genuai me yali,
te we sibigo wai sainu dene ebo tiwai yali.
Eno wi mu elama, eno homu mu doali.
Tama eno magi nai me suyu, me po
me odoyu yabo homu me ebe.

⁴ Eno tobolu ḡeḡ elama, tama wigo
eno tigi didibili yali.
Eno te pio giliga iba dega siyu, hulua sagasabode,
eno godolo mu ebo dao.
Tiali goli, te sogo hulide te naigo ena wi mu ilalio.

⁵ Eno te bidi dabego genuai nai sisi ebo suali.
Tama augwaligo moni ugwa name tḡba mubo
suali.
Tama bidi dabe dualama,
nai tuyu, wḡ tuyu ebo suali.
Tiali goli, deli sogo tama bidi mego
hḡi olo e tama po wagasali,
“Te genuai bidi dabe, te boi bidi dabe polo asalio.
Te duga hwḡbo awa name polo selama, no
muao,” wali.

⁶ Tama Genuai Bidigo enabolo te po walali,
“Nago bidi me nage tonalumainu tama,
nago dḡi ilao, agai tonalumainu.
Tama agai te mena tama nai agai suali
agai nagebolo omainao.

⁷ Te agai te bidi dabe hos dabede
dualama si si asobo sulama,

me agai te bidi dabe te donkidu,
me kameldu dabe dulasa asobo sulama,
teda agai olo saganama, bugagia mu odama,
mena şe egowe bugagia odaibao.
Tama agai bugagia sumainao," wali.

⁸ Tama te tonalubo bidigo laion yowigo
wabo tiwai iyu,
agai te po bomona wali,
"Genuai bidi, ena te boi bidi dabe
tonalubo pesagede tede bidama,
tama ulade me, hulide me,
eno bugagia tonaluai dao.

⁹ Tama eno te bidi dabe te hosde
dulama si si asobo suali."
Tama tonalubo bidigo te po wali,
"Babilon polo dolalio, aga polo dolalio.
Tama augwaligo tibo god dabego
piksa dabe tulaluama, tologa palio," wali.*

¹⁰ Eno we bidi dabe, hobede ya,
te boi bidi dabego dage
te bidi dabego wit elebo tiwai yalio.
Tiali goli, megı da,
eno te God Tigıdali Bomo Elalubo Bidigo
mani po
dagebolo pusubao.
Aga te Israel dabego God dao.

*Te profet bidigo Idom dabego hanalu wali po
wei ponani*

¹¹ Te Genuai Bidigo te nai dabe me te

* **21:9:** Ped 14:8; 18:2

hanu Dumade pedalabo po mani. †
Te bulu Idomde bidibo bage augwaligo
i olama, hanaluyu, te po wali,
“Tonalubo bidi, me sogo te hulialubo silaibawe?
Mena sogo mu aga silaibawe?”

¹² Tama eno te po wei ponoyu, te po wali,
“Te be da posaiba, tiali goli hulia siyu me yaibao.
Tama dagego ma hanaluabo
homu ebaso da, teda dage ma aselama,
ma hanaluagasiào,” wali.

Genuai Bidigo Arebia dabe dolaibao

¹³ Genuai Bidigo te Arebia dolaibao wabo po
mani.

Te Dedan dabe dage, te dage biliyu,
nai abelama dobu si eyu ebo bidi dabe dao.
Dage pelama, te Arebia dabego nai
meni yai wa pai buluba duala sigi pabo dao.

¹⁴ Te teba wi asali we bidi augwali
we nogonego mu isibao,
tama tibaso, dagego nai magasao.

Tama te tō Tema we bidi dagego
te nai me augwaliba sela piào.

¹⁵ Augwali wi pai dao.

Magi baso meni, te boi bidi dabe hwjōbo

† **21:11:** Te lain 11 me 13 tede wali po page kuna konebeo. Me badu bidigo homugo te taun Duma te Arebia dabego taun yali bogo homu ebaso. Te buku Page Galalali, Daj 25:13-15, tede te tiwai wali te nogi Duma te nogi Tema dali elalu, me Kedar dali elalubao, te po te Daj 21de te ves 14 me 16, tede suao. Tiali goli, te ves 11de te kantri tō Idom po olama me walio, tama tiyu, me badu bidigo homugo te vesde wali nogi Duma te tō kantri Idom po olama wali dao, te homu ebaso.

bainat hwa me enesigi enego
augwali dali bomo elama, hwıbaso.

¹⁶ Genuai Bidigo enabolo e tama po wali, “Te kibu be deli elalubao, te hanu Kedar we bidi dabe dali augwaligo wiegi yai nai dabe dolama silabo. Te kibu be bubuga deli deli sogo eno bugagia nedebao. Tama te kibu bego bubuga dolo mu sia sigi pabo si da, teda eno augwali dali yaibao wali se dabe eno yaibao.

¹⁷ Te Kedar dabe augwali bomai ami bidi dabe augwali enesigi dali hwıbo bugagia mu koneai dao. Tiali goli, augwali dolaibao. Tama dwasianu bidi hani ami dabe naga bidaibao. Ena Genuai Bidi, Israel dabego God, eno po polo wali.”

22

Genuai Bidigo Jerusalem we bidi dabe dali wado po wali

¹⁻² Genuai Bidigo te Na Yabo Odogo Bulu tede na dabe pedalabo po mani.
Te genuai hanu Jerusalem we bidi dabe,
dagego mena homu mu eyu, dagego hai olama,
wiegi yai homu ebawe?
Tama dage duga be peduba hola pelama,
tama hai bomona mu olama,
tama te kulukulu tigidali te hanu usu nubao.
Naga te bidi dabe isali da.
Augwali te bomai ami bidi dabe tiwai
e hwınama, isai menio.
Te boi bidi dabego augwali moni hwaęo elebeo.

Menio. *

³ Dagego genuai bidi dabe augwali
digibulu mu wi peyu, tedela pai dao.
Tiali goli, boi bidi dabego augwali sulama,
tama augwali dua dua tola sai dao.
Magi baso meni, te genuai bidi dabego
ene dabe me te hwıabo nai dabe meni baso.
Te boi bidi dabe dali hwıabo nai dabe meni yaide.
⁴ Tama tibaso, eno dagebolo te walobao.
Dagego eno haliga nagame elama bidimainu
igimio.
Dagego enaduba deli naga bidimainu
tagalao. Magi baso meni.
Eno we bidi mu dolai baso, ena homu seęe elama,
ena gela weyu ebao.

⁵ Magi baso meni.
God, Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi,
agai te haniani seęe dabe dage
te Na Yabo Odogo Bulu pedalabo sogo me
polo bodolu muai dao.
Te boi bidi dabe hauwa mu aselama,
tama augwaligo hae dali iba,
oba bomona ela bilaibao, te udula biliyu.
Tama dage noma selama, gegede bilaibao.
Augwaligo te hanu obo dabe huęiyu yaibao.

* **22:1-2:** Te Asiria boi bidi dabe aselama, te taun hanu Jerusalem bagua sagasali sogo, te Jerusalem bidi augwali te bidi dabe wi eyu, te augwali bomu elalu dolaluabo homu isama, te Asiria ami bidi dabe dali hwıabo usu meni yai. Te Jerusalem bidi dabe meba te wi pelabo si da, te Asiria dabego augwali pageabi elama, te augwali ela muani. Tama meba te taun tomode bidaludubadi, te augwali gasi selama isiyu, ma nasi elama isiyu yalio.

Tama dage wi yaibao.

Tama dagego i wabo da, digibulu mu paibao,
te tigidali bulu du usu naibao.

⁶ Te bulu Elam ami bidi dabego enesigi
dali, ene dali si tolasa asaibao.

Tama augwali te hwıbo kibu hos,
me te hwıbo awa dali tama asaibao.

Tama te hanu Kir ami bidi dabe da,
augwali te hwıbo sabili dabe dali asaibao.

⁷ Te hwıbo nai o awa da dagego
sawi yai odogo bulu pağawaibao.

Tama te hos kibude duabo ami bidi dabe
augwali te hanu sunumide
doligi pelama, tama hwıabo no munalu-
aibao.

⁸ Te boi bidi dabego te se dabe yaibao.

Magi baso meni, Genuai Bidigo te bulu
Juda me tonalusıma ebaso.

Tama te sogo dagego koneama,
te boi bidi dabego dageba
hwıagasaibao homu ebaso da,

teda dagego te hwıbo nai dabe
te Moni Ni Sili Lebanon Be nogi ebo

tede munalubao homu eyu da,
teda dage agai bugagia bidibo tau saibao.

⁹⁻¹⁰ Tama dagego suai dao,
te hanu Jerusalem obo hauwa dolai
elalubo suai dao.

Tama tibaso, dagego Jerusalemde
be dabe tigidali nedai dao,
te tuni bidi Devitgo hanu.

Tama dagego te be dabe huğilama,
te be dabego masigi dabe te obo şe
ma yainogo sai dao.

Tama dagego tğ dedagede wę sainu,
te wę gamia dabe geselai dao.

¹¹ Tama dagego genuai dedage deli
te hanu bobegelali obo si tomode nigai dao,
te tigidali uludu asobo wę ge bo daj
elalumainogo.

Dagego te tama şe dabe yai dao.

Tiali goli, dagego God me kone me ebeo.

Agai deligo naga te nai dabe dageba
pedalabo po polobadu digi bodolu muai dao.

¹² Tama te sogo God, Tigidali Bomo Elalubo
Bidigo

homugo dage homu dene

elama, gela omaina homu ebao.

Tama dage duga tobolu nisi gudama,

tama hobede ebo ugwa gudumainu homu
ebao.

¹³ Tiali goli, dagego te hobede yabo
şe yai menio. Meni.

Dage gisugu olama, gana pelama bidalio.

Tama dagego bulmakau kibu me sipsip kibu
elama,

tama moni daa mu tuai dao.

Tama dagego wain wę dabe tama tuali.

Tama dagego e tama po wai dao, "Asao.

Da wę dali nai dali tuinao," wali.

"Magi baso meni, do da isaibao,"

tama po wali. *

* **22:13:** 1 Ko 15:32

14 Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi aga digi ena pageba mu aselama, eno olode te po mu tama walio, “Eno dagego te dwai seęę gegeda saęobeo, te dage isiboba usu nigi paibao,” wali. Te da, te Godigo po dao, Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidigo po.

Genuai Bidigo Sepna aga seęe sela saęaibao

15 Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidigo enabolo Sepna sugi pao po wali. Te bidigo te tuni bidigo bede tigidali nai tonalubo dao. Tama eno te po agabolo pusa mawaibao,

16 “Sepna, nago naga hani me nago tų ede menio. Te nago homugo nage de dao homu eyu,
nago te bidi dabebolo te bulu du dologode dilai
masigi dedage dogwao po waliwe?
Tama te masigi dedage nago dwagi yai gu page tiwai elaluaibawe?

17-18 Nago homugo nage bomai
bidi dao homu ebawe? Mu menio.
Genuai Bidigo nage tola selama, gosegelama, miminama,
tama dwasianu kiki tiwai yaibao.
Tama agai nage tų me genuai digibulu me elalubo madi digibulu mu saęaibao.
Tama nage te bulude isaibao.
Tama nago te tagalobo sawi yai karis tagalaibao.
Nage da, te tuni bidigo seę ebo bidi dao,
tiali goli nago tuni bidigo haniba
nago hale sela asobo bidi dao.
19 Genuai Bidigo nage nago ebo seęe sela saęama, tagalaibao.

Tama nage nai meni yai bidi bidama,
tama nage dwai mu bidaibao.
Tama nage nogi meni yai bidi mu bidaibao,”
wali.

²⁰ “Genuai Bidigo Sepna nagebolo te tama po wali, ‘Te nai dabe pedalobo sogo da, teda eno şe bidi i olama, asaibao. Aga te Eliakim dao, te Hilkiago ogwa dao.

²¹ Tama eno te nago te tuni bidigo ofisa bidigo gudubo wiegi yai ugwa me kibu wali selama, te Eliakim gudulaibao. Tama agai nago megi ebo şe saibao. Tama agai te Jerusalem we bidi, me te Juda we bidi, tigidali tonaluaibao. Tama aga augwaligo aya tiwai bidaibao.

²² Tama eno agai nogoba te tuni bidi Devitgo be ki agai nogoba muaibao. Tama mena nai agai dabo si da, teda bidi dabego ma palibo usu egobeo. Tama me tama nai dabe agai paliali da, bidi dabego dabo usu egobeo. *

²³ Te eno aga te şede bombo elama, mu bidi-mainu ilaibao, te huk augwaligo be tomode daş walai tiwai yaibao. Tama agade aga hani tigidaligo genuai nogi sela silaibao.’ ”

²⁴ “ Tama aga hani tigidali aga pageba sis-agaselama, tama agabolo augwali tau sao po waibao. Te augwali te sene dabe, me meba nai dabe te hukude walalubo tiwai yaibao.

²⁵ Ena Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi, eno te tama po wali. Tama te şe pedalobo sogo da, te si wali huk hala pelama, tulaluaibao. Tama agade walaluyu, aga şeşe mani hani dolama,

* 22:22: Ped 3:7

tulaluaibao. Ena Genuai Bidi, eno polo wai dao.' "

23

Genuai Bidigo hanu Tair dolaibao

¹ Genuai Bidigo te hanu Tairde pedalabo şe dabe po mani. *

Te genuai sip dabe, dage tamu wede
 bilibo sip dabe, dage hobede elama,
 gela waişo. Magi baso meni.
Dagego bulu Tair sese tigidali polo dolai dao.
Tama tede be me dolalubeo, te bulude.
Me, te sip dabe tubo pesage tede dolai dao.
Nago te şe te ailan Saiprus tagalama,
 ma asobode dagego koneaibao.

² Te dage Tair bage, te tamu wş
 sesegede bidibo Tair bidi dabe, dage,
 me te hanu Saidonde bisnis
 bidi dabe, dage hobede elama,
 po wasişyu, dua bidişo.

Hanu Saidon, te sip dabego haniani dabe
 hauwa mu nageba sela asai dao.

³ Tama nage te nai abeliyu,
 te nai maketde muyu ebo genuai
 nogi sabo bulu tiwai yai dao.

Te sip dabe te Isipba, te wş Nail elalubo badu
 pelama,
 tama te wit nai dabe nageba sesai dao.
Tama nago te nai dabede bisnis şe elama,
 te naide mone hauwa sai dao.

* **23:1:** Ese 26:1-28:19; Jol 3:4-8; Amo 1:9-10; Sek 9:1-4; Mat 11:21-22; Luk 10:13-14

⁴ Hanu Saidon, nage hale yao. Magi baso meni.
Te bomai hanu te tamu ąide elaluali hanu polo
dolalio.

Tama te tamu ąigo te po walio,

“Hobede mu dao.

Eno wai dabe ame nabe.

Tama ena te wego wai ame nainu dene isąwai ąo
yalio.

Tama eno sawi ogwa wegi ame nisąwai
ąo elama, negisąwai ąo yalio,” wali.

⁵ Tama te Isip dabego te se dabe
te hanu Tairde pedalali po odobosi da,
teda augwali wi mu elama,
augwaligo bomu mu sia saibao.

⁶ Dage te tamu we sesegede bidibo
we bidi dabe, dage hobede elama,
gela olama, te Tarsis buluba poloba tama wi
pao.

⁷ Magi nai mu te Tairde pedalaliwe?

Te polobadu bomai hanu mu,
te dage tigidali wiegi yai

homu elama gana pai madi dao.

Polobadu te hanude we bidi dabe meba
te gasa digibulu buluba taga palama,
te gasa gesi hanu geseligi pomainu yai dao.

Tiali goli, magi baso te hanu dolama elalubawe?

⁸ Dego pode mu te hanu Tair dolaliwe?

Te hanugo te gasa hanu dabe

tonalumainu sa muai hanu dao.

Tama ągai bisnis bidi dabe

te genuai bidi mu tiwai bidama,

tama te tode we bidi dabego augwali

nogi ugwaba siyu,

genuai nogi mu mabo dao.

⁹ Te da te Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidigo
pode

te bulu tama dolai dao.

Genuai Bidigo te tama tiali da. Magi baso meni.

Agai te bidi hani augwa bomo de

augwa genuai nogi dabe ugwa siyu,

me augwa homu gana peyu ebo

bidi dabego nogi aiyaba elalubo dao.

Tama me, agai te bidi dabe

genuai nogi yai bidi dabe me agai

aiyaba elalubo dao.

¹⁰ Dage te Tarsis badu bidibo we bidi,

dage duga homu duga haniani

şę dabe iyao. Magi baso meni.

Te hanu Tair bidi dabego dagego

homu kolesaga tolalugobeo.

¹¹ Genuai Bidigo nogo

te tamu wę daide balalubao,

te tamu wę sesegede elalubo bulu dabe

dolainu.

Tama tibaso, te bulu we bidi dabe

augwali didibili dwai mu ebao.

Agai te Fonisia bulude bomai hanu dabe

dolainu po polo mawai dao.

¹² Agai e tama po wali, "Sawi yai hanu Saidon,

nage wiegi yai homu me ma elama,

bidigobeo. Magi baso meni.

Nage dolama, mu dolama elaluaibao.

Tama tibaso, dage hanu Saidon we bidi, dage

hogodama,

te ailan Saiprusba pião.

Tama tiali goli, tede me dage bugagia
me bidigobeo," wali.

¹³ Te Babilon dabego tş suişo,
te bidi dabe me tede bidibeo. Magi baso
meni.

Te Asiria dabego augwaligo bulu dolai dao.

Tama augwaligo bulu te bulu
hasa dabego bulu gagalai dao.

Te Asiria dabego te augwaligo hanu obo
bobegelama, sai ela pai dao.

Tama augwali te sai dabede dolaluyu,
tama augwali dali hwi yai dao.

Tama augwaligo te hanu dabego bomai
obo dabe hşgiai dao.

Tama te hanu dabe sese tama dolai dao.

¹⁴ Te genuai sip dabe, dage tamu weşe
bilalubo sip dabe,
dage hobede elama, gela waişo.

Magi baso meni. Dagego te bomai hanu polo
dolai dao.

¹⁵ Tama te şş dabe pedalobo sogo da, te we bidi
dabego te hanu Tair te kibu be 70 tama gegeda
pelama, bidaibao. Te hanu Tair te penani şş ebo
we te bidi dabego te we tagalama tşşbi wabo we
tiwai bidaibao. Te tşşbi wabo po e tama edao,

¹⁶ O penani şş ebo we.

Augwaligo nage homu kone gegeda palalio.

Tama tibaso, nage gita selama, hanuba biligi pao.

Tama nago te tşşbi po wao.

Tama wiegi yai musik elao.

Tama te bidi dabego nage ma koneaibao.

¹⁷ Tama te 70 kibu be silibo si da, Genuai Bidigo te hanu Tair te we bidigo nai dabe abeliyu, nai maketde muyu ebo bulu ma emainu sula tagalaibao. Tama te hanu Tairgo te gasa tõe bulu dabe sese aga dali bisnis şe yagasomainu kegaibao, te penani şe ebo wego agaba asomainu kegebo tiwai yaibao.

¹⁸ Tiali goli, te mone dabe agai sabo da, aga sabo sabogobeo. Menio. Te nai dabe te God Genuai Bidigo nai dabe tiwai pedalaibao. Tama te Genuai Bidigo we bidigo te hanu Tairgo sisinani nai dabe saibao. Tama augwaligo tuabo nai hauwa mu elaluaibao. Tama wiegi, wiegi yai gudubo ugwa me elaluaibao.

Genuai Bidi te Saion bulu dude bidiyu, te tigidali we bidi hani tonaluaibao

24

(Daj 24–27)

*Genuai Bidigo tõe dolama, tama aga digi te we
bidi tonaluaibao*

¹ Genuai Bidigo tõe mu dolama, tama tõe olo mu elaluaibao.

Agai te tõe agalama, tama tõe bebegelama,
tama te tõe gasagi yai mu pedalaibao.

Tama agai te we bidi dabe subigila
wi tedela pomainu yaibao.

² Tagala, augwali mena tiwai we bidi yaibaso me,
augwali deli şe tiwai naga suaibao.

Te pris bidi dabe dali, me te olo we bidi dabe me,
tama me te tonalubo bidi dabe me,

olo şe bidi me, olo şe we dabe me.
Tama me te bisnis bidi dabe,
me te augwalide nai dabe abelebo bidi dabe
me,
tama me te nai negeli sabo bidi dabe dali,
te nai negeli mabo bidi dabe dali me.
Tama me te moni bidi dabe dali,
me nai meni yai bidi dabe dali me.
Augwali tigidali sese tama te dwai dene saibao.
³ Tq tigidali mu dolama,
tama te tq olo mu elaluaibao.
Genuai Bidigo te şe dabe yabo po polo walio.
⁴ Tq wa pelama, tama agai bomo polo sia salio.
Tama aga hobedai gela obao.
Tama te genuai nogi elalubo we bidi
augwaligo bomo me sia salio.
⁵ Te tq te we bidigo dwai meda yai
kolesagago meda ilalio.
Augwaligo te Godigo bomai habu selali
poba tуди ola menama,
tama agai po sela şanama,
tama augwaligo God aga dali
daş walali po toga şayu yai dao.
Teda te aga dali tigidali sogo bidiabo
daş wali po augwaligo sela şawai dao.
⁶ Tama tibaso, Godigo pode
te dwai sogo mu te tqde pedalama,
te we bidi hauwa mu
dwai kolesagadu wali pao olama, i ola
mawai dao.
Tama dwasianu we bidi hani naga bidaibao.
Agai tama tiali. Magi baso meni.
Te we bidi dabe augwa dwai kolesagago

augwa sege tolaibao.

7 Te gesi ni wain du me walisiabadi,
te ni wain me sasia mobia pai dao.
Tama te we bidi te wain we tubo bage
augwali megia da homu sege mu yali.

8 Augwali wiegi yai homu elama,
tama augwa te bagwa pai
wiegi yai musik po wabo te temborin me
elebeo.

Tama augwaligo haniani gitago
wabo dabe sese mu tama sia sali.

9 Augwaligo te wain we tubo sogo
augwaligo te teabi po me wabeo.

Augwa segego yali sede augwaligo
te wain augwaligo tubode
augwaligo pedauwalide pusu me ebeo, te ha
ebao.

10 Te genuai hanude nai dabe sese mu dola silalio.
Tama tigidali be sunumi dabe palialua pali.
Te bidi me tomoba me pabo usu ebeo.

11 Tama te we bidi dabego
te tuabo wain we menia salio.

Tama augwali te hanu sunumi dabede
dolalua peyu,
augwaligo te wain gogono bilibao.

Te we bidi dabego wiegi yai
homu elama, gana pali dabe mu sia sali.

Tama homu sese elama, hobede
ela pabo se naga te tigidali tode ebao.

12 Genuai hanu sese mu tama dolali,
tama agai genuai obo sunumi tulaluama,
tama
pebeda pali.

13 Te tobage dwai se naga te tigidali

tode we bidide pedalaibao.
Tama dwasianu we bidi hani mu naga bidaibao.
Te ni oliv du te bidigo sela silaide
te deli deli walalua pabo tiwai elaluaibao.
Me te ni wain du te bidigo siyu,
deli deli tagalai te elalubo tiwai yaibao.
14 Tiali goli, te me bidibo dwasianu
we bidi hani augwali wiegi yai
homu elama, teabi po waibao.
Te tamu we sesegede bidalubo we bidi augwaligo
te Genuai Bidigo bomode me genuai
nogide augwaligo wiegi yai
homu elama gana paibao.
15 Tama tialima, dage tigidali to
habu badu bidalubo we bidi dabe,
te giliga asobo badu,
me te tamu ai sesegede elalua pabo
bulude bidalubo bage,
dage tigidaligo te Genuai Bidigo nogi ug-
wanu sao,
te Israel dabego Godiba genuai nogi maiao.
16 Te we bidi te to sesegede digibulu
bidibo bage augwali wiegi yai
homu elama, tama augwaligo
wiegi yai homu ebo teabi po wabo.
Tama augwaligo te teabi po da e tama dao,
“Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.
Agai tigidali sogo wiegi yai kolesaga mu ebo dao.”
Tiali goli, eno e tama po wali,
“Hobede mu dao.
Ena wiegi yai homu mu egobeo.
Eno haligade moni sege mu elama,
eno olo dali mu sia sabo homu ebo.

Magi baso meni. Te eno suali,
te dwai şey eyu, ili po weyu tama
ebo bidi dabego gasa bidi dabe ili po ola
mani,
augwali dali dwai şey yali, eno te po wali.

17 Te tşde we bidi, dage hobede mu dao.

Te dwai sogo me, tş dedage me,
şuşu sabo wa tamago dage
tonalubao, dage tola sainu.

18 Tama bidigo te dwai sogo te asobao
wabo po odama, wi pobaso da,
aga te tş dedageba tulaluaibao.

Tama aga te tş dedagede
ma hola aselama, ma wi painu yali da, teda
aga
te şuşu sabo wade ma tola saibao.

Te dagalude sunumi dabe dala pelama,
tama te wş e tşba gealuaibao.

Tama tş pagede mali yaibao.

19 Te tş mali genuai mu elama,
tama te tş tomode peda pelama,
tama te tş dedage olo dala pai elaluaibao.

20 Aga te polobo bidi ugwaba edaba ebo tiwai
eyu,
me te dwasianu be te bomai wali ebo
sogo uba edaba ebo tiwai yaibao.

Te tşde we bidi dabe augwa dwai şeşęo
yaligo te tşgo tolobo usu egobeo.

Tama tibaso, te tş tulaluama, tama te tş ma
hodalo
usu me egobeo," eno te po wali.

21 Polobadu digi Genuai Bidi aga digi
po bodolu muai dao.

Agai te dagalude bidibo bomo elalubo bage dene mayu,

me te tode tuni bidi dabe dali dene mawaibao.

²² Genuai Bidigo augwali sisinama, augwali kalabus ilaibao, te bidi dabego te kalabus bage tō dedage deliba tagalobo tiwai mu yaibao.

Tama agai augwali kalabuside bobobage sogo tonaluaibao.

Tama nosali augwaliba agai homugo yainu yali ş augwaliba yaibao.

²³ Tama te giliga ula de polua ula si, te olo nai tiwai yaibao.

Magi baso meni. Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi aga bomo dali, me aga bomai ula dali, asaibao.

Tama aga te bulu du Saionde we bidi tonaluaibao.

Tama te we bidi dabe augwa genuai bidi dabego aga suaibao.

25

Godigo nogi ugwaba siyu wabo balia po

¹ O Genuai Bidi, nage eno God dao.

Tama eno nago nogi ugwaba saio.

Magi baso meni.

Nago te bidigo işawai bomai ş dabe mu ebo dao.

Da tau sainogo, nago tigidali nai dabe mu usu nani,

te polobadu digi nago yaibao po wali gilama.

² Nago te genuai hanu dabe te pobele bage pesage holai dao.

Tama te bomai obo dabe elaluai
hanu dabe sese dola silai dao.
Tama te Israel hani işawai bagego
bomai hanu dabe te boi bidi dabego
sese mu dola silai dao.
Tama augwaligo ma hodolobo usu egobeo.
³ Te bomai bulu we bidi dabego
nagebolo genuai nogi mawaibao.
Te tş pedai kantri meba we bidi dabego
gasa we bidi dali homu dene işawai goli,
te tobage kantrigo moni hanude bidibo we
bidi
dabego nage wi eyu, nage dologode bidaibao
⁴⁻⁵ Nage te nai meni yai bidi dabe
duala sabo bulu tiwai nage bidai dao.
Tama augwali seęe ebo sogo augwali bugagia
bidai dao.
Te dwai bidi dabego homu seęe
te bomai waligo te be daga tigiba
hudula palobo tiwai dao, me te sesana pai
giliga
te kemi tş wa pai bulude nanebo tiwai dao.
Tiali goli, te tulubage sogo, me wali ebo sogo,
nago augwali mesegelama, tonaluai dao.
Te nai meni yai bage nago tonaluai dao.
Tama bomai giligago augwali ulumainu
sula tagalai menio.
Genuai Bidi, nago te boi bidi dabego
pedauwali paninama,
tama te dwai bidi dabego i hae wabo
tama sia sabo dao.
Te pşgo te sesana pai giliga dualobo tiwai ebo
dao.
Tama te bulu kedaua pabo dao.

Godigo genuai nai te bulu du Saionde sisi elama, muaibao

⁶ Te bulu du Saionde,
Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidigo
 geninama nai mu sisi yaibao.
Te wiegi wiegi yai hasa dabe me,
 tuabo wain  dabe me elaluaibao.
Tama tigidali bulu we bidi dabe
 te nai tuboba sisinagasaibao.

⁷ Megi da, te we bidi hani augwali
 homu seęe elama bidibao,
 te augwali te isibo kolesagade
 homu dene elama, te bidibao.
Tama augwali te seęe te ugwa tiwai
 augwali mesega sai dao.

Tiali goli, te Saion bulu dude da,
Genuai Bidigo augwaligo homu seęe me
 hobede ebo dabe sese sia şawaibao.

⁸ Agai te isibo me silama, tama augwali
 me isibo se me egobeo.
God Genuai Bidigo augwaligo gela a
 sia şanama, tama augwaligo gedu  wa
 şawaibao.

Te we bidigo gedu  menia saibao.
Tama agai aga we bidi tigidali tde
 bidibo we bidigo hale me sia şawaibao.
Genuai Bidigo te se yabo po polo
 wai dao. *

⁹ Te se dabe pedalobo sogo,
 te we bidi dabego te e tama po waibao,
“Mu tama dao, Genuai Bidi dago God dao.
Dago homu agade da olama, tonaluai dao.

* 25:8: 1 Ko 15:54; Ped 7:17; 21:4

Tama agai da ma oda sai dao.
Aga deli naga Genuai Bidi dao.
Tama agai da tau sai dao.
Tama tibaso, da wiegi yai homu
penene genina mu inao.
Magi baso meni. Agai da polo ma
oda sai dao," te po waibao.

Genuai Bidigo bulu Moap dolaibao

- ¹⁰ Genuai Bidigo Saion bulu du bugagia tonalu-
aibao.
Tiali goli, agai te Moap dabe mu dolaibao.
Agai te boi bidi dabego augwali dolama, mesege-
lama,
agayagasomainu yaibao.
Te kau kibu dabego nosai augwa diba
agalama, ela bulubo tiwai yaibao. *
- ¹¹ Te Moap dabe te bidi moni tamu wę
tomode hagayabo ąq ebaso,
te wę saneba painu paulama,
nogo ąi togobo tiwai yaibao.
Te augwaligo dolidali weyu, haniani sę mu
yaibao,
te augwali dolobo side.
Tiali goli, Genuai Bidigo augwaligo
bomo dali kolesaga si aiyaba elaluaibao.
Tama mena sę augwaligo yali
te sę dabego augwali tau me sogobeo.
- ¹² Tama agai augwaligo hanu bomai

* **25:10:** Matmena, te Moap dabego taun hanu me deli da.
Tiali goli, te Hibiru pogo te nogi Matmena te tiwai si page pąde
elalubao, "di tabo pesage da," wabo. Te da, te profet bidigo te
hanu te gagali po weyu, wabo ąq yali, te Moap dabego hanubolo.

obo dabe huşia şawaibao.
Megi da, te obo dabe sigide ugwanu mu te
elalubao.
Tiali goli, agai te obo dabe tşba mu tulalumainu
yaibao.*

26

Juda dabego balia me deli waibao

¹ Te sogo nosali pedalobaso, te Juda tşde
bidalubo we bidi dabego te balia po waibao.

Dago hanu mu boma pai mu dao.
God aga digi dago bomai obo bidalio.
Agai da ma polo oda sai dao,
tama tebogo agai da bugagia bagulali, te
hanu me
deligo bomai obo tiwai yalio.

² Te homugo genuai sunumi dabe dayao.
Te doloba pai we bidi tomoba tula asomainao.
Tigidali sogo te bage augwali
Genuai Bidi dologode naga elalubo dao.

³ Genuai Bidi, augwali nage dologode naga bidibo
dao,
tama augwaligo homu nage delide
naga dş olama, elalubo dao.
Tama tibaso, nago augwali dali
homu nagame ebo kolesaga
augwali mu paşamainu ebo dao.

⁴ Tigidali sogo Genuai Bidi
dago bomai duala sabo pesage dao,
te moni dobo masigi tiwai dao.

* **25:12:** Ais 15:1-16:14; Jer 48:1-47; Ese 25:8-11; Amo 2:1-3; Sef
2:8-11

Tama aga tigidali sogo tama bidada peyu, bidid-
uaibao.

Tama tibaso, dago agade homu daş mu olama,
tama aga dologode tigidali sogo bidinao.

⁵ Genuai Bidigo te we bidi genuai
nogi yali we bidigo nogi aiyaba elalubo dao.

Tama agai te bomai hanu dabe huşibo dao.

Tama augwali tşba sese tama tulalubo dao,
te tş hogomude elalubo dao.

⁶ Te we bidi dabe augwaligo
te nai meni yai we bidi dabe dali dwai şe mu
yali.

Tama te bagenu augwali nai dabe mu menia pali.

Tiali goli, megi da, te nai meni yai

bidi dabe augwali te dolama,
tagalali hanu pobele bage daide agaga
bilibao.

⁷ Te sunumi te doloba pai we bidi dabe
bilalubo sunumi da dolo naga te elalubao.

Genuai Bidi, nage doloba pai God dao.

Tama nago augwali bilibo sunumi dodolobo dao.

⁸ Awe, Genuai Bidi, da nago bomai po
wali peyu, bilibo dao.

Tama dago nage deli naga tonaluyu, tonalubo
dao.

Dago nago genuai nogi godolo mu ebo dao.

⁹ Te hulide eno homu nage delide naga elalubo
dao.

Tama kigamude ena nage dali bidibo
godolo mu ebo. Magi baso meni.

Nago te tşde we bidi po tş ela mabo dao,
te augwali nago doloba pai kolesaga
ola mawainogo.

10 Tiali goli, nago dwai we bidi hobede igi sogo da,
teda augwaligo te nago doloba pai
kolesaga konea sigi menio.

Augwali doloba pai we bidigo
te tode bidibo me tagala,
augwaligo te dwai kolesaga me ebo se
yaibao.

Tama augwaligo nago
genuai nogi koneyu, me augwaligo
nago bomo me koneyu, me augwali
nage dologode me elalugi menio.

11 O Genuai Bidi, nago nogo polo balalubao,
te dwai we bidi dene mawainogo.

Tiali goli, augwaligo subeo.

Genuai Bidi, te nago naga we bidi godolo mu
elama,

tau sabo kolesaga te augwaligo sumainao.

Tama te dwai bidi dabe augwali hale dwai mu
yaibao.

Tama nago naga boi bidi dabe ulabo isi,
te isigo augwali mu ula silaganio. *

12 Genuai Bidi, nago da tomode
wiegi yai homu nageamea pai ebo
sogo pedalomaiu ilibo dao.

Nago dago tigidali se dabe dodolama,
tama wiegi yai pedalumaiu ilibo dao.

13 O Genuai Bidi, dago God,
te gasa genuai bidi dabego da tonalubadi
goli,

* 26:11: Hib 10:27

dago nage deliba naga genuai nogi mabo
dao.

14 Megi da, te genuai bidi dabe polo isila palio.

Augwali me bidibeo,

tama augwali ma hodalobo usu me egobeo.

Nago augwaligo bomo aiyaba elaluama,

tama nago augwali dolama,

tama nago augwali mu dolai dao.

Tama te we bidi dabego

augwaligo nogi me kone ebeo.

15 Genuai Bidi, nago dago hani genina mu ilalio.

Awe, nago we bidi hani moni hani mu pedelalio.

Tama dago bulu genuai mu pedalumainu eyu,

nago dago t̄ d̄ i banu mu kidilalio.

Tama te tialigo naga genuai nogi

genuai mu pedalumainogo yalio.

Awe, dago bulu genuai mu pedalomainu ilalio.

16 Genuai Bidi, nago naga we bidi

dodolomainogo eyu, dene mu mani,

tama augwaligo bomu mu sia salio.

Tiali goli, augwali moni homu dene dali

nage pageba aselama,

nageba gedu haluasa po walio.

17-18 Te nago gedude da

te wego wai ame nainu dene ebo

tiwai elama, bidai dao.

Da te genuai dene dali, seḡe dali tolama,

dago homugo tiali,

dago wiegi yai nai dago me sugowe homu

yali.

Tiali goli, te menio.

Dago magi nai me haninibeo.

Dago te boi bidi dabe aiyaba elalubo

bomo mu meni sai dao.
Tama dago tōde bugagia bidabo meni yai dao.
19 Tiali goli, naga te hani polo isila pali,
tama augwali megī hulīa sai madi bidibao.
Te augwali ma hodaloama, te ula ma sueibao.
Nago te isai bidi dabe bidibo ula ma mabo dao,
te hulide tulubage segeni elama,
te tō wa pai madi te gesi noma
nosai hogonu ma holomainu ebo tiwai ebo
dao.
Dage te gū pagede pila mubo bage, dage ho-
daloama,
dage wiegi yai homu elama, po hae waiāo.

*Genuai Bidi aga we bidibolo dene menama,
tama augwali bugagia ma bidimainu ilali*

20 Eno we bidi dabe, dage duga be
tomoba dabe pelama,
duga be sunumi dabe palia siāo.
Dage pēwādage sogo dualaluama,
tama Genuai Bidigo sēbē silibo side tagalao.
21 Suao, Genuai Bidi aga bulu dagalu
tagalama, e tōba te asobao,
te e tōde we bidi dene mawainu,
tama augwa yali dwai sē wei ponainu.
Tama tōgo te bidi dabego kaneme me geme
dualogobeo,
te gasa bidi dabego augwali
ela wialali dabe. Menio.
Agai te bidi dabego yali dwai kolesaga
dabe sese tama haninaibao.

27

¹ Te sogo te Genuai Bidigo agai genuai bomo olamayu, te Leviatan, te tamu wede bulu hwa bidigula mane elaibao. Genuai Bidi agai aga poa pai genuaiboma pai ge hwa selama, tama te bulu hwa bidi gula, tegagela bilibo gula mane toga sawaibao.

²⁻³ Tama te sogo Genuai Bidigo balia po me e tama waibao, *

“Te wiegi yai wain gi balia po wao. Ena Genuai Bidi,

eno te gi bugagia tonalubo dao.

Tama tigidali sogo eno aga we mabo dao.

Eno aga te giligade me hulide bugagia tonalubo dao.

Tiyu, te bidi dabego dolagasidali weyu.

⁴ Megi da, eno te wain gi hagede wado po me wabeo.

Ma, eno te gide te sesane yai nosai

me gasa dwai nosai dabe tede holobaso da, teda eno augwali doliyu yaibao.

Teda eno isi tulama, augwali sese ula silaibao.

⁵ Tiali goli, te boi bidi dabe

augwaligo homugo augwali enaba aselama, augwali eno tonalumainu homu eyu da, teda augwaligo ena dali bugagia bidainu po deli da olama, asomainao.

Awe, augwaligo te boi pimainao

homu eyu, po deli da olama, ena dali bidagasomainao,” wali.

* **27:2-3:** Jop 41:1; Tib 74:14; 104:26

- 6 Te me sogo nosali, te Israel dabe
te Jekopgo wai auwa bidi dabe,
augwali te ni wain pedali toba pelama,
dudili hauwa walama,
du hauwa walama, dili elama,
dolalubo tiwai yaibao.
Tama augwaligo nologode da,
Genuai Bidigo augwalibolo wiegi yai sogo me
tođe
we bidibolo mawaibao.
- 7 Genuai Bidigo te Israel dabebolo
dene me mawai menio,
te agai augwaligo boi bidi dabebolo
mabo dene tiwai me mabeo.
Tama me agai te gasa hani we bidi
elama, isilali tiwai aga we bidi
hauwa me elama, isilibeo. Menio.
- 8 Genuai Bidigo aga we bidi agai
augwali kalabusiba tagala palali sogo,
augwali dene mawai dao.
Agai te bomai wali te giliga asobo badu
asiyu, te haniani nai dabe
selasa pabo tiwai yali gilama,
agai aga we bidi aga bomai waligo
augwali sela sayagasai dao.
- 9 Tiali goli, tebogo agai te Israel dabe
augwa digi yali te sege mu tama sia sawainu
da.
Teda augwaligo te tibo godigo alta dabe
sese toga sayao.
Tama te alta masigi dabe te olo hogomu gagalao.
Tama me, augwaligo te tibo god
we Asera piksa elalubo ni pos
gelama tagaliyu, me augwali

te dwagi yai hano denami ebo pauda
ulubo alta doliyu emainao.

10 Te hanu da, polobadu bomai obo elaluai dao.

Tama megı da, sese mu tama dolama, elalubao.

Megi da, olo kala sili bulu te we bidi

te bulude me bidisawai bulu aq ebao.

Te bulude we bidi me bidibeo.

Tama te kau kibu dabe naga te buluba sisinagase-
lama,

tama me te dwasianu ni yabe dabe

tuyu, tede bidibao.

Tama augwali tede toma tuyu bidibao.

11 Tama te ni nologo dabe sasia

pabo si da, te ni nologo dabe

mobia pelama, toba tulalubo si da,

te we dabe sibigo isi nogainu gigila sagasobo
dao.

Te tobage dwai sogo pedalali. Magı baso meni.

Te hanu we bidi augwali bidi po sela şabo we
bidi mu.

Tama tibaso, God, te aga te God augwali

deli we bidi hani pedalomainu

ilai goli, agai augwali godolo elama,

augwali me hobede me yai menio.

12 Tama te sogo Genuai Bidigo aga we bidi
gasabulude dabe bidibo we bidi ma oda saibao.

Te weYufretisdu gagalama, te Isip buluba usu
nigi paibao. Agai augwali deli deli saibao, te

bidigo aga wit dili dali bo dalisela şanama, te
du naga elalubo tiwai yaibao. Tama tewiegi

yai wit du selama, te togo nigai senede mubo
tiwaiyaibao.

13 Tama te sogo te bu wabo nai biugel bu genuaimu waibao. Teda te Israel dabe i weyu, te boi bidi dabegoaugwali te bulu Asiriaba sela şayu, me te bulu Isipba selaşyu yali bage dabe. Tama augwali Jerusalem buluba maaselama, tama augwaligo Godiba ma lotu po waibao, teaga tedali gasagi yai bulu dude.

Genuai Bidigo te Jerusalem we bidi augwaligo kolesaga dodolaibao wali

28

(Daj 28–35)

*Genuai Bidigo te sawi yai taun Samaria
dolaibao*

¹ Hobede mu dao, te Israel bagego sawi yai
taun nage. *

Nage mu dolaibao.

Te naga genuai bidi dabego wain wę hauwa mu
tulama,

poliyu, tama nago nogi ugwaba mu sabo dao.

Augwaligo te po wabo dao,

nage te bomai hanu mu dao, po wabo dao.

Nage te nai bula tuabo tų wiegi yai

bulu dude te bidibao.

Tama nage te naga genuai bidi dabego

tobolude mubo plaua kula wai bono

elalubo aş te elalubao.

Tiali goli, nage pade tama te plaua bono sasia
pelama,

* **28:1:** Te vesde, Aisaiago te taun Samaria po olama wali, te kantri Israelgo genuai hanu taun te not badu elalualio.

dolobo tiwai nage dolaibao.

² Mu tamao. Genuai Bidigo te bomai
hani me deli polo nage elalumainu sa
muanio.

Te hani te bomai wali tiwai asaibao,
tama me te tulubage te talua ge
tulubage tulubo tiwai yaibao,
tama augwaligo nage togolama, t̄ba tula
palaibao.

³ Tama te hanigo nage agalama,
nage daidu augwali bilaibao,
nage te genuai bidi dabe poliyu,
nago nogi ugwaba sabo hanu dao.

⁴ Nage te nai wai bulabo t̄de
te dwasianu bulu du elalubo madi nage te
bidibao.

Tama nage sawi yai plaua bono tiwai elalubo āq
te ebao.

Tiali goli, nage te plaua bono mobia
pelama, dobo tiwai yaibao.

Tama nage deli sogo tama silaibao,
te ni fik du me deli hasia tau ebo
tiwai, tama bidi me deligo sulama,
polo sela tubo tiwai yaibao.

⁵ Te sogo te Godigo we bidi hani
dwasianu naga bidiyu da,
teda augwaligo Tigidali Bomo Elalubo Gen-
uai
Bidiba wiegi yai homu yaibao.

Genuai Bidi aga digi aga wiegi yai
tuni bidigo madi tobolude bulai,
me te wiegi yai plaua bono
augwaligo tobolude mubo tiwai bidaibao.

⁶ Genuai Bidigo te po tų odo
bidi dabebolo wiegi yai kolesaga
menama, tama augwaligo
po tų bugagia osola sueibao.
Tama agai te hanude ami bidi dabe bomo
mawaibao.
Tama augwaligo te boi bidi dabe
te hanu tomoba we bidi dabe dali
hwıagasomainu sula tagalogobeo.

*Te pris dabe dali, profet dabe dali sigo Aisaia
posobo po wali*

⁷ Te profet dabe, me pris dabe,
augwaligo te wain wę me bia wę hauwa
tulama,
polobo homu yabo homu elama,
dodolama,
wa bilabo homu eyu, dodola bilabo homu
ebo dao.
Augwaligo homu kolesaga menia pabo dao.
Tama augwaligo augwa sę bugagia ebo menio.
Tama me, te pris bidi dabe augwaligo
te we bidi dabego sęę bugagia dodolobo
menio.

⁸ Augwa bogu te augwa bugulama,
wę tubo tebol saide pesage holobo dao.
Tama dwasianu wiegi yai me elalubo menio.

⁹ Te augwaligo eno po odo si da,
augwaligo e tama po wabo dao,
“Te bidigo homugo de mu agai skul
ola mawainu homu eyu ebowe?
Agai pogo de mu ola mawainu ebowe?
Da dwasianu wai bų dabe meni.
Tamadi tama, da ame tubo tagalama bidibe.

- 10 Tigidali sogo agai dedeli po naga wabo,
te bidigo wai bqu dabe te leta dabe
dolo nogi eyu emainu,
me po dage deli me hani deli deli dolo
nogimainu
ola mabo aq ebo,”
augwaligo te tobage po enade wabo dao.
- 11 Te we bidi dabe augwaligo
eno po odobo hagela mu ebo.
Tama tibaso, Genuai Bidigo augwalibolo
te gasa po wabo bagego
pedauwalidu augwali po ola momainu,
te gasa bidi dabebolo te agai po ola
mawaibao.
- 12 Aga digi aga we bidi te tq badu
tagalai dao. *
- Tama agai augwalibolo te po wai dao,
“Te bulude dage toma tuyu, bugagia dua bidia-
gano.
Tama te bidi dabe, augwaligo tigi
boma pelama, augwaligo tigi hagela
pobaso da, augwali hodo doliyu,
te bulude dua bidagameo,” wai dao.
Tiali goli, augwaligo agai po odobo hagela mu
yali.
- 13 Tama tibaso, Genuai Bidi aga digi
augwali deli deli leta dabe dolo
nogi ebo, me deli deli po nogi ebo, me deli
deli lain
nogi ebo me,
te tiwai Genuai Bidi aga digi augwali ola
mawaibao.

* 28:12: 1 Ko 14:21

Te dwasianu wai dabe ola mabo tiwai aga digi
yaibao.

Tama augwali homu kone tua pelama, dene mu
saibao.

Tama te boi bidi dabego augwali nogo bono
dunama,
augwali kalabus elama, odasa paibao.

*Godigo te dwagi yai boma pai masigi te bulu
Saionde muaibao*

¹⁴ Dage e Jerusalemde we bidi tonalubo we bidi,
dagego Genuai Bidigo po odiào.

Dagego homugo Genuai Bidigo po
olo nai dao homu ebo.

¹⁵ Tama dagego e tama po wabo dao,
“Dago te isibo kolesaga dali dago polo po däu ola
selama,

tama dago te gų page dali dago
po polo däu ola sai dao.

Tama tibaso, augwali sigo da me dologobeo.

Te dwai sę da dolo pedalubadi me tagala,
teda da geda muaibao.

Magi baso meni. Dago te ili po olama,
te hasegelu hasegelu ebogo

da tau siyu, tama da bugagia bidaibao,”
dagego te po wabo dao.

¹⁶ Tiali goli, God, Genuai Bidigo te po wali,

“Odao. Eno te be page däu walabo
masigi dila pai deli me polo däu ilai dao.

Te aga te dwagi yai boma pai mu dao.

Tama eno te masigi te bulu du Saionde muaibao.

†
Te bidi dabego agaba homu daꝝ wabo bidi dabe
da,

teda augwali wi elama, didibili me egobeo.*

17 Te ena te doloba pai skel
te dagego kolesaga skel ebo te skel tiwai
bidaibao.

Tama te doloba pai kolesaga naga
te eno usu ni tiwai elaluyu,
tama tego eno dage usu saibao.

Dagego homugo te tibao, te dagego dwai kolesaga
ebo

te kolesagago dage tau saibao homu te ebao.

Tiali goli, eno te dwai sogo dageba
pedalomainu yaibao.

Tama dage te bidi dabe te genuai
talua ge tulubage asiyu,
ela silibo te tiwai yaibao.

Tama dage pelama, duala sigi pabo
pesage mu menia saibao.

18 Tama eno dagego te isibo kolesaga dali,
me te isibo bidi dabego bulu dali,
dagego daꝝ olama yali po eno
tomode togolama, mu silaibao.

Tama te dwai kolesaga mu dagede
pedalama, tama dage mu isila paibao.

19 Te dwai kolesaga dabego dage
munu me taga pogobeo. Menio.

† **28:16:** Bidi mebago homu te e nosali wabo po te tiwai po wabo da, "Tama te masigi nogi te tiwai wali, "Te konealubo po mu daꝝ wabo bidi dabe da, augwali da te wi elama, midigi me egobeo," te po wai dao. * **28:16:** Tib 118:22-23; Rom 9:33; 10:11; 1 Pi 2:6

Te augwali geninama mu dageba tigidali sogo
hulide
me ulade dageba me pedalidu geaibao,”
wali.

Ma, dagego Godigo te wiegi yai po page
dagego bugagia mu koneyu da,
dage noma selama, wi mu yaibao.

²⁰ Dage te dwai dene mu saibao.

Te bidi pibode te dene dene hauwa ebo
tiwai dagego tigide yaibao. Magi baso
meni.

Te pibo sai te pewardage mu elama,
agai şaęa olo pobialuali.

Me, te banua pibo blanket te dwasianu mu
elama,
agai banua pibo usu sisabaso,
o agai tigi sese usu isabaso.

²¹ Genuai Bidi aga bomo dali
hogodasa asaibao, te agai polobadu
te bulu du Perasimde,
me te Gibeongo odogo malu bulude
yali tiwai yaibao.

Tama agai yainu yali şe agai yaibao.

Tiali goli, dagego te şe ebo sulama,
tama dagego te gasagi yai mu da, te homu
yaibao.*

²² Tama tiali, dagego te Genuai Bidigo
po dolobo kolesaga tagalięo.

Ma, meniyu da, dagego şeęe dabe
genuai mu pedalaibao. Magi baso meni.
Eno odali, God Tigidali Bomo Elalubo Bidigo te
bomai

* **28:21:** Jos 10:10-12; 2 Sml 5:20; 1 Sto 14:11

po tama wabo suali.

Agai e bulu tigidali pesage mu dola silaibao.

*Bidi dabego wiegi yai kolesaga dabe Godigo
naga manio*

²³ Dagego olo saganama, eno po bugagia odião.

²⁴ Te bidi mego te nai wai bulainu agai
te tō elebo sē naga ebo yali bogo,

²⁵ tama agai te nai wai dabe bulubo meniwe?

Meni ma.

Agai tō elama, silibo si, agai te ono ge tede bulubo
dao.

Agai te dola pai lainde agai te nai wit wai dabe
bulama,

tama me du dage badu agai

te nai bali wai tede bulubo dao.

Tama agai gasagi yai wit me agai te gi
homu badu me bubula bilibo dao.

²⁶ Godigo digi aga te nai wai bulama,
sela tubo kolesaga ola mani dao.

²⁷ Te ono ge dabe dwasianu sabo usu yai de da,
te bidigo agai te ni name selama,
tama te nai ono agabo menio.

Tama agai te wit ge dabe sainu,

te wilkar dabe me te nai wit ge sainu,

ugwadu kegebo yaligila ebo menio. Mu
meni.

Agai te dwasianu wābi dage dabe naga selama,
tama te ono dabe elebo dao,

te augwaligo dwasianu ge dabe sainu.

²⁸ Agai te nai wit ge dabe sabo

kolesaga agai mu koneani, te agai te nai
dwasianu

ge dabego bret nigabo.

Te agai te hos dali, me te wilkar si agai
te nai wit aga dilide sela şawainu da,
teda agai te hos kibu dali,
te wilkar sigo te wit dolama,
mia saidali weyu agai bugagia tonalubo dao.

²⁹ Te tigidali şe ebo kolesaga Godidu naga asalio.

Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi
agaduba deli naga tigidali haniani wiegi yai
kolesaga dali, homu kolesaga mu pağana pai
dao.

29

*Genuai Bidi Jerusalemba wali dali, me tğ mali,
me isi dali asaibao*

¹ Genuai Bidigo e tama po wali.

“Jerusalem, megi da, nage eno
alta tiwai bidibao.

Tiali goli, nage dolaibao.

Nage te genuai hanu polobadu tuni bidi
Devit bidali madi, nage dolaibao.

Kibu be deli o si bolo pomainu yao,
te tigidali lotu po wabo genuai sogo me.

² Tiali goli, ena Genuai Bidi,
eno te şeğe nageba sela asaibao.

Nage eno alta tiwai bidali.

Tiali goli, nage gela olama, hwğ dwai mu waibao.

Tama kaneme nagede pağana paibao,
te bidi dabego te alta saide te hasa dabe
elama,

- te kaneme alta saide pağabo tiwai yaibao. *
- ³ Eno boi bidi dabe odasa aselama,
nage bagua sagasomainu yaibao.
Tama augwaligo pu diganama, nago obo pađe
munama,
te tọ unana pelama, te pağawai,
te daide doligiluama,
tama augwali nage dali hwjabo yali gilama.
- ⁴ Tama nage mu tama tulaluama,
tama tọgo nage mu mesega saibao.
Tama nago po dabe te isi bidigo po
te tọ dologode dua dua wabo tiwai tọdu
pedalaibao.
- ⁵ Tiali goli, te gasa bidi dabe nageba
hwjagasobo bage da, augwali te tọ hogomu
tiwai
hauwa mu yaibao.
Tama augwali sese polo tama gasaba
paibao, te bidigo te wit haluama,
agai nai sainu ebode te yabe dabe hauwa
bola bilibo tiwai yaibao,” wali.
- Tiali goli, deli sogo tama,
- ⁶ Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi te bomai
wali dali,
tọ mali dali asaibao.
Tama te be kulu weyu, te genuai
kulukulu dwai mu waibao.

* **29:2:** Te ves 1 me 2de, Hibru pogo te Jerusalem nogi Ariel wai. Te kolesaga konea pai bidi dabego te nogi page bugagiakonesiawai. Me badugo te tiwai homu ebao, “Godigo Laion da,” wali. Te me badugo homu te tiwai ebao, “Godigo buludu da” wai. Tiali goli, me badu hauwago te homu yali, “Godigo alta da,” wali, tama te ves side wali pogo te e wabo homukolesaga wali paiba homu ebao.

Tama agai te tigidali nai dabe ulabo isi
dwai dali sesaibao.

⁷ Tama te gasa genuai bulu dabe
te Jerusalemba hwiagasainu asali da,
te Godigo altaba, teda augwali munu me
bidigobeo.

Tama augwaligo te hanu sainu yali se
olo dali hagawaibao.

Te se dabe sese sia saibao,
te Jerusalemgode nade suali tiwai yaibao.

⁸ Tama te tigidali bulu ami bidi dabe,
te bulu du Saionba hwiagasali bidi dabe,
augwaligo magi nai me sogobeo. Mu
menio.

Te bidi pila muyu, nade nasi ebaso,
nai tubo tiwai yaibao.

Tama ma hodalobode da, nasi me elaluaibao.

Te nai tabi egobeo. Te tiwai yaibao.

Tama me bidi agai we nogonego mu isai,
tama nade te we ma tuali,
tiali goli, aga ma hodalobode te we
nogone me elaluaibao.

Te tibo tiwai yaibao.

Godigo we bidi wabo polomainu homu begelali

⁹ Te Juda we bidi, me Jerusalem
we bidi, dage te gedu hwidai we bidi yali
gilama,
me tama subigila paliyu, me tama bidi-
agameo.

Dage te bidi dabego wain we tuyu, me bia we
tulama,
subigila bilibo tiwai me tama bidiagameo.

Tiali goli, dage te wain me bia tulama, polobeo.
Menio.

¹⁰ Genuai Bidigo dagego gedu seęę ilali.

Tama dage te bidi godege mu pilama, isai tiwai bidali.

Tama Genuai Bidigo te profet bidi dabego
augwaligo suabo nai dabe goli
augwaligo susiaımainu yaibao. *

¹¹ Tama tibaso, Jerusalem, nago te Genuai Bidigonage ola mawainu ebo seę dabe page nago munu mekonegobeo. Te da, te buku augwaligo bomonama haluaibuku nage nedao olama, mawai buku tiwai dao. Tamanagerobolo nedao po wali. Ma, nago te buku te nedebobidibolo menama, te bukude elalubo po nedao obaso da, teda agai te po waibao, "Eno usu ebeo. Buku me daıolalubo."

¹² Tama ma, nago te buku nedisiıwai bidibolo nago te bukude elalubo po dabe nedao obaso da, teda agai te po waibao, "Eno te buku nedebokonebeo."

¹³ Genuai Bidigo te po wali,

"Te we bidi hani dabe augwaligo
eno nogi augwaligo pedauwalidu
naga ugwaba sabo dao.

Tiali goli, augwaligo homu dali,
homu kolesaga si enade digibulu mu
elalubao.

Augwaligo enaba mu lotu po wabo menio.

Augwaligo te bidigo digi muai bomai po,

* **29:10:** Rom 11:8

te po naga augwali ola mani po,
augwaligo te po naga wali pabo dao.*

14 Tama tibaso, eno gasa şe dabe mu
te we bidiba pedalumainu yaibao.

Tama augwali mu noma mu saibao.

Eno te bidi dabego augwalibolo
wiegı yai kolesaga mabo bidi dabego
homu kolesaga sela şawaibao.

Tama eno augwaligo kolesaga sai
bagego kolesaga eno mu silaibao," wali. *

*Genuai Bidigo tigidali haniani nai dabe hasege-
laibao*

15 Te we bidi dabego augwa
dwai kolesaga dabe Genuai Bidigo
gedude dualainu usu sabo dao.

Te augwali da, mu dolaibao.

Augwaligo te kolesaga dabe augwaligo sesawai
madi,

me hulıa sai pesagede augwaligo
te kolesaga dabe ebo dao.

Tama augwaligo te po wabo dao,

"Dego mu da sulama, dego mu
koneaibawe?"

16 Augwaligo te tigidali nai dabe hasegelama,
tigidali nai dabe dolobo dao.

Te augwaligo wali po tiwai tama,

"Te tş sene nigıbo bidi te sene nigıbo tş tiwai
dao."

Mena tama tialiwe?

Te olo nai mego te aga nigali bidibolo
te tama po waibawe,

* 29:13: Mat 15:8-9; Mak 7:6-7 * 29:14: 1 Ko 1:19

“Nago ena nigai menia?”

Ma, te tō senego te aga nigali bidibolo
te tama po waibawe,

“Nago mage nai me konebeo,” te po waibawe? *

17 Te pęwådage sogo tigidali nai dabe hasege-
laibao.

Te Lebanonde moni busi te gi yabo tō
wiegi yai pedalaibao.

Tama wiegi yai gi dabe te moni busi mu
gagawaibao.

18 Tama te sogo da, te olo degai dabego
te bidigo te bukude nedebo po augwaligo
odaibao.

Tama te gedu hwidai dabe megı augwali
moni hulıa sai madi bidıbo,
te bıdı dabe augwalıgo ma gedu peda paıbao,
tama
nai dabe ma suaıbao.

19 Tama te we bıdı augwa dıgi augwa
ayıaba elalubo we bıdı dabe
augwali te Genuai Bidıba wiegi yai homu
yaıbao.

Tama te nai habuge yai we bıdı dabe
augwali me te Israel Dabego
te Dwagi Yai Doloba Pai Kolesaga Naga Ebo
Godıba
wiegi yai homu yaıbao.

20 Tıalı goli, te gasa bıdı dali
homu dene işabo dwai bıdı dabe,
me te Godıgo po olo nai dao homu ebo bıdı
dabe,
me te dwai kolesaga hauwa yabo homu ebo

* 29:16: Ais 45:9

bidi dabe, augwali sese dolama, hagala
silaibao.

21 Tama te deli tobage dene me te ili po olama,
gasa bidi dabe po tu ela mabo
bidi dabe me, dene saibao.

Te gasa bidi dabe olo dali po tu ela mabo
bidi dabe tiaibao.

Te dwai sege elalubo bidi dabe tau sela menama,
te sege meni yai bidi dabego po dolobo bidi
dabe,
te dedeli dene naga saibao.

Te augwaligo po tu dolama,
tama doloba pai bidi dabego te po tu dolama,
tama doloba pai bidi dabego
te po tu ugwa ela hologobeo.

22 Tama tibaso, te Genuai Bidi te polobadu
Abraham te dwai sogo ma oda sali, te Godigo te
tama po walio, te Israel we bidi dagebolo,

“Dage Jekopgo we bidi waj hani, dage hale me
elama,
tama dage gesabidi huli me egobeo.

23 Te dagego eno se dabe dagego
tomode te se ebo subo si da,
teda dagego ena mu koneaibao.

Ena te Dwagi Yai Doloba Pai Se Ebo
God dao homu koneaibao.

Tama dagego eno nogi ugwaba selama,
tama dage wi eyu, ena dologode naga
bidaibao.

24 Tama te bidi dabe homu kolesaga
megi umuna pabo bidi dabe,
augwali te wiegi yai homu kolesaga ma
saibao.

Tama te konila po dabe hauwa olama,
tama po sela şabo bidi dabe,
augwali te wiegi yai homu elama,
eno po ola mabo odaibao," te po wali.

30

*Genuai Bidigo te po wali, te Isip dabego te Juda
dabe tau sabo me usugobeo*

¹ Genuai Bidigo te po wali, "Te Juda hani, te
da augwali

eno wai boŋ hani dabe, augwali dolaibao.
Magi baso meni.

Augwali bidi po odisiŋwai hani mu dao.

Augwaligo eno homu kolesaga wali me pabeo.
Menio.

Augwaligo augwa homu kolesaga wali naga
peyu,

augwaligo gasa bulu bidi dabe dali abagi
me olama, bidibao.

Tama tiyu, augwaligo dwai seŋe hauwa
augwa hasi tigide pesage holalio.

² Augwaligo eno homu kolesaga hanalusiaŋa,
tama augwaligo Isip tuni bidi dali po wali
pali dao.

Te Isip dabe dolaluama, augwali tau selama,
tama augwali me dolidali weyu.

³ Tiali goli, augwaligo homu kolesaga
geda munama, tama augwali geda
mubode augwali hale mu yaibao.

Te Isip tuni bidigo augwali te dolainu
ebo me togologobeo.

⁴ Te mu tama. Te Isip tuni bidigo aga
po sabilibo bidi dabe,

me aga ofisa bidi dabe aselama,
tama Juda hani deliba sisinagasali.
Te hanu Soanba, me hanu Hanesba sisinagase-
lama,
tama te teba asali Juda dabe dali po wa-
gasalio.

⁵ Tiali goli, Juda dabego augwa hobede mu
yaibao.

Magi baso meni. Te Isip dabego
magi şe me elama, augwali tau me sogobeo.
Mu menio. Augwaligo moni hale mu
te Juda dabeba sesaibao,”

Genuai Bidigo te po wali.

⁶ Genuai Bidigo te po te bulu hasa dabe te nai
meni yai kemi sane bulu, te saut badu bulu nogi
Negeb, tebolo te po wali. Genuai Bidigo te tama
po wali,

“Te Juda dabego genuai bidi dabe
te olo kemi sane yai saut badu bulu badu
bilali.

Te da te dwai pesage badu mu,
te bidi dabe te genuai şeş sabo pesage mu.

Te pesagede te laion dabe, me bidi
gaş kelebo dwai gula mane,
me bola bilibo gula mane,
me gasa bulu hasa dabe me, te bulu badu
bidibo.

Tiali goli, te genuai bidi dabego
te wiegi yai homua pai nai dabe
te augwa kibu kamel daide munama,
me donki kibu daide munama,
tama bomai şe mu elama,

te wiegi yai nai te gasa bulu
te augwali tau sabo usu isayabo
buluba sela pali dao.

⁷ Te Isip dabego te gasa bulu bidi dabe
ili ili po olama, tau saibao po wabo dao.
Tiali goli, agai te şe ebo menio.
Tama tibaso, te Isip te gesi nogi te nogi ebao,
'Te Olo Dulalubo Gula Mane dao,' wabo," te po
wai.

Te we bidigo Godigo po odobo hagela yali

⁸ Genuai Bidigo enabolo te we bidigo
ebo kolesaga po te bukude aşao wali, me te
po me
te masigi togalama, aşao wali.
Te da te po te tigidali sogo mu elaluama,
tama te we bidigo sulama,
tama augwali te po sela şabo we bidi yabo
omainu.

⁹ Magi baso meni. Augwali te bidi po
mu sela şabo we bidi mu dao.
Tigidali sogo augwaligo Genuai Bidigo
po sela şabo dao, te augwa Aya.
Te tigidali sogo augwaligo ili po olama,
tama augwaligo agai po oda mabo
po odobo hagela ebo dao.

¹⁰ Tama augwaligo Genuai Bidigo po
ola mabo profet bidi dabe dali e tama po
wabo dao,
"Dage pedauwali pania şiao.
Dagego dabolo wiegi yai
doloba pai kolesaga wali pomainu da ola
magimio.

Te dago odainu ebo po naga pusa mao.

Teda te dwai nai dabe munu me pedalogobeo.

¹¹ Dage digibulu mu bidiyu,
tama dago sunumi paligimio.

Dago te Israel dabego Godigo po odobo da hagela
ebao.

Aga te Wiegi Yai Doloba Pai Kolesaga
Naga Ebo God dao," wali.

¹² Tama tibaso, Israel dabego God
te Wiegi Yai Doloba Pai Kolesaga Naga Ebo
God,
agai e tama po wali,

"Dagego eno dua dao wali po
sela şanama, tudi ola manio.

Tama dagego te ili po olama,
te dolobo kolesaga dage tau saiba homu ebo
te mu dagego daş walio.

¹³ Tama tibaso, dagego dwai kolesaga polo yalio.
Tama te dwai kolesagago dage mu tama
dolaibao.

Te da te dwasianu dedage te obo ugwadu
tobolude elaluamo,
te genuai elasa pabo tiwai dao.

Tama deli sogo tama,
te obo togwa pelama, degasa pali.

¹⁴ Mu tama, dage te tş sene te alua pelama,
tama olo genuai me elalusişama ebo tiwai
yaibao.

Te isi dage tomode muabo, o te wş
te tuabo tiwai genuai olo me elalugobeo,"
wali.

¹⁵ God, Israel dabego Genuai Bidi, aga

te Wiegi Yai Boma Pai Kolesaga Naga Ebo
God dao.

Agai e tama po wali,

“Dage bugagia bidabo sunumi da, e tama dao.

Dage enaba ma aselama,

tama dage bugagia homu nagame elama,
bidiào.

Tama dagego ena deli naga wali asiào.

Tama eno deli naga dage tau saibao.

Tama eno dage ma aselama,

tama dage bugagia tigidali sogo
bomo elama, bidaibao.”

Godigo te tama po wali.

Tiali goli, dagego agai te po wali pabo hagela mu
yali.

¹⁶ Tama dagego te po wali, “Tagalama,
dago bomonama udabo kibu hos bidibao.

Tama da te kibu hosde dualama,
tama da wi paibao,” wali.

Te dagego te boi bidi dabede wi paibao
wabo po da, teda mu tama dao.

Tiali goli, tagala, dagego kibu hos
bomonama udabo da, tagalao.

Te boi bidi dabego hos kibu bomonama
mu dagego kibu hos nosali wali pobeasa
asaibao.

¹⁷ Te dagego 1,000 ami bidi dabe
augwali boi bidi me deli aselama,
hwjaibao po wagasobo si da,
teda augwali wi mu elama, augwali wi
paibao.

Tama ma, te boi bidi dabego ami bidi
a naga aselama, hwjaibao hae

wagasobo si da, teda dage hani tigidali wi
ogodama,
wi peyu, te hanu taga paibao.
Tama te bidi me deli me bidigobeo.
Tama te hanu te bidi dabego bulu dude
plak ugwa walobo ni te bulu dude
tula ma elalubo tiwai yali gilama
tama agaduba elaluaibao.

¹⁸ Tiali goli, Genuai Bidi da,
tigidali sogo doloba pai kolesaga naga ebo God
dao.
Tama tibaso, agai dage homu dene elama,
agai hobede ebo dage ola mawainu te
tonalubao.
Te we bidi dabego Genuai Bidiba
homu kolesaga daꝝ olama,
tama agai augwali tau somainao olama,
tonaluali we bidi dabe da,
augwali wiegi yai homu pemene mu yaibao.

God aga we bidi dali wiegi yai sꝝ mu yaibao

¹⁹ Te Jerusalemde megi bidalubo we bidi, tega,
dage hobede elama, gela me wagobeo. Megi te
Genuai Bidigo dage hobede elama, dage tau sabo
deli naga no munalubao. Te dagego aga i olama,
gedu haluasa po wabo si da, polo tama agai
dagego i wabo odama, dage olo mu tau saibao.

²⁰ Te mu tama, Genuai Bidigo dage moni sꝝꝝ
somainogo yaibao. Tama dage te bidi nai me
wꝝ meniama, habuge yai bidi tiwai bidaibao.
Tiali goli, aga digi dage dali bidama, tama dage
bugagia elama waibao. Tama dagego aga munu
me gegegobeo. Menio. Dagego aga duga gedugo
ma sueibao.

²¹ Tama dage peyu, te mena sunumide geda muainu ebaso da, te dolo nogo badu sunumi badu, o pobase nogo badu sunumi badu me, teda agai dage tudi badu bidama, tama mena sunumidu painu yali, agai dage ola mawaibao.

²² Tama da, dagego duga tibo godigo piksa dabe saibao. Te da te bidi dabego nigilama, silva dali, gol dali sigo haluai piksa. Tama dagego te piksa dabe te dwai damua pai nai tonobo tiwai tonama, e tama po waibao, "Gedao. Dago nage subo hagela ebo."

²³ Tama Godigo tulubage te dagego bulali nai wai dabeba mawaibao. Tama te węgo dagego nai wai dabe bugagia mu holaibao. Tama dagego nai dabe hauwa mu elaluaibao. Tama te sogo dagego kau kibu dabego tuabo nosai dabe hauwa me elaluaibao.

²⁴ Tama me, dage duga gide nai selama, tama duga gi tų elebo kau kibu dabe, me donki kibu dabe bugagia mawaibao.

²⁵ Te Genuai Bidigo te dwai sogo te dagego boi bidi dabeba pedalomainu ebode, teda augwali subigila isila paibao. Tama augwaligo bomai obo dabe sese dola silaibao. Tama te sogo te wę dabe bulu dudu dabe asiyu, tama dage wę me habuge me egobeo.

²⁶ Te sogo te polua te giliga tiwai bomo elama, mu nanaibao. Tama te sogo te giligago ula te bomo yai mu nanama, tama megı tama ula ebo edelama, mu nanaibao, te tigidali sogo ula ebo edelaibao. Te a naga olama, me badu nogo si sogo nanebo giliga deliba sisinama, deli bubugade nanebo tiwai yaibao. Te sę dabe te

Genuai Bidigo aga we bidibolo mani seęę dabe,
me dene dabe mani sela şabo sogo, te se dabe
yaibao. Tama agai augwali usu ma ilaibao.

Godigo te Asiria dabebolo dene mawaibao

²⁷ Suama. Genuai Bidi digibulu
hogodoma, aga bomo dali, ula dali te asobao.
Agai wado elama, tama moni isi dali,
hano si, te pedalobao, te agai seęę ebo ola
mayu,
te agai po wabo si da.

Te tigidali nai dabe ulubo isi agai keledu ped-
alobo.

²⁸ Agai mobogo tigidali nai dolobo dao,
te we asiyu, tigidali nai dabe
mesegelama, bidigo dogoniba usu ni pabo
tiwai dao.

Genuai Bidigo te tigidali bulu to
kantri dabe agai nogogo toulama,
pepebo dao, te augwali dolomainu.

Tama agai augwaligo homu kolesaga
dolama, tama augwaligo pabo
hagela ebo buluba odasa pabo dao,
te bidigo hosgo keleda ain dage
mubo tiwai dao, te hos kibu bugagia
dolasa pomai ebo gilama.

²⁹ Tiali goli, Genuai Bidigo we bidi dagego da,
te se dabe ebo subo sogo da,
teda dagego homu gana pabo balia te genuai
lotu
wabo sogo wabo tiwai waibao.

Dagego te bidi dabe te Genuai Bidigo bulu duba
holama,
tama wiegi yai homu eyu,

te genagego ona dabe elebo tiwai yaibao.
Genuai Bidi da, te genuai bomai masigi tiwai dao.
Tama aga te Israel dabego duala sabo pesage
tiwai dao.

³⁰ Genuai Bidigo bomonama mu hae olama,
tama agai bomonama i hae wabo
aga we bidi tigidaligo odama,
augwaligo agai şeşę ebo mobo
augwaligo tigide dolomainu yaibao.
Aga te moni bomai isi te tigidali nai dabe
dabo isi, me moni genuai tulubage,
me wali, me talua ge tulubage dali,
tama aga asaibao.

Tama te be kulu obaso, te tigidali
we bidigo agai şeşę ebo sueibao.

³¹ Genuai Bidigo daga wabogo
te Asiria dabe wi mu ilaibao.
Tama agai aga kelo a toulama,
te Asiria dabe genina mu elaibao.

³² Tama te Genuai Bidigo
te Asiria dabe elebo sogo da,
te Genuai Bidigo we bidigo wiegi yai
homu gana pelama,
tama augwaligo haniani haşbidi me
gita dabe te Genuai Bidigo nogo toulama,
te Asiria dabe eliyu, poge wabo te wali
pelama,
augwaligo te nai elaibao.

³³ Augwaligo te Asiria tuni bidi
ulabo isi tş dedage polo dodolama, elalubo.
Augwaligo te tş dedage genuai mu elama,
tama aiyanu mu dulai mu nigali,

tama augwaligo isi dabe hauwa mu polo sela
muani.
Tama Genuai Bidi agai mobogo pona palebo si
da,
te polo tama isi bogoli dala saibao.
Magi baso meni. Genuai Bidigo mobo
te posolai isi tiwai dao.

31

*Genuai Bidi agai bomo ola mani digi, tama te
bomai bulu tq kantri dabe tulaluali*

¹ Dage te Isip buluba pelama,
tama augwaligo dage
tau somainu hanalugi pabo bage,
hobede ya, dage dene saibao.
Dage te Isip dabego hwıbo hos kibu hauwa
elaluyu,
me karis dabe me hauwa, me te ami bidi
dabe hosde
dualama hwıbo ami bidi dabe hauwa
elalubo
sulama, tama dagego homugo Isip dabego
dage
tau somaina homu ebao.
Tiali goli, dagego Israel dabego
Genuai Bidiba tonalubeo.
Aga te Wiegı Yai Doloba Pai Kolesaga
Naga Ebo God dao.
Tama dagego agai tau sao po hanalubeo
² Tiali goli, agai me wiegi yai homu kolesaga
elalubao.
Tama agai dwai dene te dwai
we bidibolo me dene ilaibao.
Tigidali sogo Genuai Bidigo aga wali po

wali naga pabo dao, hasegelegobeo.
Agai te dwai bidi dabe dali,
me te bidi dabe te dwai kolesaga
ebo bidi dabe wali bilibo dabe dali,
hwjaibao.

³ Tiali goli, te Isip dabe, augwali te god menio.
Augwali te olo bidi dabe dao.
Me augwaligo hos dabe me te hos mu naga dao,
te tigi mi dali, dili dali elalubao.
Tama te Genuai Bidi agai bomo ola mabo si da,
teda te bomai bulu tulaluaibao,
tama me te agai tau sali da,
te bulu dabe me tulaluaibao.

Tama si dali si tama, mu tama dolaibao.

⁴ Genuai Bidigo enabolo e tama po wali,

“Te bulu yowi laiongo sipsip kibu me
elama, tudubadi da, teda aga wi elama,
tama te sipsip taga peyu, wi me pogobeo.
Te sipsip kibu tonalubo bidi hauwa
aselama, aga tonaluyu,
hae mobadi goli, aga wi me egobeo.

Menio. Agai augwali dali wado elama,
tama te sipsip kibu bugagia tonaluaibao.

Te tama tiali goli, ena Tigidali Bomo
Elalubo Genuai Bidi, te eno te bulu du
Saionba
hwjagasaibao, te Jerusalem bulude.

Tama magi nai dabe mego ena togolobo usu me
egobeo.

⁵ Te ba dabe augwali ugwadu
bola biliyu, augwa wai dabe bugagia
tonalubo dao.

Te tama tiali goli, ena Tigidali Bomo

Elalubo Genuai Bidigo da, teda eno
Jerusalem
bugagia tonaluaibao.
Te tigidali sogo ena augwali pagede bidiyu,
tama eno augwali ma oda selama,
tama eno aga bugagia tonaluaibao.” *

Te po wali.

⁶ O dage Israel dabe, dagego
Genuai Bidigo po sela şabo dao.

Tiali goli, dage mu begelama,
tama agaba ma asişo.

⁷ Te Genuai Bidigo bodolu pşaba yagasobo si da,
teda te sogo dagego te dwagi yai silva de gol
sigo
nigali tibo god piksa dabe şawaibao.

Te nai dabe duga nogogo digi nigai dao.
Tama te kolesaga yaligo dage şeşş sai dao.

⁸ Genuai Bidigo te po wali,
“Te hwşbo hwş bainat mego te bulu Asiria
dolaibao.

Tama te Asiria dabe mu silaibao.
Te bainat hwş ena Genuai Bidi ena digi tagala
palaibao,

te bidi dabe mego menio.
Te Asiria dabe te bainatde wi paibao,
tama te Asiria dabe gesi bidi dabe da
kalabus şş yaibao.

* **31:5:** Godigo te hanu taun Jerusalem tonaluali, aga taun da, te ves 5de wali po tiwai yali. Tiali goli, te hanu taunde bidibo we bidigo aga tudiba munama, te ves 1-3 tede wali tiwai ebaso da, teda agai te hanu Jerusalemba me boi hwşagasigi da, te ves 4de wali po tiwai gilama igi dao.

⁹ Te Asiria dabede genuai wi mu pedalaibao.
Tama augwaligo bomai
 genuai hanu tulaluaibao.
Tama te augwaligo ami ofisa dabego eno
 hwıbo plak ugwa walai subaso,
 augwali noma selama, augwaligo
 dili nagamea pelama, tama augwali wi
 paibao.”
Te da te Godigo po dao.
Te agai bomai isi te bulu du Saion
 te Jerusalem bulude elalubao.

32

Te wiegi yai tuni bidigo te bulu tonaluaibao

¹ Odao, te tuni bidi me deli pedalaibao.
Tama te tuni bidi dali, tıgdali tıpedai
 kantrigo genuai bidi dabe dali,
 augwaligo wiegi yai doloba pai kolesaga
 naga elama,
 te we bidi dabe tonaluaibao.
² Te deli deli genuai bidi dabego
 te we bidi dabe augwali tau somainu asali
 bidi dabe,
 augwaligo tau saibao.
Augwali da, te we bidi augwali te genuai
 wali dali tulubage dabe ebo side,
 augwali te duala sabo pesage tiwai dao.
Tama me, augwali te wę te hogomua pai
 pesageba pabo tiwai, me te moni masigigo
 te hogomua pai pesage
 te masigigo seselalubo tiwai dao.
Tama te bidi dabe te tıwai madi duala selama,
 toma tubo tiwai dao,

te boma pai giligade.

³ Tama megì e tibo sogo, te we bidi augwaligo gedugo

tigidali nai dabe subo usu mu yaibao.

Tama me augwaligo olo bugagia dala pelama,
tama augwaligo tigidali po bugagia odaibao.

⁴ Tama te bidi dabe te homu kone bugagia palisama,

te dwai dwai se dabe yali bidi dabe,

te bage augwali wiegi yai homu kolesaga selama,

te se dabe tama yaibao.

Tama te bidi dabe te augwa hasi

po wabo pedauwali sege yali bidi dabe,
augwali

bugagia po mu waibao.

⁵ Tama te dwai bidi dabebolo genuai nogi me

te dwai polobo kolesaga dabe yali da,

te se dabe mu sia saibao.

⁶ Te polobo se ebo bagego

te subigila po dabe wabo dao.

Tama tigidali sogo augwaligo

dwai polobo se naga ebo dao.

Augwaligo Genuai Bidigo

godolo yabo se dabe ebo menio.

Tama ili po hauwa Genuai Bidide ela palobo dao.

Tama augwaligo te nai meni yai

bidi dabebolo nai masiama eyu,

me augwaligo te we nogone ebo

bidi dabe we mayu ebo menio.

⁷ Tama te dwai bidi dabego

te dwai homu kolesaga hauwa

augwaligo tobolude pagana pabo dao.

Augwaligo homu kone palama,
tama augwaligo haniani ili po wabo
homu kolesaga dabe gegelama,
tama augwaligo te nai meni yai
we bidi dabego po tu ebode dolama,
aiyaba elaluabo sunumi dabe gegebo dao.

⁸ Tiali goli, bidi wiegi yai dabe augwali
genuai nogi elaluaibao.

Te tigidali sogo augwaligo doloba pai
kolesaga naga ebo dao,
tama augwaligo wiegi yai kolesaga naga
yabo homu bombo ebo dao.

Te we sibi augwali hobedai gela omainao

⁹ Te Jerusalem we dabe,
dagego homugo da, dage wiegi yai
bidiba homu te ebao.
Tama dage tigidali sogo bugagia bidaiba homu te
ebao.
Tiali goli, dagego olo saganama, eno po bugagia
odiào.

¹⁰ Te usu, megi dage homu tegaluama bidi-
agameo.

Tiali goli, dage tonaluiào.

Te 13 o 14 polua bolo pomainao.

Teda dage wi elama, noma saibao. Magi baso
meni.

Dagego te wain gi dabe te du me walogobeo.

¹¹ Megi da, dage wiegi yai te bidibao,
tama dagego homugo dage wiegi yai
te bidiba homu ebao.

Tiali goli, dage noma selama, wi elama,
tama duga wiegi yai ugwa dabe

peda şanama, tama hobedai ugwa dabe
gudiagameo.

12 Dagego duga hagawiade nogo sawaligo elama,
tama dage hobedai gela duga wiegi wiegi yai gi
dabe,

me duga wiegi yai sawi yai wain
gi hagede dage hobedai gela waiagameo.

13 Tama dagego eno we bidigo
tq hagede dage hobedai gela waiagameo.

Magi baso meni.

Te dwai sesane bono me dwai nosai dabe
te bulu tqde koliaibao.

Awe, dagego duga te gana peyu ebo
te be dabe homu kone elama,
tama dage hobedai gela waiqo.

Tama me, dage te duga te gawelama
bidibo te hanu dabede me hobeda gela
waiqo.

14 Magi baso meni.

Te tigidali we bidi dabe augwali te hanu taga
pelama,

tama augwali te hanude ugwa
eda iyu, augwali te hanude şe dabe me
egobeo.

Te tuni bidigo be, me te ami bagego
bomai obo, me te ami bidi dabe
bidama boi bidi dabe asobo tonalubo te
bobobage
sigi be dabe,

sese olo elaluama, tama dolaibao.

Tama te bulu yowi donki dabe
tede biliyu, wiegi yai homu yaibao.

Tama me, te sipsip kibu dabe aselama,

teba nosai tuagasaibao.

*Genuai Bidigo aga we bidi dwagi yai bidabo
sogo mawaibao*

¹⁵ Tiali goli, Genuai Bidi aga mobo
bidi daba ma tagala palaibao,
bidigo wę gelebo tiwai yaibao.

Tama te nai meni yai kemi sane nai
meni yai olo elalubo bulu
wiegi yai bulu tọ ma yaibao.

Tama haniani nai dabe tede holaibao.
Teda te mone buside te ni dabe
olo holobo tiwai holaibao.

¹⁶ Te wiegi yai doloba pai kolesagago
naga te tigidali tọ dabe tonaluaibao.

Te po tų dolo naga dodolobo kolesagago
te we bidi dabe bugagia dodolaibao.

¹⁷ Tama te doloba pai kolesagago
te bidi hasi godolo ebo kolesaga ilaibao.

Tama te we bidi wi me isama elama,
tama augwali tigidali sogo bugagia
dili elama, dolaluaibao.

¹⁸ Tama Genuai Bidigo e tama po wali,
agai we bidi dabe augwali bugagia bidiyu,
augwali

augwa bulude bugagia homu tegaluama,
toma tuaibao.

Tama augwali magi naide wi me egobeo.

¹⁹ Te genuai talua ge tulubage tulama,
te mone buside moni ni dabe me
dolobadi me, tagala.

Tama tigidali hanude be dabe tode wiala pai goli,

²⁰ te Genuai Bidigo we bidi, dage bugagia
bidaibao.

Tama dagego te nai dabe te wę elalubo
bulu badu dagego nai bulaibao.
Tama dagego duga kibu bulmakau dabe,
me donki kibu dabe, augwali augwa
digi nai tumainu sula tagalaibao.

33

*Te we bidigo Genuai Bidigo augwali
tonalumainu gedu haluasa po wali*

¹ Dage te gasa bulu dabe dolobo hani, dage
dolaibao.

Te mu tama, dage me dolobe dao.

Tiali goli, dagego gasa bulu dabe
dolobo bodolu sia saibao.

Tama duga digi duga dolaibao.

Dagego te gasa hani dabe ili po walama,
tama dagego te po mia selama,
tama dagego augwali te boi
bidi dabego nogoba mubo dao.

Te mu tama, te gasa hanigo da dage me
ili po me ola masiꞑbadi goli.

Tiali goli, dagego te gasa bidi dabe
ili po wabo sogo te sia saibao.

Tama te gasa bidi dabego dage ili po olama,
tama dage te boi bidi dabego nogoba muaibao.

² O Genuai Bidi, dago homu kolesaga
nage deliba naga elalubao.

Nago da hobede elama, tama tigidali
sogo da bugagia tonaluagameo.

Tame te seęę ebo sogo, nago da
ma selama, tama dago augwali
aiyaba elalumainu ilao.

³ Te bomai bulu bidi dabego nago

te be kulukulu tiwai i wabo odobo sogo, me
nago
augwali dali hwiainu hogodasa asobo si da,
augwali we bidi sese wi paibao.

⁴ Tama augwaligo te taga pabo
nai dabe da, te gasa bidi hani dabego
polo sagasaibao.

Teda te gide mano dabego gide nai dabe
tula silibo tiwai yaibao.

⁵ Genuai Bidi aga genuai nogi mu
elaluyu, tama aga bulude ugwade mu bidibao.

Tama agai aga doloba pai kolesaga dali,
agai po tu dolo naga ebo kolesaga dali, te
tigidali
Jerusalem tode pagana paibao.

⁶ Tama tigidali sogo agai aga
we bidi dage bugagia tonaluyu,
tama agai dage bomo elama,
tigidali sogo bidimainu yaibao.

Tama agai dagebolo dwagi yai homu kolesaga
dabe,
me kolesaga dabe hauwa mu mawaibao.

Tama dagego mu tobolu dia holai elalumainu
yaibao.

Te wi elama, Genuai Bidi dologode elalubo
kolesagade,

Genuai Bidi agai wiegi yai nai dabolo maiabo
dao.

⁷ Suama, te Jerusalemde genuai bidi dabe
te sunumi dabede bidiyu, gela dabe obao.

Tama te bidi dabego te boi pibo sogo pedalomai
ebadi,
augwali gela bomonama me oduali.

⁸ Te genuai sunumi dabe olo elalubao,
te we bidi te sunumidu ugwa eda me bilibo
menio.

Te boi bidi dabego augwa daę walali po bogi
pelama,

tama augwaligo gasa hani
bidi dabego hanu dabe dolali.

Augwaligo gasa bidi dabe tonobo da,
te olo nai dabe tonobo tiwai ebao.

⁹ Te tų hobedai gela weyu,
tama aga bomo sia sali.

Tama te Lebanon genuai busi hale yali. Magi
baso meni.

Agai ni dabe sasiyu, ela pobaso.

Te Sarongo odogo malu bulu wiegi yai te tų wa
pelama,

tama wę meni yai kemi nai elalubo
bulu tiwai yaibao.

Tama me, te ni yabe dabe te Basan
distrikde holali, me te bulu du Karmelde
holali dabe,
augwali bogwa pelama, telega peyu yali.

Te we bidi dabego Genuai Bidigo bomo sueibao

¹⁰ Genuai Bidigo e tama po wali,
“Megi da, ena hogodama, şę yaibao.

Tama te we bidigo ena sulama,
tama augwaligo eno genuai nogi
ugwaba somainao.

¹¹ Te bidi hani dagego ena dali boi bidi elaluali
bage,

dage da te olodali bomai şę
mu elama, masigi meni yai nai dabe
dagego sabo dao.

Te bidigo aga gide wit genina soba homu ebo
tiwai dao.

Tiali goli, agai olo nosai dabe salio.

Tama duga bomai şego
te isi bogoli tiwai pedalama,
tama dage mu sia şawaibao.

¹² Tama dage te augwaligo kambang
isi ulai hogomu tiwai,
me augwaligo sesane bono isi ulama,
keli hogomu ebo tiwai yaibao.

¹³ Te dage pađe bidalubo we bidi,
me dage digibulu bulu bidalubo
we bidi, dagego eno bomai şe yali po odao,
me dagego eno genuai nogi po pusa maişo,"
wali.

¹⁴ Te Saionde te dwai kolesaga ebo
we bidi augwali wi elama, noma sali.

Tama augwaligo e tama po obao,
"Genuai Bidigo şeşę da, te da te bomai
isi tigidali sogo dabo isi tiwai,
tama tigidali nai dabe dela silibo tiwai dao.
Te da tomode de mu te isi dali bidaibawe?"

¹⁵ Te doloba pai kolesaga eyu, me mu po naga
weyu,
me gasa bidi dabego doado bage sabo homu
işayu,
dwai kolesaga işabo bidi dabe,
augwali te Genuai Bidi dali bidibo usu
yaibao.

Tama augwaligo te ili po wabo mone şişama eyu,
me te dwai kolesaga ebo bidi dabe
dali dagana şişama eyu,
me te gasa bidi dabe ela mubo

bidi dabe dali kisa selama ebo menio.
16 Augwali te tobage bidi dabe augwali
bugagia bidaibao.
Augwali te bidi me te bugagia wiegi yai
boma pai bulu dude geme dualalubo ąo
yaibao.
Tama nai dabe mego augwali aiyaba me elalu-
gobeo.
Tama tigidali sogo augwaligo tuabo
nai elaluyu, wę elaluyu yaibao.

*Genuai Bidigo wiegi yai sogo mu Jerusalem
dabebolo mawaibao*

17 Dagego duga tuni bidigo aga
sawi yai tuni bidigo ugwa ma gudama, tama
te bulu
ma tonalubo sueibao.
Tama dagego duga bulu genuai ma pedalobo
sueibao.
18 Tama dagego te dwai sogo dagede
polobadu pedalali ma kone palama,
tama dagego e tama ma hanalu waibao,
“Te boi bidi dabe aselama,
te takis moni sali bidi dabe
augwaligo tobolu bidi megı menadewe?
Tama me te boi bidi dabe aselama,
te dago ami bidi dabego
te boi bidi dabe asobowe weyu tonaluainu,
te şani
bobobage bedede tonaluyu yali,
te tobolu bidi menawe?
Augwali polobadu te dago hanu dabede elaluali
bidi da.
Megi augwali ede menio.” Te po waibao.
19 Dagego te tobolu gagea pelama,

augwa digi augwa nogi ugwaba siyu yali
boi bidi dabe dagego gesabidi me sugobeo.
Tama dagego augwaligo dwai augwa
wabo po me odogobeo.
Te bidi mego te dagego konesiawai po
augwaligo wali po bidi mego me odogobeo.

20 Dagego Jerusalemba toniaõ.

Te da dago genuai hanu,
te da tigidali genuai lotu po wabo
sogo dabe sisinagasabo hanu dao.
Te da te da bugagia bidiyu, toma tuyu ebo bulu
dao.
Aga te sel ugwa be te bidi dabego bono
togolama, ni dabe gudasa,
pisama yabo sel be tiwai dolaluaibao.

21 Genuai Bidi te dago boma pai
polalubo bidi tede bidaibao.

Tama agai te Jerusalem te wiegi yai
sawi yai genuai wę me,
dwasianu wę me elalubo bulu nigilaibao.

Tiali goli, te dwasianu geba kanu me,
genuai hwıbo sip dabe me,
te wę dabeđu me asogobeo.

22 Magi baso meni. Genuai Bidi
aga digi dago tuni bidi bidama,
tama po tu dabe dodolobo se elama,
tama aga digi da bomai po dabe
menama, da tonaluaibao.

Tama agai da bugagia tonaluyu,
tama da dwai dene me sogobeo.

23 Ma, te boi bidi dabego te Jerusalem

sabo homu yali da, teda augwali usu me
egobeo.
Augwali te sip boskru bage te sip
pomainu, te pobigisa ma ebo
boskru dabe tiwai bidaibao.
Magi baso meni. Te sip tobolu
bugagia dolalusiama eyu,
me te bono dabe bugagia bomalusiama eyu,
me te sel dinigalusiama eyu isa ma ebaso.
Tama tibaso, boi bidi dabe wi peyu,
te nai dabe hauwa tagalama paibao.
Tama te Jerusalem dabe udala,
te nai dabe sigi paibao.
Tagala, te sa ga dwai bidi dabe me,
augwali me te gasa bidi dabe nosali aselama,
augwaligo me te nai dabe hauwa mu saibao.
²⁴ Tama te sogo te Jerusalemde bidibo
we bidi dabego e tama po munu
ma wagobeo, "Ena gasi ebo."
Tama Genuai Bidigo te Jerusalemde
bidibo we bidigo dwai se yali se ge sela
sa waibao.

34

Godigo te Idom to kantri dolaibao po

- ¹ Dage tigidali to habu we bidi dabe, asi go.
Dage sisinagaselama, te po odagasi go.
To de me tigidali elalubo nai me,
dagego me olo mui go wai.
- ² Genuai Bidigo te tigidali bulu to kantri dali
haliga
se be eyu,
te augwa ami bidi dabe dali me se be yali.

Tama agai te po weyu, te augwali tigidali isaibao
po
wai dao.

Awe, agai augwali sese mu dola silaibao.

³ Te augwali tigi dabe te bidi dabego pubalubo
usugobeo. Menio.

Te bulu t̄ dabede danamu pelayu,
te bulude dwai kugumini mu yaibao wali.

Te augwaligo kaneme dabe te bulu du dabede
paḡanalueibao wai dao.

⁴ Giliga, me polua, me h̄ dabe hala pelama, te
tutudulaluama,
te mu tigidali silaibao.

Tama dagalu da, te bidi dabego 1pepa yabe bebe
pelama,
k̄k̄ pabo tiwai yaibao.

Te dagalu daide ula ebo h̄ dabe tigidali
te ni wain yabe wa pai te t̄ba tudulalubo
tiwai eyu,
te ni kaya fik yabe wa pai tudulalubo
tiwai yaibao wai dao. *

⁵ Genuai Bidigo te tama po wai, “Eno haliga ş̄be
yali,

eno te ena bainat hw̄ sisi elama,
tama te bainatgo hwawa mu weyu,
te dagalu tagalama,
te Idom dabe eligi painu yali,
te eno augwali dolaibao po wali hani dao.

Te megı eno aga tagala palubo te augwali ela
mugi
pomainu yaibao,” wali.

* 34:4: Ped 6:13-14

- 6 Tialima, te Idom dabego kaneme me iligo te
Genuai
Bidigo bainat hwa halua saibao.
Te sipsip me meme dabe te bidi dabego te ofa
yainu
elama,
te ofa yainu ebo bidi dabego nogode kaneme
piliga
pabo tiwai yaibao.
Genuai Bidigo te genuai hani we bidi dabe mu te
taun
Bosra te Idom bulu t̄ kantride elaibao wali,
te aga digi genuai ofa ebo tiwai dao.
- 7 Genuai Bidigo te tobage bomai uni bulmakau
dabe
me elama,
te augwaligo kaneme me ili te gea paliyu, te
Idom
bulu t̄ kantri mesegelaibao wali.
- 8 Te s̄ pedelaibao, magi baso meni,
Genuai Bidigo te boi bidi dabeba te aga taun
Jerusalem
doliyu, aiyaba elalubo boi bidi dabebolo
te dene mabo bodolu mawai dao wai.
- 9 Te Idom bulu t̄ kantri w̄ dabe te kolta tiwai
pedelama,
te hogomu dabe te bomai masigi dabe tiwai
pedelaibao,
te Idom bulu kantri t̄ te kolta sia dabo tiwai
yaibao.
- 10 Te sia dabo munu me sia sogobeo. Menio.
Te tigidali sogo ulade me hulide bomo elama,
dedu,
te hano sesemane sogo pedaliduaibao wai.

Te Idom dabego t̄o olo sesemane sogo elalu,
te bidi teba munu ma biligi pogobeo. *

11 Te bulu t̄o te dwai ba dabe, te ba kemodage
dabe,
me sisi yai ba kotkot,
me hulide bilalubo ba dabego bulu naga
pedelaibao.

Godigo te Idom dabego nai doado bage tigidali
sia
somainu elama,
te Idom dabego t̄o olo elalumainu yaibao
wali.

Te polobadu digi agai te t̄o nigilama,
te t̄o olo mu elaluali tiwai gilama pedelaibao
wai
dao.

12 Te tigidali genuai bidi dabe,
me tobolu bidi hetman dabe, te munu me
bidigobeo,
tama te king mego te bulu t̄o kantri me tonalu-
gobeo
wali.

13 Te sesane yai bono me nosai dabego te kingo
be,
me gasa be dabe mesegelaibao.

Te bulu uni yowi dabe bidagaselama,
te badu i wagasobaso, te uni ba dabe te beba
piagasaibao wali.

14 Te olo masigi bulu kemi t̄ode te bulu uni hasa
dabe
teba sisinagasaibao wali.

Te bulu uni meme dabe me te bidagaselama,

* **34:10:** Ped 14:11; 19:3

i weyu, ga udaibao, te tobage hasamani dabe
me,
te hulide bilalubo hasa me, te aselama,
te badu piabo pesage gegagasaibao wai dao.
15 Te hulide bilibo ba sibigo te be selama,
te augwa ge dabe tede saganabao,
te augwa bogo dinigilama, te augwa
gesi ogomani tonaluebao.
Tama te omai ba kemodage me,
so ba kemodage me, augwali aselama,
tonalugasaibao walio.
16 Te Genuai Bidigo buku tomoba sulama, nago
te nai
dabe elalubo po nedao.
Tigidali hasa me ba dabe te bukude po wali
gilama,
te bulu Idomba bidagasaibao.
Te me deli augwali me bidigobao.
Magi baso meni, Genuai Bidigo digi augwali asao
wali.
Te aga Moba Bidigo augwali sisinama,
te augwali odasa asaibao wali.
17 Te Genuai Bidigo digi te Idom tɔ pedaide deli
delide
daj ilama,
te augwaliba dobawaibao.
Tama augwali te Genuai Bidigo daj ilama,
muani madi sesemane bidada paibao wai
dao.
Godigo tigidali nai wiegi yai ma pedalumainu
ilaibao*

* **34:17:** Ais 63:1-6; Jer 49:7-22; Ese 25:12-14; 35:1-15; Amo 1:11-12; Oba 1-14; Mal 1:2-5

35

- ¹ Te masigi kemi bulu me, tɔ wa pai bulu dali,
te augwali pemene wiegi yai mu yaibao,
magi baso meni, te sawi mu yai plaua
pedelama,
te badu mesegelaibao.
- ² Te wa pai bulu tɔ tonobo te sawi wiegi yai mu
yaibao.
Te aga genuai i hai dali weyu, genuai pemene
yaibao.
Te wiegi yai sawi yai nai hauwa mu pedaliyu,
te bulu tonobo wiegi yai sawi me tedali eyu,
te Lebanon genuai busi tonobo tiwai eyu,
te Saron bulu odogo tonobo tiwai yaibao.
- Te we bidi dabego bomonama tonoyu, te genuai
nogi,
me te dago Genuai Bidi Godigo wiegi yai au
dali
elalueibao.
- ³ Dagego te bomo meni yai bidi dabe daɣ waliyu,
te haliga wi ebo bidi dabe,
me didibili ebo bidi te daɣ waliyu yao po wai
dao.*
- ⁴ Te tabi haliga homu kolesaga te bomo isawai
bidi
dabebolo te tiwai po wao,
“Dage te bomonama dolalu, te wi me elamuo,”
wao.
“Te dagego God ma asiyu, dage dobola ma
selama,
te boi bidi dabe dwai dene mu mawaibao,”
wali.

* 35:3: [Hib 12:12](#)

5 Tialima, te gedu widai bidi dabego gedu ma
pedaibao,
te olo degai bagego po ma odaibao.

6 Te saęa dwai penelai bidi dabe gesa soyu,
posoga
palaibao,
me te pedauwali pania sai bage te i weyu,
pemene
yaibao. *

Te wę dabe te masigi kemi tęde pedaliyu,
te tigidali habuba usu nama paibao.

7 Te olo kemi tę bulude te sigi aı tiwai pedelaibao.
Te wa pali tę dologode me wę ulu pedelaibao.
Te polobadu te uni yowi dabe naga te wa pali
tęde bidali.

Tiali goli, te sogo te nosai,
me awi hauwa tede pedelaibao.

8 Tama genuai sunumi me deli te badu
elalueibao.

Te genuai sunumi nogi e tiwai waibao,
“Godigo Tedali Gasagi Yai Genuai Sunumi
Digi Dao,”
wai.

Te God gedude wiegi yai isawani bidi dabe,
augwali te sunumide me biligobeo. Mu
menio.

Te Godigo we bidi dabego sunumi naga
elalueibao.

Te homu kolesaga meni yai bidi dabe,
te augwali te paba me pogobeo.

9 Te dwai laion me, dwai hasa dabe me,
te sunumidu me soagobeo. Menio.

* 35:6: Mat 11:5; Luk 7:22

Te Godigo augwali ma sali we bidi dabe naga,
augwali naga te sunumidu bilaibao.
10 Te Genuai Bidigo ma dobola sali we bidi dabe,
te augwali wiegi yai pemene dali
te Jerusalemba ma asaibao.
Te augwa genuai po daga weyu, balia weyu,
te sunumidu aselawaibao.
Te augwa wiegi yai bugagia mu dugulalu, te
augwa
pemene umabo mu yaibao.
Augwa te wiegi yai pemene ebo munu me sia
sogobeo.
Te dene, me haliga seęe, te augwalide munu ma
me
elalugobeo.

Asiria dabego te Jerusalem taun sagasainu yali

36

(Daj 36-39)

*Te Asiria augwaligo Jerusalem sagasainu yali
po*

(2 Kin 18:13-37; 2 Sto 32:1-19)

¹ Te Hesekia king bidibadi, te kibu be nogo
si olama, saęaęo me si me si, te¹⁴ yia elalubo
sogo, te Asiria king Senakerip te aga ami dabe
dali aselama, te Juda dabeba boi hwięagaselama,
te augwali aiyaba elaluama, te tigidali bomai
obo elalubo hanu sali. Tiali goli, te Jerusalem
augwaligo sisabadi, te elalualio.

² Senakerip te Lakisde bidiyu, agai aga amide
polalubo namba wan ofisa dali, te genuai ami
hani dali tagala palali, te Jerusalemba pomainu

yai. Augwali te Jerusalemba sabolama, tialima te ofisa te Jerusalemba pabo te Ugwadu Elalubo Ulu Wę nogi wabo sabo wę pąba pelama, bidigi pali. Te ąi gamia te pelama, bidigi pali. Te ąi gamia te name ugwa nigibo madiba pabo genuai sunumi pade elalui.

³ Tialima, te Israel ofisa bidi selago aga sugi palio. Augwaligo nogi e tiwai, Eliakim, te Hilkiago ogwa, te kingo be tonalubo bidi da, tama Sepna, te kingo kuskus, me Joa, te Asapgo ogwa, aga te kingo ebo se po page tigidali asebo bidi dao.

⁴ Augwali sela bidi te Asiria ofisa bidiba sabalubo si da, agai po bomonama, augwaliba te tiwai po wali, "Dage pelama, Hesekiaba te kingo bomai po magi pao, aga te Asiria king dao. Agai te tiwai po wali, 'Hesekia, nago mena tobage tiwai bomo elalu, tama nage ena dologode bidisayu ebawe?

⁵ Te odolali mibo pogo te boi hwıabo bomu usu elalueibao, agawe? Nago enade hagoma ebao. Nago homugo dego nage tau sagasaiba homu elama, te nago enade hagoma eba, agawe?

⁶ Eno koneani, nago te kantri Isipba tonaludu, te agai nago hwıbo tau sagasomainu tonalubao. Tiali goli, eno nagebolo obao, Isip te togwa pai awi dili tiwai elalubao. Te nago bilibo dono tiwai tola selama, pobaso da, teda te awi dili sagago nago nogode dolaibao. Te Isip king bidigo kolesaga te tobage tiwai elalubao. Tama nago te boi hwıbaso, te aga aselama, nage tau me sagasogobeo. *

* 36:6: Ese 29:6, 7

⁷ Tialima, nago te po weyu, te dage Is-rael dabego konealubo homu te Genuai Bidiba mubaso, te duga God, te agai dage tau saibao po obaso, eno homugo te me usugobeo homu ebao. Magi baso meni. Heskia, nago te agai lotu wabo pesage dabe, me te gasade elalua pali alta dabe, dolali. Nago te Juda dabeba me Jerusalemba te po weyu, augwali te Jerusalemba aselama, tama te alta deliba naga lotu wagasao po wai dao.' "

⁸ "Te eno kingo gasa po elalubao. Heskia, eno kingo nageba te 2,000 hos mawaibao wali, nago te hosde dugulama, te hwiabo ami bidi te 2,000 elalubaso da, te tama tiaibao. Tiali goli, eno koneani, nagede digi te tobage bidi tama me elalubeo.

⁹ Nago homugo te Isip ami bidi dabe te hosidu ma karisdu aselama, te nage boi hwiabo tau saga-saibao homu ebao. Tiali goli, mu menio, augwali me asogobeo. Tama tialima, nago bomogo te dago dwasianu ami hani aiyaba elalueiba homu ebaso da, te usu me egobeo.

¹⁰ Eno kingo te po wali, 'Nago homugo ena homugo digi aselama, te nago bulu tɔ kantriba hwiagaselama, te dolagasali homu eba, agawe? Mu menio. God Genuai Bidigo digi enabolo te kantri dolagasao po obaso, ena asai dao,' eno kingo te po wali."

¹¹ Eliakim, me Sepna, me Joa, augwali selago te po odama, tialima augwaligo te Asiria ofisa bidiba te po wali, "Nago te po dabolo te Siria pogo wao, magi baso meni, dago te bulu po koneai dao. Nago te Hibu po me wagio, tiyu te taun obo daide dodolalu bidibo bidi hani dabego

nago te wabo po odabuo,” wali.

¹² Tiali goli, te ofisago po wei ponoyu, te tiwai po wali, “Eno kingo ena tagala palali, te po dage dali, me dagego king dali naga omainu me tagala palobeo. Menio. Te obo daide dodolalubo hani bage, augwaligo me te po odomainao. Magi baso meni, te boi hwıbaso, dago te Jerusalem bagua sagasobo si da, teda te dwai şę ebo si dage tigidaliba pedelaibao. Tama te obo banisde dodolalubo hani bage te nai mu şq paibao, tama augwa di ma tuyu, poi wę ma tuyu yaibao, te tiwai dage me yaibao,” wali.

¹³ Tialima, te Asiria ofisa bidigo te obo daide bidibo hani bidiba tonalu, te Hibru pogo genuai po dağ olama, i weyu, te tiwai po wali, “Dagego te bomai kingo poba olo bugagia muiqo, aga te Asiria king dao.

¹⁴ Agai te tama po wai, dage te Hesekiago dage tibo po ola momainu me elamuo. Hesekiago dage tau selama, te dage bugagia me bidigobeo, wali.

¹⁵ Dagego te Hesekiago dage homu bega sabo po me odigio, dagego konealubo homu te Genuai Bidiba dağ wabo te agai dage tau selama, te da Asiria dabego dage aiyaba elaluama, te taun Jerusalem sogobeo wabo po, te po odogio.

¹⁶ Hesekiago po dagego odolama, te ena dali hwıabo homu me egio. Te tobage homu ebo tagalama, te hanu eno somainu buluba teda solama, tama da dali te poi pibo ilibo po minao. Tama tibaso da, teda dage bugagia bidiyu, te duga elalubo ulu węde wę tuyu, te ni wain du, me te ni kaya fik du, te duga gide digi tuyu bidaibao.

17 Te dage bugagia bididubadi, te ena ma asiyu, te dage gasa bulu kantriba selasa peyu, te duga bulu t̄o kantri tiwai buluba paibao. Te bulu kantride te wain gi, me bret nigibo wit gi, te hauwa elalubo dao,” te po wai.

18 “Hesekiago dage tibo po ola mayu, te po obao, ‘Genuai Bidigo da tau sobaso, te dago augwali aiyaba elalueibao,’ po wai. Tiali goli, te Hesekiago tibo po wabo po odogio. Dagego homugo te gasa hani dabe augwa godigo te augwali tau selama, te boi hw̄iani augwaligo da Asiria dabe aiyaba elaluali da, agawe? Mu menio.

19 Dago te taun Hamat, me Arpat, me Sefarvaim, teba boi hw̄igi pali sogo, te augwa god menade bidiyu, te augwali tau sagasobewe? Te dago Samaria buluba boi hw̄igi pali sogo, te Samaria augwa godigo augwali tau selama, te da aiyaba elalualiwe? Mu menio.

20 Dago te bulu t̄o kantri hauwaba boi hw̄igi pali, te augwa god hauwa elaluali. Tiali goli, te god me deligo te aga bulu t̄o kantri me tau selama, te da hw̄igi pali aiyaba me elalubeo. Tama tialima, magi baso dage Jerusalem bagego homugo te duga Genuai Bidigo dage tau saiba homu elama, te dago dage aiyaba me elalugobe da homu ebawe?” wali.

21 Te Asiria ami ofisago te aga wali po te siminani, tiali goli te genuai obo daide bidali hani bidi te augwa pedauwali pania selama, te po me deli wei me ponobeo, magi baso meni, king Hesekiago augwali habu seliyu, te augwaligo Asiria dabego po wei me ponamuo po wai dao.

22 Tiali goli, te Asiria ami ofisa bidigo wali pogo te Eliakim, me Sepna, me Joa te haliga seęę mu ilali. Tama augwa gudali ugwa pişilama, tama augwali pelama, te ofisago wali po tigidali te king Hesekiabolo pusigi palio.

37

Hesekiago te profet Aisaiabolo aga seęę yai po pusali

(2 Kin 19:1-7)

¹ Hesekiago te Asiria dabego po odobo si da, teda aga haliga seęę mu elama, te aga ugwa pişawalio. Te agai homu dene ebo ugwa gudama, te Genuai Bidigo tempel be tomoba palio.

² Tama Hesekiago te Eliakim i wai, te kingo be tonalubo bidi dali, Sepna, te kingo kuskus bidi, te polalubo pris bidi dabe me i wai. Tama agai augwali tagala paliyu, te profet Aisaia sugi pomainu yali, te Amosgo ogwa dao. Te bidi dabego me te homu dene ebo ugwa gudasa pali.

³ Augwali pela sabolama, Aisaiabolo te tiwai po wagi pali, “Kingo te po walio, megi te genuai haliga seęę ebo sogo elalubao. Te Asiria dabego dabolo te da begela dolobo dwai posobo po hauwa waligo te da hale genuai elalubao. Da te haliga yai we me deli elalubo tiwai eyu, te wai ame nabo sogo paęe pedelalio. Tiali goli, te wego wai ame nabo te bomu me elalubeo.

⁴ Te Asiria kingo aga ofisa tagala palama, te dago God Genuai Bidiba dwai po wagasomainu yalio, aga te sesemane sogo bidada pabo God dao. Dago homugo Genuai Bidigo te dwai posobo po dabe odama, tama agai te dwai po dabe

pusagasali bidi dabeba te dwai dene ilaibao. Tama tiyu, dago homugo nago te Godiba gedu haluasa po weyu, te agai da dwasianu bidalubo hani bidi tau somainao," po wali.

⁵ Te Aisaiago te Hesekiago po odobo si da,

⁶ tialima agai te po sela asali bidi dabeba te tiwai po wali, "Dage te kingba ma begasa pelama, te Genuai Bidigo po agaba pusugi pao. Genuai Bidigo te po wai, 'Nage wi eyu, tama homu hauwa te wali dwai pode elamuo, te Asiria king bidigo olo şe ebo bidi dabego enade te po wali dao.

⁷ Magi baso meni, ena Genuai Bidi dao, eno te Asiria kingo homu kolesaga bega palama, agai te po me deli odobo sogo, te agai dage mu tagalama, te aga bulu kantriba geasa paibao. Tama aga te Asiriade bididubadi, eno aga te bidi mebago te moni hwągo ela mumainu yaibao,' " te po wai dao.

Te Asiria dabego Jerusalem dolaibao po ma wali

(2 Kin 19:8-19)

⁸ Te Asiria ami ofisa bidigo po odali, te king Senakeripgo te taun Lakis taga pali po odali. Tialima, te ami ofisago te Jerusalem taga peyu, ma begasa pelama, tama te king te taun Lipnade boi hwıdubadi suali, tama aga pelama, aga sugi palio.

⁹ Te Asiria dabego boi hwıdubadi, te bidi meba aselama, te king Senakeripbolo te tiwai po wagasali, "Te King Tirhaka te bulu kantri İtiopia bidi, te aga ami bidi dabe dali, aug-waligo te nageba boi hwıagasainu asobao," wali.

Senakeripgo te po odama, te agai bidi meba tagala paliyu, te agai pas te Juda dabego king bidi Hesekiaba selasa pomainu yali, magi baso meni, agai te Jerusalem sabo homu daų weyu, bomo elalui dao.

¹⁰ Te Senakeripgo pasde te tiwai po wali, “Eno koneani, nago konealubo homu te daų wabo god, agai te po weyu, te agai eno dage aiyaba elaluama, te Jerusalem sogobeo po obao. Tiali goli, agai tibo po obao, tiyu nago agai poba daų wabo homu me mugio.

¹¹ Naga digi nago te da Asiria king dabego ebo kolesaga koneai dao, te dago gasa bulu kantri hauwa mu dolali. Nago homugo eno nago bulu kantriba te tama tegobe da homu eba, agawe?

¹² Polobadu eno wai dabego te taun Gosen, me taun Haran, me taun Resep dolama, te taun Telasarde bidali Beteden hani dabe ela muani. Te augwa god dabego te hani augwali tau sabo usuşbaso, te augwali bugagia me bidibeo. Mu menio.

¹³ Te taun Hamat, me Arpat, me Sefarvaim, me Hena, me Iva, te tama moni taun king dabe bidiba, agawe? Menio, dago te augwali tigidali ela silai dao,” wali.

¹⁴ King Hesekiago te pas te Senakeripgo tagala palali bidi dabego nogode salio. Te pasde po agai nedama, tialima agai te Genuai Bidigo tempel be tomoba sela palio. Tama agai te pas te Genuai Bidi bidibo gesabidi badu pađe muani, te agai dinigilama, bugagia dodolama, muai.

¹⁵ Tama Hesekiago gedu haluasa po Genuai Bidiba weyu, te tiwai wali,

16 “Genuai Bidi, Tigidali Bomo Elalubo Bidi, nage da Israelgo God, nage te ensel mobo bidi daide ugwadu bidiyu, te naga king sia saide dugulalubao. Tiali goli, nage naga God mu da, tama nago te tigidali bulu t̄o habu tonalubao. Nago naga nago te t̄o me dagalu nigai dao. *

17 Genuai Bidi, eno homugo nago olo eno gedu haluasa po waboba bugagia munama, te eno gedu haluasa po odolama, tama nago daba te pedalubo dwai şe dabe bugagia suo. Tama eno homugo nago te tigidali dwai po wabo odomainu hagede ilali, Senakeripgo nageba te şe yai, God nage te sesemane sogo bidada pabo dao.

18 Genuai Bidi, dago koneanio, te Asiria king dabego te we bidi hani dabe hauwa dolama, te augwa bulu t̄o kantri dabe dali dolali.

19 Tama te king augwaligo te hani we bidi dabe augwa god dabe sela şayu, te tigidali siaba ulali. Te god dabe dolali, magi baso meni, augwali te tibo god naga dao. Te bidi augwa digi te ni me masigi selama, augwa nogogo nigai dao.

20 Te Genuai Bidi, dena God, eno homugo te megi nago da tau somainu homu eyu, tama da te king Senakeripgo nogode ma dobola sao homu yai. Tama te tigidali t̄ode we bidi hanigo te tiwai bugagia koneyu, nage naga nage te Genuai Bidi da waibao,” po wai.

*Profet Aisaiago Godigo po te kingba mawai
(2 Kin 19:20-37)*

21 Tialima, profet Aisaiago Hesekiaba te tiwai po ola tolali, “Genuai Bidi, da Israel dabego

* 37:16: Sai 25:22

Godigo te po wai, nago agabolo hanalu, dage te Asiria king nogode ma sao po wali.

²² Tama tialima, megi da, agai te Senakerip dali po elalubao, te Asiria king dao. Genuai Bidigo te tiwai po wali,

'Senakerip, te Saion bulu dude bidibo we bidigo nageba

gisugu mabo dwai mu eyu,

tama te Jerusalem bagego nageba posobo dwai weyu,

te nage begela dolobo dao.

²³ Senakerip, nago posobo po weyu, te po dwai weyu,

te naga digi naga nogi ugwaba siyu,

hagoma po wali sogo,

nago homugo te nago de dali yali da homu yaliwe?

Nago ena dali tama yalio, te Israelgo God,

ena te Wiegi Yai Doloba Pai Kolesaga Ebo God dao.

²⁴ Nago po te naga ami tobolu bidi ofisabolo mayu,

te augwaligo nago nogi ugwanu mu sali,

tama te enaba posobo po wali.

Te eno augwaligo pedauwalide

te tiwai po odali, nage Senakerip,

nage te naga karisde dolugulama,

te nage ugwanu mu igulama,

te Lebanon genuai bulu du dabeba

te nago tobolu usu nama,

nage te Lebanon genuai busi tomoba mu pali,

te bidi me pişabo buluba pali,

tama nago te bobage bobage ni sida dabe,
me te wiegi wiegi yai ni pain dabe togwali.
25 Tama nage gasa biligi pabo sogo nage te wẹ
sọą
pabeo.
Te bulu tọ tigidali wa pai madi,
te wẹ ulu dabe nago nigali,
te mu pąğana pelama, te nago hani bidigo
tumainu
yali.
Te nage te Isip genuai wẹ elaluboba pobaso,
te nago sọğągo te wẹ dabe wa pomainu yai
dao.' ”
26 “ Senakerip, nago konebeo,
te polobadu digi eno te sẹ ebode homu kone
palama,
tama nage te sẹ emainogo sa muyu dąi ilali.
Eno nageba bomo menama,
nago te bomai obo elalubo taun dolomainu
yai.
Te nage peyu, nago te taun dabe alubaso,
te augwali degasa pelama,
te masigi pesage genuai holama,
tama te pobele bage hogomu genuai pesage
igulali.
27 Te taunde we bidi dabe wi mu yali,
te augwa homu kolesaga umuna pelama, te
augwa
bomo kimi menia pali.
Augwali te sasia pabo nosai tiwai elalu,
te posola pai wali asobo sogo dela pabo tiwai
elaluai.
Te be pedude holobo nosai dabe,
me te gasa madi holobo nosai dabe

te bomai wali pedalubo sogo te bugagia me
hologobeo.

²⁸ Tialima, eno nage bugagia mu koneanio.

Eno nago homu kolesaga,
me te eno nago ebo kolesaga te nage pabo
bulu
tigidali me konea pali.

Tama nago enade genuai haliga şeşe elalubo me,
te eno koneai dao.

²⁹ Eno te nago haliga şeşe ebo po,
me te hagoma ebo po tigidali te tama kole-
saga ebo
po odali,
te nago tama tiyu, naga digi naga nogi
ugwaba sali.

Tiali goli, megi da, eno nagede bomai po
elalubao.

Eno te huk te bisigi ebo nai selama,
te nago gunide munama,
te eno ain dage augwaligo te hos
pedauwalide mubo
nai selama,
te nago pedauwalide muaibao.

Tama nosali eno nage te naga asali sunumidu ma
kekasa
paibao,' Genuai Bidigo te po wai."

³⁰ Tama Aisaiago te Hesekiaba po me deli
mayu, te Hesekiago te Genuai Bidigo yaibao
wabo şe tigidali te Senakeripba mu pedelaibao,
Genuai Bidigo te wali po daı ebo tiwai te
Hesekiago sulama, konemainu te şe ola mawai.
Aisaiago te po wai,

“Nago te tiwai daji ilama, pedalubo sueibao.
Te kibu bedede, te nosali kibu bedede me,
 te dagego nai me bulugobeo.
Dagego gide te olo pedelai nai wit sela tueibao.
Tiali goli, te sela wabo kibu bedede,
 teda dagego te gide nai bulama,
 sela tueibao wali.
Tama me, te dagego te ni wain bulama,
 te wain du sela tueibao.
31 Te Juda we bidi dabe, te boi
 bidi dabego augwali dolisawani bage,
 te augwali bugagia bidiyu, te hauwa pede-
 lama,
te gide wit waigo pedali to aba munama,
 tama te nai ge hauwa walobo tiwai yaibao.
32 Te boi bidi dabego te Jerusalem
 we bidi tigidali me dologobeo.
Menio. Te augwali dwasianu hani me bididu-
 aibao.
Te Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi,
 agai bomai homu kolesagade
 te se dabe pedalumainu yaibao.”
33 “Tama Genuai Bidigo po ma weyu, te tiwai po
 wai,
“Te Asiria king aga ami bidi dabe dali te
 Jerusalem
 tomoba me asogobeo,
tama te ene deli te taun tomoba me enegobeo.
Te ami bidi dabego te hwiibo sabele te taun paba
 me
 tolasa asogobeo.
Te taun pade augwaligo te todu me holama,
 augwa tede dolalu, hwiainu me tegobeo. Mu
 menio.

³⁴ Ena Genuai Bidi, eno te Asiria king te aga asali sunumidu te begasa ma pomainu ilaibao. Tama tibaso, aga te Jerusalem tomoba me asogobeo.

³⁵ Eno tama tiaibao, magi baso meni, eno ena genuai nogi homu kone palama, te polobadu eno daų wabo po ena şe bidi Devit dali wali po koneyu, tama tiaibao,' wali.”

³⁶ Tialima, te sogo hulide naga, te Genuai Bidigo ensel mobo bidi me deli te Asiria dabe bidalubo pesageba pelama, te umabo bidi sese hauwa 185,000 ami bidi ela muai. Te kigamu mu Senakerip hodaluama, te ami bidi dabe isai tigi munalua pabo sualio.

³⁷ Tialima, aga dali te meba bidibo ami bidi dali, augwali hogodama, te Asiria pabo sunumidu begasa wali palio. Tama Senakerip te moni hanu Niniveba pelama, bidigi pai dao.

³⁸ Me sogo side deli sogo aga te aga tibo godigo lotu beba pelama, te aga god Nisrokba lotu udubo şe yali. Te aga ogwa sigo digi, te Adramelek me Sareser sigo, te bainat hwą selama, te lotu be tomoba pelama, te aga ela muanio. Te nosali augwa si wi pelama, te bulu tų kantri Araratba bidigi pai. Tialima, aga gasa ogwa me, aga nogi te Esarhadongo, te aga aya pesage hasegelama, te Asiria king pedelai dao.

38

King Heskia gasi sobaso, te Genuai Bidigo aga

tau sali

(2 Kin 20:1-11; 2 Sto 32:24-26)

¹ Te Asiria dabego te Juda dabeba dwai şe idu doludali sogo, king Hesehia te genuai gasi selama, te aga pade isainogo yai. Tialima, profet Aisaia, te Amosgo ogwago, aga sugi pelama, agaba te tiwai po wali, "Genuai Bidigo te po wali, nago gasi te me siligobeo, nage te isaibao wali. Tama nago te naga bede bidibo bidi dabebolo po olama, te nago şe tigidali dodolao po wao," te po wai.

² Hesehiago te po odobo si da, teda aga gesabidi te be habu daga badu begegi sulama, gedu haluasa po te tiwai wali,

³ "Genuai Bidi, ena nage wali mu aselama, te nago şe yalio. Sesemane sogo eno te nago homu wali pai. Tama tialima, nago eno te yali şe dabe homu kone palama, tama nago ena isimainu me elamuo." Aga te gedu haluasa po ola silama da, te aga gela umabo mu walio.

⁴ Tialima, Genuai Bidigo Aisaiabolo te tiwai po ma wai,

⁵ "Nago Hesehiabolo te tiwai po wagi pao, ena Genuai Bidi, te aga bulai wai Devitgo God, eno agai gedu haluasa po wali odolama, te aga gela genuagia wabo sualio. Tama tialima, eno aga te kibu be nogo si olama, şağago a naga bidimainu yaibao wai dao.

⁶ Tama me, te eno aga te Asiria kingo aiyaba elalumainu elama, te taun Jerusalem somainogo me iligobeo. Mu menio. Ena digi te dage seselalubo bidi bidaibao.

⁷ Tama ena Genuai Bidi eno nageba te daj ilibo se me deli menama, te nageba eno te yaibao po daju wali se te nageba ola mawaibao.

⁸ Te daj ilibo te tiwai yaibao. Nago suali, te togobili polobadu te king Ahasgo nigali, te togobili dagego te be posali ulade te aua nedebo togobili elalubao. Te eno giliga noma bidi te togobilide te asesa polo nogo si dajiba begasa somainu ilaibao," wali.

Tama tibaso, te giliga nomago te polo asesa begasa ma pomainu ilama, te daj nogo siba usu nigi pali.

⁹ Tialima, te Heskia usu ma igulali sogo, agai te po aseani,

¹⁰ "Eno homugo tama tiali, hobede ya, te megitebogo ena gesi bidi tigi elalubadi, te ena isiyu, te to taga paibao homu yai. Tama ena te isali bidigo bulu pesageba bidigi paibao.

¹¹ Ena te bidibo ula elalubo we bidi dali ma bidigobe da homu yali, te eno Genuai Bidi ma sugobeo wali. Ena te bidibo ula me elalusiabo bulu pesageba bidigi paibao homu yai, tama eno te bidibo ula elalubo we bidi ma sugobe homu yai dao.

¹² Ena te isai bidi tiwai yalio. Eno bidibo ula te sel ugwa be bidigo aluama, dolasa pali tiwai yalio.

Te eno bidibo ula te bidigo tigi ugwa dinigilibo
şę tiwai
yalio.

Eno homugo te bobobage igi paibao homu yali,
tiali goli polo tama augwaligo togolama,
te masinde ugwa hobolainu ebo tiwai yali.
God, polo tama nago eno bidibo ula silimainu
yalio.

¹³ Eno kone palali, nago eno nogo şağå dili te hasa
laion dili tologobo şę ebo tiwai iduama,
te kigamuba usu nigi pabo tiwai yali.

Te polo tama nago eno bidibo ula silainu yai dao.

¹⁴ Ena dene genuai eyu, te ena gela weyu, i wali,
eno gela wali te ba higo po wabo tiwai yai.

Te eno dagaluba ugwa tonaludu, sesabia pai
elalui,
te nago ena tau somainu yali,
te ena gedu dene elama,
te gedu aı pağana pai dao.”

¹⁵ “Te eno magi po wagowe?

Genuai Bidigo te ena tau sabo po dağ wali,
te megi aga digi te şę dabe mu pedalubao
wali.

Tama tibaso, enaba te pedelali genuai şeğę te
homu kone palaibao,
te ena digi ena aiyaba elaluama, te dua digi
bidiyu,
te ena isibo sogoba usu naibao wali.

¹⁶ Genuai Bidi, te tobage şę pedalubo
te we bidi dabego kolesaga hasegelama,
te gesi bidibo ula somainu yali.

Te enaba pedelali şę te gesi bidibo ula mawainu
yai.

Nago eno gasi sia somainu elama,
te ena wiegi yai ma pedalumainu ilali dao.

17 Megi da, eno konebao, te seęę dabe pedelali,
te ena tau sainogo naga yai.

Nago ena godolo mu elama,
te nago ena te isali bidi dabego
pesageba pomainu me ilibeo.

Te nago eno yali dwai se seęę dabede
homu kone me isayu, tagalai dao.”

18 “Te isali bidi dabego pesagede bidibo hani
dabe,

augwaligo te nago nogi ugwaba me sogobeo.

Te nago naga we bidi dabe tau sabo wiegi yai se
ebo
te augwaligo me sugobeo.

19 Te bidibo ula elalubo bidi dabe,
augwaligo naga nago nogi ugwaba siyu,
te megie eno ebo tiwai yaibao.

Te aya dabego te augwa wai dabeba
te nago wiegi yai se sesemane sogo ebo po
waibao.”

20 “Genuai Bidigo ena usu ma ilali.

Te tigidali side da te Genuai Bidigo tempel beba
pelama,

te balia po weyu, musik weyu,
te agai nogi ugwaba saibao.

Dago te tiwai se te da bidibo ula
elalubo sogo tiwaibao,” te po wai.

21 Tama Hesekia te gasi me elaludubadi, Ai-
saiago te tiwai po wai dao, “Te kingo se ebo
bidi dabego te ni kaya fik du dabe te augwaligo
olali te selama, te seselama, te Hesekiago bomai

keniba magasao, te usu elama, ma pedelaibao,” wali.

²² Tama me, te sogo me Hesekiago Aisaiabolo te tiwai po hanalu wai dao, “Genuai Bidigo te magi daji ilibo se enabolo ola mayu, te ena agai beba lotu ma wagasomainu egowe?” wali.

39

*Te Babilon king Merodakgo te bidi meba
Jerusalembe tagala palali*

(2 Kin 20:12-19)

¹ Merodak Baladan, te Baladango ogwa, aga te Babilon king dao. Agai te tiwai po odali, Hesekia te genuai gasi elalubao po odali. Tiali goli, aga usu ma yali. Tama agai te pas asenama, te agai agaba tolabo, te wiegi yai homu ilabo nai me deli dodolama muani, te bidi mebabolo menama, te augwaligo sela pelama, Hesekiabolo magi pomainu yai.

² Hesekiago te bidi dabego po odolama, tialima megida, agai te bidi dabeba te mone dabe, me te aga gasa nai dabe augwaliba ola mawai. Te agai mone mubo bedede te tigidali silva me gol suali, te wiegi yai denami ebo pauda me sanda dabe, me te hwibo nai tigidali, te gasa nai tigidali te aga bakstuade munolubo me, te ola mena silalio. Hesekiago te nai deli me dualubeo. Menio. Agai augwaliba te kingo moni be tomode elalubo nai tigidali ola mawai, me te aga tonalubo bulu to kantri pedai tigidali ola mena silai dao.

³ Te Babilon bulu bidi dabe ma pela silai madi te sogo, teda te profet Aisaia aselama, te king Hesekia suagasali, te agaba te tiwai po hanalu

wali, “Te aselawali bidi dabe, augwali te mena bulu bidi dawe? Te augwaligo mena po nageba waliwe?” Tama Hesekiago agaba te tiwai po wei ponani, “Augwaligo ena suagasu asali, augwali te digibulu buludu mu asalio, te bulu tō kantri buludu mu asalio, te bulu tō kantri Babilon dao.”

⁴ Tama Aisaiago te po wai, “Augwaligo te mena mena nai mu te nago genuai wiegi yai be tomode sualiwe?” Tama Hesekiago agaba po wei ponoyu, te tiwai po wali, “Eno te tigidali nai doado bage mu augwaliba ola mawai, te eno magi nai deli augwalide geme me dualubeo,” wali.

⁵ Tialima, Aisaiago Hesekiabolo te tiwai po wali, “Megi da, te eno nagebolo te Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidigo po obao.

⁶ Genuai Bidigo te po wali, te nosali sogo me sogo deli pedalubo si da, te Babilon dabe aselama, te kingo bede munalubo nai doado bage, te naga bulai wai dabego te bakstuaba sisinama muani nai saibao. Te nai me deli te augwaligo me sula tagalogobeo. Mu menio. Augwaligo te tigidali nai doado bage Babilonba selasa paibao.

⁷ Te nago hanide digi te augwaligo te ogwa meba selama, augwali te Babilonba odasa paibao. Tama augwaligo sogoli te augwaligo dinama, tama augwali te kingo bede olo mu se ebo bidi pedelama bidaibao,” Aisaiago te po wai.

*

⁸ Hesekiago te po odolama, tama agai Aisaiabolo te tiwai po wali, “Te Genuai Bidigo po

* **39:7:** Dan 1:1-7; 2 Kin 24:10-16; 2 Sto 36:10

nago enaba pusubao, te wiegi yai po dao.” Hes-ekiago te po wali, magi baso meni, te aga homu kolesaga tomode, agai te tama homu elaluali, ‘Megi sogo ena te king bidibadi, te dwai şe dabe me pedalugobeo,’ homu yalio. ‘Te da bugagia bididubadi, te me hwigobeo,’ wai dao.

Godigo aga we bidi dabe augwali ma dobola sabo homu yali

40

(Daı 40–55)

Te Godigo we bidiba wiegi yai sogo pedelaibao wali po

¹ Duga Godigo te po odubao, “Eno we bidigo haliga daı walama,

te augwa haliga dua nagame ilibo po pusao.

² Te wiegi yai po te Jerusalem we bidi dabeba mao,” wali.

“Augwaliba te tiwai po wao, te augwali kalabus bidali sogo te silalio.

Ena Genuai Bidi, eno te augwaliba te augwa yali dwai

şede wei ponomo, te dwai dene mawai dao.

Awe, eno augwaligo yali dwai şe dolo usu nama, tama te tiwai si naga te dene mawai dao.

Tama tialima, megı da, eno augwaligo dwai şeşę tigidali sela şawai dao.”

³ Odao. Bidi me deligo te tiwai i wali,

“Te Genuai Bidigo sunumi te wa pai bulu tı pesagede

dodolao,” wali.
“Te bulude dena Godigo genuai sunumi pebeli
diliba
ilao.*
4 Te tō odogo igulali pesage tigidali paḡaniyu,
te bulu du tigidali pebela aiyaba tulao.
Te dolo si elaluşawani pesage te dolo si elama,
te du du yali pesage te malu tō naga pede-
laibao.
5 Tama genuai ula me te Genuai Bidigo homo te
pebeli
diliba hanilama pedelaibao,
tama tōde we bidi tigidaligo sueibao.
Te po te Genuai Bidigo pedauwalidu digi asai
dao,” wali.*
6 Bidi me deligo te tiwai i wali, “Po pusao.”
Te eno po me wali,
“Mena po eno pusagawe?”
Te agai te tiwai po wei ponani, “E po pusao.
Tigidali we bidi te tōde sesabi elama,
bobobage sogo mu me bidigobeo.
Augwali te nosai me plaua te polo tama wa
pelama,
te sia sabo tiwai ebo dao.
7 Te Genuai Bidigo posolai wali augwaliba tagala
palobo si,
te nosai wa peyu, te plaua telegasa dulubao.
Mu tama, te we bidi dabe te nosai tiwai polo
sia sabo dao.
8 Te nosai wa pelama, te plaua dabe boga selama,
tulalueibao.

* 40:3: Mat 3:3; Mak 1:3; Jon 1:23 * 40:5: Luk 3:4-6

Tiali goli, te dena Godigo po da, te sesemane
elalua pidu,

elalua paibao. Te po pusao,” wali.*

⁹ Jerusalem, nage te genuai bulu duba holama,
te bulude po pusao.

Saion, nago bomonama, i hai weyu, te bulude po
pusao.

Nago po hanilama pusao, nage wi me igio.

Nago te tiwai po te Juda dabego taunba walao,
“Suao, te duga God asobao,” po wao.

¹⁰ Suao. Tigidali nai tonalubo Genuai Bidi aga
bomo
dali asobao.

Agai te boi bidi dabe aiyaba elaluama,
te aga we bidi dabe ma dobola sali,
te aga boi hwinama, te wiegi yai nai sabo
tiwai
yalio. * *

¹¹ Agai te aga we bidi dabe bugagia tonalubao,
te sipsip tonalubo bidi dabego te aga sipsip
bugagia
tonalubo tiwai ebao.

Te tonalubo bidigo te sipsip wai dabe te hagaw-
iade
pageasa bilaibao.

Te aga dua digi pidu, te dwasianu wai dabe
elalubo

* **40:8:** Jer 1:10-11; 1 Pi 1:24-25 * **40:10:** Te po begelebo gasa sunumi me da e tiwai elalubao, “Agai te boi bidi dabe aiyaba elalui baso, te aga wiegi yai doado bage dali sela asiyu, te aga we bidi dabe augwaliba mawainu yai dao.” * **40:10:** Ais 62:11; Ped 22:12

sipsipba te sunumi ola mayu, ela pidubo
dao.*

Te Israel hanigo God te tedali polalubo mu dao

¹² Te me deli bidibo bidi agai nogode te tamu aĭ
tigidali sabua sabo bidi bidiba, agawe?

Te dagalu daide ugwadu usu siyu ebo bidi me
deli
elaluba, agawe?

Te tŕ tigidali kabude bubo bidi me deli elaluba,
agawe?

Te bulu du dabe te skelba munama,
skel ebo bidi me deli bidibawe?

¹³ Dego te Genuai Bidiba te nai dabe nigibo
kolesaga
ola mawai bawe?

Te agaba homu kolesaga ola maiabo usu elalubo
homu ebo bidi me deli bidiba, agawe? *

¹⁴ Tama dego agabolo te wiegi yai doloba pai
kolesaga
ola mawai dawe?

Tama dego agaba te wiegi yai konea pabo homu
kolesaga tigidali ola mawai dawe?

Bidi deli me mu menio.

¹⁵ Genuai Bidigo te haniani kantri tŕde we bidi
suali,
te olo nai gagawai tiwai ebao.

Augwali te tŕ hogomu tiwai elama,
te dwasianu aĭ tedebo tudulalubo tiwai aŕ
ebao.

Tama agai te tigidali bulu tŕ ailango seęę usu
selama,
te tŕ hogomugo seęę tiwai elalubo dao.

* **40:11:** Jon 10:11 * **40:13:** Rom 11:34; 1 Ko 2:16

16 Te we bidi dabego te tigidali kibu hasa elali,
me te Lebanon genuai ni silide te tigidali ni
togolama,
te augwaligo genuai sia nogolama,
te kibu hasa tigidali te ofa tiwai eyu,
te siago tigidali domainu igi da, te tagalao,
augwaligo te ofa te God gedude olo nai tiwai igi
dao.

17 Te tigidali t̄o pedai kantride bidibo we bidi
augwali
te Genuai Bidi gedude olo bage tiwai
elalubao.

Augwali te olo nai mu tiwai dao.

18 Tama tialima, God te de mu tiwai dawe?
Te elalubo nai me deli te God tonobo tiwai ebo
da,
agawe?

19 Aga te bidigo nogogo nigai tibo god piksa noma
elalua pabo tiwai da homu ebawe?

Te tibo god piksa noma dabe da,
te sē ebo koneai bidi dabego
te piksa kapago nigilama, te golgo mesege-
laibao.

Te augwaligo silva selama, te sen dabe nigilama,
te piksa nomaba daganainu ebo dao. † *

20 Ma, te doado bage meni yai bidi dabego te tibo
god
piksa nigainu te damua pişabo bomai ni
selama,

† **40:19:** Te koneai bidi mebago homugo te sen dabe olo au ilai
nai tiwai naga da homu yali. Te meba koneai bidi dabego homugo
te sen dabego te piksa tolalu, te augwali tulaluidali weyu daꝓ
wabo nai da wali. * **40:19:** Tpi 17:29

nigaibao.

Tama augwaligo te ni dulubo mu koneai
bidibolo
olama,

te augwa tibo god piksa nigao po waibao.

Te bidigo te piksa bugagia dulaibao,
tiyu te piksa tulaluidali weyu tiaibao.

²¹ Te dagego konebe, agawe?

Te dagego odobe da, agawe?

Te polobadu mu te bidi dabego dagebolo
te tigidali nai mena tama pedelali
te po wasiawai meni da, agawe?

²² Te Genuai Bidi aga naga te dagalu daide te sia
kingde dugulaluali, agai te tigidali nai nigai
dao.

Agai te dagalu te name ugwa tiwai dinigina
palama,
te aga sel ugwa be şealubo tiwai elalui.

Te agai gedude, te tode we bidi te olo nai kuli
mano
tiwai dao.

²³ Agai te king dabe te olo bidi tiwai pedalumainu
ebo dao.

Tama agai te bomai bidi dabe aiyaba elaluama,
te augwa nogi me elalubo menio.

²⁴ Augwali te plaua dabe te bidigo tamadi tama
bulama,
te augwa sele aiyaba dulusiawai tiwai
elalubao.

Te Genuai Bidigo bomai posolai wali tagala
palobo sogo,
augwali te deli sogo polo tama sasia pelama,
te baguasa pabo waligo augwali te hogomu
sela

pabo tiwai ebo dao.

25 “Ena Genuai Bidi,
ena te Wiegi Yai Doloba Pai Kolesaga Tigidali
Ebo
God dao,
tama ena tiwai de dawe?
Te eno kolesaga ebo tobage kolesaga ebo bidi
tiwai me
deli elalu, bidibawe?”

26 Dagego te dagaluba ugwa tonama,
te ugwade elalubo hõ dabe suião.

Dego augwali nigai dawe?

Te Genuai Bidigo naga nigali.

Te nai dabe te Genuai Bidigo ami hani tiwai
elalubao.

Agai augwaligo namba koneani,
te agai augwali deli deli nogi koneama,
tama agai augwali nogi nogi yaibao.

Agai tigidali bomo mu elalubo, tama tibaso,
te nai dabe te augwalide me deli me ha-
gagobeo.

27 Dage Israel, dage te Jekopgo hani dabe,
magi baso dagego po hauwa dogia pobawe,
“Dago Genuai Bidigo te dago seęę subeo,” po wai.
“Te dwai seę ebo sogogo da gegali,
tiali goli agai da tau sabo homu ebeo,” po
wabo
dao.

28 Te dagego konebe da, agawe?

Te dagego odobe da homu eba, agawe?

Genuai Bidi te sesemane bidada pabo God dao,
tama agai te e tõ tigidali badu sese nigai bidi
dao.

Te mena bidi mego agai homu kolesaga tigidali
me
konea siligobeo.

Agai bomo kimi te meniama, te me sia sogobeo.

²⁹ Genuai Bidigo te bomo meni yai bidi dabe daų
walobaso,
te dili bomo kimi silai digi,
te agai augwali bomo selama, bidimainu ebo
dao.

³⁰ Te gesi ogwa bidi dabego te bomai bomu
elaluai,
te kimi meniama sia sabo dao.

³¹ Tiali goli, te Genuai Bidiba konealubo homu
daų
olama,
te agai augwali tau sabo tonalubo we bidi
dabe,
augwali te bomu sesemane elalu bidaibao.

Tama augwali bomonama eyu,

te ba kemodage bola pabo tiwai yaibao.

Te augwali udalama, te augwali homu he me
egobeo,

te augwali bilidu, te bomu kimi me isigobeo.

41

Genuai Bidigo te Israel dabe ma saibao po wali

¹ Godigo te po wali, "Dage we bidi dabe,
te pađe elalubo tų kantri dabe,
me te digibulu elalubo tų kantri dabe me,
dage tigidali pedauwali pania selama, eno po
odiąo.

Dagego po bugagia sisila dodola selama asiyu,
te duga po te po tų eboha pusagasao.

Te da deliba sisinama, te po dagalama sueibao,
te dego po mu po yabowe naga konebo dao.
2 Dego mu te giliga pedalubo badu king
hodolama, * te aga pabo usu nama,
tigidali habu badu te hwibode
aga ugwanu igulumainu yaliwe?
Tama dego te bulu tō kantri aga nogoba mu-
nama,
te agai te gasa king dabe aiyaba elalumainu
ilaliwe?
Te agai bainatgo me enesigi ene sesemonego te
augwali
mu silama,
te augwali tō hogomu tiwai pedelali,
te pobebe bage waligo sela pabo tiwai yai
dao.
3 Aga te deli sogo naga polo tama augwaliba
pedelama,
te augwali doliyu yali,
tama augwaligo agaba magi sē yabo te usu
meni
yai.
Te waligo digi aga sela pabo tiwai eyu,
agai te tō me dwasianu diabeo.
4 Dego mu te sē dabe pedalumainu ilaliwe?
Te Genuai Bidi, eno naga dao.
Te eno tō gagalama pedalumainu yali sogo,
sesemane sogo eno tigidali nai te tōde
pedalumainu dodoludalio.
Ena Genuai Bidi ena hasia polasa mu bidali.

* **41:2:** Te po page e tiwai dao. Te ves 2 tede e tiwai po wali,
“Te giliga pedalubo badu bidali king,” wali. Te king Sairus te tō
kantri Persiade bidai dao. Te Daj 44:28, Daj 45:1; Daj 46:11, te
dajide te po elalubao.

Te ena nosali badu sogo me bidaibao.”

⁵ “Te tigidali t̄o kantri we bidi dabego
te eno yali şe dabe sulama,
te augwali wi elama, noma sali.

Te augwali deliba sisinagaselama,

⁶ te augwade digi haliga daŋ walabo po dabe
minama,

⁷ tama augwa te tibo godigo piksa nigalio.

Te nigo piksa dulubo bidi dabego te golgo nai
nigibo

bidi dabeba te po wali,

‘Dagego te wiegi yai şe mu ebao.’

Te gol haluama dodolobo bidi dabego te aingo
nai

nigibo bidi dabeba te po wali,

‘Iya, tegobao, dagego te nai bugagia mu daŋ
walobao.’

Te nosali augwaligo te piksa dabe bugagia enani,
tiyu te augwali tulaluidali weyu tiai dao.”

⁸ “Tialima, dage Israel, dage te Jekopgo hani da,
eno dage sa muyu, daŋ ilama,
te dage eno şe bidi bidibao.

Dage te bulai wai eno abagi Abrahamgo hani
dao.*

⁹ Eno dage te digibulu bulude mu,
te t̄o sesege badu mu selama,
tama dage odasa asali.

Te eno te tiwai po dagebolo wali,
dage eno şe bidi bidibao wai.

Eno dage daŋ iliyu, dage te ena dao wali,
te eno dage hagela eyu,
te dage tudiba me mubeo. Menio.

* **41:8:** 2 Sto 20:7; Jer 2:23

10 Dage wi igio, magi baso meni, ena duga God da,

ena dage dali bidibao.

Te eno dage boma pai pedalumainu ilama,
te dage eno tau saibao.

Te dage eno bugagia tonalu,
te eno genuai bomogo te eno dagego
boi bidi aiyaba elalueibao wali.

11 Te dagede haliga şeşe elama,
te dage po tũa odasa pobaso da,
te dage augwaligo aiyaba elalusişbaso,
te augwali hale dwai mu yaibao.

Te augwali olo nai tiwai mu pedelama,
te augwali mu hagawaibao.

12 Te dage dali hwiņama,
te dage dolainu homu yali hani dabe,
te augwali olo nai tiwai mu pedelama,
te augwali tõe mu hagawaibao.

13 Ena Genuai Bidi, te duga God dao,
eno dage ugwaba sagualu tonalu,
te eno te tiwai po dageba obao, dage wi me
igio.

Te eno dage tau saibao, te po wai dao.”

14 Genuai Bidigo te tama po wali,
“Te dage Israel te dwasianu hani da,
te dagego bomo meni da wagio,
ena dage ma sabo bidi,
te eno dage ugwaba sagualu tonalu, tau
saibao.

Ena dage Israelgo God dao,
ena te Wiegi Yai Doloba Pai Kolesaga Mu Ebo
God
dao,

eno te dage ma dobola saibao wali.

15 Te eno dage te wit agayabo te gesi ni nami tiwai
pedalumainu ilama,
te dageba seęę mayu,
te dage sunumi palialuali boi bidi dabe te
dagego
aiyaba elalueibao.

Te augwali te bulu du tiwai bidali goli,
dagego te bulu du dabe pepedama,
te wit bo yalala pai nai tiwai pedalubo bomo
elalubo
tiwai yaibao.

16 Dagego te seęę elalusiayu,
te bidigo te bo dabe ugwaba şanama,
te waligo tolasa pabo tiwai yaibao.
Tialima, dagego wiegi yai pemene te Genuai Bidi
enaba
yaibao.

Te dagego ena nogi ugwaba saibao, te Israel God
da,
ena te Wiegi Yai Doloba Pai Kolesaga Ebo
God dao,"
wali.

17 "Te eno we bidi dabe te aı mu sqa pelama,
te augwali dogoni te aı tuabo wa pali sogo,
te augwaligo ena i obaso, tialima ena, Genuai
Bidi,
te eno augwaligo gedu haluasa po wabo
odaibao.

Ena, te Israelgo God, te eno dage
homu kone me gegeđa palogobeo.

18 Eno te wa pai bulu du dabede te aı
pedalumainu ilaibao,
te ulu aı te odogo malu tode pedelaibao.

Tama eno te sigi  te wa pai pesagede
pedalumainu ilaibao.

Tama te  meni yai pesagede,
te  hauwa elalueibao wali.

19 Tama eno te dwagi yai ni sida dabe,
me ni wuli dabe, me te bulu ni oliv dabe,
me te ni saipres dabe, te gasa tobage ni dabe,
te olo masigi kemi tde pedalumainu yaibao.

20 Tama te we bidi dabego sulama,
tama augwa te tiwai koneaibao,
ena God, te Israelgo Genuai Bidi,
ena te Wiegi Yai Doloba Pai Kolesaga Ebo God
dao,
ena digi eno te s pedalumainu ebo dao," te po
wali.

Te tibo god dabe te augwali mu god menio

21 Genuai Bidi, te Israelgo king dao,
agai te tama po wai,
"Dage te gasa bulu t kantri god dabe,
dage te po t eboba asio,
te po t ebode dagego po odomainu yaibao.
Te dagego pusabo po bugagia dodolao,
tama te po t eboba asao.

22 Te po tde dagego te polobadu pedelali s po
weyu,
te yali s dabego po page dabolo pusao,
te dago hania koneaibao.
Tama dagego te nosali badu pedelabo nai po me
wao.

23 Tama te nai dabe pedalubo sogo, te dago
koneyu,
te dage god mu da te homu yaibao.
Dagego te da wi yabo s me deli iyo

te wiegi yai nai, ma dwai nai, te şe yao.
Tama tialima, te dago dagego bomo sueibao.

²⁴ Tiali goli, menio. Iya, tegoba!

Dagego magi şe me deli yabo usu isawai,
magi baso meni, dage tibo god dabe
te olo dwai nai naga dao.

Tama te dagebolo lotu po wabo we bidi,
augwali me eno gedude te dwai nai mu
pedela silai
dao.”

²⁵ “Eno te giliga pedalubo badu bidi me deli
hodolali.

Te bidigo enaba genuai nogi mobao,
tama megı eno te not badu sela aselama,
tama agai te king dabe aiyaba elaluama,
agayu,
te tıgo sospen sene nigıbo bidigo te tı
agalama,
te sospen nigıbo tiwai ebao.

²⁶ Dage te gasa bulu tı kantri god dabe,
te dage tomode dego te nai pedelaibao po
waliwe?

Te dage tomode me deligo te tobage po wali wida,
teda dago te po weyu,
agai mu po wali da po waibao.

Tiali goli, dage me deligo te nai pedelaibao po me
wabeo.

Tama dage me deligo te po wabo bidigo me
odobeo.

²⁷ Ena, Genuai Bidigo naga eno te bulu du
Saionba
weyu,

te nai pedelaibao wai.

Tama megı da, suiıo, te nai dabe pedelalio.

Te megı me, eno te bidi me deli tagala palama,
te Jerusalemba wiegi yai po sela pomainu yai
dao.”

28 “Eno te tibo god dabe gegali sogo, te eno sualı,
augwaligo te po deli me wasiawai.

Augwaligo homude te wiegi yai homu kolesaga
elalubo
po pusabo homu meni yai.

Te me deligo eno hanalubo po wei me ponabo
usugobeo.

29 Suao. Augwaligo te mena se me deli ebaso
usugobeo,

magi baso meni, augwa digi te olo nai naga dao.

Te tibo god dabe te olo piksa dabe naga elalubao.

Augwaligo te magi se me deli yabo bomo me
elalubeo,”
te po wai dao.

42

Genuai Bidigo se bidi e dao

1 Genuai Bidigo e tiwai po wai, “Suao, eno se
bidi e dao.

Sesemane sogo eno aga daı walobao.

Ena eno aga sa munama, daı ilali,

tama sesemane sogo eno agade wiegi yai
homu

pemene geninama, idubao. *

Eno ena mobo noma bidi agaba muani,

tama agai te doloba pai kolesaga naga igidali
te tıde

we bidi haniba selasa asaibao wali.

* 42:1: Mat 3:17; 17:5; Mak 1:11; Luk 3:22; 9:35

² Te agai po wabo sogo, te genuai po daęa i hai olama,
po me wagobeo.

Tama aga te sunumi dabede doligi pelama,
te agai po bomonama me pusugobe.

³ Tama te agai te bomo meni yai,
te togwa painu ebo awi dili,
te agai tigidali me togwa şagobeo.

Tama agai te ula bugagia isişbo lam sula so-
mainu me
iligobeo. Menio.

Agai te bomo meni yai we bidi tau sabo kolesaga
yaibao.

Agai te doloba pai kolesaga pedalumainu bomo
ilaibao,
agai te şe ebo me tagalogobeo.

⁴ Te aga haliga şeęe me isişyu,
te şeęeęo aga aiyaba elalumainu me iligobeo.

Agai şe bomo elama eyu, agai doloba pai kole-
saga ebogo
te dwai kolesaga ebo kolesaga aiyaba elalu-
aibao,
te tigidali tş habu usu nama bomo
elalumainu
ilaibao.

Te digibulu bulu we bidi dabe te aga tonaluaibao,
te agai augwali bugagia dugulalu bidabo
kolesaga
ola momainu yaibao.” *

⁵ God Genuai Bidigo te dagalu me tş nigilama,
te augwa pesageba munama, elalubao.

* **42:4:** Mat 12:18-21

Tama agai te tde haniani nai ni me nosai
pedalumainu
ilali.

Tama agai te bidibo ula te tde we bidi dabeba
mobo
ponama, mawai.

Te Godigo aga şe bidiba te tiwai po wali, *

⁶ "Ena Genuai Bidigo digi,
eno nage i olama, te eno doloba pai kolesaga
ola momainu yai.

Te nage eno ugwaba pogalu bugagia tonalueibao.
Te nagede naga, te eno te Israel hani we bidi dali
bomai po du walaibao.

Tama nage eno te Israel hani iswai hani dabego
ula
tiwai ilama, bidaibao. *

⁷ Te nago te gedu hwidai bage dabe te ma
tonomainu
ilaibao.

Nago te kalabuside bidibo bidi dabe,
me te be hulide bidibo bage me,
te magi naigo me tonalusiama,
te olo mu bidimainu ilaibao," te po wali.

⁸ "Ena naga ena Genuai Bidi.
Genuai Bidi, te eno nogi dao,
tama dagego genuai nogi ena deliba naga
maio.

Dagego te tibo god dabego nogi ugwaba me sigio,
te bidi dabe augwa digi nigai dao.

⁹ Dagego suio.

Te polobadu eno po weyu,

* **42:5:** Tpi 17:24-25 * **42:6:** Ais 49:6; Luk 2:32; Tpi 13:47; 26:23

te pedelaibao wali nai dabe, megi augwali
pedelalio.
Te megi eno dagebolo te gasa nosali badu pede-
labo nai
po walobao,
te augwali pedalisiabadi,
te dagego konealumainogo te tiwai po obao,”
wali.

*Tigidali we bidigo te Genuai Bidigo nogi ug-
waba sinao*

- ¹⁰ Dage tode we bidi tigidali,
dagego gesi balia po weyu,
te Genuai Bidi nogi ugwaba sinao.
Dage te sipidu bilibo bidi dabe,
me te tamu aide bidibo hasa dabe,
dagego agai nogi ugwaba siyaõ.
Dage te digibulu tõ kantride bidibo we bidi dabe,
dagego te gesi balia po waiyaõ.
- ¹¹ Dage te bulu taun wa pai pesagede
bidalubo we bidi dabe,
me dage te Kedar hani we bidi dabe,
dagego te i bomo elama weyu,
te aga nogi ugwaba siyaõ.
Dage te taun Sela we bidi dabe,
dage te bulu du dabe bageba holama,
te wiegi yai homu pemene dali i waiyaõ.
- ¹² Tama dage te paide bidibo we bidi dabe,
me digibulu bidibo we bidi dabe,
dage tigidaligo te Genuai Bidi nogi ugwaba
selama,
te agaba genuai nogi maiyaõ.
- ¹³ Genuai Bidi te bomai ami bidi tiwai elalu,
te megi agai hwigi painu paibao.

Agai te po daęa genuai olama, i weyu,
te ami dabego ebo kolesaga tiwai te aga
haliga şeęę
hodolama,
te hwıabo sisi elalubo tiwai yaibao.

Te agai aga boi bidi dabe dali hwınama,
te augwali aiyaba mu elaluaibao.

¹⁴ Genuai Bidigo te tama po wai,

“Te bobobage sogode eno pedauwali
pania selama, te ena dua digi bidali.

Eno ena haliga şeęę te palia selama, te eno magi
deli
me ebeo.

Tiali goli, megi eno te gela bomonama weyu,
te wego wai ame nainu dene ebo sogo gela
wabo
tiwai obao.

Ena te homu hę weyu, te homu hę wabo bomo
elama,
kekebo dao.

¹⁵ Te eno bulu du dabe dolama,
te nosai dabe me ni dabe sasia pomainu
ilaibao.

Tama eno te genuai soabo wę dabe dali,
te sigi aı me, sula somainu ilaibao.

¹⁶ Te eno ena we bidi dabe te polobadu
augwali bilisawai sunumidu odasa asaibao.

Megi augwali gedu halua sai hulide bidibao,
tialima te be hulua sai elalubo te eno sela
şanama,
te augwaliba ula mawaibao.

Tama eno te dwai pesage elaluali te dodolama,
te dolo yai pesage ilama,
te augwali bilabo madi tiaibao.

Eno te şe dabe te mu pedalumainu yaibao,
te eno te şe yaibao wali po tiwai gilama
yaibao.

Te eno magi nai me delide homu kone ebo me
kegeda
palogobeo.

¹⁷ Tialima, te tibo god piksa dabeba lotu weyu,
te nai augwa god dao tiwai po wabo we bidi
dabe,
eno augwali sela şawaibao.

Tama augwali hale dwai mu yaibao," wali.

*Te Israel dabe te olo degai, me gedu widai tiwai
bidali*

¹⁸ Genuai Bidigo te po wai,
"Dage Israel te olo degelama, te gedu mu widalio.
Dagego olo dala pelama, po odoyu,
te gedu peda pelama, tonao.

¹⁹ Dage eno şe bidi tiwai bidimainu elama,
tama eno dage sa muyu, daş ilama, te dagego
eno po
sela pomainu yali.

Tiali goli, dage te olo degelama, te gedu mu
widali,
tama te olo degeyu, gedu widiyu yai bidi
dabe,
te augwali aiyaba mu elalualio.

²⁰ Dagego te nai hauwa sulama, te po hauwa
odali,
tiali goli, dagego te nai dabe bugagia tonosişyu,
te poba olo bugagia me mubeo," wali.

²¹ Genuai Bidigo te doloba pai kolesaga naga eyu,
tama agai te we bidi dabe ma dobola sabo
kolesaga

ebode dwagi yai homu ebao.
Tama tibaso, aga bomo yai po dageba mobao,
te gasa bage dabego sulama,
te tiwai konemainu ebao,
te bomo yai po te wiegi yai mu, te mu polalubo
dao.

²² Tiali goli, megi dage Israel dwai mu bidibao.
Te boi bidi dabego dage dolagaselama,
te dagego doado bage wi sela palio.
Te augwaligo dage me sela pelama,
tama dage te be dabede,
me t̄ dedage dabede kalabus elama, elalu-
ali.

Te dage augwaligo nogode ma dobola sabo bidi
deli me
meni yai elalubao.

²³ Tialima, dage tomode dego te poba olo
muaibawe?
Megi gagalasa, te dagego eno po bugagia
odaibawe?

²⁴ Dego mu te ş̄ yao po obaso,
te boi bidi dabe aselama,
te da Israel dabego nai dolama, wi
sagasaliwe?

Dego mu te da Jekopgo hani bage
te augwaligo nogoba muaniwe?

Te Genuai Bidigo naga dao.

Magi baso meni, dago aga tudiba munama,
te dwai ş̄ş̄ş̄ sabo ş̄ş̄ş̄ yai.

Dago te agai wei homu ebo kolesagade dolo
bilis̄ama,
tama dago agai bomo yai po sela ş̄awai.

²⁵ Tama tibaso, agai te boi bidi dabego
daba hw̄iagasomainu tagalama,

te dago agai haliga şeşę ebo page konemainu
yali.
Agai haliga şeşę te sia dabo tiwai elama,
te Israel mu ulali.
Tiali goli, dago tede kolesaga selama,
te dago kolesaga me hasegelebeo.

43

*Godigo te aga we bidi dabe ma dobola sabo dao
po wali*

¹ Dage Israel dabe, dage Jekopgo hani,
Genuai Bidigo dage deli hani pedalumainu ilali,
agai te tiwai po wai,
“Dage wi igio, magi baso meni, eno dage ma sali
dao.
Eno dageba nogi menama,
tama dage te ena da olama, sa muyu daj ilai
dao.
² Dagego te ađ gebo aiyanu dulai te nogebo sogo,
te ena dage dali bidaibao,
tama te ađigo dage me dologobeo.
Awe, dage te soabo ađ nogebo si,
te ađigo dage mesegelegobeo.
Tama dage te posolo yai sia tomoba mu pabo
sogo,
te siago dage me dogobeo.
Te sia bogoligo dage dogobeo.
³ Magi baso meni, ena Genuai Bidi,
ena te Israel dabe duga God, te eno dage tau
saibao.
Ena te Wiegi Yai Doloba Pai Kolesaga Ebo God
dao,
eno naga eno dage ma dobola sobao.

Dage te boi bidi dabego nogode bidibo sogo,
eno te Isip dabe, me Sudan dabe,
me Seba dabe menama,
dobu si eyu, dage Israel bage ma saibao.

⁴ Tama eno te gasa hani we bidi dabe me siyu,
te dage ma dobu si yaibao,
te dage bugagia bidimainu yaibao.

Magi baso meni, dage eno godolo homu ebo
umabo mu idu,
te eno dageba genuai nogi mawainu ebao.

⁵ Ena dage dali bidibao, dage wi me igio.

Dage hani dabe te giliga pedalubo badu,
me giliga dega sabo badu bidibo,
te augwali eno ma odasa asaibao.

⁶ Eno te bidi dabe te not badu,
me saut badu bidibo bidi dabebolo olama,
te dage ma asomainu ilao waibao.

Te eno we bidi dabe te digibulu mu,
te t̄ sesege badu bidali me,
te augwali eno ma odasa asaibao.

⁷ Dage te eno nogi elalubo hani mu da,
te ena digi eno dage nigali,
te gasa hani dabego dage sulama,
te enaba genuai nogi momainu ebo dao,"
wali.

*Te Israel dabe te Genuai Bidigo ebo şe sulama,
koneani bage tiwai dao*

⁸ Godigo te po wai,
"Te eno we bidi dabe i olama, sisinagaso-
mainao.

Te mu tama, augwaligo te nai subo gedu elalu,
te po odobo olo elalubao.

Tiali goli augwali gedu widai me olo degai tiwai
bidibao.

⁹ Te gasa bulu tų kantri we bidi dabe
te po tų yabo pesageba sisingasalio.

Te augwaligo mena godigo te mena şę nosali
pedelaibao
wabo po hania pusaliwe?

Te augwaligo mena godigo polobadu po weyu,
te pedelaibao wali nai megi pedalubowe?

Te augwaligo ebo şę suali mena bidi hani dolugu-
lama,
te tiwai po weyu, agai te god me deligo te nai
me
pedelaibao po wali,
tama nosali agai suali, te wali şę mu ped-
alubo
dawe?"

¹⁰ "Tialima, dage Israel, dage te eno po odolama,
pusubo bage dao.

Eno dage sa muyu, daį ilama,
te ena şę bidi bidimainu yalio.

Tama tiyu da, te dagego ena koneama,
enaba homu daų weyu, tama te tiwai dagego
bugagia koneyu,
te ena deli naga te God mu da omainu ebao.

Polobadu te god me deli me pedalisiąma,
te aga polasa bidiyu,
te ena nosali badu me elalubeo.

Tama nosali me, te god me deligo ena bidali
pesage
me hasegelegobeo.

¹¹ Ena naga ena Genuai Bidi dao,
tama sesemane sogo eno dage ma sabo dao.
Te gasa god dage dali me bidiyu,

te dage tau me sabeo. Menio.

12 Eno naga enade po hanilama weyu,
eno dage ma dobola saibao,
te eno dage ma saibao po wali gilama yaibao.

Te dage eno po odolama, pusubo bage
elalubao, tama dagego e po pusaibao,
te ena deli naga ena God, Genuai Bidi dao.

13 Megi me, tigidali sogo, ena te God mu bidibao.

Te eno we bidi me deli te bonogo kębo tiwai eyu
da,
te niwai bidi me deligo te eno bomo sela
şanama,
te augwali eno nogode ma dobola sogobeo.

Te şe me deli eno ebaso da,
te mena bidi me deligo eno te şe ebo
me paligobe," te po wai.

*Godigo te Israel dabe Babilonde kalabus bidibo
ma saibao*

14 Genuai Bidi, aga te dage Israel Dabego te Wiegi
Yai

Doloba Pai Kolesaga Naga Mu Ebo God,
te aga dage ugwaba sagoalu,
te dage ma dobola sabo bidi, agai te po wali,
"Te eno we bidi dabe dage tobade eno te ami bidi
dabe
te Babilonba hwiagasomainu tagala
palaibao.

Te Babilon dabe tigidali augwa te wiegi yai homu
pemene ebo te sip dabe daiba holama,
te augwa bidali bulu pesage tagalama, wi
paibao.

15 Ena naga ena Genuai Bidi,

ena dagego te Wiegi Yai Doloba Pai Kolesaga
Naga
Ebo God dao.

Eno dage Israel dabe te deli hani we bidi ped-
aluminu
ilama, te megı ena duga king bidibo dao.”

¹⁶ “Polobadu ena Genuai Bidi, eno te tamu ı
tomode sunumi nigai dao. Awe, eno te bomai
ıdu soabo tı nigai dao.

¹⁷ Tama eno te boi bidi hauwa dali, te augwa
karis me hos dabe dali, augwa te tamu ı sunumi
tomodu wali asobadi, te augwali mu dolama, te
munu ma hogodalubeo. Augwali te polo tama
mu isila pali, te lam sole bidigo pona palobode
isibo tiwai yalio.

¹⁸ Tialima, megı eno te po obao, dagego eno
te polobadu yali şede naga homu kone paligio.
Menio.

¹⁹ Dagego te gesi şe eno eboba tonono yao. Te
megı pedaludubo şe te dagego sube da, agawe?
Te wa pai pesage badu te eno sunumi nigilama,
tama eno te ı dabe tebadu pomainu ilaibao.

²⁰ Te bulu uni hasa dabe te uni yowi dabe tiwai,
te ba uni dabe me, te augwaligo ena genuai nogi
mawaibao, eno te ı te wa pai bulu pesageba
asomainu ilama, pedalubo side, te ena digi eno
sa muyu dı ilali we bidi, augwa te ı tumainu
tiaibao.

²¹ Eno te we bidi dabe te ena hani we bidi digi
pedaluminu ilali, te augwa wiegi yai pemene
eyu, te eno genuai nogi po pusumainu te tama
tiaibao wali.” Genuai Bidigo te po wali.

*Te Israel dabego dwai kolesagago te Godiba
şęę mawai*

²² Genuai Bidigo te po wai, “Dage Israel dabe,
dage te Jekopgo hani,
eno dage te eno hani we bidi digi ped-
alumainu ilali
goli,
dagego eno nogi wasiayyu, enaba lotu wabeo.
Tama magi naigo tibaso, te dagego enaba hagela
eyu,
te dagego ena godolo mu isiayyu ebawe?
²³⁻²⁴ Te dagego haliga homu kolesaga enaba
beaga
sisama,
te dagego haniani ofa ebo sogo tama tibao.
Te dagego te sipsip dabe te tigidali siaba mu
uluyu,
ofa tiwai ebo sogo,
tama dagego te tobage awi te denami ebo nai
abelama,
te agaba ofa ebo sogo,
te dagego te kibu hasa ili hauwa pesage
holama,
te ofa tiwai eyu ebo sogo,
te dagego enaba homu kone palama, te ofa dabe
ebeo.
Eno dageba te şęę mayu, te dageba po bomo
eyu,
dagego te wit ofa me,
te wiegi yai denami ebo hano
ebo ofa me, sesao po wabe, tama te şę
dene ebaso,
te dagego enade hagela homu ebeo. Mu
menio.

Tiali goli, dagego genuai seę enabolo menama,
tama ena dagego te dwai seę ebode,
me haniani dwai kolesaga ebode hagela mu
ebo dao.

25 Tialima, ena Genuai Bidi, ena genuai nogiba
digi
homu kone palama,
te eno dagego dwai seę ebo seęę tigidali sela
şabo
dao.

Tama eno te dwai seę dabeba homu kone me
palogobeo,”
te po wali.

26 “Tialima, dagego homu kone palao,
te dagego dwai seę me ebe homu eba wida,
teda dagego eno homu dodolama,
te da tede po minao.

27 Tiali goli, menio.

Te dagego hasia wai nõęo te dwai seę yali, *
te dagego tobolu bidi dabego me eno
po sela şawai dao.

28 Tama tibaso, eno te het pris dabe eno gedude
meda
yai pedalumainu ilali.

Te eno dage Israel dai ilali, te Jekopgo hani dabe,
te tigidali mu dolomainu yaibao.

Tama eno te gasa hani we bidigo te posobo po
weyu,
te dageba gisugu momainu yaibao,” wali.

* 43:27: Dago homu te “hasia wai nõę” bidi da, te Jekop dao.

44

Genuai Bidigo aga we bidi dabe tonalubao

- ¹ Genuai Bidigo te po wali, “Awe, eno dage dolomainu yaibao.
Tiali goli, dage Israel dabe,
dage Jekopgo hani, dagego odião.
Ena digi eno dage daji ilama,
te dage eno se bidi bidibao.
- ² Eno dage te deli hani we bidi pedalumainu ilali.
Eno dage sisi ilama, dage daji iliyu,
te dage tode pedalisibadi,
te sogo te dage ena hani da olama,
daji ilibo tiwai yali.
Te eno dage negeyu, tonalua asali,
te megı e sogoba usu nagasobao.
Ena digi eno dage daji ilama,
tama dage eno doloba pai se bidi bidibao.
Tama tialima, ena Genuai Bidi, eno te po obao,
dage wi me elamu dao.
- ³ Te aji saqa pabo toba eno te aji gelaibao,
tama te wa pai tode te aji somainu ilaibao.
Te eno mobo bidi te dagego wai dabeba gelaibao.
Te eno dagego waigo ame nabo wai dabeba
wiegi yai bugagia ilaibao.
- ⁴ Tama augwali te we ili hauwa elalubo nosai
bugagia holobo tiwai yaibao,
te aji sesegede ni dabe holobo tiwai puapi
holaibao.
- ⁵ Te meba gasa Israel hani isawai we bidigo
konealubo homu enaba daju waibao.
Augwali mebago te tiwai po waibao,
‘Ena Genuai Bidigo bidi dao,’ waibao.

Te mebago te po weyu,
‘Ena te Jekopgo hani da,’ waibao.
Te me badugo eno nogi te augwa nogode
aşeibao.
Te me badugo te po weyu, ‘Ena te Israel hani da,’
po waibao,” wali.

*Te tibo god nigibo bidi dabe, augwali te kole-
saga umuna sai bidi mu dao*

⁶ Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi,
aga te Israel king da,
te dage tudibadu pogalu, te dage
tau sabo bidi, agai te po wai,
“Ena Genuai Bidi, ena hasia polasa mu bidali,
tama ena nosali te sabi badu mu bidaibao.
Te gasa god munu me bidibeo,
enaduba deli naga bidibao dao.*
⁷ Te ena tiwai god me deli bidibawe?
Te aga bidiba wida, teda aga digi te daba
pedalubo
sueibao.
Tama agai me dabolo te aga polobadu polobadu
mu
yali şe po omainu yaibao, te eno gagalama,
te we bidi pedelali po tiwai wabo odaibao.
Tama agai te nosali pedelabo şe po me omainao.
Awe, te aga hanilama pusao,
te da tigidaligo te nosali yabo şe po
hania pusubo odaibao.
⁸ Eno we bidi dabe, dage wi elama, dili tidibi igio.
Polobadu digi eno dageba weyu,
te şe pedelaibao po wali.

* 44:6: Ais 48:12; Ped 1:17; 22:13

Tama dage te eno ebo şe po te mu po da wabo
bage
dao.

Te ena tiwai gasa god me bidiba homu eba,
agawe?

Eno te me deli munu me konebeo.
Ena deli naga te dagego toma nabo bomai pesage
tiwai
elalubo dao.”

⁹ “Te tibo god piksa noma nigibo bidi dabe,
augwa digi te dwai mu ilibao.

Te sawi wiegi yai piksa augwa wiegi yai pemene
ebo,
augwali te olo nai tiwai ebao.

Te tibo godiba lotu wabo bidi dabe, tiwai bidibao.
Tiali goli, te augwali hale mu yaibao, magi baso
meni,
augwaligo te tibo godigo magi şe me deli ebo
me sugobeo.

Augwali te homu kolesaga mu umuna sai bidi
tiwai dao.

¹⁰ Augwaligo mena tobage homu kolesaga
elalubo,

augwaligo te tiwai tibo godigo piksa nigibawe?
Te tibo god dabego augwali dwasianu munu me
tau sogobeo. Mu menio.

¹¹ Te tibo godiba lotu wabo bidi dabe te hale dwai
mu yaibao,

magi baso meni, te bidi dabe augwa digi te tibo
god
nigibao.

Eno homugo te augwa tigidali sisinagaselama,
te augwa dolugulama,

te augwa tibo godigo mena şe ebo po te
pusumainu
yaibao.

Mu tama, te eno augwali wi mu ilibaso,
te augwali hale dwai mu yaibao.” Te po wai.

¹² “Te aingo nai nigibo koneai bidi dabego te ain
selama,
siaba munama, nageamea pabo si,
tama augwa te tibo god piksa nigibo dao.

Augwa te hama nogogo tulama, te ainba elibaso,
te augwa bomogo digi te piksa nigilama
pedelali.

Te augwa şe ebo sogo, te augwa nai me wę
tusiawani
da,
te augwa bomo tigidali sia sabo dao.”

¹³ “Te nigo piksa noma nigibo koneai bidi dabego,
augwa te wiegi yai ni dage selama, usu
selama,
te bugagia mu dodolama, te piksa nigainu
ebo dao.

Tialima, te pensilgo te piksa noma aşenama,
te piksa togwabo bugagia usu nama usu sali.

Nosali augwa te ni togobo nai sisel selama,
te aşani dađidu wali pelama,
te piksa togoyu, sawi mu elama,
te sawi gesi ogwa bidi me deli tonobo tiwai
ebo dao.

Tialima, augwa te nigo dulama nigali tibo god,
te augwa lotu be tomoba muyu ebo dao.

¹⁴ Augwa te şe yainogo te dwagi yai ni sida
togwali.

Tama augwa te busi tomoba pelama,

te wiegi yai ni kali dabe gegegi pelama, habu
selama,
daı ilali, augwa te ni genuai igulubo sogo
togwainu
tiali.

Te augwa te ni wuli wai me bulali,
te tulubagego te ni genuai ilibo tonaluali,
augwa te ni selama, te şeyainu tiai dao.

¹⁵ Augwa te ni dabe togolama,
te me badu togwa sabo ni dage te tigi posolo
ilabo
nogabo sia sali,
tama te togwa sabo delage me badu te bret ulabo
sia
sali.

Tiali goli, te ni dage me deli augwa selama,
te augwa tibo god piksa nigilama,
augwa lotu po teba wai dao.

¹⁶ Augwa te tama kolesaga te ni dabede yalio.
Augwa te sia nogolama,
te nai me hasa ula tuainu yali,
te augwa nai tulama, haliga pağanani.

Tama me, te augwa tigi posolo iliyu,
te po wali, 'Sia wiegi yai mu dao,
te eno tigi bugagia mu posolo ilibo dao,' wali.

¹⁷ Tama te ni dabego naga te augwa tibo god
nigiyu
yali.

Te augwa kidu sugunama, te augwaliba lotu
wabo dao.

Te augwa te tiwai gedu haluasa po weyu,
'Nago ena tau sao, magi baso meni,
nage eno god dao,' te po wabo dao."

¹⁸ "Mu tamao, te tobage we bidi dabe

te homu kolesaga mu umuna selama,
te augwa homu kolesaga mu meni yai.

Te magi nai me deligo augwa gedu paliama,
te augwa tonono bilibo usu işabo tiwai ebo
dao.

Te magi nai me deligo augwa homu kone tuą
palobaso,
tama augwa te homu kone tuą pabo kolesaga
ebo
dao.

¹⁹ Te homu kolesaga elalubo bidigo da,
te kolesaga dagalama, te po weyu,
'Eno te ni delagego te sia me badu nogoyu,
te eno bret me kibu mi ulama tubao homu
igi dao.

Magi elama eno te ni dagego me deli selama,
te piksa dwai nai me deli nigilama,
kidu sugunama, teba lotu oba, agawe?' te po
wagi
dao.

Tiali goli, te homu kolesaga kone tuą pai
we bidigo homu kolesaga menişayu,
tama te tobage po augwaligo me wagobeo.

²⁰ Augwa homu kolesaga te mu kone tuą palio,
tama augwa te geda mubo homu kolesaga
mu eyu,
te bidigo sia keli tubo tiwai yalio.

Te we bidi dabe me deligo homu kolesaga dolo
ma siyu,
te po wabo sunumi deli me menio,
'Te eno dolo nogode tolalubo nai, te ni dage naga,
te god meni,' te po wagobeo.' " Te po wai.

Te agai genuai bomogo Genuai Bidigo te Israel dabe ma sali

²¹ Genuai Bidigo te tama po wali,
“Dage Israel, dage te Jekopgo hani,
dage eno se bidi dao, dagego ena homu kone
gegeda
paligio,

te eno dage deli hani we bidi pedalumainu ilama,
te dage eno se ebo we bidi bidibao.

Tama eno dage homu kone me gegeda palogobeo.

²² Eno dagego dwai se yali sege sela sawanio,
tama augwali te po waligo selasa pabo tiwai
yalio.

Te dagego yali dwai se te kigamu po te giliga
pedalubode sia sabo tiwai yalio.

Eno dage ma salio, tama tialima,
dage enaba ma asiao,” wali.

²³ Dagalu, nage wiegi yai pemene elama, i wao,
tama te to dologode aiyadu elalubo nai dabe,
dagego i waiiao.

Dage bulu du dabe me, dage te genuai ni silide
elalubo
tigidali ni dabe,
dagego wiegi yai pemene elama, i wao.

Tigidali nai i wao, magi baso meni,

Genuai Bidigo bomo me genuai nogi
te dage Israel dabe ma sali sogo ola mawai
dao.

²⁴ “Ena Genuai Bidi, ena dage tudibadu pogwalu,
te dage ma dobola sabo bidi,
eno naga eno sisilama, dage dai ilali,
te ena hani da olama,
te dage e toba pedalisibadi tama tiali.

Eno te tiwai po dageba wainu ebao.

Enaduba deligo naga eno te tigidali nai
pedela silimainu ilali.

Eno naga eno te dagalu me tō nigilama,
te augwali bidabo pesageba munama,
te megi elalubo dao.

25 Eno te magi nai me deli te nosali pedelaibao
po
wabo bidi dabego po te homu kone tuā
palama,
tama te augwaligo po geda mueibao.

Tama te mena sē aga nade konea pai bidigo po
homu
kone tuā palaibao.

Te po page konea pai bidigo homu kolesaga te
eno
umuna palobo bidi tiwai pedalumainu ilibo
dao.*

26 Te eno sē bidigo magi sē yabo po me deli
pusubo
sogo,
tama te sē nosali badu pedelaibao,
te po eno wabo sogo da,
teda eno te po mu naga pedalumainu ebo
dao.

Te megi eno te tiwai po obao.

Te we bidi dabe te Jerusalemde ma bidigi pelama,
bidaibao.

Me te Juda dabego taun augwa ma nigaibao.

Te megi dolama elalubo hanu dabe
te eno ma wiegi yai nigilaibao.

27 Eno te po wabo sogo, ‘Tamu ʻāi,

* 44:25: 1 Ko 1:20

nage sula sao,' obaso da, teda aga te sula
sabo dao.

²⁸ Tama eno te tiwai po wali,
ena digi eno te Sairus te Persia bagego king
tiwai
nigilali,
te eno homugo emainu ebo se tigidali agai
emainu
homu yali.

Agai te po obaso, augwaligo te Jerusalem ma
nigaibao,
me augwaligo eno be se yabo se gagalaibao,"
te po
wali. *

45

Genuai Bidigo Sairus king pedalumainu nigilali

¹ Genuai Bidigo te tiwai po wali, "Eno te
Sairus sa munama,
te Persia bulu to kantri king pedalumainu
yali,
te agabolo eno te gasa bulu to kantri dabe
aiyaba
elaluama,
te gasa kingo bomo dabe silimainu yabo
bomo
mawai.

Ena digi eno te taun obo sunumi dala palama,
te Sairus tomoba pelama, te taun somainu
elali.

Te Sairusbolo eno te tiwai po wai dao,

² "Te nage pabodu ena polasa peyu,

* **44:28:** 2 Sto 36:23; Esr 1:2

te bulu du pesage dabe me alula tagalama,
te doloba pai pesage nigilaibao.
Eno augwaligo te brasgo nigai genuai hanu
sunumi
aluama,
te boma pai ba aingo te daş walali sunumi
te me aluama, dala şawaibao.
3 Eno te mone nageba mayu,
te hani dabego te bidigo susaşabo pesagede
dualali
wiegi yai dila pai nai dabe te nageba
mawaibao.
Tama tialima, te nago koneaibao,
ena naga Genuai Bidi da waibao.
Te nago koneyu, te Israelgo Godigo naga
te nago nogi olama,
te nage i wabo da homu koneaibao.
4 Te eno şe bidi Israel hani tau sagasao po olama,
eno nage i wali,
te Jekopgo hani we bidi te ena digi sa muani.
Mu tama, nago ena konesişwai,
tiali goli eno nage nogi olama,
te genuai nogi nageba mawai dao.' ”
5 “ ‘Enaduba deli naga ena Genuai Bidi da,
te gasa god me bidibeo.
Sairus, nago ena konesişwai,
tiali goli te eno naga te bomu nageba mabo
dao.
6 Eno tama tibaso,
te tigidali tş habu pedai we bidigo
te tiwai konemainu yali,
ena deli naga ena Genuai Bidi,
te gasa god munu me bidibeo.
7 Eno naga eno te po obaso, te be posoyu,

be huliyu ebao.

Te eno naga te we bidi bugagia bidimainu ebao,
te eno augwali te genuai seḡe somainu
yaibao.

Genuai Bidi eno naga,
eno te seḡe tigidali pedalumainu ebo dao.' "

⁸ "Dagalu, nage te dage pḡ dabe me,
dagego te wiegi yai sogo augwaliba ilibaso,
te tulubage tḡba tulumainao.

Te augwa bugagia bidimainu,
te wiegi yai doloba pai kolesaga bomo elama,
pedalumainu ebao, te tḡgo tulubage selama,
te gide nai dabe bugagia holobo tiwai
emainao.

Ena Genuai Bidigo digi,
eno te seḡe dabe pedalumainu tebo dao," te po
wali.

Genuai Bidigo naga te tigidali nai tonalubao

⁹ Mena bidigo te Godigo aga nigalide
wado po wabo bidi da,
te bidigo kolesaga te umuna sai mu yali,
magi baso meni, da bidi te olo nai gagawai
dao.

Da te tḡgo nigibo sene pepeda pelama,
e tḡde tedali munalua pabo tiwai elalubao.

Te tḡgo nigibo senego te nigibo bidiba
te tiwai po hanalu,

"Nago magi nai nigibawe?" po wagawe? Menio.

Te tḡgo te po wabo homu yaibao,

"Nago te nai nigibo konesiḡawai dao,"

te tobage po wabo usugowe? Mu menio. *

* 45:9: Rom 9:20

10 Mena bidigo te aga aya idabolo te tiwai po hanalu,

“Te magi nai dage sigo ame nani dawe?”
te po wabo bidigo kolesaga te umuna sai mu dao.

11 Genuai Bidi, Israelgo Wiegi Yai Doloba Pai Kolesaga

Mu Ebo God da,
te God agai te Israel deli hani we bidi pedalubo şe

ilali, agai te tama po wai,

“Te nosali pedelabo nai po wabode dagego te eno ena wai puluba tonalubo şe po munu
me wagio,

te mena kolesaga te eno ena şe eyu,
wali pabo po me wagio.

12 Eno naga eno te tş nigali,
te bidalubo we bidi dabe me nigali.

Te ena digi eno te giliga, me polua,
me hş dabe tonalubo dao.

13 Te eno digi eno te king Sairus hodolama,
te eno ena şe wiegi yai doloba pai emainu yali.

Te eno aga painu ebo sunumi tigidali dodolaibao.

Te agai eno taun Jerusalem ma nigimainu yaibao.

Te agai eno we bidi dabe kalabuside bidali
te olo tagala palama pomainu yaibao.

Te şe dabe ebo te bidigo aga me abeligobeo.
Menio.

Aga olo mu şe yaibao.

Ena, te Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidigo,
eno te po wai dao.”

- 14 Genuai Bidigo te po wai, “Te Isip t̄o kantrigo
mone
doado bage tigidali,
me te t̄o kantri Sudango doado bage tigidali
me,
te dage Israelgo saibao.
Te boi bidi dabego te t̄o kantri Seba
bobobage bidi dabe te kalabus ilama,
te augwali dageba tagala palaibao.
Tama augwaligo nogo te sen dabego dunama,
augwali dage wali asu, te augwali dagego olo
şe ebo
bidi dabe pedelaibao.
Te augwaligo dageba kidu sugunama,
tama wi eyu, te tiwai po waibao,
‘Mu tamao, God dage dali bidibao,’ waibao.
‘Aga deli naga te God mu,
te gasa god me bidibeo,’ waibao.
- 15 ‘Nage te Israelgo God,
nago te naga we bidi dabe ma sabo God dao,
te gasa we bidi dabede nage te naga digi
geme duala
selama elalubo dao.
- 16 Te tibo god piksa nigibo bidi dabe,
te augwali hale mu yaibao.
Awe, te augwali tigidali te hale ebo kolesaga
tomoba
mu paibao.
- 17 Tiali goli, Genuai Bidigo dage Israel ma selama,
te sesemane sogo agai dage ugwaba igulama,
ugwa ela holomainu ilaibao.
Te dage gasa we bidi hani dabede munu ma hale
me
işama,

te dage sesemane sogo bugagia bidada peyu,
bidada
paibao.'

Te Seba t̄ kantri bagego te tobage po waibao,"
Genuai Bidigo te po wai.

¹⁸ Genuai Bidi naga te God.

Agai te dagalu dali, t̄ dali si nigali bomo mu
pedelali.

Agai te t̄ olo elalumainu nigibeo. Menio.

Agai te t̄ page bugagia dodolama,
tama tigidali nai tede elalumainu nigali.

Agai te tiwai po obao, "Enaduba deli naga ena
Genuai
Bidi,

te gasa god munu me bidibeo.

¹⁹ Ena geme dualalu, digibulu me bidibeo,
ena te be hulua sai pesagede, digibulu geme
me
dualalu, te eno po pusubeo.

Te eno ena we bidi dabe,

te Israel dabeba, te tiwai po weyu,

'Dagego ena te olo bulu pesagede gegebo
ş̄ odolali yao,' wabeo. Menio.

Ena Genuai Bidi, eno te mu po naga pusubo dao,
te eno po tigidali dolo wabo dao," wali.

*Tigidali t̄de we bidigo te Genuai Bidi dologode
bidao*

²⁰ Genuai Bidigo te tiwai po wali,

"Te tigidali t̄ kantri we bidi dabe, dage sisinaga-
ş̄iço.

Te hw̄iani sogode dolis̄ama bidalubo we bidi
dabe,

dage tigidali te po t̄ba ş̄iço.

Tama dego te tibo god piksa dali sela asobo bidi,
aga homu kolesaga mu meni ebao.

Aga te tibo godiba gedu haluasa po weyu,
aga tau somainu tiaibao,
tiali goli te god te bidigo nigo dulama naga
nigali,
tama agai te bidi tau sabo usu me egobeo.

21 Dage tigidali we bidi, dage aselama,
dagego po te po tũa pusagasao.

Dagego duga haside digi hanalu, te gega suyu
bolo yao,
mena god mugo te polobadu mu po wali şe
po te
megi tama pedalubo dawe?

Ena Genuai Bidi, ena deligo naga eno
te nai dabe pedelaiba po pusali.

Tama suao. Te gasa god munu me bidibeo.
Ena te doloba pai kolesaga naga ebo God,
eno te ena we bidi dabe ma dobola sabo God
da,
enaduba deli naga ena bidibo dao.”

22 “Dage tigidali bulu tş habu we bidi dabe,
dage enaba asişo,
te dage bugagia bidaibao, magi baso meni,
enaduba deli ena God, te gasa god munu me
bidibeo.

23 Ena Genuai Bidi, ena nogide digi
daide ugwadu mu po obao,
te eno pedauwalide wali po te me hasegele-
gobeo.

Eno te tama po wali, te tşde tigidali
we bidi enaba aselama,
te enaba kidu sugunagasaibao,

te augwali tigidaligo ena dologode naga
bidabo po
daꝥ waibao, te po wai. *

²⁴ Te augwaligo te tama po waibao,
'Genuai Bidigo naga te da tau siyu,
te da daꝥ waliyu,
te doloba pai kolesaga ugwa igulama,
ugwa ela holomainu yaibao,'
te po augwaligo waibao," wali.

Tigidali we bidi agaba asobaso,
te agaba haliga şeꝑe ebo hani dabe
te augwali dwai hale mu yaibao.

²⁵ Tialima, te Jekopgo bulai hani waꝥ dabe,
te augwa ugwa ela holama,
te genuai nogi elalumainu elalide,
te augwa wiegi yai pemene Genuai Bidiba
yaibao.

46

*Genuai Bidigo bomo naga elalubao, te tibo god
dabe olo piksa dao*

¹⁻² Genuai Bidigo te tiwai po wai,
"Dage Babilon dabego te Bel me Nebo si
nogi ugwaba sobao,
te si duga tibo god si elalubao,
te augwali si dagego tolasa,
te genuai lotu wabo side sabilibao.

Tiali goli, te augwali sigo genuai nogi te sia
saibao,
te dagego te tiwai sueibao,
te augwa digi tau sabo bomo meni yaibao.

* **45:23:** Rom 14:11; Fil 2:10-11

Te boi bidi dabego te Babilon taun dolagasobaso,
te dagego augwali si te donki dabede
keñaibao.

Te donki dabego te hobedagia,
te augwali si te kalabus dage dali
sela pabo se dene yaibao," te po wai.

³ "Tialima, dage dwasianu Israel te bidibo hani,
dage te Jekopgo hani, dage hani eno
selama,
te bugagia negeyu tonaluali,
te dage gesi hani we bidi pedelali sogo
gagalasa,
tama tiali, dagego odao.

⁴ Ena duga God dao, te eno dage tonalua
pidubadi,
te dage monu dabe eboba usu nama,
te ayadeba nisi elaluaibao.

Ena digi eno dage deli hani we bidi pedalumainu
ilali,
te sesemane sogo eno dage aualu, te tonalu,
te dage ma dobola saibao."

⁵ "De mu ena tiwai dawe?

Te dagego eno kolesaga te de dali mu da-
galaibawe?

Te eno kolesaga tiwai gagawai ebo bidi deli
bidiba,
agawe?

⁶⁻⁷ Tiali goli, bidi mebago te gol me
silva hauwa pesage holama,
te augwa tibo god piksa nigainu dagalaibao.
Tialima, te nai dabego te augwa tibo god nigali.
Tialima, augwa te tibo god augwa nageba mu-
nama,

te tolasa pelama, te augwa muabo
nigilali pesageba mugı pabo dao.
Augwa teba kidu sugunama, lotu wabo dao.
Te tibo god te mugı pali pesage delide naga
munaluali,
magı baso meni, aga digı te gasaba bilabo
usu
isawai.

Te agai te bidi dabego aga gedu haluasa po weyu,
i wabo wei ponabo usu meni yai,
agai augwali te dwai sogode
tau sabo me usu egobeo. Mu menio.”

⁸ “Dage hagoma eyu, po sela şabo bidi dabe,
dagego eno te pusubo po bugagia homu kone
palao.

Tama tiyu, te dage bomo elama, dolalueibao.

⁹ Tama dagego eno te polobadu mu
yali şe homu kone palao,
magı baso meni, enaduba deli naga ena te
God,
te gasa god me bidibeo.

Ena naga ena God, te ena tiwai god me bidibeo.

¹⁰ Te magı deli me pedalisişbadi,
eno te tama şe pedelaibao po weyu,
te mena tama siligi pabo po waibao.

Polobadu digı eno te şe pedelabo po olama,
tama nosali te nai dabe te eno po wali gilama
pedelaibao.

Te eno mena şe me deli yainogo da,
teda te şe eno eyu naga yaibao.

Te magı nai me deligo eno te şe yabo sunumi
me paligobeo.

¹¹ Eno te giliga pedalubo badu bidi me deli

asao olama, i wali, *
agai te ba kemodage bola asobo tiwai yaibao,
te agai eno yabo homu yali şe yaibao.
Eno te şe yao po walio,
te eno po wali tiwai gilama te tama pede-
laibao.
Te eno yaibao olama,  aj ilali şe, eno te şe ebo
dao.”
12 “Dage hagoma bidi dabe, eno po odao.
Dagego homugo te eno dage sa munama,
ma saibao wali sogo,
te digibulu elaluba homu eba, agawe?
13 Menio. Te  aba pedelalio.
Te eno munu ma tonalugobeo.
Te eno dage Israel dabeba boi bidi ebo
bidi dabeba dene mu menama,
te dage bugagia ma bidaibao.
Te Jerusalem taun me wiegi yai bugagia ma
ilaibao,
te eno ena genuai nogi me bomo te dage
Israel dabe
tomode hania pepeli diliba pedalumainu
yaibao,”
wai dao.

47

Genuai Bidigo te Babilon dolaibao po wali

1 Genuai Bidigo te tiwai po Babilonba wali,
“Babilon, nago genuai nogi mu elalubo,
te kwin we aga sia kingde dugulalubo tiwai
ebao.

* **46:11:** Te “giliga pedalubo badu bidi wali,” te king Sairus dao.
Te po te  aj 41:2-3, tede elalubo suo.

Tama nage te gesi wegi bidigo sisawai
bugagia mu bidibo tiwai ebao.

Tiali goli, megi da, te nage sia kingde
bidali tagalama,
te nage olo t̄ bulude dugulalueibao.

Te nago tigi te polobadu elaluali tiwai gilama
sawi yai me elalugobeo.

Tama te bidi dabego nage te au bugagia elama,
bilibo ma sugobeo.

Mu meni yaibao. *

² Te nage olo mu ş̄ ebo we tiwai gilama ş̄
yaibao.

Te nago tobolude ugwadu banualuali ugwa nami,
me te nago sawi yai ugwa dabe me dagala
ş̄nama,
nago te wit halubo masigi dabe hogogo
belebo ş̄
yao.

Tama nago gudali ugwa sugua selama,
te āi dabe nogwaibao.

³ Te bidi dabego nago ugwa peda ş̄nama,
te nago habu olo elalalueibao.

Te eno nageba dwai dene wei ponabo ş̄ mu
ebaso,
te mena bidigo ena me togologobeo," te po
wali.

⁴ Te Israelgo God, te agai da tudi badu pogwalu
ma dobola sabo bidi,
aga te Wiegı Yai Doloba Pai Kolesaga Mu Ebo
God
dao.

* **47:1:** Rom 14:11; Fil 2:10-11

Agai nogi da, te Tigidali Bomo Elalubo Genuai
Bidi dao.

⁵ Genuai Bidigo Babilonba te tiwai po wali,
“Babilon, nago te naga pedauwali pania
selama,
te be hulua sai pesageba duagi pao,
magi baso meni, te gasa hani we bidigo
nageba
te nogi munu ma wasiaŷu,
‘Te tigidali bulu tŷ kantri kwin da,’ po me
wagobe.

⁶ Eno wado po dwai mu te ena we bidi dabeba
wali,
te eno augwali te ena we bidi da
te tiwai homu kone munu ma ebeo.
Te eno nage aselama, augwaliba dwai ŷe
yagasomainu ilali,
te nago augwaliba homu dene
dwasianu me ebeo. Menio.

Nago augwaliba dwai dene mu ilama,
te augwaliba genuai ŷeŷe mawai.

Te nago monu dabeba me te augwali
genuai ŷeŷe mu tolomainu ilalio.

⁷ Nago homugo nage te kwin sesemane
sogo bididuaiba homu yali,
tama tiyu, nago te nageba nosali pedelabo ŷe
te
bugagia homu kone palobeo.

Mu tama, tede nago homu kone palobeo.”

⁸ “Nage te wiegi yai sogo naga gegelama bidabo
homu
ebo we, te po odao.

Nago homugo nage bugagia bidaiba homu eyu,

te dwai şe nageba me pedalugobe da homu
elama, te
naga digi nago te po wali, 'Enaduba deligo
eno
tigidali bomu elalubao,
te ena tiwai gasa me meni,' wali.
'Te ena te tiwai we, te aga bidi isama,
te aga wai puluba me isai,
te tiwai me pedalugobeo,' homu yalio.
9 Tiali goli, hobede ya, te deli sogo naga te şe
si
nageba pedalaibao.
Naga bidi dali, naga wai puluba tigidali me,
te deli sogo naga isaibao.
Nago te naga digi naga tonalubo haniani
bomai pobi po elaluba homu yaibao,
tiali goli te pobi pogo nage tau me sogobeo.
Menio.
Te dwai şego isaboba kegebao." *

10 "Nago tama homu yali, te naga dwai kolesaga
dabego te nage daş walama, bidaiba homu
yai.
Tama nago homugo te nago ebo şe
te bidi dabego sube da homu yai.
Te nago koneani tobage hauwa kolesagago,
te nago homu kone tuş palama,
te nagaba digi nago te tiwai po wali,
'Enaduba deligo naga tigidali bomu elaluba,'
homu yali,
'te ena tiwai gasa me elalubeo,' wali.

11 Tiali goli, te dwai sogo mu nageba pedelaibao,
te nago geda muabo bomu meni yaibao.

* 47:9: Ped 18:7-8

Deli sogo tama mu te dolabo genuai şe nageba
pedalubaso,
te magi şe me deligo nago te dolobo şe
paliabo
usu meni yaibao.

Te dwai nai dabe te nago homugo
nageba pedalugobe da homu yali,
te pedaliyu, nage mu dolaibao.

¹² Wiegi yai da, nago te haniani bomai pobi usu
sidu,
te nage gesi sogo gesi tigi elalubo
sogo usu selama, konea sali.

Te augwaligo nage tau sabo homu yali.
Te augwaligo nago boi bidi dabe wi ilama,
wi paibao homu yali.

¹³ Te kolesaga koneani bidi hauwago
te nageba homu kolesaga mayu,
te nago homu mu daş walali.

Tiali goli, nago te kolesaga koneai bidi dabego
te hõba tonomainu i ola suali,
te bidi dabe te tigidali poluade nageba ase-
lama,
te nageba mena şe pedelabo po wali.

Te augwaligo nage tau sabo homu egobewe?

¹⁴ Tiali goli, menio.

Augwali te sasia pai nosai tiwai elalubao,
te nage dolainu ebo siago te augwali tigidali
daibao,
te augwa digi augwa tau me sogobeo.

Mu tamao, nago homugo nage te isi paşa duagi
pelama,
sia gogo naiba homu me egobeo. Menio.

Te siago nage tigidali daibao.

15 Mu tamao, nageba te homu kolesaga mani bidi dabe,
te nage gesi tigi elalubo sogo
te bidi dabego nage tau sali bidi dabe,
te augwali homu kolesaga umuna palama,
te me deligo nage tau me sogobeo,”
Genuai Bidigo te po wai dao.

48

Bidi dabego God deliba naga genuai nogi maiqo po wali

¹ Dage Jekopgo hani dabe, dage we bidi nogi Israel elalubao,
dage te Judago bulai waiqo wai dabe, dagego odao.

Dagego po daw waliyu, nogo guni sisu muyu,
dagego te Genuai Bidigo nogide mu po dao po wabo dao.

Tama dagego te tiwai po weyu,
dagego te Israelgo Godiba lotu obao po wali,
tiali goli dagego aga dologoba mu pelama,
te doloba pai me ebeo wali.

² Tama duga digi duga nogi ugwaba siyu, te po weyu,
dage te God aga digi sa muyu, aga da wali,
te taungo hani we bidi da, po wabo dao.

Tama dage te Israelgo Godide tau mabo sainu tonalubo dao.

Aga nogi da, te Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi dao.

³ Agai e tiwai po dage dali elalubao wali,
“Polobadu mu eno te po dageba pusuyu,
te nai dabe pedelaibao po wali,

tama eno polo naga tama te şe dabe
pedalumainu ilali.

⁴ Magi baso meni. Eno te tiwai bugagia koneani,
dagego tobolu te masigi me ain dila pai tiwai
elalu,

tama dagego eno po wali me pişawai dao.

⁵ Tama tialima, polobadu mu eno te dageba
pedelabo

nai po hanilama pusali, tiyu dagego te po
waidali,

te dagego tibo god dabego,

te piksa dabe dagego te nigo me aingo nigibo
nai

dabego te nai dabe pedalumainu yali da po
waidali,"

te po wai.

⁶ "Te nai dabe te eno polobadu te pedelaibao po
wali,

te augwali pedalubo dagego سوالو.

Te megı dagego te tama po waişao, 'Genuai
Bidigo mu

po wabo da po wao.'

Tialima, megı te eno dageba te gesi noma nai
pedelali

po obao,

te geme dualaluali nai dabe,

te nai po eno polobadu me wabeo.

⁷ Megı eno te po obaso,

te gesi noma nai mu pedelaibao,

te polobadu me pedalisıawai nai dabe.

Tama te nai te dagego munu me konesiawai,

tama dagego te tama po me wasıama,

dagego te nai dabe koneai da po me
wagobeo.

8 Eno te tama koneani, te eno gagalama,
dage te deli hani we bidi pedalumainu ilali
sogo,

dage te po sela şayu,

hagoma ebo hani mu pedelali.

Tama tibaso, eno te nai dabe po

dageba hanilama, me pusubeo.”

9 “Eno dageba haliga şeşe mu elama,

eno dage silabo homu yali,

tiali goli sesemane sogo eno

ena genuai nogiba homu kone palama,

te eno haliga şeşe homu aiyaba

tamugulali, te we bidi dabego

eno nogi ugwaba somainu tiai dao.

10 Eno dage wiegi yai pedalumainu homu yali,

tialima eno dage te siaba me uluşiama,

te bidi dabego silvade ebo tiwai eyu,

te aga meda yali sela şawainu ebo tiwai ebeo.

Menio.

Eno dageba te haniani şeşe pedalumainu

ilali, te

dagego dwai kolesaga ebo tagalomainu yai

dao.

11 Eno ena genuai nogiba homu kone palama,

eno te kolesaga dageba yalio.

Eno homugo te bidi dabego eno nogi elaluama,

begela dolidali homu elama,

te gasaba genuai nogi me magobeo. Menio.

Augwaligo te ena deliba naga genuai nogi mo-

mainogo

ebo dao,” te po wali.

*Genuai Bidigo naga te Sairus sa munama, te
agai te boi bidi aiyaba elalumainu ilali*

12 Genuai Bidigo te tiwai po wai,
“Dage Israel, eno i wali we bidi dabe,
dage Jekopgo hani dabe, dagego eno po
odiào.

Enaduba deli naga God dao.

Ena polasa mu bidai, te nosali ena sabi badu
nosali mu elalueibao. *

13 Te ena nogogo digi eno nigilama,
te tọ page eno daų walali,
te eno dolo nogogo te dagalu diniginama,
elalubao.

Eno te dagalu de tọ si i wabo sogo,
te polo tama augwali si aselama,
te eno geduba dolagasobo dao,” wali.

14 “Dage tigidali, dage sisinagaselama, eno po
odao.

Te tibo god me deligo dageba
te tiwai po me pusai menio,
‘Te Genuai Bidigo godolo homu mu ebo bidi te
aselama,
te Genuai Bidigo se yagasu, te Babilonba
hwjaibao.

Te aga bomogo digi, Genuai Bidigo
te Babilon dabe aiyaba elaluaibao,’
te tibo god me deligo te po wabe.

15 Menio. Ena deligo naga eno dageba weyu,
te bidi asaibao po wali.

Ena digi eno aga asao olama, i wali.
Te eno aga odasa aselama,

* **48:12:** Ais 44:6; Ped 1:17; 22:13

te agai te boi bidi dabe aiyaba elalumainogo
yai
dao,” wali.

¹⁶ “Megi da, dage ena paşa aselama, eno po
odişo.

Polobadu digi gagalasa asali, megi sogoba usu
nagasu,

ena te sesawai pesagede geme dualalu,
augwaliba te nai pedelaibao po pusubeo.

Menio.

Te seş dabe pedalisişbadi, eno te tonalu,
te seş mena tama pedelabo te eno digi

dodolobo seş
yali,” te po wali.

God Genuai Bidigo aga bomo yai mobo bidi dali
ena

tagala palai dao. *

*Genuai Bidigo aga we bidi dabe bugagia wiegi
yai ilabo sisilama elaluali*

¹⁷ Genuai Bidi, aga te Israelgo Wiegi Yai Doloba
Pai

Kolesaga Mu Ebo God,

aga te dage tudibadu posolalu, te dage tau
sabo bidi,

agai te tiwai po wali,

“Ena Genuai Bidi, te duga God dao.

Sesemane sogo eno te doloba pai kolesaga
dagego wali

peyu,

* **48:16:** Te dago konesişwai, te dego mu te Godigo aga tagala
palai da po wali. Bidi mebago homugo tiali te profetgo po da
homu yali, te mebago homugo te Genuai Bidigo seş bidigo po da
wali. Te Daş 42:17, te mebago homugo te king Sairusgo po dao,
te homu yai dao.

- dage bugagia bidimai hagede ola mabo dao.
- 18 Te dagego eno po odigi sogo da,
teda dage bugagia megı bıdiyu,
te sesemane sogo dagego bidabo ula te wiegi
yai
pemene ebo paęanalugi da,
te ađ sesemane sogo sodu, te sula sisabo tiwai
igi da.
- Te dagego doloba pai kolesaga te bomo elama,
sesemane sogo pedaludu, te tamu ađ
nambisde peda pabo tiwai igı da.
- 19 Te dagego wai dabe te hauwa mu,
te nambis ađ masigi kemi sane tiwai pedeligi
da.
- Te eno augwali bugagia tonalu,
te augwa nogi te e tode mu sia sigi menigi
da.," te
po wali.
- 20 Dagego te tđ kantri Babilon tagalama,
tama te bulu we bidi dabede wi soao.
- Te duga pemene elama, genuai po daęa weyu,
te tıgdali tđ habuba po tagala palu, te tiwai
po wao,
"Genuai Bidigo te aga se bidi Israel ma dobola
salio,"
po wao. *
- 21 Polobadu, Genuai Bidigo aga we bidi dabe te
bulu
tđ wa pai pesageba odasa pali,
tiali goli augwali we nogonego me isi-
beo.
Menio.
- Agai te masigide ađ pedalumainogo ilali.

* 48:20: Ped 18:4

Agai te masigi dalama,
te aı buluba asobode te augwa tuali.
22 Genuai Bidigo te tiwai po wali,
“Te dwai kolesaga ebo we bidi dabe,
te augwa bugagia wiegi yai bidabo sogo me
gegegobeo,” te po wai dao. *

49

*Genuai Bidigo şe bidi te tigidali tş kantrigo ula
tiwai bidaibao*

¹ Dage te bulu tş kantri pađe, me digibulu
bidalubo we bidi dabe, dagego eno po ođıo.
Te idago ena ame nişabadi, te Genuai Bidigo ena
sa
muyu, daı ilama,
enaba te nogi mawai dao. *

² Te agai ena sisi ilama, te eno po bugagia miyu,
te eno pogo te we bidi dabego haligade mu
enama,
te bainat poai tiwai mu yaibao wali.
Te agai nogogo ena bugagia geme dualali.
Tama agai ena te poa pai ene mu tiwai te polama,
muani tiwai yai dao. *

³ Te agai te tiwai po wali,
“Israel, nage eno şe bidi da.
Te nagede naga, te eno bomu,
me eno genuai nogi te tigidali
we bidiba ola mawaibao,” wai dao.

⁴ Tiali goli, eno enade digi te tiwai po obao,
“Eno şe dene mu elama, te eno bomu tigidali sia
salio.

* 48:22: Ais 57:21 * 49:1: Jer 1:5 * 49:2: Hib 4:12; Ped 1:16

Tiali goli, te nai me pedalisiama,
te ena odolali şe dene yalio.”
Tiali goli, tagalao, Genuai Bidigo te eno yali şede
koneama,
tama eno tede sabo nai aga nogode elalubao.
Awe, te eno Godigo ena te şe yalide
wei ponabo nai sisi elama, munolubao.
5 Genuai Bidigo ena te idago haligade sa mu-
nama,
te ena agai şe bidi bidimainu yali.
Te agai te po enaba weyu, te Israel dabe sisi-
nama,
te augwali agaba odasa asomainu yali,
magi baso meni,
God eno Genuai Bidigo enaba te genuai nogi
menama,
te aga digi ena bomo mawai.
Te megı da, Genuai Bidigo enaba te tiwai po
walio,
6 “Hasiabolo eno nageba
te boi bidi dabego ela musiawai Jekopgo hani
dabe
ma hodolabo şe mawai.
Eno te Israel bage meba hagea sai dao,
tama eno nageba te augwali sisinama,
enaba odasa asabo şe mawai dao.
Tialima, te şe ebogo te nago bomogo deę me
sogobeo.
Eno te gasa şe me mawaibao.
Eno nage te Israel hani isawai we bidi hani
tigidaligo
sole ula tiwai nigaibao.
Awe, nago te eno te tigidali bulu tı habu

we bidi ma dobola sabo şe yaibao,” te po wali.*

7 Genuai Bidi, aga te Israelgo Wiegi Yai Doloba Pai

Kolesaga Tigidali Mu Ebo God dao,
aga te Israel tudibadu posolalu, tau sabo bidi elalubao,

agai te po aga şe bidiba wali.

Aga da te gasa we bidigo godolo homu isiabo bidi,
te gasa bulu tş kantri we bidigo te aga dwai nai mu

tiwai tonani,

te aga te genuai bidi dabego olo şe ebo bidi tiwai bidali.

Genuai Bidigo te tiwai po wali,

“Te king dabego nage sulama,

te augwali dolagaselama,

te genuai bidi dabe augwa gesabidi

te tşba basigulama,

te nageba genuai nogi mayu tiaibao.

Augwaligo tama tebo, magi baso meni,

ena Genuai Bidi, te Israelgo God,

ena te Wiegi Yai Doloba Pai Kolesaga Mu Ebo God

da,

nage sa muani, te eno şe emainu yali,

te eno daş wali po te eno me bologobeo,” wali.

8 Genuai Bidigo aga şe bidiba te tiwai po wali,

“Eno digi eno nage ma selama,

te nage wiegi yai ilabo sogo bodolu muani,

te sogo mu dolo eno nago i wabo odolama,

* 49:6: Ais 42:6; Luk 2:32; Tpi 13:47; 26:23

nage tau saibao.
Te nage eno bugagia tonaluaibao,
te nagede naga eno te tõe we bidi tigidali
dali
bomo yai po daų waibao.
Tama eno te Israel tõe kantri wiegi yai ma
pedalumainu
ilaibao,
tama te Israel hani augwa te megı olo
elalubo tõe
ma bidaibao. *

⁹ Te eno te kalabuside bidibo,
me be hulıa side bidibo bidi dabeba
te tiwai po weyu, 'Asao,' po waibao.
'Dage te kalabus tagalama, olo mu bidaibao,' " te
po wali.
"Tama augwa te kalabus tagalama, augwa tũa
ma
asaibao.
Te augwali sunumidu pebelayu, me bulu dudu
pabode,
te augwa tubo nai hauwa elalueibao.

¹⁰ Te augwali nai me, wę me sũa pogobeo,
te posolai giligago me waligo
te augwali tigi posolo me egobeo.
Magı baso meni, te augwali olo mu tau mabo
wiegi yai
kolesaga ebo bidigo te augwali bugagia
tonalu,
te sipsip tonalubo bidigo te sipsip dabe
te nosai hauwa elalubo pesageba,
me wiegi yai wę elalubo madıba

* 49:8: 2 Ko 6:2

- odasa pabo tiwai gilama ebo dao.” *
- 11 “Te eno nigali bulu du dabe te pepedama,
dodolaibao, te eno ena genuai sunumi
pedalumainu yaibao.
- 12 Tialima, eno te digibulu bidalubo we bidi dabe,
te not badu me, te giliga dega sigulubo badu
me,
asaibao.
Te augwali te taun Aswan badu me asaibao,”
wali. *
- 13 Dagalu, nago te wiegi yai homu pemene eyu, i
wao.
Te t̄, nage pemene elama, genuai po dağ̄a wao.
Dage bulu du dabe, dagego me
te pemene ebo balia wao.
Magi baso meni, Genuai Bidigo olo mu
tau mabo wiegi yai kolesaga aga we bidiba
ebo dao.
Augwa te seğ̄ hauwa tolali, tiali goli, meḡi da,
Genuai Bidigo augwaliba wiegi yai seğ̄ elama,
te augwa haliga dua tamugulama ma
bidaibao.

*Genuai Bidigo te we bidi dabe te Jerusalem
taunba ma odasa asaibao*

- 14 Te Jerusalem we bidi dabego te tiwai po wali,
“Genuai Bidigo da tudi ola mobao,
te agai da homu kone mu gegeda palobao,”
wali.
- 15 Tiali goli, Genuai Bidigo augwaligo

* **49:10:** Ped 7:16-17 * **49:12:** Tede te po wali, te Hibru pogo
te po wali “Sinim,” wali, tiali goli te bulu te menade mu elalubo,
te dago konebeo. Bidi hauwago te homu yai, te profetgo te taun
Aswan po olama wali homu yai, te taun me deli te Isip t̄ kantri
te saut badu elalui dao.

po wei ponoyu, te tiwai po wali,
“Te idago aga digi ame nai wai homu kone ebo
tagalama,
te agai aga te ame mani wai
homu dene ebo meni da, agawe?”

Te ida me deligo tama me tiabo homu yali goli,
eno dage homu kone palobo me tagalogobeo.
Mu menio.

16 Jerusalem, eno nageba homu kone ebo me
gegeda
palogobeo.

Eno nage noma bidi piksa nigali,
tama eno nogo sawali si daide
nago nogi dali piksa dali si aşani.

Te sesemane sogo eno sulama,
nage homu kone palobo dao.

17 Te nago wai dabe ma asaibao,
te hanigo dabe nage dolali,
te augwaligo nage tagalama, wi paibao.

18 Nago tobolu ugwaba sagulama, tonono bilao,
te nago naga wai dabe deliba sisinama,
te nageba asobo sueibao.

Ena Genuai Bidi, ena sesemane sogo bidibao,
eno mu po obao,
te nago wai dabe te nago au yabo
nai dabe tiwai elalueibao,
te we bidiba painu te sawi yai ugwa
au ebo tiwai elama elalueibao.”

19 “Awe, nage mu dolobaso, olo bidali.

Nago t̄ te dwai madi pedelali.

Tiali goli, megı da, te wai dabe te nageba pağana
sagaselama, te nago t̄ augwali usu egobeo.

Te nage dolali hani, te nagede digibulu mu
bidaibao.

20 Nago te wai dabe te nago we bidi dabe
kalabuside
digibulu bidali sogo pedelali,
te augwaligo nageba te tiwai po waibao,
‘Te t̄ dwasianu mu dao.

Dago bidabo t̄ dwasianu mu dao.

Dago bidabo t̄ pedai genuai t̄ sabo homu ebao,’
waibao.

21 Te nago nagade digi te tiwai po waibao,
‘Dego enaba te tigidali wai maniwe?

Eno wai dabe te hagawai,

te eno wai ma ame nogobeo homu yali.

Te boi bidi dabego ena kalabus elama, sela pali.

Dego mu te wai dabe ame nenama, negeduama,
te genuai eboba usu naniwe?

Enaduba deli bidai, tiali goli te wai dabe
menadu asela wai dawew’
nago te po hanalu waibao,”

God Genuai Bidigo te po wali.

22 God, Genuai Bidigo

te taun Jerusalemba te tiwai po wali,

“Eno te d̄ me deli dodolama, te eno nogo me,

te d̄ me deli tiwai ugwaba siyu,

te gasa t̄ kantri Israel hani

is̄wai we bidi dabego sulama,

te nago wai dabe ma sela asomainu yaibao.

Te nago wai dabe te augwa nagede auwasa,

tama sela asaibao wali.

23 Te king dabego, me kwin dabego,

te nago wai dabe negeyu,

te augwa aya idago ebo tiwai yaibao.

Augwa kidu sugunama,

te augwa tobolu te nago saęa page tōba
basigulama,
te nageba genuai nogi mayu tiaibao.
Nago te tiwai koneyu, ena tama te Genuai Bidi
da
waibao.

Enaba homu keęa pelama,
te eno augwali tau somainu tonalubo we
bidi,
te augwali odolali me tonalugobeo,”
God Genuai Bidigo te po wali.

²⁴ Te bomai boi bidigo hwıagaselama,
te bidi me deligo hani kalabus elama, te aga
wiegi
yai doado bage sali,
te aga hani dali, te aga doado bage dali, ma
saiba,
agawe?

²⁵ Tiali goli, Genuai Bidigo Jerusalemba te tiwai
po
wali,
“Mu tama, te eno nago hani dali ma siyu,
te nago wiegi yai doado bage
te bomai boi bidi dabe me te dwai king
dabego
nogode ma dobola saibao.

Eno te nageba hwıani bidi dabeba te hwıbo wei
ponaibao,
te eno nago wai dabe ma saibao.

²⁶ Te eno nago boi bidi dabe augwa
haside digi tomode hwımainu yaibao.
Te augwa hasi digi elebo se umabo eyu,
te bidi dabe te wain we tulama,
geęo page ebo tiwai yaibao.

Tama te tde we bidi tigidaligo eno te ebo şe
sulama,
te augwa te tiwai koneaibao,
ena naga ena te Genuai Bidi da homu
yaibao.

Ena te ena we bidi ma sabo God dao,
te eno nage tudibadu posolalu, tonalu, te
nage tau
siyu ebao,
ena te Jekopgo hanigo bomai God elalubo
dao,”
wali.

50

¹ Genuai Bidigo te Israel we bidi dabeba te
tiwai po wali,
“Taun Jerusalem te duga ida tiwai elalubao.
Dagego homugo eno aga tudiba mubao homu
eyu,
te bidigo we sabo kolesaga bolama,
te sai we mu sela şabo tiwai homu eba,
agawe?
Te dagego tama homu ebaso da,
teda te tama po wali pepa mena elalubawe,
eno aga mu sela şawaniwe?
Tama me, te eno bidi me delide negeli sali me
elalubeo.
Te tama homu dagego magi baso ebawe,
eno wai dabe eno dage te gasa bidi dabeba
te olo şe
ebo bidi tiwai ilama, tagala paliyu,
eno te negeli sali dodolabo mone saliwe? Mu
menio.
Te dagego dwai şe hauwa ena haliga şeşę ilibaso,

eno te Jerusalem tudiba munama,
tama eno dage te gasa bidi dabego nogoba
muai
dao.”

² “Eno dage gegagasali sogo,
magi baso eno te bidi me deli bidibo subewe?
Te eno dage i wali sogo,
magi baso dagego eno i wali wei ponobewe?
Dagego homugo te eno dage ma sabo
bomo meni da homu yali da, agawe?
Odao. Eno te po obaso,
te tamu i tigidali mu sula saibao.
Eno te po obaso, te genuai soabo i
te masigi sane olo elalueibao.
Te sugu dabe isilama, kugumini dwai yaibao.
³ Tama eno te dagalu me sisi mu emainu eyu,
te aga bidi isaide te wego homu dene ebaso
gudubo ugwa tiwai yaibao.
Mu tama, eno te tobage se yabo homu
elalubao,” Genuai Bidigo te po wali.

*Te bidi dabego Genuai Bidigo se bidiba dwai se
yali po wai*

⁴ God Genuai Bidigo enabolo
te wiegi yai po wabo kolesaga ola mawai,
tama eno te wiegi yai po te bomo meni yai
we bidi
dabego haliga dau walu, waibao.
Tigidali sogo kigamude agai enabolo te wiegi yai
gesi se
po ola mawainu ebo po odabo homu godolo
mu
ebo dao.

- 5 Genuai Bidigo eno olo dalama,
te agai po odomainu yali, te eno agade
hagoma eyu,
te agai enaba mawainu ebo şede
te habu bulu me kilasa pabeo.
- 6 Ena te bidi dabego keloago tudide elama,
eno penane nisi gudumainu yalio.
Te augwaligo enaba dwai posobo po weyu,
eno gesabidiba peş şayu yali,
eno ena gesabidi te augwaliba dualubeo. *
- 7 Te augwaligo dwai po wabogo
ena aiyaba me elalugobeo,
magi baso meni, God Genuai Bidigo ena tau
sabo
dao.
Te ena digi ena daş walama, te ena şe yali.
Eno te tiwai koneani, eno ebo şede
te ena hale me sogobe homu eba.
- 8 God paşe bidiyu, te agai te po waibao,
eno dwai şe me ebeo.
Te bidi me deligo ena po tu ilabo homu eba,
agawe?
Teda agai ena te po tuşa odasa pelama,
te agai ena po tu ilabo po pusumainao wali.
- 9 God Genuai Bidigo ena tau siyu,
tama dego te po weyu,
eno dwai şe me yalio waibawe?
Ena po kisilama wali hani bage,
augwali te ugwa asobago togolama silibo
tiwai mu
yaibao. *

* 50:6: Mat 26:67; Mak 14:65 * 50:9: Rom 8:33-34

- 10 Dage te Genuai Bidi dologoba pelama,
te agai şe bidigo po wali pabo hani dabe,
dage wi me igimio.
Te dage hulide biliyu, te dage ula meni yai,
te dage konealubo homu Godiba daş wao,
te Genuai Bidigo dage tonalu, agai dage tau
saibao.
- 11 Tiali goli, dage te Genuai Bidiba
konealubo homu daş wasiaşo hani dabe,
te duga digi isi ula ilama,
te dage be hulia side bidibo bage,
dagego te sole dabe domonama,
tego duga pabo sunumidu te sole uladu pao.
Tiali goli, Genuai Bidigo te dage bidigi pabo
pesage daş
ilali, te genuai dene sabo pesage dao.

51

*Te we bidi dabego Genuai Bidigo bomode
konealubo homu daş wao wali*

- 1-2 Genuai Bidigo te tiwai
po wali,
“Dage te eno homu kolesaga wali pabo şe dene
eyu,
te doloba pai kolesaga ebo hani dabe,
dage eno po odiaşo.
Dagego te Abraham de Sarai siba ma homu kone
palao,
aga te duga waş aya monu,
me duga ida auwa mosi si dao.
Augwali si te dage hani bulali waş nõş mu dao.
Te eno Abraham i wali sogo, aga wai meni yai,

tiali goli eno augwali siba te wiegi yai şe bugagia
elama,
te augwa si wai elalui,
tama augwali sigo hani wai dabe
te genuai hani we bidi mu pedelai dao.”

³ “Ena Genuai Bidi, eno te Jerusalemde
homu dene mu yali,
te taun dolai elaluali, te eno agai şeşe tigidali
sia
somainu yaibao wali.

Megi te olo masigi sane pesage elalui,
tiali goli eno te wiegi yai şe hauwa ped-
alumainu
elama,
tama te tonobo gasa sawi mu eyu,
te eno nigali Iden gi tonobo tiwai yaibao.

Te wiegi yai homu genuai pemene ebo
pesage pedelama,
te sesemane sogo aga we bidigo
te enaba usu da wabo balia po waibao.”

⁴ “Dage eno we bidi dabe, eno po odao.
Eno te wiegi yai bugagia bidabo
kolesaga te tigidali hani we bidiba ola mayu,
te eno te po tş dodolobo
doloba pai kolesaga te tigidali bulu
tş kantride ula tiwai elalueibao wai dao.

⁵ Te eno augwali tau siyu,
ma sabo sogo, te paba pedelalio.
Te ena bomogo digi eno te tigidali
tş kantri tonalueibao.

Te digibulu bulu pesage we bidigo
te eno bomoba homu daş weyu,
te eno augwali tau sabo tonalueibao.

- 6 Dagego te dagaluba ugwaba tonoyu,
te t̄ba aiyaba tonoyu yao.
Te dagalu tigidali te hano sia sabo tiwai mu
yaibao,
tama t̄ te gudubo ugwa dolobo tiwai yaibao.
Te tigidali we bidi te dinai sibi isila pabo tiwai
yaibao.
Tiali goli, eno te we bidi tau siyu, ma sabo
kolesaga,
te sesemane sogo elalua pidubadi,
te me sia sogobeo,” wali.
- 7 “Dage te doloba pai kolesaga bugagia koneama,
te eno homo yai po d̄u ola sabo hani dabe,
dage te bidi dabego dwai po weyu,
dage dolobo po obaso, te dage wi me igio.
- 8 Te hani dabe te ugwa asobago tologolama,
te silibo tiwai eyu dolaibao.
Tiali goli, eno te we bidi dabe tau siyu
ma sabo kolesaga, te me sia sogobeo. Menio.
Te sesemane sogo elalua pidu elalueibao,” wali.
- 9 Genuai Bidi, nage hogodao.
Nage hogodama, te nage genuai homo dali
aselama,
te da tau sagasao, te nago polobadu yali tiwai
yao.
- Nago tama nago te Rehap enani,
te tamu āide bidali moni hasamani,
te nago dwasianu dedelege miani.
- 10 Nago tama nago te tamu āi sula somainu ilama,
te sunumi tomodu pedelali,
te nago ma sali we bidi dabe soabo sunumi
nigilai

dao. *

11 Te naga ma sali hani dabe tau sali,
te augwa wiegi yai pemene elama,
te Jerusalemba ma aselama,
te augwa balia po weyu,
genuai po dağ te sunumidu ola asaibao.
Te augwa bugagia mu bidiyu,
te augwa pemene umabo mu yaibao,
augwa te pemene ebo me sia sogobeo.
Te dene me haliga şeğ şeğ augwali dali me elalu-
gobeo.

12 Genuai Bidigo aga we bidiba te tiwai po wali,
“Ena digi eno dagego haliga dağ walama,
te dagego tigidali şeğ şeğ sia somainu ilibo dao.
Tama magi baso dage te gasa
bidi dabede wi ebo dawe?
Augwa bomo me elalubeo.
Tigidali bidi isama,
te nosai polo sia sabo tiwai gilama ebo dao.

13 Te dagego Genuai Bidi, enaba homu
kone gegeda palali homu yali.
Eno tama eno dage nigali.
Eno te dagalu aga pesagede muani, te eno
nigilama,
eno te tğ page dağ walali.
Magi baso dage te elaluama,
te dolainu ebo dwai bidi dabede wi ebawe?
Te bidi dabego dageba magi şeğ me egobeo.

* **51:10:** Te Rehap wabo po, te po digi po me deli dao. Tama te pode te Rehap da te tğ pedai kantri Isip dao. Te Israel bage te Isip tğ tagalali sogo Genuai Bidigo te moni ağ tomode si bugua sai, tilama, augwali tedu soali.

Augwa haliga şeşę te odolali silaibao.

14 Te kalabuside bidali hani, augwaligo pibia selama,
wi ebo bage, augwali te kalabus şęgo me isigobeo.

Menio.

Te augwali kalabuside polo silama,
te augwali olo bidaibao.

Te augwa tuabo nai hauwa elalueibao.”

15 “Magi baso meni.

Ena da Genuai Bidi, duga God.

Eno te tamu ąi hodolama, te genuai ąi dini pedelama,

te genuai mumunu ebao.

Eno nogi te tiwai, Te Tigidali Bomo Elalubo Genuai Bidi
dao.

16 Eno po te dageba mawai,
te dagego pedauwalidu te po pusumainu yali.

Te eno nogogo dage bugagia geme dualali.

Ena Genuai Bidi, eno te dagalu diniginama,
elalubao.

Tama eno me tų aga bidabo pesageba munama,
dąų walama, elalubao,
eno dage te Jerusalem we bidi dabeba te tiwai

po wali, dage te eno we bidi hani dolo mu dao,

wai.” Te po wali.

Genuai Bidigo te Jerusalemba haliga şeşę munu ma egobeo

17 Jerusalem, nage hogodao.

Nage hogodama, bomonama ma dolugulao.
Genuai Bidigo haliga şeşe te wain aı me deli
te nageba mani tiwai ebao.
Te agai nago te aı tulama, silainu ebo tiwai yali.
Te naga geę page mu elama, umuna palali dao.*
18 Te nago ogwa dabe deli me bidisaıwai,
te nago nogo tolasa,
te nage dolo somainu ilabo te meni yai.
19 Nago seęę genuai mu tolama,
te dego nage homu dene elama,
te nago haliga wiegi yai usu ma iligowe?
Te boi bidi dabego aluama, nage dolagasali.
Te augwaligo nago we bidi me hauwa te bainatgo
elali.
Te genuai nasi nageba pedelali sogo tiali.
Te eno mena seęo nage tau selama,
nago te haliga seęę elalubo siligowe?
20 Te nago we bidi dabego bomu meni yai,
te augwa gedu geę page elama, te augwa
degasa
dulama,
te augwali tigidali sunumi bagude pila muna
muna
palio.
Augwali te hasa bade tuali tiwai elaluali.
Augwa te magi se yabo usu me ebeo.
God, Genuai Bidigo te augwaliba wado po olama,
te aga haliga şeşe ebo kabude te aı tumainu
ilali,
te augwali dodolo pelama, elaluai dao.
21 Odao. Jerusalem, nago te seęę hauwa tolama,

* 51:17: Ped 14:10; 16:19

tama nage te ı tuai ge page yai we bidibo
tiwai
yali.
Tiali, nage te wain ı tulama, ge page ebeo.
Menio.
Te Genuai Bidigo haliga seeo
naga nage ge page yai dao.
²² Nago Genuai Bidi,
te Godigo nago te boi bidi dabe dali hwıbo
tau selama,
dage ugwa ela holobo ilali, agai te tama po
wali,
“Suao. Eno te haliga see yali kabu
te eno nageba menama,
te nago tulama, te ge page dwai mu elama,
te
umuna sali.
Tiali goli, megi da, eno te kabu nago nogode ma
sali.
Te eno nosali nage te kabude ı ma tumainu me
egobeo.
²³ Tiali goli, eno te kabu te nage dolobo
bidi dabe nogoba mueibao.
Augwaligo nage te tde pimainu ilama,
te augwaligo nage agalama,
te nage tudi daide biliyu,
te augwa olo t bulude bilibo tiwai yai dao,”
te po
wali.

52

*Genuai Bidigo aga we bidi te Jerusalemba ma
odasa asaibao wali*

¹ Jerusalem, nage te God aga da olama, sa

muani hanu, nage hogodao.
Nage hogodama, bomonama dolugulao.
Nago au dobage te gasa sawi yai sawi yai
munama,
te nage tonobo gasagi me mu yaibao.
Te Godigo po odisabo bidi dabe,
me te God gedude wiegi yai isabo hani bidi
dabe,
te augwali nage tomoba me asogobeo. *

² Hobede ya, Jerusalem, tiali te nage hogodama,
te nago tigide tş sela şayao.
Awe, Saion hanu, te nago dogonide kenani sen
peda
şanama,
te naga sia kingba duagi soao.

³ Magi baso meni. Genuai Bidigo te tama po wai,
"Te bidigo ena me abelişama,
te nago we bidi te olo şş bidi me
şş ebo we tiwai elama, sela pali.
Te eno augwali ma sainu, te mone menama, me
sogobeo.
Menio.
Te augwali eno olo mu saibao.

⁴ Magi baso meni. Ena God, Genuai Bidi,
eno te tama po wali.
Polobadu, te eno we bidi dabe
te Isipba pelama, bidigi pali sogo,
te augwa homugo digi palio.
Te nosali, te Asiria dabe aselama,
te augwali olo şş ebo bidi me
şş ebo we tiwai sela pali,

* **52:1:** Ped 21:2, 27

augwaligo ena abelama, te augwali sela pabeo.

⁵ Te Babilon dabego me te tobage deli kolesaga nosali yalio.

Augwaligo te eno we bidi olo mu selama, te augwali kalabusiba sela pali, te eno hanigo tobolu bidi dwai gela mu wali. Te eno magi nai deli me sabeo. Menio. Sesemane sogo te bidi dabego te posobo po weyu, ena nogi aiyaba elalubo şe yai dao. *

⁶ Te ena digi eno daj ilama, te ena we bidi ma saiba wabo sogo, te augwaligo ena nogi bugagia koneaibao. Augwaligo te tiwai koneyu, ena Genuai Bidi, eno tama te augwaliba tigidali pedalubo şe po polobadu wai dao.

Suao, ena bidibao," wali.

⁷ Te we bidi augwaligo bidi me deli te bulu du pesagedu udada asobo sulama, te wiegi yai pemene mu yaibao, te wiegi yai po
Jerusalembe selasa asali.

Agai te tiwai po waibao, "Saion, te wiegi yai sogo pedelalio.

Godigo te boi bidi dabe aiyaba elaluama, te agai nage bugagia bidimainu ilalio.

Megi da, nago Godigo te tigidali nai tonalubo dao," agai te po waibao.*

⁸ Te tonalubo bidi dabe te masigigo nigali bobobage be taua daide bidali,

* 52:5: Rom 2:24 * 52:7: Nah 1:15; Rom 10:15; Ef 6:15

- te Genuai Bidi te Saion badu ma asobo
sueinu yali,
te augwa tigidaligo te genuai pemene dali
eyu,
te i bomonama mu waibao.
- 9 Dage te Jerusalem badu dolalio,
dagego te pemene elama, i waiào,
magi baso meni, Genuai Bidigo te Jerusalem
ma
selama,
te agai aga we bidi dabego şeşe silalio.
- 10 Genuai Bidigo agai bomo hania ola mayu,
te tigidali tş kantrigo sumainu yaibao.
Dago Godigo te aga we bidi dabe ma saibao,
tama te tigidali tşde we bidigo sueibao.
- 11 Dage tigidaligo te Babilon tagalama, aşıào.
Te bugagia dua dao, tiyu dage te God gedude
wiegi yai
işawani naide pania sabuo.
Dage te hanigo te pou dis dabe, me pou dabe,
te Genuai Bidigo bedo nai sela paibao,
dagego duga digi te God gedude wiegi yai
pedalubo
kolesaga wali pao.
Dage tigidali te magi meda meni yai bidama,
asıào.*
- 12 Tiali goli, dage asesa polo me te Babilon
tagalama,
me wi polo soyu,
te dagego polobadu te Isipde yali tiwai me
egobeo.
Menio.
Te dage dua digi asaibao.

* 52:11: 2 Ko 6:17

Te God, duga Israel dabego Genuai Bidi,
te dage pabodu polasa paibao,
te aga dage nosali badu me asaibao,
te agai dage tonalua asiyu, odasa asaibao.

*Genuai Bidigo şe ebo bidigo te we bidi dabego
dwai şe yali şeşę dali tolasa asaibao*

¹³ Genuai Bidigo te tiwai po wali,
“Suao, bugagia konea sao.

Tigidali şe eno şe bidigo ebo
te bugagia mu pedelaibao.

Te bidi dabego agaba genuai nogi mayu,
te aga nogi ugwanu mu saibao.

¹⁴ Polobadu te bidi dabego dwai şe mu agaba yali,
te aga tigi me gesabidi te dwai mu tonani,
te aga bidi tigi tonobo tiwai me ebeo.

Te we bidigo aga subo, wi yai dao.

¹⁵ Tiali goli, nosali da, te bulu tş kantri hauwa
we

bidi dabe te agade dwai noma midigi mu
selama,

te king dabe pedauwali pania selama,

te bomonama tononalu,
te augwa po deli me wagobeo,

magi baso meni, te augwaligo polobadu
po odisawani nai suali.

Te augwa dwasianu me konesiawani nai
te hania koneaibao,” wali. *

53

¹ Te Israel hani we bidi dabego te tiwai po wai,
“Dego te megı dago odali pode konealubo homu
daş

* **52:15:** Rom 15:21

waibawe?
Tama dego Genuai Bidigo te megı yalı bomai şe
tiwai
ebo suai dawey *
² Genuai Bidigo aga şe bidi te olo ni me deli tiwai
te
tş pesagede pedalumainu ilali.
Awe, aga te ni me deli te wa pai tşdu
pedalubo tiwai pedalali.
Te şe bidigo nogi meni yalı, magı baso meni,
te bidi dabego gedude tonobo sawi isıawai.
Te agade te bidi dabego godolo elama,
tonabo nai me deli elalusawai.
³ Te bidi dabego aga tıdı ola menama,
te aga begela dolama, te aga godolo mu me
ışawai.
Sesemane sogo agade te homu dene me
haniani şeşę paşanaluali.
Augwaligo aga tudıba mu muanio.
Te dago aga te olo bidi me tonobo tiwai yalı dao.”
⁴ “Te dago tama homu yalı,
te Godigo agaba dwai dene mawainu eba
homu eyu,
te dwai şe agaba pedalainogo ebao homu yalı.
Tıalı goli, menio.
Te şe bidigo dago şeşę me dene te agalı tolalı dao.*
⁵ Te dago yalı dwai şeşęde naga aga dolalı.
Te augwaligo aga dodagia mu elama,
te aga tıgi tologola palı,
agalı te tolalı şeşęde aga da usu ma ilama
pedelalı,

* 53:1: Jon 12:38; Rom 10:16 * 53:4: Mat 8:17

- te da bugagia mu bidibo dao. *
- 6 Da tigidali te sipsip besela palama, bilibo tiwai yali,
te da deli deligo te dena digi homu wali bilali.
Tama tibaso, Genuai Bidigo daba
te dene mabo şe yabo usu igi da,
te dena yali dwai şede wei ponainu yali,
tiali goli aga te tama me tebeo. Menio.
Te dena digi tolabo şeşe te agai aga şe bidiba te şeşe
menama,
tolomainu yai dao.” *
- 7 Genuai Bidigo te tiwai po wali, *
“Te bidi dabego te şe bidiba dwai şe ilali,
tiali goli aga digi aga aiyaba elaluama, te dene tolali.
Te agai po me deli wabeo.
Agai pedauwali pania sali,
te augwaligo sipsip wai sela pelama,
elainu ebo tiwai eyu,
te sipsip augwaligo te nisi poawainogo sela pabo
tiwai yai dao. *
- 8 Augwaligo aga odolali mu kalabus elama,
te aga po tu odoboba odasa pali,
te po tuđe aga isimainao po wai.
Te augwaligo aga ela muai.
Tama tibaso, aga nosali pedelabo hani

* 53:5: 1 Pi 2:24 * 53:6: 1 Pi 2:25 * 53:7: Te kolesaga koneai bidi dabego bugagia koneşayu, dego mu te ves 7-9de po wali. Mebago homugo te po Genuai Bidigo wali homu yali, te mebago homugo we bidi po udali homu yai, te mebago homugo te profetgo po wali homu yai dao. * 53:7: Ped 5:6

- we bidi me pedalugobeo.
Agai te eno we bidi dabego pesage siyu, hasege-
lama,
te augwa digi tolabo seęę te agai tolama,
te augwaligo yali dwai seęę dodoliyu,
te aga isai dao. *
- ⁹ Te augwaligo aga te haniani dwai kolesaga yali
bidi
dabe dali me,
te mone doado bage hauwa elaluali bidi
dabe dali,
pubulali.
- Tiali goli, te aga digi dwai kolesaga deli me
isawai,
te agai tibo po me deli me wabeo," te po
wali.*
- ¹⁰ Tiali goli, Genuai Bidigo digi aga seę bidi aiyaba
elaluama,
tama agai te dene selama, tolomainu yali,
magi baso meni,
te seę bidigo digi aga bidibo ula mayu,
te we bidi dabego seęę sela şabo ofa tiwai ebaso
da,
teda aga bidibo sogo te bobobage mu igi pelama,
te aga bulai wai nõu wai dabe sueibao.
Te aga yali seęde, te seę bidigo te Genuai Bidigo
homugo
yao homu ebo seę ebaso,
te agai te seę bugagia pedalumainu ebo dao.
- ¹¹ Te aga genuai seęę tolama da,
nosali te aga wiegi yai nai hauwa pedalubo
sulama,

* 53:8: Tpi 8:32-33 * 53:9: 1 Pi 2:22

te aga wiegi yai pemene umabo mu yaibao.
Genuai Bidigo te tiwai po wali,
“Eno te doloba pai şe bidi, agai ena bugagia
koneai.
Agai te hauwa we bidigo dwai şe yali şeşe
tolama,
te kolesagade agai te augwali
doloba pai we bidi pedelaibao.
12 Te we bidi dabego aga
te dwai bidi me deli tonobo tiwai yai.
Tiali goli, aga bidibo ula digi
te olo wę mu gelebo tiwai eyu,
agai te hauwa we bidigo dwai şe yali şeşe
tolalio. †
Tama augwali dolidali weyu,
agai te dwai şe ebo we bidi tau siyu,
gedu haluasa po wai dao.
Tama tibaso, eno agaba te genuai bidi dabe
tomode
te agaba genuai nogi mawaibao.
Eno te bomai ami bidi dabego te boi hwınama,
te sali nai dabe agaba dobolama mawaibao,”
wali.*

54

*Genuai Bidigo Jerusalem wiegi yai ma ped-
alumainu ilaibao*

¹ Genuai Bidigo te tiwai po wali,
“Jerusalem, nage te hobedagia wai ame

† 53:12: Bidi mebago homugo te ede wali po te tiwai begelaibao homu yali. “Agai te dwai şe yali we bidi dabego şeşe selama, te augwa digi tolabo şeşe te agai tolai dao.” * 53:12: Mak 15:28; Luk 22:37

nesiabo we tiwai eyu,
nage te wai ame nabode dene isiabo we tiwai
ebao.

Tiali, megı da, nago te balia po weyu,
pemene elama, i wao, magı baso meni,
te nago wai dabe hauwa mu umabo
elalueibao,
te aga bidi dali bidibo wego wai
te aiyaba mu elalueibao. *

² Nago genuai tı pedai dı elama,
te nago ugwa be tede şe yao.

Nago ugwa be ugwade eda si dedelasa pelama,
te bono bobobage tagalama,
te ni tıba bomonama tulama,
te bono dabe bomonama kekelama, te nide
keao.

³ Magı baso meni, nago tı dı te ugwa de eda si
pedegasa pelama, genuai igı pelama,
te dolo nogo badu tiyu,
te pobase nogo badu me tiao," wali.

"Te nage hani wai dabego te gasa tı
kantri hani we bidi aiyaba elalueibao,
tama augwali te augwaligo megı olo elalubo
hanu
dabede bidalueibao."

⁴ "Jerusalem, nage wi me igio.

Te nage hale munu ma egobeo.

Te bidi dabego posobo po nageba munu ma
wagobeo.

Te nage gesi ogwa bidi elalubadi hale sali,
te nago homu kone mu gegeda palama,

* **54:1:** Gal 4:27

te sogo nagaduba te bidibo we tiwai homu
ebo kone
me isiayu,
te aga bidi isai we tiwai egobeo.

⁵ Magi baso meni.

Ena, nage nigali God, ena te nago bidi tiwai
bidaibao.

Eno nogi da, te Tigidali Bomo Elalubo Genuai
Bidi dao.

Ena, te Israelgo God, ena te Wiegi Yai Doloba Pai
Kolesaga Mu Ebo God da,
te ena nage tudi badu posolalu tau sabo bidi,
eno naga eno te tigidali tō habu tonalubo
God dao.”

⁶ “Ena God, Genuai Bidi, eno te tiwai po wali,
te nage eno enaba ma asomainu i waibao.

Nage te bidigo sai gesi we tiwai
te aga bidigo tagalama, wi palio,
te aga hobolu du peda pelama,
te aga genuai homu dene dali bidalio.

⁷⁻⁸ Ena Genuai Bidi, te nage eno tudi badu
posolalu,

tau sabo bidi,
eno nage pęwådage sogo tagalali,
te eno genuai homu dene nagede elalueibao.

Tama te nage enaba ma asomainu saibao.

Te eno nageba wado po dwai mu
te pęwådage sogo olama,
te eno ena gesabidi geme duala sali.

Tiali goli, sesemane sogo te eno nage dali homu
dene
eyu, te nage godolo mu eyu,
te nageba wiegi yai sę bugagia yaibao.”

9 “Te Noa bidali sogo, eno te tiwai bomai po daꝝ weyu,

te eno genuai aꝝgo te tꝝ ma dologobeo wali.
Te megı eno te tobage bomai po daꝝ walaibao.

Eno mu po weyu, te eno haliga şebę ma isiama,
te nageba wado iliyu,

te nage me dene mabo şę egobeo wai. *

10 Te bulu du dabe pedasa pelama, degaibao,
tiali te eno nagede homu godolo ebo

te sesemane sogo elalueibao.

Te da si bugagia dugulalu,

te eno bugagia bidabo sogo maiabo

po weyu, te daꝝ walali bomo yai po

te eno me bologobeo.

Ena Genuai Bidi, te eno nagede homu dene mu eyu,

te nage godolo homu mu yai,

eno te şę dabe yaibao te po nageba wai dao,”
wali.

Jerusalem te usu yai polalubo mu pedelaibao

11-12 Genuai Bidigo te tiwai po wai, “Hobede ya,
Jerusalem, nage te hauwa dolali taun,

te nage homu dene elama, tau sabo bidi
meni yai.

Tiali goli, eno te wiegi wiegi yai masigi te gasagi
yai

mu selama,

te nage ma nigaibao,

te nage gasa sawi yai taun mu pedelaibao.

Eno te gasagi yai tedali masigi dabe selama,

te tꝝde wasilama, te ugwadu daide taun ma
nigaibao.

* 54:9: Gag 9:8-17

Te eno te haniani wiegi yai dila pai masigi
selama,
nago be şe ebadi, te bomai obogo nage
bagulama,
te obo sunumi dabe me,
te genuai masigigo nigai obo daide elaluabo
taua,
te dabe nigaibao.” *

13 “Te ena digi eno nago wai dabe ola mayu,
te augwa bidabo pesage bugagia mu
elalueibao.*

14 Te eno doloba pai kolesagade
te eno nage bomai pedalumainu ilaibao.
Te nage aiyaba elaluama, te dwai şego dolabo
bidi me
menio,
te nage magi nai me delide wi me egobeo.

Te nago wi ebo tigidali silaibao.

15 Te hani mebago nage dali hwjai olama,
asobaso da,
te nago te tiwai koneao,
te augwali eno tagala palobaso me asobeo.
Menio.

Te augwa homugo digi asali.

Tama augwali te eno nago nogoba mueibao,”
wali.

16 “Suao, bugagia konea sao.

Ena digi eno te haniani nai te aingo
nigibo bidi dabe nigali.

Augwa te ain siaba munama,

te ain dabo posolo yai sia mu nogani.

Augwa te ain selama, te hamago elama,

* 54:11-12: Ped 21:18-21 * 54:13: Jon 6:45

te bidigo hwıabo haniani nai dabe nigibo
dao.
Tama eno te ami bidi dabe me nigali,
tama augwa te nai dabe selama,
te boi hwınama, te gasa bulu tı kantri dolobo
şę
ebo dao.
¹⁷ Tiali goli, te hwıbo nai dabe me deligo nage me
dologobeo.
Te nage bomonama dolalu,
te bidi dabego nageba haniani po kisilama
wabo po
te wei ponoyu,
aiyaba elalueibao.
Eno te kolesagade ena şę bidi dabe tigidali
bugagia
tonalu,
te augwali doloba pai we bidi pedelaibao.
Ena Genuai Bidi, eno te po wai dao.”

55

Godigo aga we bidi wiegi yai ilainu yali po

¹ Genuai Bidigo te po wai,
“Tega, dage te ąi nogonego sabo we bidi dabe,
dage enaba aselama, dage wę tuagasao.
Dage te mone meni yani hani dabe, dage enaba
aselama,
te dage nai sela tuagasao,
te aselama te ąi wain
me hasa bulmakaugo ame pę ąi sagasao,
te monego me abeligobeo. *
² Magi baso dagego te duga mone

* 55:1: Ped 21:6; 22:17

te dage tau sisayabo nai dabede odolali
silama,
te dage nai sili bidaiwe?
Magi baso dagego te tubo nai sabo şe dene elama,
tama tede sabo monego magi baso
te dwai olo nai naga abelebo dawew?
Te eno poba bugagia olo muaw,
te eno wabo po tiwai gilama yao,
te dagede eno mabo haniani nai mu
paşanalueibao.
Awe, dagego homugo tede wiegi yai pemene mu
yaibao.”

³ “Odao, dage eno we bidi dabe dao.
Dage bugagia bidimainu eyu, enaba asişo.
Te eno dage dali bomo yai po daş walama,
tama te daş wali bomai po sesemane
elalueibao.
Te sesemane sogo eno dage godolo homu mu
elama,
te dageba wiegi yai şe yaibao.
Te polobadu eno te bomo yai po te king Devitba
daş wali tiwai gilama yaibao wali. *

⁴ Konea sao, eno aga genuai bidi pedalumainu
ilama,
te agai gasa bulu tş kantri tonalumainu yai.
Te agade, te eno bomo augwaliba ola mawai dao.

⁵ Mu tama, te dagego polobadu konesişwai te
bulu tş
kantri we bidi dabe augwali i wabo sogo,
te augwaligo me dage me konesişwai,
te augwali dageba polo udada asaibao.

* 55:3: Tpi 13:34

Magi baso meni, ena Genuai Bidi, dage Israelgo
God,
ena te Wiegi Yai Doloba Pai Kolesaga Mu Ebo
God,

eno dage te genuai nogi dali bomo dali si
mu elalumainu ebao," Genuai Bidigo te po
wali.

⁶ Megi da, Genuai Bidi te dage pađe bidiyu, dage
tonalubao,
tama megi sogo te dagego agaba gedu halu-
asa po
weyu, te aga pađa pabo sogo dao.

⁷ Te dwai kolesaga ebo we bidi dabego
te augwa ebo dwai kolesaga tagalama,
tama augwa te kolesaga me yabo
homu kone me paligio.

Te augwali augwa Genuai Bidiba ma asiąo.

Agai te agaba ma asobo bidi dabeba
te olo mu tau mabo wiegi yai
kolesaga umabo mu yaibao.

Awe, Godigo augwaligo dwai seęę
tigidali mu sela saıwaibao.

⁸ Genuai Bidigo te po wai,
"Eno homu kolesaga te dagego homu
kolesaga tiwai elalubeo.

Te eno kolesaga te dagego kolesaga tiwai meni,
te gasa tedali mu elalubo dao.

⁹ Te tų aiyadu elalubode te dagalu ugwadu mu
elalubao,
te tiwai naga te eno homu de eno homu kole-
sagago
te dagego kolesaga me homu kolesaga te
aiyaba mu

elaluai dao.”

10 “Te dagaludu tulubo tulubage, aga odolali
te dagaluba ugwaba ma hologobeo. Menio.
Agai te tōba ąi mayu, te gide nai holomainogo
elama,
te bidi dabego saibao.

Me badu augwa tuyu, me badu wai selama,
ma buluyu ebo dao. *

11 Te tiwai naga eno po me te enaba
odolali ma asogobeo. Menio.

Agai te eno wali po tiwai gilama pedelaibao.
Te agai eno homugo pedalumainogo homu yali
şę
pedalubo dao.”

12 “Te dage wiegi yai pemene elama,
Babilon taga somainu elama, te dage eno
odasa
asiyu,
te dage wi ilabo magi şę deli me pedalu-
gobeo.

Te bulu du dabego wiegi yai pemene ebo tęąbi
po weyu,
te ni dabego pemene homu elama,
augwa nogo elaibao.

13 Te ni wuli dabe te megi dwai ni dabe
elalubo madi pedelaibao.

Te gasa sawi yai dwasianu ni dabe
te megi sesane bono elalubo pesagede pede-
laibao.

Tama sesemane sogo te tobage ni dabe te pe-
sagede
pedelama,

* 55:10: 2 Ko 9:10

te sesemane sogo te daj ilali tiwai
te we bidi dabego sulama,
te Genuai Bidi, eno yali bomai şe homu kone
palomainu yaibao," wali.

Genuai Bidi te gesi Jerusalemde king bidaibao

56

(Daj 56–66)

*Te tigidali we bidi aga dologoba asomainu,
Genuai Bidigo be tu dalalubao*

¹ Genuai Bidigo te po wali,
"Dage eno we bidi dabe, odao.
Eno dagebolo te eno bomai po polobadu mawai
dao.

Tama eno dage dali te sesemane elaluabo
po me daj walai dao.

Dagego te po si bugagia wali peyu,
te wiegi yai doloba pai kolesaga naga iyao,
magi baso meni, te eno dage tau selama,
ma sabo sogo, te paşa pedelai dao.

Awe, dagego eno doloba pai kolesaga
ebo tamadi sueibao.

² Te we bidi dabego wiegi yai doloba pai kolesaga
wali peyu,
te Sabat sogode homo yai po bugagia wali
peyu,
te dwai kolesaga isašo we bidi,
augwa wiegi yai pemene yao.

Eno augwaliba wiegi yai şe yaibao," Genuai
Bidigo te
po wali.

- ³ Te gasa t̄ kantri we bidi dabe augwaligo
te agai po wali pabo homu ɗ̄ olama,
te Genuai Bidigo we bidi dali bidali,
augwade digi te tiwai po wagio,
“Te Genuai Bidigo da te agai we bidi dabe dali
bidimainu me iligobeo.”
Augwaligo te tiwai po wagio.
Te augwaligo aga domo diani bidi,
agai te tama homu me elamuo,
“Te ena wai menياما, te ena nogi meni yaibao,”
wagio.
“Ena te sasia pai ni me deli tiwai da,” homu igio.
Menio.
- ⁴ Genuai Bidigo te tiwai po wali,
“Te tobage tiwai bidi dabego
te Sabat side bomo yai po wali peyu,
te eno godolo homu ebo kolesaga wali peyu,
te eno ena we bidi dabe ɗ̄ wali
bomai po tigidali wali pobaso da,
- ⁵ teda eno te ɗ̄ me deli tiwai
te augwaligo nogi te eno tempel be
tomode muai elalueibao.
Tama sesemane sogo te we bidi dabego
sulama, te augwali homu koneaibao.
Te augwaligo genuai nogigo te wai dabe
ame nai elaluali bidi dabego nogi
aiyaba mu elalueibao.
Te eno augwali nogi mu silimainogo
me iligobeo,” wali.
- ⁶ “Te gasa t̄ kantri we bidi dabe
augwaligo te eno po wali pabo homu ɗ̄ olama,
te eno we bidi dali bidalubo,
te augwali ena dologoba aselama,

te ena godolo homu mu elama,
te enabolo lotu po weyu,
te Sabat side bomo yai po wali peyu,
tama te eno we bidi dali po daꝓ wali po
tigidali te wali pali da,
7 augwa wiegi yai yaibao.
Te eno bulu du Saionba te augwali eno odasa
paibao,
te augwali eno bede bidiyu,
wiegi yai pemene yaibao.
Te augwa te siago tigidali domainu ebo ofa dabe
eyu,
te gasa tobage ofa dabe eno altade yaibao.
Te eno augwaligo ebo ofa godolo homu yaibao,
magi baso meni, eno be da te tigidali
bulu tꝓ kantri we bidi aselama,
te enaba gedu haluasa wagasabo be elalubo
dao.”*
8 “Ena God, Genuai Bidi, eno te Israel we bidi ma
sisinibao,
te boi bidi dabego sela pelama, kalabus igi
pai,
eno te tiwai po obao.
Te eno gasa we bidi dabe me selama,
te eno sisinani hani we bidi dali bidimainogo
odasa
asaibao,” te po wai dao.

*Godigo te Israel dabe augwa polalubo bidi
dabeba wado ilali po*

9-10 Te Israel polalubo bidi dabego
te we bidi dabe bugagia me tonalusiꝓbaso,

* 56:7: Mat 21:13; Mak 11:17; Luk 19:46

te Genuai Bidigo te po wai,
“Aşiao, dage boi bidi dabe.
Dage te uni hasa dabe te bulu du buside
 bidalubo aşiao,” wai.
“Dage aselama, te Israel polalubo bidi dabe
 dolagasao.
Te polalubo bidi dabego te tş kantri
 dwai şego elalagasainu ebo po
 te we bidi dabeba wabo şe elalubao.
Tiali goli, augwa şe bugagia me ebeo. Menio.
Augwali te gedu widai bage tiwai te taun
 tauade te boi bidi asobo tonalubo tiwai
 bidali.
Tama augwali te pedauwali pania sai yowi tiwai
 te nai wi sabo bidi asobode
 gağa wabo usu işawai bidali.
Te augwa tobolude dwasianu kolesaga me
 elalubeo.
11 Augwali te nai hauwa tuabo
 homu ebo yowi tiwai bidali,
 te dwasianu pağaşiao ağ yai.
Augwali te sipsip tonalubo bidigo aga
 şe ebo konesiabo tiwai yali.
Deli deligo te augwa homu wali pelama,
 te aga tau sabo nai naga homu koneai dao.
12 Te augwali sisinibo sogo, augwali
 mebago te tiwai po wali,
‘Ae, tegobao, eno te wain aşı selama,
 te da tşdu pelama, te dena godolo
 yaliba usu nigi paibao.
Te do da wabo sogo, da ma sisinama,
 te umabo mu ma tueibao,’ wabo dao.”

57

*Te Israel dabego hagoma me idu geyu, te tibo
godiba lotu ma wali*

- ¹ Te bidi dabego te wiegi yai we bidi dabe
isibo sogo,
te augwa homu si me ebeo,
tede homu kone palobo menio.
Tama augwa te tiwai homu me sabeo,
'Genuai Bidigo te bidi dabe isimainogo ilama,
te augwaliba pedelainu yali dwai şe
te geda mumainogo ebao,' te homu egobeo.
- ² Te doloba pai kolesagade bilali bidi dabe,
te augwa isibo sogo, te augwa gų pagede pila
muyu,
te toma nabo wiegi yai sogo sai,
magi baso meni, te dwai şe ebo sogo
augwaliba pedelabo usu egobeo.
- ³ Genuai Bidigo te tiwai po wali,
"Dage te dwai kolesaga haniani ebo
we bidi dabe, dage edaba asiąo,
dage te pobi bidi dabe, me penani bidi
dabe,
me penani ebo we dabe te augwaligo wai
dabe dao.
- ⁴ Dagego po dwai deba wali,
dage te hagoma ebo bidi dabe,
me te po geagano pabo bidi,
me tibo po wabo bidi te augwaligo wai dabe
dawe?
- Dagego gesabidi dwai eyu, te dagego
hąę hąę elama, deba wabo dawe?
- ⁵ Te duga haligade dwai homugo
te bomonama hodolobaso,

- te genuai ni dologo te lotu wabo pesageba
pelama,
te penani ebo kolesaga ebao.
Dagego te duga wai puluba dabe elama,
te ofa tiwai eyu,
te odogo t̄ pesagede te genuai
masigi elalubo tomode ulubo dao.
- ⁶ Tama tede dagego te masigi dabe
selama, te augwa god tiwai pedelali.
Te augwali te masigi dabe duga god tiwai naga
elama,
te dagego ofa eyu, te wain geliyu,
te wit ofa me augwaliba yali.
Te kolesaga ebo s̄ dagego elama,
te dagego homugo eno hasegelama,
dageba homu dene yaibao weyu ebawe? Mu
menio.
- ⁷ Dage te lotu wabo bulu du bageba holama,
te ofa eyu, penani kolesaga yalio.
- ⁸ Dagego ena tudiba mu muanio.
Dagego te duga tibo godigo piksa dabe
te duga be t̄ dabo tomo badu bogo side
muani.
Tama dagego te duga abagi wali weba te mone
menama,
augwali dali piainu yali,
tama dagego te duga nigali
genuai bet sai daide te penani kolesaga
ebo dao.
- ⁹ Dagego au ebo, te sanda me pauda,
te wiegi yai denami ebo naigo au elama,
te dage tibo god Melekba lotu wagi pali.
Dagego te bidi dabe digibulu buluba tagala palali,

- te dagego lotu wabo god gegemainu yali.
Tama dagego te gu pagede me te tibo
god dabe gegebo kolesaga ebo dao.
- 10 Dage te god dabe gegebo se dene mu eyu,
te dagego bomu silibao.
Tialima, dage tede ge neyu, te tiwai po me weyu,
'Dago bomu te odolali silibao,' po wabeo.
'Dago te tebo kolesaga tagalinao,'
dagego te po wabeo. Menio.
Te duga dwai homu ebo kolesaga
te bomonama mu pedaliyu,
te dage kekasa mu pobao wabo dao."
- 11 "Dage dede mu wi elama,
te dagego ena ili po ola mayu,
te ena tudiba munama, te ena homu kone
mu
gegeda palobawe?
Te bobobage sogo eno dageba wado po wabe,
tama tiyu dagego enaba wi ebeo.
- 12 Tiali goli, te eno dagego ebo
kolesaga te pebeli diliba hanilaibao,
tama dagego homugo te wiegi yai
da olama wali pabo se ebo kolesaga
dabe,
te augwaligo dage dwasianu tau me sogobeo.
Mu menio.
- 13 Te dwai sego dage dolobo sogo,
dagego te pesage holama elalubo
godigo te dagego augwaliba i obaso,
te augwali aselama, dage tau sagasaiba, agawe?
Mu menio.
Augwa bomu me elalubeo,

te dwasianu waligo naga augwali sela
paibao.
Tialima, te bidi dabe enaba aselama,
te eno augwali tau siyu, tonaluainu ebo bidi da,
augwaligo te t̄ eno sa muyu,
te eno we bidi dabego somainu yaibao,
te augwali me eno digi te sa muani
bulu dude bidimainu yaibao,” wali.

*Godigo te we bidi dabego dwai şeşe sela
şanama, te augwaliba wiegi yai sogo mawaibao
wali*

¹⁴ Genuai Bidigo te tama po wali,
“Te eno we bidi dabe enaba ma asomainu yaibao.
Te augwa sunumi bugagia dodolama,
te sunumi paliabo nai tigidali sela şawaibao,
tiyu te nai dabego augwali şağade dolama,
te augwali tula muidalio,” wali.

¹⁵ “Ena digi ena God, te ena sesemane sogo
bidibao.

Eno nogide te magi meda mu meni yai elalubao,
ena te Wiegi Yai Doloba Pai Kolesaga Mu Ebo
God
dao.

Ena te ena wiegi yai bulude digi ugwadu bidibao.
Tiali, ena te augwa digi augwa aiyaba elaluama
bidiyu,
te augwa yali dwai şede homu dene ebo we
bidi
dali bidibao.

Te eno augwa haliga daş waliyu,
te augwa bidibo ula te wiegi yai
ma pedalumainu ebo dao.

16 Eno ena we bidi dabeba sesemane sogo wado eyu,
haliga şeşę idugobeo.

Te eno tama tiyu da, eno koneani,
te augwa bidibo ula dolama, te mu silaibao,
te bidibo ula ena digi eno augwaliba mawai dao.

17 Eno wado po dwai mu augwaliba wali,
magi baso meni,
te augwa haniani dwai kolesagade te augwaligo
doado bage hauwa mu sabo homu yali.

Tama tialima, te eno augwaliba dene mayu,
te eno gesabidi augwaliba geme sesela sali.

Tiali goli, augwa me hagoma idu geşyu,
te augwa homu kolesaga wali piduai dao.”

18 “Eno te augwaligo ebo dwai kolesaga suali,
tiali goli te eno augwali me dologobeo. Menio.

Te eno augwaligo dwai şeşę sela şanama,
te augwa usu yai ma pedelaibao.

Te ena digi eno augwali bilibo dodoliyu,
te augwali haliga daşu walaibao.

Tama te homu denede bidiyu, gela wabo we bidi,

19 te eno augwa te homu dene ebo tagalomainu elama,
te augwa enaba usu da olama,
wiegi yai pemene ebo po mimainogo ilaibao.

Ena Genuai Bidi, eno te po obao,
te eno nagame yai haliga ebo homu te paşde bidibo
we bidi dali,
me te digibulu bidalubo hani dabe dali me ebao.

Te augwali eno usu ma ilama,
te augwaliba wiegi yai sogo mawaibao wai
dao.*

²⁰ Tiali goli, te dwai kolesaga ebo we bidi dabego,
augwa te dwai kolesaga ebo me tagalogobeo.
Augwali te tamu ąi sesemane sogo
dinigo te haniani pobele bage me dwai nai
sela asu,
te nambis dolagasobo tiwai ebo dao.”

Genuai Bidigo te po wai.

²¹ Eno Godigo te tama po wali,
“Te dwai kolesaga ebo we bidi dabe,
te augwa bugagia bidabo wiegi yai sogo
me elalugobeo,” wali. *

58

*Te dagego nai tubo habu seliba wida, teda te
dwai kolesaga ebo me habu selao wali po*

¹ Genuai Bidigo enabolo te tiwai po wali,
“Nago genuai po dąą mu olama, i wao,
dua digi i me wagio.

Nago bomonama i wabo, te bu wabo nai biugel
bu wabo tiwai yao.

Te eno we bidi dabeba weyu, te Jekopgo hani
dabe,
te augwa dwai seęę me dwai kolesaga po wao,”
po wali.

² “Mu tama, te tigidali sogode augwa
te enaba lotu wabo kolesaga eyu,
te eno homu kolesaga osola sueinu yali.
Te augwaligo enaba hanalu,

* 57:19: Ef 2:17 * 57:21: Ais 48:22

te augwaliba doloba pai kolesaga yao weyu,
te augwali pađe bidibaso,
te augwali wiegi yai pemene yaibao wali.
Tiali goli, te hani dabego tibo po mu wai.
Augwaligo te eno bomo yai po tudiba munama,
te augwa dwai kolesaga naga ebo şe yai dao.
³ Augwaligo enaba te tiwai po wali,
'Genuai Bidi, dago te nai habu selama,
te dena digi aiyaba elalubo nago suali,
tiali goli magi baso nago te da
tau sabo şe isabawe?' "
"Tiali goli, ena Genuai Bidi,
eno augwaliba te tiwai po wei ponani,
'Te tigidali side dagego te nai habu selebo sogo
dađ ilali,
dagego te duga naide digi naga homu kone
palama,
te dagego duga şe ebo bidi dabeba dwai şe ebo
dao.
⁴ Dagego te po weyu, te dage nai habu selama,
enaba gedu haluasa po waibao wai.
Tiali goli, dagego kolesaga te gasagi yai tedali mu
yalio.
Dagego te wado elama, hwiyu, nogo sugunama,
te gasa bidi gesabidide eliyu ebo dao.
Dagego te dwai kolesaga te dagego nai habu
selama,
bidibo sogo ebaso da,
teda eno dagego gedu haluasa po wabo me
odogobeo.
⁵ Te dagego homugo eno dagego te tigidali side
nai habu selebo kolesaga ebode
te eno dage godolo eba homu eba, agawe?

Dagego te homu dene ebo ugwa munama,
te duga tobolu te tōba basigulu,
te waligo awi dili basiasa pabo tiwai eyu,
te dage sia keli daide piyu, te duga digi
aiyaba elalu,
te gasa tobage kolesaga me yali.

Tama dagego homugo dagego te tobage kolesaga
ebode
eno dageba bugai haliga eba homu yaibao,
agawe?

Mu menio.”

⁶ “Eno te tobage kolesaga godolo homu me ebeo.

Eno homugo dagego te haniani
dwai kolesaga mu ebo habu selama,
te gasa we bidi dabe elaluama,
te dolobo kolesaga me habu selao.

Te we bidi dabe te hobedagia kalabuside bidiyu,
dagego augwali te bono me sengo kēnani,
tama augwali te bulmakau tiwai
dagego te ni nami augwa dogonide kēnama,
te duga sē emainu ebo tiwai eyu tonalubao.

Te dagego augwaliba wiegi yai kolesaga eyu,
te augwali olo pomainu tagala palao.

⁷ Eno godolo homu ebo kolesaga e tiwai dao.

Eno homugo dagego te nasi ebo
bidi dabeba nai mao homu ebao.

Te magi nai doado bage meni yai bidi
te dagego aga piabo be meni yai subo sogo,
eno homugo dagego augwali te duga
beba odasa pao homu ebao.

Te dagego te bidi aga tigi bea sabo ugwa meni
yai
subaso,

te eno homugo dagego augwaliba ugwa
maişo homu
yali.

Tama eno homugo te duga deli kaneme sibi
te augwa şeşe elalubo sogo,
te augwali tudiba munamo dao.”

⁸ “Te dagego eno godolo homu ebo kolesaga
ebaso da,
teda polo tama te eno dagede elalubo
dwai şeşe sia somainu yaibao,
te kigamude nanobo giliga ulago
te hulua sai elaluali hola sabo tiwai yaibao.

Te eno dage usu ma ilaibao.

Te ena, doloba pai kolesaga ebo God,
ena dage asobodu polasa paibao.

Te ena dage tudibadu nosali me te eno
genuai bomo ula dali asu,
te dage bugagia tonalueibao.

⁹ Te dagego enaba gedu haluasa po weyu, i wabo
sogo,
te ena Genuai Bidi, eno te dagego
gedu haluasa po wabo odoyu, tau saibao.

Te ena dage dali bidibo, dagego koneaibao.

Te dagego gasa bage dabe aiyaba elaluama,
te augwaliba nogo tu eyu, po dwai wabo
tagalama,

¹⁰ te dagego suali,
te bidi dabe te doado bage me
nai dabe şaş pai elalubo subaso, te dagego
augwali
homu dene mu elama,
te augwali şaş pali nai mobaso da,
teda eno dage wiegi yai bugagia ilaibao.

Te eno dageba wiegi yai sogo pedalumainu
elama,

te bomo yai giliga ula tiwai eyu,

te be hulialuali hola sabo tiwai ebo dao.

¹¹ Te ena Genuai Bidi, te sesemane sogo eno dage
bugagia tonalu,

te dage bilibo dodolama,

te dagego homugo wei homu ebo

nai dabe usu nama mawaibao.

Megi dage te ąi meni yai tode bidibo tiwai ebao,

tiali goli eno dage wiegi yai bomai

we bidi pedalumainu yaibao.

Tama dage te gi tų ili ąi hauwa elalubo tiwai

elama,

te sula sisabo ulu ąi tiwai elalueibao.

¹² Tama te dolali taun dabe dagego ma nigaibao.

Dagego te be dabe te polobadu sę yai

elaluali pesagede ma sę yaibao.

Tama dage nogi augwaligo te tiwai waibao,

'Te taun obo dabe ma dodolobo hani dabe',

me 'Te augwali te sunumi dabe me be dabe

bugagia ma dodolobo hani dabe dao,'

waibao," wali.

*Te dagego Sabat side bomai po bugagia wali
pobaso da, te dage bugagia mu bidaibao*

¹³ Genuai Bidigo te tiwai po wali,

"Dagego te Sabat side bomo yai po boligio,

te eno side ena digi dąi ilali.

Te dagego duga sę dabe digi te side yabo homu

me igio.

Dagego te Genuai Bidi eno side,

te ena godolo homu mu elama, te duga

genuai side

da homu kone palao.
Te dage me tedela pişama, te duga şe me isişama,
te haniani olo po me minamo dao wali.
14 Dagego te tobage yabo kolesaga dolo wali
pobaso
da, teda te Sabat side dagego Genuai Bidi,
enade wiegi yai pemene umabo mu yaibao.
Te eno dage te polobadu te duga bulai
waı nõba bomai po daı weyu,
te bidao wali bulu du pesagede bugagia
bidaibao,
te Jekop, te aga haniba dali mawai.
Te dage nai hauwa elalu, te dage bugagia mu
bidiyu,
te magi nai deli me şaı pogobeo.”
Te po te Genuai Bidigo pedauwalide digi asai dao.

59

*Israel dabego te dwai şe ebo kolesaga
bomonama wali pabo şe yali*

1 Genuai Bidigo te dage ma sabo bomo meni
da,
dagego te homu me igio. Dagego te homu
eyu,
te aga olo degelama, te dago gedu haluasa po
wabo
odobeo homu egobeo. Menio.
2 Te duga şeşego naga tama tiyu,
te God aga gesabidi seselasa elalu,
te dagego gedu haluasa po wabo odobeo.
Te duga dwai şeşego te duga tomode
te duga God dali te obogo daı elalubo
tiwai ebao.

- ³ Magi baso meni. Te dagego haniani tibo po weyu,
te wado po, me po dwai wali.
Te dagego dwai kolesaga eyu, te bidi dabe ela munama,
te augwa kaneme dagego nogode dagana sai elalubao.
- ⁴ Dagego te doloba pai po tų me ebeo. Menio.
Dagego te tibo po dabe weyu,
te po tų odoboba gasa bage dabe kekasa pali.
Te dagego tibo po haniani weyu,
te po tų ebo dagego po naga odomainu elama,
te gasa bage aiyaba elalui.
- Te dagego homu kolesagade te dwai şe ebo kolesaga
hauwa mu pağanalu, te dagego dwai şe haniani
ebo dao.
- ⁵⁻⁶ Te dagego dwai homu kolesaga elalubo,
te dwai nabi elalubo hasamanigo ge tiwai elalubao.
Te bidi me deligo te hasamani ge tubaso da,
hobede yao, te aga isaibao.
Te tama tiwai dagego dwai homu kolesagade dagego
te haniani dwai şe pedalumainu elama,
te gasa bagego bidibo ula dolobao.
- Te ababua dabego be şe ebo da,
te augwa te dwasianu nai dabe tola sabode te augwa tueinu ebao.
- Te bidi dabego te ababua be selama,
te ugwa nigilama gudugobeo.
- Te tama tiwai naga dagego te ebo şego

te gasa bage tau me sogobeo. Menio.
Augwa te gasa bage tola selama, te augwali
elaluama,

te augwaliba dwai şe ebo dao.

⁷ Sesemane sogo dagego te dwai kolesaga yabo
homu
godolo mu ebao.

Te sesemane sogo dagego te magi dwai şe me
işawai

bidi dabe ela muabo homu hogodali.

Dagego te dwai şe dabe yabo homu naga ebao.

Te dage udayu, te gasa we bidi dabego

bidibo ula dolabo şe ebo dao.

⁸ Dagego te haliga nagame elama,
dua digi bidibo kolesaga konesiama,
te dagego te Genuai Bidigo godolo ebo doloba
pai

kolesaga me ebeo. Menio.

Te dagego kolesaga dabe dolo me işawai,

te bidi dabego dage te bilibo sunumi

wali pobaso da,

teda augwali te bugagia haliga nagame

elama,

bidabo pesage me gegelama, bidabo usu me

egobeo.*

*Te we bidi dabego augwa dwai şe yali şeşę po
pusali*

⁹ Tialima, te we bidi dabego te tama po wali,

“Genuai Bidi, nago naga doloba pai kolesaga ola
mayu,

te tau selama da ma sabeo.

Megi da, te kolesaga page dago koneani.

* 59:8: Rom 3:15-17

Da te be hulua saide bidibo we bidi tiwai elalu,
tama dago homugo te wiegi yai sogo daba
pedelama,
te giliga bomonama nanobo tiwai elama,
te be hulua sai silimainu homu godolo mu
yali.

Tiali goli, menio.

Da te genuai be hulua saide bilibo tiwai eyu,
te da haniani şeşego gegebo dao.

¹⁰ Te şeş dabego da te gedu widai tiwai biliyu
bidibao,
te da pabo sunumi gege gege bilibo dao.

Te genuai giliga nanalubode digi,
da te be hulua saide bilibo bidi dabe tiwai
bilalubo,
te dago şaş dani te masigiba tuş palobaso,
da tula mubo dao.
Dago homugo te da bugagia bidaiba homu
yali,
tiali goli menio.

Da te isai bidi bidibo tiwai yai dao.

¹¹ Te şeş dabego da dwai dene mu ebaso,
te dago te genuai hasa bea dabego
gani gani wabo tiwai weyu,
te dago gela wali te ba higo po wabo tiwai
yali.

Tama dago te nageba tonalu,
te nago doloba pai kolesaga ola mayu,
te da tau selama, ma sabo tonalubo dao.

Tiali goli, menio.

Te nago doloba pai kolesaga dade
digibulu elalubo dao," wali.

¹² "Genuai Bidi, te dago dwai şeş nago gedude

hauwa mu elama,
te seęę dabego da po tu ilali.
Tama dena digi dena yali te dwai se tigidali
bugagia
koneai dao.
Mu tama, dago dago dwai se hauwa yali dao.
¹³ Dago te dena Genuai Bidi, God, nageba dwai
se yali,
te dago nage tudiba munama, nago po sela
şawani.
Dago nage dologode bidibo te hagela homu yai
dao.
Dago te gasa bage elaluama,
te haniani hagoma kolesaga yali.
Dago te gasa bage dabe tibo po ola mayu,
po geagano bilama,
haniani sunumi nigibo po wali.
¹⁴ Tama tibaso, dago te kolesaga
dabego te nago doloba pai kolesaga
te dade digibulu elalui,
tama tiyu, te nago da tau selama, ma sabeo.
Te dago te doloba pai kolesaga me mu po wabo,
te da tomoba aselama, elalumainu ebeo.
Te da sisinibo side me, te augwali si me bidaga-
sobeo.
¹⁵ Te doloba pai kolesaga deli dade me elalubeo.
Te bidi me deligo aga dwai kolesaga tagalobaso
da,
teda te gasa bage dabego te aga dolabo
haniani
sunumi gegebo dao," wali.

*Genuai Bidigo aga we bidi dabe bugagia bidi-
mainu yaibao wali*

Genuai Bidigo te we bidi dabego doloba pai
kolesaga

ebo me susiabaso,

te agai augwaliba dwai haliga yalio.

16 Te aga dwai midigi siyu, te tiwai suali,

te gasa bagego dolali bidi dabe

te tau sabo bidi elalubo subeo.

Tama tibaso, te aga bomogo digi,

te aga doloba pai kolesagago digi,

te Genuai Bidigo augwali ma selama,

te augwali bugagia bidimainogo ilai dao. *

17 Agai te doloba pai kolesaga te kapa

holobo ugwa mubo tiwai eyu,

te aga hagawiade mesega sabo tiwai yali.

Te aga te we bidi ma sabo bomo

te hwıbo madi kapa tiwai muani.

Te aga ugwa gudubo tiwai bomonama daų ola

selama,

te dwai şe ebo bidi dabeba dene mawainu

tiaibao.

Te aga haliga şeşe ebo te bobobage

ugwa aiyaba tagalalubo tiwai yaibao.*

18 Te agai haliga şeşede,

te aga boi bidi dabeba dwai dene mayu,

te augwa yali dwai şe dolo usu wei ponaiabao.

Te agai te pađe elalubo bulu tų kantri we bidi

dabeba,

me te digibulu tų kantri dabe,

te dwai dene mabo şe mu yaibao wai dao.

19 Genuai Bidi te genuai we asobo tiwai eyu,

te Genuai Bidigo ponobo sogo te

* 59:16: Ais 63:5 * 59:17: Ef 6:14; 6:17; 1 Te 5:8

daŋ walali wę gisigilama,
te wę asesa mu pomainu yaibao.
Te tigidali tŋ asesa mu pomainu yaibao.
Te tigidali tŋ habu we bidi dabe, te giliga ped-
alubo badu
gagalasa pelama,
te giliga degegi paboba usu nigi paibao,
te augwaligo Genuai Bidigo bomo
me genuai nogi koneama, te aga nogide
wi elama,
te augwali aga dologoba aselama,
bidimainogo yaibao.

²⁰ Genuai Bidigo te po wai, "Ena te dage posolalu,
te dage tau sabo God,
ena te Jerusalemba aselama,
te tigidali we bidi te Jekopgo hani te augwa dwai
kolesaga ebo tagalali bage ma sagasaibao. *

²¹ Te ena da, eno bomai po augwali dali daŋ
walama,
te augwaliba eno te tiwai po waibao,
'Te eno mobo noma bidi me,
te eno dagebolo mani po me,
te dagede bidiyu,
te dagego pedauwaligo eno po pusaibao.

Dagego sesemane sogo tama tiaibao,
te nosali dagego wai dabego me
te duga bulabo wai dabego me te tama tiyu,
te sesemane sogo augwaligo me
eno po elalua peyu, pusaibao,' " te po
wai dao.

* **59:20:** Rom 11:26

60

Godigo genuai ula me bomo te Jerusalemdelalueibao

¹ Genuai Bidigo te po wali, “Jerusalem, nage hogodama, te giliga nanobo ula tiwai yao, magi baso meni, megi eno genuai ula me bomo,

Genuai Bidigo ula te nage daide ugwadu yaibao.

² Suao. Te sisi yai pø, me te genuai be huliasabogo,

te tøde tigidali gasa hani we bidi mesege-laibao.

Tiali goli, ena Genuai Bidi, ena nageba aselama, te eno genuai ula te bomonama, nage daidu ula elalueibao.

³ Te Israel hani isawai we bidi dabego nago te ula sulama, te augwali nageba asaibao.

Te king dabego me nago te bomai ula sulama, te augwali hogodama asaibao,” wali.

⁴ “Nago tobolu ugwaba selama, tonono bilao.

Te naga wai dabe augwali deliba sisinama, asobo sueibao.

Te nago ogwa dabe te digibulude bidai asaibao.

Te gasa bulu tø kantri bidi dabego te nago wegi dabe augwa hagawiade munama, tolasa asaibao.

⁵ Nago te tebo sulama, te nago gesabidi ula umagia mu yaibao.

Te nago hoboludu dali pua pelama, genuai pemene yaibao.

Te genuai sipidu wiegi yai nai hauwa nageba sesaibao.

Te nago mone hauwa mu te tigidali tş kantride
saibao.

⁶ Te Israel hani isşwai Midian bage me Efa bage,
te augwaligo gesi kamel hauwa mugo
te walu dabe nageba sesaibao.

Augwali te tş kantri Seba teba pelama, te gol me,
te wiegi yai hano denami ebo pauda me,
te selasa asaibao.

Te we bidi dabego Genuai Bidi,
eno genuai nogi ugwaba saibao.

⁷ Te Kedar me Nebaiot dabego te tigidali wiegi
yai
sipsip hani nageba sesaibao.

Tama ena we bidigo te sipsip dabe seselama,
te eno alta daiba ofa ebaso,
te ena wiegi yai pemene ebao wali.

Te eno be te polalubo be mu pedelama,
te genuai nogi elalueibao," te po wai dao.

⁸ "Te magi tedela yai nai asesa mu asu,
te dagalu pş waligo te tamu ş daidu
selasa asobo tiwai yali,
te ba hi dabe augwa beba ma
bola asobo tiwai ebawe?

Te magi nai dawe?

⁹ Te digibulu buludu asobo sip dabe dao.

Mu tama, te digibulu bulu we bidi dabego te eno
augwali tau sabo tonaluai.

Augwaligo te genuai sip dabe tagala palali,
te nago ogwa dabe nageba ma sesalio.

Te we bidi dabego te hauwa silva me gol
te sip dabego sela somainu tolali.

Augwa tama tiali, magi baso meni,

augwaligo te eno nageba wiegi yai şe buga-
gia eyu,
genuai nogi elalubo sulama yali,
te augwaligo Israelgo Genuai Bidi,
te ena Godiba genuai nogi mayu yali,
ena te Wiegi Yai Doloba Pai Kolesaga Mu
Ebo
God dao," te po wai.

10 "Jerusalem, te gasa bulu tş kantri bidi dabego
nago
genuai obo te masigi dabego ma nigaga-
saibao.

Te augwa king dabego nago şe yaibao.

Hasia eno wado po dwai nageba wali,
te eno dene nageba mawai.

Tiali goli, megi eno bugai haliga eyu,
te nageba olo tau sabo wiegi yai kolesaga
ebao.

11 Te nago genuai obo sunumi dabe
te giligade me hulide dalalueibao,
magi baso meni, te gasa bulu tş kantri
we bidi
dabego te augwa mone sesemane sogo
nageba sesaibao.

Te augwaligo augwa king dabe me te nageba olo
mu şe

ebo bidi tiwai emainu odasa asaibao. *

12 Tiali goli, te nage dologoba aselama,
nago şe işabo bulu tş kantri dabe,
te augwali dolama, mu silaibao," wali.

13 "Te bidi Lebanon genuai busiba holama,
te bobage bobage sawi yai ni wuli, me
saipres,

* **60:11:** Ped 21:25-26

me te gasa wiegi yai ni dabe togolama,
te augwaligo nageba sesaibao.
Te ni dabe dali, te bidi dabego eno be ma şenama,
te be gasa sawi wiegi yai mu pedelaibao.
Ena te ena duabo sia kingde dugulalu,
tama te be da eno şaęa teba manama elalubo
tiwai
elalueibao.
Tama te be eno polalubo be mu pedelama,
tama aga genuai nogi elalueibao.
14 Te polobadu nageba dwai şe eyu,
te nage godolo homu isawani hani dabe,
te augwa tobolu basiasa nageba asaibao.
Te augwa kidu sugunugulama,
te nago şaęa pađe augwa tobolu basigulama,
te nageba genuai nogi mawaibao.
Te augwa nage nogi te tiwai weyu,
'Genuai Bidigo Taun da,' te 'Saion da,'
waibao, 'te Israel Godigo Taun,
aga te Wiegi Yai Doloba Pai Kolesaga Ebo
God mu
dao.' " *
15 "Jerusalem, nage ololama, olo elalu,
te nago sunumi dabede bidi iba oba soyu me
isawai.
Nage te we tiwai bidiyu, te aga bidigo
aga godolo isama, tagalobaso, aga wi pali.
Tiali goli, te eno nage te gasa
sawi wiegi yai pedalumainu ilama,
te nage polalu, polalubo mu pedalubaso,
te we bidi dabego nageba wiegi yai
homu pemene mu yaibao.

* 60:14: Ped 3:9

Tama nage te tiwai naga sesemane sogo
bidada pidu, bidada paibao.

16 Te nago wiegi wiegi yai nai te gasa kantride
siyu,
te king dabego augwa wiegi yai
sawi yai nai nageba mawaibao.

Tama nago te tiwai koneama,
ena naga te Genuai Bidi da waibao.

Ena te ena we bidi ma sabo God dao,
ena te nage posolalu, tonalu, tau sabo God,
ena te Jekopgo hani dabego bomai God dao,”
wali.

17 “Te eno nago bras hasegelama,
tama nago gol munolueibao.

Me nago ain hasegelama, tama nago silva
munolueibao.

Te eno nago ni nami dabe me hasegelama,
tama nago bras elalueibao,
me nago masigi dabe hasegelama,
nago ain elalueibao.

Te eno wiegi yai bugagia haliga nagame homu
elama,
dugulaluabo kolesaga nigilaibao,
te doloba pai kolesagago nage bilibo
dodolaibao.

Te niwai bidi mego nage tonalu,
nageba dwai se me egobeo.

18 Te nago tonalubo tigidali to habu badu
te bidi dabe munu me ma hwigobeo.

Awe, nago tode me te doado bage alubo
kilikili me egobeo.

Te nago genuai obo nogi te tiwai elalueibao,

'Genuai Bidigo aga we bidi dabe ma salio,'
waibao.

Te nago genuai sunumide te tiwai nogi
elalueibao,

'Genuai Nogi Mao,' " wai.

19 "Te giligago nageba te bubugade ula mayu,
elalubo tiwai munu me elalusiayu,
te poluago me nageba ula mayu, me egobeo.
Menio.

Genuai Bidi ena digi ena te giliga tiwai,
me polua tiwai ula elalu,
te eno sesemane nageba ula maduaibao.

Te ena, nago God, ena te genuai ula elalu,
te nago au ilibo nai elalubo dao. *

20 Nago te giliga me polua iba dega sigi pelama,
te be hulua siyu ebo me pedalugobeo,
magi baso meni, ena Genuai Bidi,
sesemane sogo ena te nago ula tiwai
elalueibao.

Tama nago seęe dali homu dene ebo
sogo me tigidali silaibao.

21 Te sogo te nago we bidi tigidaligo
doloba pai kolesaga naga eyu,
te eno augwa tō da olama,
sa muani tō te augwa saibao,
tama augwa tede sesemane bidada paibao.

Te ena nogogo digi eno augwali
te deli hani we bidi pedalumainu ilali, tama
augwali
te eno bulai ni nologo tiwai pedelali.

Eno tama tiali, te gasa hani we bidi dabego
sulama,

* **60:19:** Ped 21:23; 22:5

te enaba genuai nogi momainogo tiai dao.
22 Jerusalem, te nagede bidibo mena bidi aga nogi
me
elalusiabaso,
te tagalao, aga te genuai hani
wai dabego aya mu pedelaibao.
Te dwasianu mu yali hani dabe
te augwali umabo pedalu,
te augwali genuai bomai kantri
we bidi tiwai pedelaibao.
Ena Genuai Bidigo eno te po obao,
te şe dabe te eno bodolu muani sogo
polo asesa pedelaibao," te po wai dao.

61

*Te Godigo aga we bidiba wiegi yai şe ilabo sogo
te pedelalio*

1 Tigidali Bomo Elalubo Godigo Mobo Noma
Bidi enaba bidagasali,
magi baso meni, Genuai Bidi aga
digi eno toboluba wel gelali,
te ena daj sa muyu,
te aga wiegi yai po te magi
doado bage meni yai bidi dabe selasa po-
mainu yai.
Te agai ena tagala palali, te haliga şeşę genuai
elalubo
bidi dabego şeşę silimainu yai,
te kalabuside bidibo bidi dabeba po pusu,
te augwa kalabus tagalama,
olo pao po omainogo yai. *

* 61:1: Mat 11:5; Luk 7:22

² Agai ena tagala palu, te tama po pusao wali,
te dago Genuai Bidi, Godigo se yabo
sogo pedelalio,
te aga we bidiba wiegi yai se bugagia ilama,
te boi bidi dabeba dwai dene mawaibao, wai.
Te agai ena tagala palali, te homu dene eyu,
gela wabo we bidi dabego haliga daŋ walo-
mainu
tagala palai dao. *

³ Te Saionde gela udubo we bidi dabeba
eno te nagame yai haliga dua eyu,
pemene ebo homu me selasa asaibao,
te augwa bomo silali bageba tama tiwaibao.
Augwali homu dene ebaso,
te sia keli augwa toboluba muani.
Tiali goli, eno te nai hasegelama,
tama dwagi yai au yabo nai augwaliba
mueibao.
Awe, eno augwaligo tigiba te wiegi yai
denami ebo wel mawaibao,
tama augwali homu dene ebo tagalama,
dwagi yai homu pemene eyu bidaibao.
Te augwa bomo ma selama,
te Genuai Bidiba pemene ebo balia
waibao.
Augwa tigidali te doloba pai kolesaga
naga ebo se bomo yaibao.
Te gasa bidi dabego sueibao,
augwali te Genuai Bidigo digi
bulali ni kali tiwai elalubao,
tama augwaligo Genuai Bidigo nogi ugwaba
saibao.

* 61:2: Mat 5:4; Luk 4:18-19

- 4 Te dage we bidi dabego te polobadu
dolali taun ma nigiyu,
tama dagego te kibu be hauwa dolai elaluali
nai
tigidali ma dodolaibao.
- 5 Te gasa bulu t̄ kantri bidi dabe aselama,
dagego s̄ yagasaibao.
Te dagego sipsip dabe augwaligo tonalu,
te augwa t̄ elama, nai bulaibao.
Tama augwaligo te dagego wain gi me tonalu-
aibao.
- 6 Tiali goli, duga digi dage te Genuai Bidigo pris
bidiyu,
te augwaligo dage nogi weyu,
te dena Godigo s̄ bidi da waibao.
Te duga nai hauwa elaluaibao,
te gasa t̄ kantri bidi dabego sela asai.
Te augwaligo wiegi yai nai hauwa dageba
mobaso,
te dage wiegi yai homu mu pemene yaibao.
- 7 Polobadu te dage hale dwai mu elama,
duga gesabidi seselaluali.
Tiali goli, dage te duga t̄de digi bidaibao,
te dagego nai hauwa mu siyu,
te dagego polobadu elaluali nai mu ede-
laibao,
te dage pemene umabo mu yaibao.
Tama dagego te ebo homu pemene
sesemane sogo elalua paibao.
- 8 Magi baso meni. Genuai Bidigo te po wai,
“Eno te doloba pai kolesaga naga godolo ebo.
Eno te bidi elama nai wi sabo kolesaga,
me te gasa bageba dwai s̄ ebo

- kolesaga, te hagela mu ebao.
Te eno we bidi dabe te gasa bidi dabego
augwaliba mani dwai şe ebo şeşę hauwa
tolali,
te mu tama te megi eno augwaliba
wiegi yai nai mu mawaibao.
Te eno bomo yai po me deli augwali dali daş
walaibao,
tama te daş walali bomo yai po
sesemane elalua paibao.
- ⁹ Te eno we bidigo bulai wai wai dabe
te gasa tş kantri hani we bidi tomode
genuai nogi elalueibao.
Te augwali subo we bidi dabe,
te augwa te tiwai koneaibao,
te hani dabe te eno hani dabe dao,
Genuai Bidi, ena digi eno augwali wiegi yai
ilaibao,”
wali.
- ¹⁰ Te eno pemene ebo wiegi yai balia
Godiba waibao, eno Genuai Bidi dao.
Te eno pemene umabo mu yaibao,
magi baso meni, agai ena ma sali.
Te aga wiegi yai sogo te aga doloba pai kole-
sagago ena
te bobobage wiegi yai ugwago mesega sabo
tiwai yali,
te ena te we sabo bidigo au ebo tiwai eyu,
te we aga bidigo aga kębo sogode au ebo
tiwai yai
dao. *
- ¹¹ Magi baso meni. God, Genuai Bidigo

* **61:10:** Ped 21:2

doloba pai kolesaga dali,
te aga nogi ugwaba sabo kolesaga dali,
te we bidi dabe tomode pedelaibao,
te gide bulali nai wai kulubi pedelama,
te genuai ebo tiwai yaibao.
Tama te gasa Israel hani isawai we bidi dabe
tigidaligo
sumainogo yaibao.

62

Jerusalem gesi nogi saibao

- ¹ Jerusalem, nage tobade te eno po hanilama,
bomo elama weyu,
te Genuai Bidigo nageba wiegi yai şe yao po
obao.
Te eno pedauwali me pania sogobeo. Mu menio.
Te eno Genuai Bidiba i udu,
te Genuai Bidigo te bugagia
wiegi yai doloba pai kolesaga nageba eyu,
te kigamu nanobo giliga ula tiwai eyu,
te hulide domanobo sole ula ebo
tiwai teba usu numainogo yaibao.
- ² Tama te gasa tş kantri we bidi dabego
nago te doloba pai kolesaga ebo sulama,
te augwa king dabego te nago bomo
me genuai nogi elalubo sueibao.
Te augwa nage gesi noma nogi nogi yaibao,
te nogi Genuai Bidigo digi nageba mawaibao.
- ³ Nage te gasa sawi yai kingo madi
te Genuai Bidi aga nogode tolalubo tiwai
yaibao.
Awe, nage te aga nogode tolalubo
wiegi yai au yabo nai tiwai yaibao.

⁴ Tama te bidi dabego nageba
te tiwai nogi ma nogisayu,
“Genuai Bidigo aga tagalai da,” me wagobeo.
Te nago t̄ augwaligo te tiwai nogi me wagobeo,
“Hobede ya, te t̄ dolama, olo elalubao,”
wagobeo. Menio.

Te augwaligo nage gesi nogi te tiwai waibao,
“Eno wiegi yai homu pemene agaba ebo dao.”
Te nago t̄ augwaligo te tiwai nogi yaibao,
“We bidigo salio,” magi baso meni,
Genuai Bidigo bugai haliga eyu, wiegi yai
pemene
umabo nageba ebao.

Te nago t̄ bugagia ma elalu, te we tiwai,
te bidigo aga ma sabo tiwai yaibao.

⁵ Te naga wai dabego nage selama,
te nage dali bugagia bidibo tiwai yaibao,
te gesi ogwa bidigo te gesi wegi selama,
te augwa si bugagia mu bidibo tiwai ebao.
Te Genuai Bidigo wiegi yai pemene nageba
yaibao,
te gesi noma sogo bidigo we selama,
te aga weba wiegi yai homu pemene
ebo tiwai ebo dao.

⁶ O Jerusalem, te nago masigigo nigai genuai obo
ugwadu daide eno te tonalubo bidi muai,
tama augwaligo pedauwali te giligade hulide
me
pania sogobeo.

Eno augwaliba te tiwai po wali,
“Dage te Genuai Bidiba i wabo bidi dabe,
dagego toma me nogobeo. Menio.

⁷ Dagego bomo elama, agaba i ola pidu,

agai te Jerusalem bomo ma iliboba usu nao,
tama Jerusalem te tigidali tōde we bidi
gedude
polalu mu pedelaibao,” eno te po wali.

⁸ Genuai Bidigo nogo guni sisu muyu,
bomai po daꞗ wali,
te aga genuai bomode agai te daꞗ wali po mu
pedelaibao.

Agai po te tiwai, “Ena Genuai Bidi, te eno te boi
bidi dabego nago we bidi dabego te se dene
elama,
bulubo wit dabe munu ma sagasomainu me
iligobeo.

Tama eno te gasa tō kantri dabego te nago we
bidigo
nigibo wain aꞗ sagasomainogo me egobeo.
Menio.

⁹ Te nago we bidi augwa digi naga
te inayu tau yali wit selama, te bret nigilama
tueibao.

Te augwaligo ena Genuai Bidi,
te enaba genuai nogi mawaibao.

Te nago we bidi dabe augwa te inawani
wain du dabe selama,
te wain aꞗ nigaibao.

Tama augwa te eno be obo tomoba sela aselama,
te aꞗ augwa tuyu,
te wiegi yai pemene enaba yaibao,” te po
wai.

¹⁰ Dage te megī Jerusalemde bidibo hani dabe,
dage tigidaligo taun tagaliāo.

Te taun tagalama, sunumi bogoba pelama,
te sunumi bugagia dodolao,

te duga we bidi dabe ma asobao.
Te augwa sunumi bugagia sisilao,
te sunumide elalubo masigi dabe sela şayao.
Tama te tigidali t̄q kantride bidibo hani we bidigo
suabo plak me deli nide walao.
¹¹ Nage Jerusalem, nago te tiwai koneao,
Genuai Bidigo te tigidali t̄qde we bidiba weyu,
nageba te po pusumainogo yali, "Saion,
suao.
Te nago we bidi dabe ma sabo bidi, aga asobao.
Suao. Te agai aga we bidi dabe odasa asu,
te aga te boi hw̄inama,
te wiegi yai nai sali tiwai yali dao," te po
wao.*
¹² Te augwaligo nago we bidi te tiwai nogi
poaibao,
"Te Genuai Bidigo tedali gasagi yai we bidi dao,"
me
"Te we bidi dabe te Genuai Bidigo ma salio."
Te augwaligo nage nogi te tiwai waibao,
"Genuai Bidigo godolo mu ebo taun da,"
me, te "Genuai Bidi ma aselama, bidibo taun
dao,"
waibao.

63

*Genuai Bidigo aga boi bidi dabeba dwai dene
mawaibao*

¹ Te king bidi tiwai bugagia mu au elama,
te taun Bosra te t̄q kantri Idom badu
tagalama asobo bidi de dawe?

* **62:11:** Ais 40:10; Ped 22:12

Te aga genuai bomo dali wele sesa asobo bidi de dawe?

Te aga gudali ugwa tonani te mama mu yalio.

“Te ena, Genuai Bidi tama dao.

Eno te we bidi dabe ma sabo bomo elalubao,
tama eno te tiwai po obao,
te eno doloba pai kolesagade,
eno te augwaligo boi bidi dabe aiyaba elalu-
aibao,”
wali. *

² Magi elama te nago gudali
ugwa dabede mama kaneme mu yali,
te bidi te wain nigibo tomoba pali tiwai
elama,
te wain wai agabo digi pabo tiwai yali da,
agawe?

³ “Eno bulu t̄ kantri dabe agawali,
te bidigo wain du wai te masigi pou tomode
agabo
tiwai yali,
te gasa t̄ kantri bidi me deligo ena tau me
sabeo.

Eno augwaliba haliga şeşeyu,
wado dwai mu olama,
te eno augwali bomonama mu
agawali madi te augwa kaneme gela
tagalu,
te eno gudali ugwa dabede kaneme dagana
salio.*

⁴ Eno te ena sainu sa muani we bidi dabe sabo
sogo

* **63:1:** Ais 34:5-17; Jer 49:7-22; Ese 25:12-14; 35:1-15; Amo 1:11-12; Oba 1-14; Mal 1:2-5 * **63:3:** Ped 14:20; 19:13, 15

pedelalio,
tama tiyu, megi sogo te eno augwaligo boi
bidi
dabeba dene mabo sogo dao.

⁵ Ena dwagila mu midiga sayu tonani,
te tiwai te ena tau sabo bidi me elalubeo.
Tialima, te ena bomogo digi te eno genuai haliga
şebęgo
me,
eno te ena we bidi dabe ma siyu,
te eno augwaligo boi dabe aiyaba elalui
dao.*

⁶ Te eno genuai haliga şebęgo,
eno tigidali we bidi dabe agala salio.
Te eno haliga şebę ebo kabude te aı augwa
tumainao,
te augwali aiyoge page dwai mu yalio.
Te eno augwaligo kaneme tıba gelu tiai dao,"
wali.

*Te we bidi dabego Genuai Bidigo wiegi yai
kolesaga homu kone palali*

⁷ Te eno Genuai Bidigo wiegi yai olo mu tau sabo
kolesaga po pusubao.
Te eno aga nogi ugwaba siyu,
te agai da tau siyu, wiegi yai kolesaga hauwa
yalı po pusaibao.
Awe, te aga genuai olo mu tau sabo wiegi yai
kolesaga,
me homu dene ebogo,
agai te Israel haniba wiegi yai şe mu yalio.
⁸ Genuai Bidigo te po wali,

* 63:5: Ais 59:16

“Te hani dabe, augwali te eno hani we bidi
dabe
mu da,
te augwa hagoma elama, eno po me sela
şagobeo.”

Tama te aga augwali ma sali bidi pedelai dao.

⁹ Te augwali dene me şeşę tolali sogo,
Genuai Bidi me augwali dali te dene me şeşę
tolali.

Te agai haliga augwalide homu dene ebaso,
te agai augwaliba te olo mu tau sabo
wiegi yai kolesaga yali,
tama aga digi te mobo bidi ensel tiwai
pedelama,
te augwali ma sali.

Te tobage sogo sesabi mu elama,
te agai augwali tolalu,
te augwali bugagia mu tonaluai dao.

¹⁰ Tialima, te augwaligo agaba hagoma eyu,
te agai homu ogwa wai mobo te haliga şeşę
mu
ilali.

Tama tibaso, aga digi augwaliba boi bidi elama,
te augwaliba hwjani.

¹¹ Tialima, nosali augwa te polobadu
yali sogoba homu kone palali.

Augwa te Moses me aga we bidi dabeba homu
kone ma
palama,
augwa te tiwai po wai,
“Te Genuai Bidi mena bidibawe?
Polobadu agai te polalubo bidi aga
we bidi dabe dali odasa asu,

te tamu i nogeali Genuai Bidi mena
bidibawe?

Polobadu agai homu ogwa wai mobo
te augwali dali bidimainu yai dao.

¹² Agai te aga genuai bomo te Mosesba mawai.

Agai te tamu i si badu peda somainu elama,
te aga we bidi dabe te i nogelama,
u badu pedaiba sabolali,

tama te kolesagade aga genuai nogi sali,
te sesemane elalumainu yai dao. *

¹³ Te augwali asobodu aga polasa peyu,
augwali te tamu i dologo badu mu
elalubo tdu pali.

Te augwali te bulu wa pai pesagede bidibo
bulu uni hos dabe pabo tiwai bomonama
asesa pali,
te augwali me tula mubeo.

¹⁴ Te Genuai Bidigo Mobogo digi
te aga we bidiba nagame yai homu mayu,
te augwali toma nomainu ilali,
te bulmakau dabe te nosai hauwa
elaluboba pelama,
nai tuyu, toma nomainu ebo tiwai yalio,"
augwaligo te tiwai po wai.

Genuai Bidi, nago te bomai s dabe yali,
tama te kolesagade nago te naga
we bidi dabe pabo sunumi dodolali,
te tigidali we bidigo nago genuai nogi
me bomo konemainu yai dao.

*Te Israel dabego te Genuai Bidigo augwali tau
sao olama, gedu haluasa po wali*

* **63:12:** Sai 14:21

- 15 Genuai Bidi, nage te naga bulu
 pesage dagalude bidibao,
 te tedali gasagi yai mu dao,
 te bulu pesagede te nago genuai ula
 me bomo pağanalubao.
Tiali goli, te nago aiyaba tonoyu, te da suo.
Magi baso nage hogodama,
 te nago genuai bomo daba waselisama
 ebawe?
Nago homu dene eyu, olo tau sabo
 wiegi yai kolesaga te dabolo me ola mabeo.
Te nago da godolo homu me isişyu ebo da,
 agawe?
- 16 Tiali, nage te dago aya dao.
Te da bulai wai monu aya, Abraham me Jekop
 augwali te da dali me bidibe,
 te augwaligo da konesişwai.
Tialima, nage Genuai Bidi, nage dago aya mu
 dao.
Tama nago nogi te tiwai elalubao,
 “Te da tudibadu tonalu,
 polobadu digi tau sesa asali bidi dao.”
- 17 Genuai Bidi, magi baso nago da
 te besela palama, bilalumainu eyu,
 te dago nago doloba pai sunumi wali
 pişamainogo ebawe?
Magi baso nago dago haliga me homu kolesaga
 daş
 weyu,
 te dago nageba wi isama,
 te nago dologode bidişamainu ebawe?
Nago naga şe bidi dabe da homugo koneama,
 te nage ma aselama, da dali bidagasao,

- te naga digi nago sa muai hani dabe dao.
- 18 Te peşadage sogo naga nago digi te sa muani
be
te nago we bidi dago nogode elaluali,
te nosali dena boi bidi dabe asu, dolama,
te nago be mesegelama, agala dolali.
- 19 Tama megi da, da we bidi hobedagia
mu bidibo tiwai ebao,
polobadu nago tonalu, tolalusawai tiwai
bidibao.
Tama da hani dabe te nago nogi augwalide
musiawai
bage tiwai bidibao.

64

- 1 O Genuai Bidi, dago homugo nage te dagalu
buga şanama, dulao homu ebao,
te bulu du dabe nage asobo sogo dwai midigi
mu
saibao.
- 2 Augwali te siade ulalubo sene sospende tomode
te posolo aşı punuguna tagalobo tiwai yaibao.
Nage te naga genuai bomo dali asobaso,
te boi bidi dabego nago nogi konemainao,
te nage augwaliba pedalubo sogo
te tigidali tş kantri we bidi dabe
wi elama, noma saibao.
- 3 Polobadu nage asobode, te gasagi yai
nai tedali mu pedelali,
tama dago te suyu, dwai noma mu sali.
Te bulu du dabe nage asali sogo,
te dwai midigi mu sai dao.
- 4 Polobadu te bidi mego te god me deli
tobage bomai şe yali po odobero,

te we bidi tau siyu, te konealu tonaluabo şe.
Ma, bidigo aga gedugo te god me deligo
te tobage bomai şe ebo subeo. Menio.
Genuai Bidi, nago naga te tiwai bomai şe ebo
dao.*

⁵ Nago pemene eyu, te doloba pai kolesaga mu
elama,
nago te godolo homu ebo kolesaga
wali pabo bidi dabe tau sagasobo dao.
Tiali goli, nago daba wado po wai goli,
te dago kolesaga me hasegelebeo.
Dago te dwai şe yabo bomu iduai dao.

⁶ Da tigidaligo dwai şe eyu,
te da nago gedude meda yai mu elalubao.
Te kolesaga dabe dago homugo
doloba pai kolesaga da olama,
te kolesaga dabe te dago gawea pai nai tiwai
dao,
tiali goli dago te ebo, augwali nago
gedude dwai mu eyu,
te ugwa meda dwai mu tiwai ebao.
Te dena ebo dwai şego te pađe da mu haga yabo
homu
yai,
te wa pai ni yabe te waligo sela pabo
tiwai yaibao wali.

⁷ Te nageba gedu haluasa po weyu,
te nage nogi wabo bidi meni yai,
te nage pađa asu,
nageba homu kolesaga keđa pabo bidi meni,
magi baso meni,

* 64:4: 1 Ko 2:9

nago naga gesabidi daba geme dula selama
elalu,
te nago dena şeşego da dodolomainu ilama,
te da dwai mu bidibao.

⁸ Tialima, Genuai Bidi, nage dago aya dao.
Nage te sospen sene tşgo nigibo bidi tiwai,
tama da nago te sene nigainu sabo
tş tiwai elalubao.

Te nago nogogo digi da tigidali nigibo dao.

⁹ O Genuai Bidi, nago dade haliga şeşę mu idu,
te sesemane sogo dago ebo
dwai şede homu kone paludigio.
Menio.

Da tigidali te naga we bidi da homu elama,
te nago daba olo mu tau sabo wiegi yai
kolesaga
yao.

¹⁰ Te nago tedali gasagi yai taun dabe te olo bulu
dwai
tş pesage tiwai elalubao,
te Jerusalem me mu dolama, tede bidi me
bidibeo.

¹¹ Tama nago tempel be da, nago te po weyu,
da teba pelama, nageba lotu waibao wali,
te me siago delama, tigidali dolali.

Polobadu te be te gasa sawi yai mu elalu,
te da bulali wşı dabe teba pelama,
te nago nogi ugwaba sali.

Tiali, megi da, te dolali,
te dago godolo homu yali gasa wiegi yai
pesage
dabe,

augwali me te dolama elalubao wai dao.

¹² Genuai Bidi, nago te şę dabe sulama,

nago haliga hogodiyu,
te magi şe me deli yabo homu ebo meni da,
agawe?
Te nago homugo dago te şeşe hauwa
tolodumaina homu elama,
tama nago dago gedu haluasa
po wabo wei ponisama eba, agawe?

65

*Godigo te hagoma ebo haniba dwai dene mayu,
te aga şe bidi dabeba wiegi yai şe ilaibao wali*

- ¹ Genuai Bidigo te po wali, “Ena, Genuai Bidi,
te eno augwali tau somainu
gedu haluasa po wasiabo we bidigo
gedu haluasa po wabo odainu,
te tonalu sisilalubao.
Te ena bidibo augwali enaba asobo tonalubao,
tiali te augwaligo ena gegabo homu isawani.
Eno te po wali, ‘Sesemane sogo ena bidibo,
te dage tau sainu ebao,’
tiali goli augwali te enade digibulu bidiyu,
te eno nogi augwalide musiawai hani
bidibo tiwai ebo dao. *
² Te tigidali side eno nogo dinigalubao,
tama eno te eno po sela şabo we bidi
ma sainu tonalubao,
te dwai kolesaga ebo sunumidu
augwa homugo digi wali bilibo
we bidi te ma sainu tebo dao. *
³ Te eno gedude augwa te eno haliga şeşe elama,
wado po wabo tobage kolesaga ebao.

* 65:1: Rom 10:20 * 65:2: Rom 10:21

Augwa te Godigo po odisabo bidi dabego ebo
kolesaga
yai.

Augwa te lotu wabo pesage te gide elalubo te
sisinama,
ofa eyu,
tama augwa te tibo god dabego altaba
pelama,
te wiegi yai denami yabo hano ilibo pauda
ulubo
dao.

⁴ Tama hulide augwa te gu pageba bidalugi
pelama,
te isai bidi dabede po sainogo ebo dao.

Tama augwa te kibu mi tulama,
te gasa tobage hasa te eno gedude
wiegi yai isabo sup nai ai me tubo dao.

⁵ Te augwa gasa bageba te tiwai po weyu,
'Dage dage digibulu bidao,
maga baso meni, dago tigide habu selali.

Tama tibaso, dage da dali me kisalugobeo,'
te po wabo dao.
Eno te hani dabego te tobage kolesaga ebo te
eno
homude hagela yali.

Augwa te tama tebode te eno haliga sebe
dwai mu augwaliba ebao.

Augwalide eno te haliga sebe ebo te mu siligobeo,
te sia bogoli gamonama dabo tiwai ebo dao,"
wali.

⁶ "Suao. Ena Genuai Bidi,
eno te dage dwai we bidi dabego ebo
dwai se tigidali te eno bukude aseani.

Tede eno sagia sogobeo. Menio.

Te eno dageba dwai dene mayu,
te duga yali dwai şę tigidalide
dolo mu wei ponaibao.

⁷ Te eno duga yali şęgo şęęę dali,
te duga bulai wai nõu dabego yali
şęęę dali tolomainu yaibao.

Te duga bulai wai nõu dabe te lotu wabo
pesage te bulu du bageba holama,
tama augwa te wiegi yai hano denami ilibo ofa
eyu,
tama augwa te haniani dwai kolesaga ena
gedude yali.

Tama eno augwa yali dwai şę tigidali usu nama,
dolo mu te wei ponaibao," wali.

⁸ Genuai Bidigo te po wai,
"Te bidi me deligo te bono du wain
te du pa elalubo nogogo şawainu ebaso,
gasa bidigo te po wagi da,
'Tonalu bolo yao,' wai.

'Eno te wiegi yai wain wai du meba
te pade elalubo suali.

Dago selama, te tuabo wain ai meba nigibaso,
usu yaibao,' wai.

Te tiwai tama, ena Genuai Bidi,
eno te tigidali Israel we bidi me dologobeo,
magi baso meni, augwali eno şę bidi dabe
dao.

⁹ Te eno Juda dabeba wiegi yai şę eyu,
te tigidali Israel haniba me tiaibao.

Eno augwali te genuai we bidi hani pedalumainu
ilaibao,
te augwali eno bulu du pesagede
bidalumainu yaibao.

Te hani we bidi dabe eno augwali sa munama,
te eno şe bidi bidimainogo yai,
te tõe augwali bidimainu yai dao.

10 Te augwa sipsip dabe, te bulmakau me,
te tõe pağanalueibao,
te Saron te giliga dega sigulubo
pedai te odogo pesagede gagalasa pali,
te Akor giliga pedalubo badu
te odogo tũa usu nigi paibao.

Te augwa nosai hauwa elalu, te nai tuyu,
toma neyu, bidaibao.

Eno te şe dabe ebo te ena gegebo homu elalubo
we bidi
dabeba tiaibao,” te po wali. *

11 “Tiali goli, dage da, te dage ena tudiba muyu,
te eno bulu du, te Saionba asişama,
te enaba lotu wagasisaño hani dabe,
dage te dwai dene mu saibao.

Dagego te Gat me Meni, te siba nai me wain aĩ
mayu,
lotu wabo dao.

Te tibo god dabe te augwaligo dage
tau somainu ebo da homu elama,
te duga wiegi yai sogo elalueiba homu yalio.

12 Tiali goli, eno gasagi yai sogo dageba sa muai.
Te boi dabego dageba hwiğaselama,
te dage augwa bainat hwiğ dabego ela
mueibao.

Te duga kidu sugunama, te tobolu tũa basigu-
lama,

* **65:10:** Jos 7:24-26

- te boi bidi dabego dage tobolu mage tog-waibao.
Te şe dabe pedelaibao, magi baso meni,
eno dage i wali, te dagego eno i wabo wei ponobeo.
Te eno po me dageba pusali,
tiali dagego wali pabeo. Menio.
Dagego eno po sela şayu, te eno gedude
dwai kolesaga naga yali,
te eno godolo homu isawai
kolesaga dabe mu ebao wali.
- 13 Tama tibaso, ena God, Genuai Bidi,
eno te tama po obao.
Te eno şe bidi dabego te nai me aı hauwa elalueibao.
Tiali, dage te ena tudiba mubo hani dabe,
te dage nai sili bidu, te tuabo aı meni yaibao.
Te eno hani dabe, te augwa wiegi yai pemene yaibao,
tiali te dage dwai hale mu saibao.
- 14 Te eno şe bidi dabego haligade
te wiegi yai homu pemene pağanalu,
te augwa homu pemene ebo teşabi po waibao.
Te dagego haligade te homu dene ebo pağanalu,
te dagego homu kolesaga kone tuş pelama,
te dage gela bomonama mu waibao.
- 15 Te eno hani dabe, te augwa gasa
bageba po dwai wabo sogo da,
teda augwa te tiwai po waibao,
'God, Genuai Bidigo dage dolomainu yaibao,
te agai te dwai hani dabe dolali tiwai yao,'
waibao.

Tama te bidi dabego dage nogi
te dwai nai homu tiwai yaibao,
tiali goli eno te wiegi yai gesi nogi
te ena şe bidi dabeba mawaibao.

16 Tama te tigidali tş habu pedai badude,
te bidi dabego gedu haluasa po enaba weyu,
te mu po naga wabo God da po weyu,
te augwali wiegi yai bugagia ilao
po enaba hanalueibao.

Te bidi dabego augwa po daş walabo homu
elama,
augwa te eno nogi delide naga te mu po
dao waibao.

Tama augwa te polobadu elaluali haliga
şeş me dwai şe yali dabe
te homu kone gegeda palaibao,
te ena, Genuai Bidi, te eno augwa
te polobadu yali dwai şe dabeba
homu kone mu gegeda palaibao," wali.

*Tigidali nai te gesi Jerusalem dali bugagia
elalueibao*

17 Genuai Bidigo te tiwai po wali,
"Suao, eno gesi dagalu me tş nigaibao.
Te bidi dabego te polobadu pedelali
naiba homu kone me palogobeo.

Augwaligo te nai mu gegeda paibao.*

18 Dagego te eno megi nigali gesi naiba bugai
haliga
eyu,
wiegi yai pemene sesemane sogo yao. Magi
baso

* 65:17: Ais 66:22; 2 Pi 3:13; Ped 21:1

meni.

Te eno nigainogo ebo gesi Jerusalem
te we bidi dabego godolo elama,
wiegi yai pemene yabo pesage pedelaibao,
te aga we bidi dabe te bugai haliga mu elama
bidaibao.

19 Ena digi me eno wiegi yai pemene
te Jerusalemba elama,
te ena we bidi dabeba bugai haliga yaibao.

Te gesi nigali Jerusalemde te bidi dabe gela wabo
kulukulu munu me elalugobeo,
te genuai dene elalubo bidi dabego
te i wabo şe me elalugobeo. *

20 Te dwasianu ogomani dabe me
te ogomani bidi elalubo sogo me isigobeo.
Menio.

Tigidali we bidi te bobobage sogo sesabi elama,
mu bidama, te monu dabe mu pedelaibao.
Te augwa kibu be bidi sese a naga 100 yia bidali,
te tagalao, augwali te gesi tigi elalubo we bidi
bidaibao,
tiyu augwali me deli te kibu be bidi sese a
naga 100
yia bidisişabadi isibaso,
te gasa bagego homugo te Genuai Bidi eno
aga
isimainu yai da,
te homu yaibao,” te po wai dao.

21 “Te eno we bidi dabego te be dabe şenama,
tede
bidalueibao.

Te augwa te wain gi dabe bulama,
te wain du tabila tuyu, bidaibao.

* 65:19: Ped 21:4

22 Te boi bidi dabe munu ma aselama,
te eno we bidi dabe sela şayu, ela gudulama,
te augwaligo beba bidagaselama,
te augwa wain gi selama,
te wain du tabilama tuyu, me tegobeo.

Te eno we bidi dabe sesabi elama,
bobobage sogo mu bidaibao,
te bomai dila pai ni tiwai elalueibao.

Awe, tama augwa digi şe dene elama,
pedalubo naide wiegi yai
homu pemene elama, bidaibao.

23 Augwa ebo şe te odolali me ela tagalogobeo.

Te augwa wai dabe me doloyu,
me egobeo, magi baso meni,
augwaliba eno te wiegi yai şe bugagia yainu,
te sa muani hani dabego wai dabe dao.

Te eno augwaliba bugagia wiegi yai şe eyu,
te augwa wai dabeba me,
te augwa nosali bulabo wai nõu
wai dabeba te tama tiaibao wali.

24 Te augwa godolo homu eyu,
te sabo homu ebo nai po te enaba gedu
haluasa po
weyu,

hanalusiabadi, te eno augwaligo
hanalubode wei ponaibao.

Te augwa gedu haluasa po wabo sogo da,
teda eno te nai dabe augwaliba mawaibao.

25 Te bulu uni yowi dabe me te sipsip wai dabe
augwali hodobo deliba nai tueibao.

Te laion dabego te bulmakau dabego
nosai tubo tiwai yaibao.

Tiali goli, te hasamani dabego da,

te tō hogomu naga tueibao.
Te Genuai Bidi, eno buludu pesage tigidalide,
te tigidali nai bugagia elalueibao,
te bidi me deligo gasa bidi meba
dwai sē iliyu me tegobeo.
Ena Genuai Bidi, eno po wai dao,” wali. *

66

*Genuai Bidigo aga boi bidi dabe aiyaba elalu-
ama, te aga dologoba asali haniba wiegi yai sē
yaibao wali po*

¹ Genuai Bidigo te po wai,

“Dagalu da, te ena dugabo sia king tiwai elalu,
te tō eno saḡa ugwadu mubo pesage dao.
Tega. Te dagego eno be sē ebo usugowe?
Te mena badu ena toma nabo pesage
elalueibawe?*

² Genuai Bidi ena digi, eno te dagalu
me tō tigidali nai nigilama,
te augwali pedelama, megi elalubao.
Eno te tobage bidi dabeba bugagia haliga yaibao,
te augwa digi aiyaba elaluama,
te augwa yali dwai sēde homu dene eyu,
enaba wi elama,
te eno po dologoba aselama, bidibo bidi.”*

³ “Tiali goli, te augwa digi dobo homu wali pabo
we bidi dabego augwa te haniani dwai
kolesaga
godolo mu eyu,

* 65:25: Ais 11:6-9 * 66:1: Mat 5:34, 35; 23:22 * 66:2: Tpi
7:49-50

tama augwa te enaba lotu mu obao, te homu
ebao.
Tiali goli, augwaligo enaba te ofa ebo
tigidali te eno godolo mu me isawai.
Te augwaligo bulmakau elama, enaba ofa ebo
sogo,
eno suali, augwa te bidi elali tiwai ebao.
Te augwa sipsip wai elebo sogo,
eno suali, augwa te yowi elama,
te enaba ofa tiwai yali.
Augwa te wit dabe ofa ebo sogo, eno suali,
augwa te kibu kaneme ofa ebo tiwai yali.
Te augwa wiegi yai denami ebo hano ebo ofa ebo
sogo,
eno suali, augwa te tibo god piksa
me deliba ofa ebo tiwai yai dao.
⁴Te pagede tama te augwaligo tolabo şeşę eno sa
muani,
augwa te wi mu ebo şeşę dao.
Magi baso meni, eno augwaliba i obadi,
te eno i wabo augwaligo wei ponobeo.
Te eno po me augwaliba pusubadi,
tiali goli augwa wali me pabeo. Menio.
Augwa eno po sela şayu, te eno gedude
dwai kolesaga naga yali,
te eno godolo homu isabo kolesaga dabe mu
dao.”
⁵“Dage te wi elama, te Genuai Bidi,
eno po dologoba asobo hani dabe,
dagego te megi eno dageba pusainu ebo po
odao.
Dage ena wali asobo bomo yai,
tama te duga deli hani dabego
te dage godolu mu me isama,

te augwaligo dage tudiba muai.
Te augwaligo dageba posobo po weyu,
dageba te tiwai po wali,
'Te Genuai Bidi aga genuai bomo dali asomainu
eyu,
te dage pemene ilimainao, te tebo dago
sueibao.'

Tialima, eno te po obao,
te dagego augwali dwai hale mu
sabo sueibao, te po wali.

⁶ Te taun tomode genuai i weyu,
te eno be tomode kulukulu wabo odao.
Te eno i me kulukulu weyu ebao, te Genuai Bidi
dao.
Eno te ena boi bidi dabeba dwai dene mayu,
te augwa yali dwai kolesaga wei ponaibao,"
wali.

⁷ "Ena, Genuai Bidi, eno te po obao,
eno taun te wego wai deli sogo polo
tama ame nabo tiwai yaibao.
Aga te wai ame nabo tigi dene isaşadi,
tama te wai polo pedelali. *

⁸ Dagego te tobage ş polobadu sulama,
odai da homu eba, agawe?
Te bulu tş kantri me deli te deli sogo
pedalubo da, agawe?
Te genuai hani we bidi me deli te deli sogo tama
me
pedalubo homu eba, agawe?
Tiali, Saion aga te wai ame nabo
tigi dene ebo gagalobo sogo,
te polo tama aga te wai ame naibao.

⁹ Ena God, Genuai Bidi, ena digi eno

* **66:7:** Ped 12:5

aga te wai ame nabo dene ilali.
Tama tibaso, te magi elama eno agai haliga
paniama,
eno aga wai somainu iligobe dawe?
Ena da, ena dagego God dao.”

¹⁰ “Dage te Jerusalem godolo mu ebo hani dabe,
dagego aga dali wiegi yai pemene yao.
Dage agade te homu dene elama,
gela weyu yali hani dabe,
megi da, dagego aga dali wiegi yai homu pemene
yao.

¹¹ Magi baso meni. Aga bugagia bidibaso,
te duga wiegi yai pemene elama,
agade te wiegi yai nai hauwa saibao.
Aga te dagego ida me deli tiwai elama,
tama dagego aga ame tuyu,
te dage bugagia mu paḡanama,
te haliga nagame yai bidaibao,” wali.

¹² Genuai Bidigo te tiwai po wali, “Magi baso
meni.

Eno te Jerusalem bugagia mu elalumainu yaibao,
te sesemane sogo agai te gasa tḡ kantrigo
wiegi yai
nai dabe hauwa saibao.

Te aga magi deli me sḡa piḡama,
te wḡ sesemane sogo asudu,
te sula sisḡabo tiwai yaibao.

Te dagego te nai dabe siyu, wiegi yai pemene mu
yaibao,
te waigo idago ame tuyu, pemene ebo tiwai
yaibao,
te waigo aga idago sabilibaso, pemene ebo
tiwai eyu,

- te idago aga telede pilama,
aga dali gagali ebo tiwai ebo dao.
- 13 Te eno dage bugagia mu tonalu,
te idago aga wai boꝝ bugagia tonalubo tiwai
eyu,
te aga waigo haliga dua nagame
ilibo po wabo tiwai yaibao.
- Dage te Jerusalemde bidiyu,
te duga haliga nagame elama bidaibao.
- 14 Eno te tama şe dageba ebo subaso,
te duga haliga pemene mu elama,
te dage genuai bomai hani mu pedelaibao.
- Te dage eno şe bidi dabego te duga Genuai Bidi
eno
bomo bugagia koneaibao.
- Tiali goli, eno boi bidi dabego te eno
haliga şeşę koneyu, ge naibao.”
- Genuai Bidigo te po wai.
- 15 Te dagego Genuai Bidi te sia dali asobo sueibao,
te aga karisde dugulama, bomonama,
umagia mu udayu,
te bomai wali asobo tiwai yaibao.
- Te aga haliga şeşę ebo siago te aga boi bidi dabe
ulama,
te augwali mu silaibao.
- 16 Magi baso meni. Te Genuai Bidigo isigo te we
bidi
uluyu,
te agai hwą ge bainatgo te we bidi hauwa mu
ela
mueibao,
te augwa yali dwai şe wei ponoyu, tiaibao.
- 17 Genuai Bidigo te tama po wali, “Te tibo
godiba lotu wabo hani dabe, augwa te tibo

godigo gedude wiegi yai pedalumainu ebo kole-saga wali peyu, augwa te lotu wagi pabo pesage giba pelama, te augwa polalubo bidi dabego ebo kolesaga wali pelama, augwa te kibu mi, me bolo mi tuali, te gasa nai dabe eno gedude wiegi yai işabo nai tuali, augwa tigidali dolama, mu silaibao,” wai dao.

Te tigidali tş kantri we bidi dabe te Genuai Bidi dologode bidaibao

¹⁸ Genuai Bidigo te po wai, “Eno te we bidi dabe homu kolesaga sulama, tama eno konebao, te megi da, eno te tigidali we bidi dali sisinibo sogo dao, te mena po haniani wabo bage me sisinaibao. Te augwali sisinagasobo sogode, teda augwaligo te eno genuai ula me bomu sueibao.

¹⁹ Te eno augwali tomode te dş me deli pedalumainu ilaibao.”

“Tialima, eno te hani meba, te dolisşwani hani bage, te digibulu tş kantri we bidiba tagala palama, te eno genuai nogi me bomu te eno genuai bomu ebo po odisşwani we bidi dabeba pusugi pomainu yaibao. Te augwali eno te hani dabe Tarsis, me Pul dabe, me Lidia, te haniba tagala palaibao, te Lidia bage augwali enesigigo ene enebo mu konea pai bidi dabe mu, te Tubal me Gris dabeba, te digibulu bidalubo gasa we bidiba me tagala palaibao.

²⁰ Tama te tş kantri we bidi dabego te duga deli hani dabe duga abagi te augwa bulu kantridu enaba te ofa tiwai elama, odasa asaibao. Augwa te augwali te hos dabede, me donki dabede, me kamel dabede, me karisde dugulasa asomainu

ilaibao, te augwaligo augwali te eno bulu du Jerusalemba odasa asaibao. Augwaligo augwali enaba odasa asobo, te dage Israelgo te ofa yabo wit te wiegi yai pou dis te eno gedude wiegi yai yaide wit munama, te eno beba sela asobo tiwai yaibao.

²¹ Tama te augwali meba eno te pris ped-alumainu ilaibao, te meba Livai hani bidimainu yaibao,” Genuai Bidigo te po wali.

²² “Ena Genuai Bidi, eno te po obao, te gesi dagalu me gesi tō eno nigaibao, te eno gedude sesemane bomo elalueibao, te tiwai duga wai dabe te sesemane sogo bomo elalu, te dagego nogi me sia sogobeo. *

²³ Te genuai si tigidalide, te gesi poluade nanobo side, me tigidali Sabat side, te tigidali tō habu we bidi te asiyu, te ena geduba kidu sugunama, enaba lotu waibao, Genuai Bidi dao.

²⁴ Te augwa eno be tagalobo sogo, te augwa hagoma elama, eno po sela şawani hani dabe tigi, te tōde pila muna muna pabo sueibao. Te dwasianu sawi dabego augwa tigi dabe tuyu, te bidada paibao. Te isigo augwa tigi deyu, te me siligobeo. Te tigidali we bidigo te bidi hani dabego tigi sueibao, te damua pai dwai nai mu tiwai yaibao,” God Genuai Bidigo te po wai dao. *

* **66:22:** Ais 65:17; 2 Pi 3:13; Ped 21:1 * **66:24:** Mak 9:48

cccxliv

Godigo dwagi yai po buku
The Holy Bible in the Dadibi Language of Papua New
Guinea
Buk Baibel long tok ples Dadibi long Niugini

copyright © 1987, 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Dadibi

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

f3fb5335-7c77-5120-883d-cc05478d7362